

DANIEL PENNAC

GULYABANILER

CENNETİ

roman

HOPARLÖRDEKİ kadın sesi, açılan bir gelin duvağı gibi indi; hafif ve davetkâr.

"Bay Malaussène, şikâyet bürosunda bekleniyorsunuz."

Buğulu bir ses; Hamilton'un fotoğrafları birden konuşmaya başlamış sanki. Yine de Miss Hamilton sisinin ardında hafif bir gülümseme hissediyorum. Hiç de öyle yumuşak bir gülümseme değil. Tamam, gidiyorum. Belki gelecek haftaya kadar orada olurum. Bugün 24 Aralık, Noel arifesi, saat on altı on beş, mağaza ağzına kadar dolu. Hediye paketlerinin altında ezilmiş müşteri kalabalığı yolları tıkıyor. Sınırlı bir karamsarlık içinde, belirsizce akıp giden bir buzul. Gergin gülümsemeler, parlayan terler, boğuk küfürler, nefret dolu bakışlar, hidrofil pamuk emiciliğindeki Noel Babalar tarafından yakalanan çocukların korku dolu çılgınlıkları.

"Korkma şekerim, bak bu Noel Baba!"

metis

Daniel Pennac
GULYABANİLER CENNETİ

Daniel Pennac 1944 yılında Kazablanka'da doğdu. Babasının sömürgelerde subay olması nedeniyle çocukluğu yolculuklarla geçti. Küçük yaşta verildiği yatılı okulda tüm zamanını okuyarak geçirdi. 1970 yılında Fransızca öğretmenliğine başladı, Paris'in bir banliyösü olan ve yazdıklarına esin kaynağı oluşturan Belleville'e yerleşti. Kışla yaşantısı ve askerlik üzerine olan ilk kitabı *Le Service Militaire au service de qui?* (Askerlik Hizmeti Kime Hizmet Ediyor?) 1973 yılında Editions du Seuil tarafından yayımlandı. Siyasal temaları işleyen iki kitap daha (*Les Enfants de Yalta* - Tudor Eliad ile, Lattès, 1977 ve *Père Noël* - Tudor Eliad ile, Grasset, 1979) yazdıktan sonra, kendi deyimiyile "anlamlı" kitaplar yazmayı bırakarak, 1982 yılında Nathan Yayınları tarafından yayımlanan *Cabot Caboche* adlı anlatısıyla çocuk edebiyatına yöneldi.

1982'den bu yana çocuk kitapları (*L'œil du Loup*, Nathan, 1983), polisiyeler (*La Vie Duraille*, Fleuve Noir, 1985), "masumiyetin ta kendisi olan ancak yine de başkentteki polislerden yakayı sıyırmayı beceremeyen" Benjamin Malaussène'in maceralarının anlatıldığı bir dizi roman yazdı: *Gulyabaniler Cenneti* (1985; Metis, 1997), *Silahlı Peri* (1987; Metis, 1999), *Küçük Yazı Satıcısı* (1989; Metis, 2000), *Monsieur Malaussène*, *Monsieur Malaussène au Théâtre*, *Messieurs les enfants*, *Des chrétiens et des Maures*, *Aux fruits due les passion*. Yazdığı polisiyelerle Reims Kenti Polisiye Roman Ödülü (1985), Grenoble Kenti Polisiye Roman Ödülü (1987) ve *Küçük Yazı Satıcısı* ile 1990 Inter Kitap Ödülü'nü aldı.

Metis Yayınları yazarın polisiye kitaplarının yanı sıra, *Roman Gibi* (*Comme un Roman*, 1992; Metis, 1998) başlıklı yapıtını da yayımlamıştır.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com

Metis Edebiyat
GULYABANİLER CENNETİ
Daniel Pennac

Fransızca Basım: Au Bonheur des Ogres
© Éditions Gallimard, 1985
© Metis Yayınları, 1996, 2007

İlk Basım: Temmuz 1997
İkinci Basım: Eylül 2007

Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Yayıma Hazırlayanlar:
Beril Eyüboğlu, Türker Armaner

Kapak Resmi: Tardi
(Özgün kapak illüstrasyonundan kolaj)

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme de participation à la publication, bénéficie du soutien du Ministère des Affaires Étrangères, de l'Ambassade de France en Turquie et du Centre Culturel et de Coopération Linguistique.

Çeviriye ve yayına katkı programı çerçevesinde yayımlanan bu yapıt, Fransa Dışişleri Bakanlığı'nın, Türkiye'deki Fransa Büyükelçiliği'nin ve Fransız Kültür Merkezi'nin desteğiyle gerçekleştirilmiştir.

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık:
Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı ve Cilt:
Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003

ISBN-13: 978-975-342-149-2

DANIEL PENNAC
GULYABANILER
CENNETİ

Çeviren:
SELDA ARKAN

metis

Tombul'a
Robert Soulat'ya

"Titanlar, Küçük Dionysos'u aralarına çekmek için çingırağa benzer şeyler sallıyorlardı. Parlak nesnelerin çekiciliğine kapılıp onlara doğru ilerleyince, canavarların halkası üzerinc kapanıverdi. Titanlar, hep birlikte Dionysos'u öldürdüler; daha sonra da onu pişirip bir güzel yediler."

Müminler, dayağı kendileri yercine ermişin yemesi için onun orada bulunmasının (...) yeterli olacağını umuyorlar."

René Girard, *Günah Keçisi*

"Kötüler hiç kuşkusuz, iyilerin bilmediği bazı şeyleri anlamışlardır."

Woody Allen

Hoparlördeki kadın sesi, açılan bir gelin duvağı gibi indi; hafif ve davetkâr.

"Bay Malaussène, şikâyet bürosunda bekleniyorsunuz."

Buğulu bir ses; Hamilton'un fotoğrafları birden konuşmaya başlamış sanki. Yine de Miss Hamilton sisinin ardında hafif bir gülümseme hissediyorum. Hiç de öyle yumuşak bir gülümseme değil. Tamam, gidiyorum. Belki gelecek haftaya kadar orada olurum. Bugün 24 Aralık, Noel arifesi, saat on altı on beş, mağaza ağzına kadar dolu. Hediye paketlerinin altında ezilmiş müşteri kalabalığı yolları tıkıyor. Sinirli bir karamsarlık içinde, belirsizce akıp giden bir buzul. Gergin gülümsemeler, parlayan terler, boğuk küfürler, nefret dolu bakışlar, hidrofil pamuk emiciliğindeki Noel Babalar tarafından yakalanan çocukların korku dolu çığlıkları.

"Korkma şekerim, bak bu Noel Baba!"

Flaşlar.

Aslında Noel Baba denince, benim gözümde, bu donuk karmaşanın üstünde görkemli yamyam silütiyle dikilen, dev gibi ve yarı saydam bir Noel Baba canlanıyor. Kiraz gibi dudakları, beyaz bir sakalı ve tatlı bir gülümsemesi var. Dudaklarının arasından çocuk bacakları sarkıyor. Ufaklığın dün okulda yaptığı son resim. Öğretmenin yüzündeki ifade: "Bu yaşta bir çocuğun böyle bir Noel Baba çizmesini siz normal buluyor musunuz?"

"Ya Noel Baba," diye yanıtladım ben de. "Siz onu çok mu *normal* buluyorsunuz?"

Ufaklığı kucağıma aldım, ateşler içinde yanıyordu. O kadar sıcaktı ki gözlükleri buğulanmıştı. Bu da onun daha fazla şaşkınlık bakmasına neden oluyordu.

"Bay Malaussène, şikâyet bürosunda bekleniyorsunuz."

Bay Malaussène duydu, kahrolası! Hatta tam büyük yürüyen merdivenin önünde. Ve yivli bir namlunun kara ağzı onu bulunduğu yere çivilemiş olmasaydı merdivene adım atmış bile olurdu. Çünkü, bu pisliğin beni nişanladığına hiç kuşku yok. Tankın kulesi kendi etrafında döndü, bulunduğum yöne gelince durdu, sonra namlusunu kaldırarak iki kaşımın arasında sabitlendi. Kule ve namlu, keyifle kırkırdayan bir kırk boyundaki bir ihtiyar tarafından uzaktan kontrol edilen bir AMX 30 tankına ait. Bu, Théo'nun sayısız ihtiyarcıklarından biri. Gerçekten çok ufak, çok yaşlı, Théo'nun onları gözden kaybetmemek için giydirdiği gri gömlekler sayesinde seçilebiliyor.

"Size son defa söylüyorum Büyük baba, bu oyuncağı yerine götürün!"

Oyuncak bölümünün ardındaki tezgâhtar kadın bıkkın bir halde homurdanıp duruyor. Suratı, yanaklarına fındık doldurmuş bir sincap kadar sevimli. Başparmağını hâlâ ateşleme düğmesinin üzerinde tutan ihtiyar adamdan çocukça bir itiraz yükseliyor. Ben kusursuz bir hazırola geçip:

"AMX 30 eşkidi Albayım," diyorum. "Artık ancak hurdaya çıkarılabilir ya da Latin Amerika'ya yarar."

Ufak ihtiyar oyuncağına tasayla bakıp, kaderine razı bir hareketle geçmemi işaret ediyor. Tezgâhtarın gülümsemesi bana bir geriatri diploması sunuyor. Yerden biten kat güvenlik görevlisi Cazeneuve, sinirli bir şekilde tankı kaldırıyor.

"Gerçekten her seferinde ortalığı karıştırman şart mı Malaussène?"

"Kapa çeneni Cazeneuve."

Ne ortam ama...

İhtiyar, tankı elinden alındıktan sonra omuzları düşmüş öylece kalıyor. Sanki yukarılarda daha fazla hava bulacakmışım gibi, belli bir rahatlama ile kendimi yürüyen merdivene bırakıyorum.

Yukarıda Théo'yla karşılaşıyorum. Flamingo pembesi bir takım içinde ve her zaman olduğu gibi otomatik fotoğraf kabini önünde sıra bekliyor. Sevimli bir şekilde bana gülümsüyor.

"Senin yavrularından biri oyuncak reyonunun altını üstüne getiriyor Théo."

"İyi iyi, hiç olmazsa bu süre içinde okul çıkışlarında üstünü başını açmaz."

Karşılıklı gülümsemeler. Sonra Théo göz ucuyla cam kafesi, şikâyet bürosunu işaret ediyor.

"İçerde senden bahsediyorlar galiba."

Gerçekten de, Lehmann'ın sıkı bir çalışma içinde olduğunu anlamak için bir saniye bana yetiyor. Müşteriye bunun tamamen benim kabahatim olduğunu anlatmakla meşgul. Hanımın gözlerinden kısa aralıklarla yaşlar fışkırıyor. Kırık dökük bir pusetin içine zorla sıkıştırdığı şişko bebeğini bir köşeye yerleştirmiş. Kapıyı açıyorum, Lehmann'ın en içten dayanışma tonu ile şunları dediğini duyuyorum:

"Sizinle tamamen aynı fikirdeyim, bayan. Kaldı ki, bu hiçbir biçimde kabul edilemez..."

Beni gördü.

"Zaten kendisi de geldi, şimdi bize bu konuda ne düşündüğünü söyleyecek."

Sesi ton değiştirdi. Anlayışlı olmaktan, zehirli bir ifadeye kaydı. İş çok basit. Lehmann bir ipnotizmacı sükûneti ile durumu bana anlatıyor. Şişko bebek ise, dünyalar kadar neçeli bir bakış fırlatıyor yüzüme. İşte, üç gün önce benim bölümümdekiler, bu bayana bir buzdolabı satmışlar; dolabın boyutları, mezciler ve tatlılar da dahil olmak üzere yirmi beş kişilik bir Noel yemeğinin içine tıktırılabilceği büyüklükteymiş. Burada "tıktırılmak" derken doğru kelimeyi kullanmış oluyoruz; zira o gece, Lehmann'ın benden nedenini açıklamamı istediği gibi, söz konusu buzdolabı bir fırına dönüşmüş. Bu sabah kapısını açan bayanın diri diri yanmaması bir mucizeymiş. Müşteriye şöyle bir göz atıyorum. Gerçekten kaşları yanmış. Kızgınlığının ardındaki üzüntü, acınacak bir tavır takınmama yardımcı oluyor. Bebek, sanki her şeyin sorumlusu benmişim gibi bakıyor. Benim gözlerim ise, kollarını kavuşturarak bürosunun kenarına dayanan Lehmann'a doğru korkuyla dönüyor:

"Bekliyorum."

Sessizlik.

"Kalite kontrol sizin sorumluluğunuzda değil mi?"

Kafamı sallayarak onaylıyorum ve olan biteni gerçekten anlamadığımı, kontrol testlerinin yapılmış olduğunu mırıldanıyorum... Aynen geçen haftaki gaz sobasında veya Boëry avukatlık bürosunun elektrik süpürgesinde olduğu gibi!

Küçük çocuğun bakışlarından, yavru fok katliamından da benim

sorumlu olduğumu açıkça okuyorum. Lehmann yeniden müşteriye dönüyor. Sanki ben orada yokmuşum gibi konuşuyor. İsrarla şikâyet etmekten kaçınmadığı için hanıma teşekkür ediyor. (Dışarıda Théo hâlâ otomatik foto makinesinin kapısında bekliyor. Bizim ufaklığın albümüne koymak için fotoğrafından bir tane istemeyi unutmamalıyım.) Lehmann, ticaret hayatının çeki düzene sokulmasında müşterinin de bir görevi olduğu kanısında. Garantinin işleyeceğini ve mağazanın hemen başka bir buzdolabı teslim edeceğini söylemeye gerek bile yok.

"Sizin ve sizinkilerin maruz kaldığı diğer maddi zararlara gelince..." (İşte eski astsubay Lehmann böyle konuşuyor, sesinin gerisinde –hani şu Riesling şarabı ile hayat bulan– leyleğin onu bırakmış olduğu o eski, güzel Alsace'ın anısı canlanıyor) "Bay Malaussène onları severek ödeyecektir. Tabii ki kendi cebinden."

Ve, "Mutlu Noeller Malaussène," diye ekliyor.

Lehmann'ın şirketteki kariyerimi anlattığı ve bu şikâyet nedeniyle meslek hayatımın son bulacağını bildirdiği şu anda, artık müşterinin yorgun gözlerinde kızgınlık görmüyorum, sıkıntı var, sonra acıma ve gözyaşları saldırıya geçip kirpiklerinin ucunda titremeye başlıyorlar.

Tamam artık benim kendi gözyaşı pompamı çalıştırma vaktim geldi. Gözlerimi başka yere çevirerek bu işi yapıyorum. Bakışımı camdan dışarı mağazanın akıntısına bırakıyorum. Acımasız bir kalp tıkalı damarlara fazladan yuvarlar yolluyor. Bütün insanlık dev bir hediye paketinin altında sürünüyor gibi geliyor bana. Güzel yarısaydam balonlar, sürekli olarak oyuncak reyonundan yukarı doğru çıkıp donuk camda birikiyorlar. Gün ışığı bu çok renkli salkımların arasından süzülüyor. Çok güzel. Müşteri, Lehmann'ın sözünü kesmek için boşuna çalışıyor, o ise acımasızca benim gelecekteki hayatımı anlatmayı sürdürüyor. Hiç de parlak değil. Perspektifte iki üç ufak-tefek iş, yeni kovulmalar, sürekli işsizlik, düşkünler yurdu ve fakara mezarlığı var. Müşterinin gözleri bana döndüğünde ağlıyorum. Lehmann sesini yükseltmiyor. Metodik olarak yarayı deşiyor.

Müşterinin gözlerinde gördüğüm şey artık beni şaşırtmıyor. *O artık tava gelmiş durumda.* Ağlamaya başlamam, onun kendini benim yerime koymasına yetti. Acıma. Sonunda bir soluk aralığında Lehmann'ın sözünü kesmeyi başarıyor. Her şey geriye çark. Şikâye-

tinden vazgeçiyor. Buzdolabının garantisi işleme konulsun başka bir şey istemiyor. Yirmi beş kişinin Noel yemeğini benim ödememe de gerek yok. (Bir ara Lehmann maaşımdan söz etmiş olmalı). Bir bayram arifesinde işimi kaybetmeme neden olursa kendisini affetmeyecek. (Lehmann "Noel" kelimesini en az yirmi kere söyledi.) Herkes hata yapabilir, kendisi de bundan kısa bir süre önce, işinde...

Beş dakika sonra elinde yeni bir buzdolabı için sipariş kâğıdı ile şikâyet bürosundan çıkıyor. Bebek ve puseti bir saniye kapıya sıkışıyorlar. Sinirli bir hıçkırıyla itiyor.

Lehmann ve ben baş başa kalıyoruz. Bir an makaralan koyverisine bakıyorum sonra –yorgunluktan mı ne?– "Ne pislik bir ekibiz değil mi?" diye mırıldanıyorum.

Havlayan ağzı bana cevap vermek için kocaman açılıyor. Fakat bir şey çenesini kapatıyor.

O şey mağazanın içinden geliyor.

Sağırлаştıncı bir patlama. Ardından haykırışlar.

2

İkimiz birden burunlarımızı cama yapıştııyoruz. Önce hiçbir şey görünmüyor. Patlamanın etkisiyle havaya dağılan iki-üç bin balon dükkânı görmemizi engelliyor. Işığa doğru yavaş yavaş yükselen balonlar, görmemeyi tercih edeceğim bir manzara ortaya çıkarıyorlar.

"Allah kahretsin!" diye mırıldanıyor Lehmann.

Müşteriler tam bir panik içinde. Herkes bir çıkış yolu arıyor. Daha güçlüler daha zayıfların üzerine basıp geçiyor. Bazıları tezgâhların tam üstünde koşarak çorapları ve külotları çevreye saçıyor. Şurada burada bir satıcı ya da bir kat gözcüsü paniği yatıştırmaya çalışıyor. Mor ceketli, iri yan bir adam kozmetik vitrinine savrulmuş. Şikâyet bürosunun cam kapısını açıyorum. Sanki bir tayfunun orta yerinde bir pencere açmış gibi oluyorum. Mağaza tek bir çılgılık halinde. Yanımda bir hoparlör herkesi sakinleşmeye davet ediyor. Başka bir şeyden ölme tehlikesi yoksa, Miss Hamilton'un sesi insanı gülmekten öldürmeye yeter; tayfunun tam ortasında bir sprey. Aşağıda

savaş var. Yukanda, balonlar yeniden saydamlaştılar. Bütün bu şiddet gösterisi az bulunur yumuşaklıkta pembe bir ışıkla yıkanıyor. Lehmann yanıma gelip kulağımın dibinde anırıyor:

"Nereden geldi? Nerede patladı?"

Eski asker sesinde Çinhindi'nden kalma bir heyecan var gibi. Nerede patladığını bilmiyorum. Kolları ve bacakları havada bir yığın vücut yürüyen merdiveni tıkıyor. Müşteriler inmekte olan merdivenin basamaklarını dörder dörder çıkıyorlar, fakat yukandan gelen bir dalganın etkisiyle geri itiliyorlar. Anlaşma sağlanana kadar herkes merdivenin sonuna kadar inip insanlardan oluşan tıkaça dayanıyor. Her taraftan homurtular ve çığlıklar yükseliyor.

"Allah kahretsin!" diye haykırıyor Lehmann, "Allah kahretsin, Allah kahretsin, Allah kahretsin..."

Dirsekler atarak merdivene doğru koşuyor, kumanda koluna doğru uçup aleti durduruyor.

Otomatik fotoğraf makinesinin kapısında, ışığın altında, Théo yüzünün dört haline bakıyor. Memnun görünüyor. Fotoğraflardan birini bana uzatıyor:

"Al," diyor, "ufaklığın albümü için."

Sonra her şey sakinleşiyor. Sakinleşiyor çünkü her şeye rağmen bir şey olduğu yok. Bir yerde bir şey patladı ve ardından da hiçbir şey olmadı. Onun için her şey sakinleşiyor. Ve birazdan tatlı Miss Hamilton'un sevgili müşterilerimizin sakin bir şekilde mağazadan ayrılmasını ve çalışanların da tezgâhlarına geri dönmesini rica eden sesi duyulacak. İşte olan da bu. Kalabalık yavaş yavaş çıkışlara yöneliyor. Ardında el çantaları, ayakkabılar, rengârenk paketler ve terk edilmiş çocuk dolu boş bir alan bırakıyor. Yüzlerce ölü göreceğimi sanıyorum. Ama hayır. Çalışanlar yanı sersem müşterilerin üzerine eğilmişler, onlar da ayağa kalkıp sendeleyerek çıkışa doğru yollanıyorlar sonunda.

Küçük bir yan kapı polise ayrılmıştı. Dolayısıyla polisler oradan girdi. Doğrudan oyuncak reyonuna yöneldiler. Oyuncak reyonu! Aklıma hemen küçük sincap tezgâhtar ve Théo'nun ihtiyarcığı geliyor. İçimde, sonunda bütün önseziler gibi yanlışlığı ortaya çıkacak olan garip bir önseziyle, artık yürümeyen yürüyen merdivenden zıplaya zıplaya iniyorum. Ceset, altmış yaşlarında bir adama ait, çevresine yayılan parçalara bakılırsa karnının patlamış olması gerekir. Bomba

onu neredeyse ikiye bölmüş. Öte yandan mümkün olduğu kadar gizli bir şekilde kusarak, neden bilmem, Louna'yı düşünüyorum. Louna'yı, Laurent'i ve çocuğu. Üç keredir beni anyor: "Bir fikir ver, yani ne diyorsun?" Sana ne söyleyebilirim ki, zavallı şekerim, halimi görüyorsun.

Parçalanmış müşterinin üzerine örtüler atılırken aklıma gelen dağınık düşünceler.

"Güzel değil, öyle değil mi?"

Küçük polis bana sevimli bir gülücük atıyor. Bulduğum durum hiç yoktan iyidir. Fazla konuya girmeden, biraz da minnetle cevap veriyorum:

"Hayır, hiç değil."

Başını sallayıp "Metroda intihar edenler daha beter!" diyor.

(Ne kadar rahatlatıcı...)

"Her yere bulaşıyorlar, parmakları rayların arasına sıkışıyor... Biliyorum çünkü birliğin en küçüğü ben olduğum için bu işler hep bana kalıyor."

Bu bir polis değil. Bir itfaiyeci. Kırmızı çizgili lacivert bir itfaiyeci. Gerçekten çok küçük. Kemerinde kendinden daha büyük bir kask sallanıyor.

"Fakat biliyor musunuz, asıl dayanılmaz olan yollardaki büyük yanıklardır. Asıl bu koku üstünüzden gitmez. On beş gün boyunca saçlarınızdan çıkmaz!"

Oyuncak reyonunun üstünde artık balon yok. Hepsi patlamayla uzaklaşıp yukarıdaki cama yapışmış. Birisi, hiçkırılmakta olan küçük sincabımı getiriyor. İtfaiyeci bana üstü örtülü cesedi işaret ediyor:

"Dikkat ettiniz mi? Pantolonunun fermuarı açıldı!"

(Hayır. Hayır dikkat etmedim.)

Çok şükür hoparlörler sevimli itfaiyeci ile beni ayırıyor. (Gong sayesinde kurtuldum yani.) Çalışanların da mağazayı terk etmesi isteniyor. Ama Paris'i değil. Soruşturma yüzünden. Mutlu Noeller.

Oyuncak reyonunun sonunda rengârenk bir topu alıp cebime atıyorum. Sonsuza dek zıplayan yarı-saydam toplardan birini. Benim de hediye vermem gereken yerler var. Bir sonraki reyonda onu yıldızlı bir kâğıda sarıyorum. İş kıyafetimi vestiyere bırakıp çıkıyorum.

Dışarda toplanmış olan kalabalık bütün mağazanın havaya uçmasını bekliyor. Dondurucu soğukla karşılaşınca sıcaktan ölmüş ol-

duğumu fark ediyorum. Kalabalık dışanda olduğuna göre metroda rahat edeceğimi düşünüyorum.

Metronun içi de kalabalık.

3

Père-Lachaise, Folie-Régnault sokağı 78; üç-altı-dokuz yıllık kontratım var. Geldiğimde telefon ısrarla çalıyor. Ben çağrılınca hep koşanm.

"Ben, bir şeyin yok ya?"

Bu Louna, kız kardeşim.

"Nasıl bir şey yani?"

"Mağazadaki bomba..."

"Herkes havaya uçtu, tek kurtulan benim."

Gülüyor. Susuyor ve sonra:

"Havaya uçmak deyince, bir karar verdim," diyor.

"Nasıl bir karar?"

"Küçük bir bomba gibi. Küçük kiracımı havaya uçuracağım. Kür-taj, Ben. Benim kaybetmek istemediğim Laurent."

Yeniden sessizlik. Ağladığını duyuyorum. Ama çok uzaktan geliyor. Benden saklamak için elinden geleni yapıyor.

"Dinle Louna..."

Neyi dinle? Klasik hikâye. O, sevimli hastabakıcı ve öteki, yakışıklı doktor, birbirlerine âşık oluyorlar ve ölünceye kadar birbirlerinin gözlerinin içine bakmaya karar veriyorlar, o ve öteki, ve başka hiçbir şey. Fakat yıllar geçiyor ve üçüncü birine arzu duyulmaya başlanıyor. Dişiliğin çoğalma arzusu: Hayat.

"Dinle Louna..."

Dinliyor ama ben bir şey söylemiyorum, sonunda o:

"Dinliyorum," diyor.

Ve sonunda konuşuyorum. Ona küçük kiracısını tutması gerektiğini söylüyorum. Bundan öncekileri yok etmişti çünkü babalarını sevmiyordu, bunu da babasını çok sevdiği için yok edecek değil ya! Değil mi Louna? Lütfen saçmalamayı bırak. (Suskunluklarımdan birinde hafiften bir ses "Asıl sen saçmalamayı kes, sanki *Bırakın Yaşa-*

sınlar Örgütü konuşuyor," diyor.) Fakat devam ediyorum, artık havama girdim:

"Nasıl olsa bir daha asla eskisi gibi olmayacak, seni tanıyorum, Laurent'ından ölesiye nefret edeceksin! Kürtajcının burnunun dibine öfkeyle atacağın bir çift yumurtalık olmayacak bu, daha çok içten bir yanma olacak, ne demek istediğimi anlıyor musun?"

Ağlıyor, gülüyor, gene ağlıyor. Tam yarım saat! Tam canım çıkmış bir şekilde telefonu kapatıyorum ki, yeniden çalıyor. "Alo, küçüğüm, nasılsın?"

Annem.

"İyiyim anneciğim, iyiyim."

"Mağazada bir bomba, düşüncbiliyor musun, böyle bir şey bizde asla olamazdı!"

Çocukluğumu, tamir işlerini öğrenmemle geçirdiğim ve sonunda çocuklar için bir daireye dönüştürdüğümüz, giriş katımızdaki hırdavatçı dükkânından bahsediyor. 62'nin bir Haziran sabahı, karşıdaki fırıncı Morel'in içine bomba yerleştirilmiş bir ekmek tarafından havaya uçurulan demir kepengini unutuyor. Müşteri seçiminde daha dikkatli olmasını söyleyen iki kruvazce kostümlünün ziyaretini unutuyor. Annem iyidir, kötü şeyleri unuttur.

"Çocuklar iyi mi?"

"Çocuklar iyi, aşağıdalar."

"Noel'de ne yapıyorsunuz?"

"Biz beşimiz bizbize olacağız."

"Robert beni Châlons'a götüreceek."

(Châlons-sur-Marne, zavallı anneciğim.)

"Yaşasın Robert!" diyorum.

Kıkırdıyor.

"Sen iyi bir oğlansın, küçüğüm," diyor.

(Evet, işte iyi oğul...)

"Diğer çocukların da fena değil, anneciğim."

(Kıkırdamadan sonra hıçkırık.)

"Ve ben sizleri terk ettim..."

(Evet, işte kötü anne...)

"Bizi terk etmedin anneciğim, dinleniyorsun, sen dinleniyorsun!"

"Ben ne biçim bir anneyim, Ben? Bana söyleyebilir misin? Ne biçim bir anneyim ben?.."

Kendi sorularına cevap vermesi için gereken zamanı önceden hesapladığımdan almacı yavaşça yorganın üzerine bırakıp mutfağa geçiyorum ve kendime bol köpüklü bir Türk kahvesi yapıyorum. Odama geri döndüğümde, annem hâlâ telefonda kimliğini arıyor...

bu ilk kaçışımdı, Ben, henüz üç yaşındaydım..."

Kahveyi içtikten sonra fincanı tabağa kapatıyorum. Yayılan telvenin kalınlığına bakılırsa Thérèse bütün mahallenin geleceğini görebilecek.

"... o çok daha sonraydı, galiba sekiz veya dokuz yaşındaydım... Ben, beni dinliyor musun?"

İşte telefonu almayı seçtiğim an tam bu andı.

"Dinliyorum anneciğim, ama şimdi kapatmam lazım, dahili telefondan çocuklar beni çağırıyor. Haydi, iyice dinlen ve unutma, yaşasın Robert!"

Kapatıp açıyorum. Thérèse'in ekşi sesi kulaklarımı tırmalıyor.

"Ben, Jérémy canımı sıkıyor, ödevlerini yapmak istemiyor!"

"Söylediklerine dikkat et Thérèse, kardeşin gibi konuşma."

Tam bu sırada da kardeşin sesi patlıyor.

"Asıl bu salak canımı sıkıyor, hiçbir şeyi anlatamıyor!"

"Söylediklerine dikkat et Jérémy, kardeşin gibi konuşma. Ve bana Clara'yı ver, tamam mı?"

"Benjamin?"

Clara'nın sıcak sesi. Yemyeşil ve gergin bir kadife ve her kelime bembeyaz bir bilyardo topunun sessiz gerçekliği ile yuvarlanıyor.

"Clara? Ufaklık nasıl?"

"Ateşi düştü. Yine de Laurent'ı çağırdım, onu iki gün boyunca sıcak tutmamızı söyledi."

"Başka Noel Gulyabanileri çizdi mi?"

"Bir düzine ama bunlar daha az kırmızı. Fotoğraflarını çektim. Bu akşam için bize bir *gratin dauphinois* pişirdim, Ben. Bir saate kadar hazır olur."

"Gelirim. Ufaklığı versene."

Ve ufaklığın sesi.

"Evet, Ben?"

"Hiç. Sadece Théo'nun albümün için bir fotoğraf verdiğini ve bu gece sizlere yeni bir hikâyeye anlatacağımı söyleyecektim."

"Bir gulyabani hikâyesi mi?"

"Bir bomba hikâyesi."

"Ya? Gene de iyi..."

"Şimdi bir saat uyumam lazım. Dahili telefona ilk yaklaşanı öldür."

"Olur, Ben."

Telefonu kapatıp kendimi yatağa bırakıyorum ve anında uyuyorum.

Bir saat sonra kocaman bir köpek tarafından uyandırılıyorum. Bana yandan saldırdı. Darbenin etkisi ile yatağın altına yuvarlandım ve duvara sıkıştım. Bundan faydalanarak beni tamamen hareketsizleştiriyor ve bu sabah yapmaya vakit bulamadığım temizliğimi yapmak için beni yalıyor. Aslında kendisi belediye çöplüğü gibi kokuyor. Dili bayat balık, kaplan spermi kokan tam bir Paris köpeği.

"Hediye?" diyorum.

Geriye doğru sığıyor, inanılmaz kıcının üstüne oturuyor ve dili dışarda, başı öne eğik bana bakıyor. Ceketimin cebine elimi sokup, paketlediğim küçük topu çıkarıyorum:

"Julius için. İyi Noeller!"

Aşağıda, eski hırdavatçıda, *gratin dauphinois*'dan yayılan baharat kokusu, çocukları hikâyenin ortasına çektikten sonra bile uzun süre havada kalıyor. Ayaklar ranzalardan aşağıya doğru sallanırken, pijamaların üstündeki gözler beni dinliyor. Lehmann'ın, deli kaydırığa doğru kendine bir yol açtığı ana geldim. Kalabalığı, o an için ona uydurduğum, mekanik bir kol yardımıyla yanıyor.

"Kendi kolunu nasıl kaybetmiş?" diye kuru bir şekilde soruyor Jérémy.

"Çinhindi'nde, Dalat yolunda, 317. kilometrede bir çatışmada. Adamları onu o kadar çok seviyormuş ki, onu ve artık onun bir parçası olmayan kolunu bırakıp kaçmışlar."

"Peki nasıl kurtulmuş?"

"Birliğin subayı tek başına gelip onu almış, üç gün sonra."

"Üç gün sonra! Peki o kadar zaman ne yemiş?" diye soruyor ufaklık.

"Kolunu!"

Herkesi memnun eden iyi bir cevap: Ufaklık gulyabani hikâye-

sine, Jér my savaş hikâyesine ve Clara da espri dozuna kavuştu; Th r se'e gelince, masasının ardındaki bir sekreter gibi, konu dışı kısımlar dahil hikâyemin tamamını her zamanki gibi stenoya çekiyor. Sekreterlik okulu için m kemmел bir antrenman. İki yılda, gece egzersizinde, *Karamazov Kardeşler'i*, *Moby Dick'i*, *Fantasia Kırolar Diyarında'yı*, *Gosta Bo rling'i*, *Asphalt Jungle'ı* ve benim hayal  r n m olan iki    hikâyeyi baştan sona kopya etti.

Gözlerin kırpışması ışıkların s neceğini bildirene kadar anlatmaya devam ediyorum. Kapıyı kapattığım zaman Noel ağacı karanlıkta parlıyor. Fazla kötü sayılmam; bir saniye bile hediyelerine atılmayı d şunmediler. Tabii, iki saattir kâğıdı yırtmadan k  k paketini açmaya  alışan Julius hariç.

4

Hik ye, ertesini gün, 25 Aralık'ta, sabahın sekizinde  alan zille devam ediyor. Tam, "Girin kapı açık," diye bağıracakken kötü bir anı beni engelliyor. Julius ve ben, geçen hafta kabız suratlı    adam tarafından koridorun ortasına bırakılan beyaz tahtadan bir tabutla böyle karşılaşmıştık.   nden en soluk olanı sadece:

"Ceset için," demişti.

Julius kaçıp yorganın altına girmiş ve ben, saçlarını karmakarışık, gözlerim mahmur,  zg n bir şekilde pijamamı göstererek:

"Elli sene sonra gelin, henüz hazır değilim," demiştim.

Anlayacağınız, kapı çalıyor. Ayaklarımı kapıya kadar sürüyorum, tanışmaları her zaman seven Julius da peşimden geliyor. Sırf enseden ibaret bir çeşit kereste, yakası k rkl  bir havacı ceketi giymiş, Alman işgalindeki Fransa'ya bırakılan İrlandalı bir paraşütü g bi karşımda duruyor.

"Stajyer Müfettiş Caregga."

Tükenmez kalemlieğ terfi etmiş bir beyaz baston. Kütlesini evin içine sokar sokmaz Julius da burnunu kı ının arasına sokuyor. Polis, köpeğimi tokatlamaksızın hemen bir yere oturuyor. Belki de bu ayırtı yüzünden teklif ediyorum:

"Kahve?"

"Eğer kendinize de yapacaksınız..."

Mutfağa gidiyorum. Soruyor:

"Siz hiç kapınızı kilitlemez misiniz?"

"Asla."

"Köpeğimin cinsel hayatının serbestliği beni engelliyor," diye düşünüyorum ama söylemiyorum.

"Size sadece birkaç soru soracağım."

Sıradan iş.

Tam beklediğim gibi. Örnek mağaza personeli için küçük bir uyarıcı! On kadar sendika sorumlusu, bir düzine bağımsız garip polis tarafından öncelikle ziyaret ediliyor. Yönetimin sevgili çalışanlarına Noel hediyesi.

"Evli misiniz?"

Bakır cezvedeki şekerli suyun kaynadığı duyuluyor.

"Hayır."

Üç kaşık çekilmiş Türk kahvesi atıyorum ve yavaş yavaş Clara'nın sesinin yumuşaklığını alana kadar karıştırıyorum.

"Aşağıdaki çocuklar?"

Sonra hepsini ateşe koyup, kahvenin taşmamasına dikkat ederek kabartıyorum.

"Üvey erkek ve kız kardeşlerim, onlar annemin çocukları."

Küçük kalemin küçük defteri karalamasına yetecek kadar kısa bir süreden sonra Müfettiş Caregga bir sonraki soruyu soruyor:

"Ya babaları?"

"Şurada burada."

Mutfak kapısından dışarı bir göz atıyorum. Zavallı anneciğimin adamları dört bir yana dağıttığını, Caregga özenle not ediyor. Sonra ben elimde cezve ve fincanlarla sahneye giriyorum. Koyu sıvıyı boşaltıyorum. Müfettişin uzanan elini durduruyorum.

"Bekleyin, içmeden önce telvenin çökmesi gerek."

Bekliyor.

Ayaklarının dibinde oturan Julius ona tutkuyla bakıyor.

"Mağazadaki göreviniz nedir?"

"Kendimi azarlatmak."

Gülmüyor. Yazıyor.

"Daha önceki işleriniz?"

Vay canına, sıralaması uzun sürebilir. İmalat yöneticiliği, bar-

men, taksi şoförlüğü, dini bir kurumda resim öğretmenliği, tuvalet sabunu araştırmacılığı, herhalde unuttuklarını vardır ve son işim mağazadaki kalite kontrol.

"Ne zamandan beri?"

"Dört ay."

"Hoşunuza gidiyor mu?"

"Diğer bütün işler gibi. Verilen ücret yapılan iş için fazla ama canımın sıkılmasına değecek kadar fazla değil."

(Tartışmanın seviyesini yükseltelim biraz!)

"Dün anormal bir şey fark ettiniz mi?"

"Tabii, bir bomba patladı."

Burada, sonunda başını kaldırıyor. Ama yine aynı aldırılmaz tonda sürdürüyor:

"Yani patlamadan önce demek istedim."

"Hiçbir şey."

"Şikâyet bürosuna üç kere çağrılmışsınız galiba."

İşte geldik. Ona ocağı, elektrik süpürgesini ve yakıcı buzdolabını anlatıyorum.

İç cebini karıştırıyor, sonra mağazanın planını önüme yayıyor.

"Şikâyet bürosu nerede?"

Ona gösteriyorum.

"Yani oyuncak reyonunun önünden en az üç kere geçtiniz?"

Herifin çıkarttığı sonuca bak!

"Öyle oldu."

"Orada durdunuz mu?"

"Üçüncü yolculukta evet, on saniye."

"Anormal bir şey fark etmediniz mi?"

"Bir AMX 30 tarafından hedef alınmam hariç hiçbir şey."

Sessiz bir şekilde not alıyor, dolmakalemini kapatıyor, telvesi dahil olmak üzere bir dikişte kahvesini içiyor, ayağa kalkıyor ve:

"Hepsi bu kadar," diyor, "Paris'ten ayrılmayın, size soracak başka sorularımız olabilir, görüşmek üzere, kahve için teşekkürler."

Kapanan bir kapının ardından uzun süre bakmak sadece filmlerde olmazmış! Julius ve ben Müfettiş Caregga'nın açık yürekliliğine hayran kaldık. Caregga. Kahkahalar tugayında bu çocuğun önemli bir geleceği var. Ama çocuklara bu akşam anlatacağım hikâyeyi buldum bile. Aynısı olacak; şu farkla ki, replikler keskin bir mizahla

damgalanacak; birbirimizden nefret, güvensizlik ve hayranlıktan oluşan patlayıcı bir karışımla ayrılacağız ve polisler iki tane olacak, benim hayal ürünü olan ve çocukların yakından tanıdığı iki kişi: tedirgin edici bir sırtlan gibi çirkin, küçük, yabani biri ve "uzun kollarnın ucunda ünlem işaretlerinin noktalarını oluşturan" iki patisi hariç, üzerinde ot bitmeyen koca bir kütük.

"Sırtlan Jib ve Pati Pat!" diye bağırarak ufaklık.

"Adı ve suratı yüzünden Sırtlan Jib," diye altını çizecek Jérémý.

"Adı ve saçları yüzünden Pati Pat," diye altını çizerek ufaklık.

"Tabut Ed'den daha kötü ve Tahta Çek'den daha deli."

"Onlar arkadaş mı?" diye soracak Clara.

"On beş senedir birbirlerinden ayrılmamışlar," diye cevap vereceğim. "Birbirlerinin hayatını kaç kerc kurtardıklarının haddi hesabı yok."

"Arabalarının markası ne?" diye soracak Jérémý ve cevaba bayılacak.

"Üstü açılabilir, pembe bir Pejo 504, 6 silindirli ve V şeklinde, bir şiş kadar tehlikeli."

"Burçları nedir?" diye soracak Thérèse.

"Her ikisi de boğa."

Caregga gittikten sonra çocukların yanına iniyorum, Noel ağacı söylendiği gibi pırl pırl. Jérémý ve ufaklık, hediye kâğıtlarından oluşan bir okyanusta martı çığlıkları atıyorlar. Kaşlarını profesyonelce çatan Thérèse, döner başlıklı yepycni bir daktiloda dün geceki hikâyemi temize çekiyor. Misafirlğe gelen Louna, sanki altı aylık hamileymişçesine ayakları ördek gibi, gözleri dolu dolu aile tablosuna bakıyor. Laurent'in yokluğu dikkatimi çekiyor. Clara, kendisine alevden, güzel bir vücut çizen jarse bir elbise içinde bana doğru geliyor. Elinde, yıllardan beri suskun bir şekilde kışkırdığı ve sonunda onun fotoğraf tutkusuna kurban ettiğim eski Leica'm var. Elbiseyi Théo seçti. Bu alanda daima, erkekleri tercih eden erkeklere inanmak gerekir. (Belki de bir önyargıdır.)

"Al Benjamin, senin için."

Clara'nın bana uzattığı şey çok güzel paketlenmiş. Karton bir kutuda, ipek kâğıt içinde, krem şanti gibi kürkle bezenmiş bir çift terlik, tam canımın çektiği şey, işte Noel.

Ertesi gün ayın 26'sı ve işbaşı. Her gün olduğu gibi Julius benimle Père-Lachaise Metrosu'na kadar geliyor, sonra, ben onun maması için para kazanırken, Belleville'de çapkınlığa çıkıyor. Yeni topu, evvelsi gecedен beri salyalı ağzından düşüyor.

Aldığım gazetede "Mağazaya canavarca saldın" üzerinde uzun uzun duruluyor. Makalenin yazarı manzarayı, bir ölü yetmezmiş gibi, sanki ortada onlarca ölü *varmış gibi* anlatıyor! (Uyanın da gerçek hayal ürünlerini görün...) Gazeteci müsveddesi, ölünün özgeçmişini hakkında nihayet birkaç satır yazıyor. Courbevoie'lı, altmış iki yaşında namuslu bir garaj sahibi, bütün mahalle ardından ağlıyor, fakat "şans eseri" bekâr ve çocuksuz. Hayal görmüyorum, gerçekten de "şans eseri bekâr ve çocuksuz" diye yazıyor. Çevreme bakıyorum: tesadüf tanrısının "şans eseri" öncelikle bekârları vurması şehirdeki küçük aile çevrelerini rahatsız etmişe benzemiyor. Bu beni o kadar neşlendiriyor ki, yolun geri kalanını yürüyerek gitmek üzere République'de iniyorum. Kış sabahı, karanlık, yapışkan, dondurucu, kalabalık. Paris, farların sarısının yapıştığı bir su birikintisi.

Geç kalmaktan korkuyordum ama mağaza benden daha geç kalmış. Devasa vitrinlerinin üstüne indirilmiş demir kepenkleriyle gerçekten de karantinaya alınmış bir gemi havasında. Yer altındaki kazanlarından, sabah sisinde dağılan bir buhar yükseliyor. Fakat, görünen tek tük aydınlık delikler, kalbinin attığına işaret ediyor. İçerde hayat var. İçeri giriyorum ve anında ışığa boğuluyorum. Her seferinde aynı şok. Dışarı ne kadar karanlık ve uğursuzsa içerisi de o kadar parlak. Mağazanın yukarılarından sessiz bir şelale gibi düşüp, aynalar, bakırlar, camlar, yalancı kristaller üstünde zıplayan, yollardan akan, ruhunuzu süsleyen bu ışık aydınlatmıyor: bir dünya yaratıyor.

Bunları düşünürken, bir polis maharetli parmaklarıyla beni tepeden tırnağa arıyor, sonunda bir atom bombası olmadığıma kanaat getirerek içeri girmeme izin veriyor.

İlk gelen ben değilim. Çalışanların çoğu giriş katındaki yollarda

topllanmış bile. Hepsi yukarı bakıyor. Kadınlar çoğunlukta. Gözlerinde, tanrının sesini duyuyormuş gibi garip bir parlaklık yanıyor. Yukarıda, idarenin bulunduğu geçitte, Sainclair bir mikrofona konuşuyor. "Son olaylar" sırasında personelin "mükemmel davranışına" teşekkür ediyor. Patlamada kozmetik vitrininden geçen ve halen hastanede yaralarının pansumanıyla uğraşan Chantredon'a idarenin bütün iyi dileklerini yolluyor. Dün polisin ziyaret etmiş olduğu kişilerden özür diliyor. "İdare dahil" bütün çalışanlar bu işlemde geçecekler, fakat tek amaç "soruşturmanın mutlu bir sona ulaşması için gerekli tüm unsurların sağlanması"

Sainclair'e gelince, o bir saniye bile bu saldırının "yardımcılarından biri" tarafından yapılmış olabileceğini düşünmüyor. Zira biz, idare kurulunda açıklamış olduğu gibi, onun "çalışanları" değil "yardımcılarıyız". Girişteki küçük arama yüzünden "yardımcılardan" bin bir özür dileniyor. Kendi de arandı ve soruşturma sürdüğü sürece müşteriler de aranacak.

Sainclair'e bakıyorum. Çok genç. Çok yakışıklı. Hızla yükseldi. Yumuşak bir otoritesi var. Ona önce sesini kullanmayı ve giyinmeyi öğrettikleri bir yüksek ticaret okulundan geliyor. Gerisi kendiliğinden oluyor. Neredeyse yumuşak bir şekilde konuşuyor ve sarışın perçeminin altından hüzün dolu yumuşak bir bakış süzülüyor. Sainclair mağazada acı çekiyor. Çevresindeki birinci sınıf bekçiler; yardımcıları, personel şefi, kat sorumluları ise, yaptıkları işe daha uygunlar. Hepsi birinci kattaki altın yıldızlı trabzan boyunca ip gibi sıralanmışlar. Hepsinin duruma yakışan bir suratı var. Dikkatli dinlenecek olursa, sorumlu göğüslerinde madalyaların çiçek açtığı duyulabilir. Bu fikir beni güldürüyor. Gülüyorum. Önümdeki tip dönüyor. Bu Lecyfre, etiyle kemiğiyle ve nüanslarıyla C.G.T. delegesi.

"Yeter, Malaussène, kapa çeneni!"

Gözlerim önce huşu halindeki kalabalık, sonra Lecyfre'in traşlı senesi, en son da resmi tribün üzerinde geziniyor. Hiç kuşkusuz Sainclair'in bir yeteneği var. Hiç kuşkusuz benim asla anlayamayacağım bir şeyi anlamış.

Ayının bensiz devam etmesi için vestiyere gidiyorum. Metal dolabımı açıyorum, iş kostümümü alıyorum. Bu benim değil. Mağaza tarafından ödünç verildi. Ne fazla süfli ne de fazla moda. Gri, eski,

fazla namuslu bir şey işte. Kendisine başka bir tane almak isteyen birinin kostümü. Sanki ilk sefermiş gibi elimde tutuyorum. Bir ses beni dalgınlığımdan sıyrıyor:

"Ne planlıyorsun, Ben? Benimkilerden biri ile değiştirmek ister misin?"

Bu Théo, bu sabah Cerutti giymiş. Otomatik fotoğraf seansları için o kadar sık kostüm değiştiriyor ki dolabında yer kalmadığından benimkini de kullanıyor. Tek anahtarımız var. Her sabah iş kıyafetiminin İtalyan-Hollywood karışımı elbiselerinin arasından alıyorum.

"Gerçekten, bir tane ister misin? Alsana!"

Elim reddediyor.

"Mersi, Théo, sadece üniformanın neşeli haline bakarak, aslında bu iş için acaba gerçekten uygun muyum diye düşünüyordum."

O zaman kocaman gülümsüyor.

"Ben de elbiselerime bakarak her sabah bunu düşünüyorum. Hetero olmak için yaratılmışım diyorum, ama işte ben ibneyim."

Bunun üzerine ikimiz de bodrum katına, onun ülkesi olan tamir krallığına iniyoruz. O her sabah satıcılarından en az yarım saat önce orada oluyor. Katliamdan önce taburlarını denetleyen Bonapart gibi boş yolları dolaşiyor. İçtimaya cevap vermeyen en küçük bir vida bile gözüne çarpıyor, sergideki en küçük karışıklık izi onu vahşice yaralıyor.

"Benim ihtiyarcıklar ortalığı feci şekilde karıştırıyorlar!"

İçini çekiyor. Elindekini yerine yerleştiriyor. Bütün bodrum katını gözleri kapalıyken bile bir düzene sokabilir. Burası onun çöplüğü. İkimiz yalnızken, dünyanın yaratılmasından önceki sessizliğe benzer bir sessizlik hüküm sürer burada.

"Clara elbisesini sevdi mi?"

"Harikalar harikası, Théo."

Fısıldaşıyoruz. Koltuklar için tekerleklerin olduğu kutuda bir elektrik prizi buluyor.

"Görüyor musun, ihtiyarcıklarımda önce hafıza sıkışıyor. Herhangi bir şey alıyorlar, sonra başka bir şey almak için onu olmayacak bir yere bırakıyorlar. Bebekler gibi açgözlü ve tutkulu..."

Théo'nun ihtiyarcıklar ülkesi, alet bölümünde basit bir satıcı olduğu döneme kadar uzanıyor. Mahallenin süprüntülerine karşı o ka-

dar iyiydi ki, sayıları gittikçe artan bir şekilde, tezgâhlarda gün boyu rahatça ufak tefek işler yapmaya geliyorlardı.

"Ben sokaktan geliyorum, nasıl olduğunu bilirim, onları bırakmaya niyetim yok, sonları kötü olabilir!"

Asırlıkların istilasına itiraz edenlere verdiği cevap bu.

"Burada dünyayı yeniden kuruyorlarmış gibi hissediyorlar kendilerini, parayla değil ya."

Théo işinde yükseldikçe ihtiyarcıkların sayısı da arttı. Gittikçe daha uzaktaki huzur evlerinden gelmeye başladılar. Ve, Sainclair, onu Tamirat İmparatoru (çünkü olmayacak malzeme ile Paris'i yeniden inşa edebileceği gibi, banyosunu yenilemek isteyen birine elektrikli çim biçme makinesi de satabilir) ilan ettikten sonra, bodrum katının tamamı Théo'nun ihtiyarcıklarıyla doldu.

"Cennetlerinden bir ön-görüntü."

"Bu gri gömleklere de nereden buldun?"

"Evimin yakınındaki bir öksüzler yurdunun satışından. Üstlerinde bunlar olduğu sürece nerede olduklarını her zaman bilebiliyorum hiç olmazsa."

Öğlen, kantinden kaçtığımız küçük lokantada Théo birden deli gibi gülüyor.

"Biliyor musun?"

"Ne?"

"Lehmann benim gerontofil olduğum söylentisini yayıyor. Bir çeşit sübyancı gibi ama, yaşlılara düşkün, anladın mı?"

(Sevgili Lehmann)

"Sübyancı deyince... Bunu ufaklığa ver, albümü için."

Yeni bir küçük fotoğraf. Şarap rengi bir kostüm, ipek kadife, düğmesinde mimoza. Arkasında, ufaklığın albümüne yazacağı yazı.

"*Bu, Théo gezinti teknesinde gezerken.*"

Kim ne anlarsa anlasın. Théo anlıyor. Ve Théo evde yokken, kapısının üstüne iğnelediği bu fotoğraflı mesajları alan arkadaş sürüsü de anlıyor. Ya ufaklık? Bu koleksiyonu yasaklamalı mıyım? Théo'nun kitabında çocuklara yer olmadığını biliyorum ama yine de...

Öğlenin ilk saatlerinde sepete iki üç şikâyet düştü bile. Bunlardan biri yatak reyonu ile ilgili ciddi bir bela. Lehmann beni çağırıyor. Oyuncak reyonunun önünden geçiyorum. Patlamadan hiçbir iz kalmamış. Tezgâh tamir edilmedi ama o gece aynısı ile değiştirildi. Sanki patlama olmamış, sanki herkesin katıldığı bir hayalin kurbanı olmuşum gibi garip bir duygu. Sanki hafızamdan bir parça kesmek istiyorlarmış gibi. Yürüyen merdiven oyuncak reyonunu mağazanın uğuldayan derinliklerine iterken, moral bozucu düşünceler.

Lehmann'ın bürosunda öfkeden kuduran tipin omuzları o kadar geniş ki, cam kapıyı tıkıyor. Güneş tutulmasına neden olacak bir sırt. Tabii Lehmann'ın yüzünü göremiyorum. Müşterinin spor ceketinin altındaki kasların titremesine ve boynundaki kızarmış derinin altında atan damara bakılırsa Lehmann fazla uzakta olmamalı. Karşısında duran adam daha önceki zararsız yarmalara benzemiyor. Sesini yükseltmeyen bir kanlı. En kötü cins. Büroda tek bir adım atmıyor. Kapıyı ardından kapıyor ve parmağını Lehmann'a uzatıp suçlamalarını mırıldanıyor. Üç kere tıklıyorum. Hafifçe tak, tak, tak.

"Girin!"

Uff! Lehmann'ın sesindeki korku. Yarma, dönmeden kapıyı açıyor. Dayak yemiş bir köpeğin korkulu kıvraklığıyla adamın kolu ile kapının kasası arasından süzülüyorum.

"Üç gün hastane ve on beş gün rapor, Kalite Kontrolünüzün ölüsü çıkacak buradan."

Bu müşterinin sesi. Tam da beklediğim gibi yansız ve tehlikeli bir kesinlik dolu. Şikâyet etmeye, tartışmaya veya talep etmeye gelmemiş, hakkını gücüyle kabul ettirmeye gelmiş o kadar. Başka bir yol bilmediğini anlamak için ona bir kere bakmak yeterli. Bunun onu sosyal basamak olarak fazla yükseltmediğini anlamak için de ikinci bir bakış yeterli. Bir yerlerde onu rahatsız eden bir kalbi olmalı. Fakat Lehmann bu tür şeyleri hissetmiyor. Vurmaya alışık olduğu için bir tek şeyden korkuyor: kendisine vurulması. Ve bu alanda, diğeri daha baskın.

Lehmann'ın kim olduğumu açıklamaya cesaret etmesi için yeter-

li korkuyu bakışlarıma yerleştiriyorum. İki sözcükle hedefi on ikiden vuruyor; bu, mesleği dalgıçlık olan Bay Bilmemne (bu ayrıntıyı niye söylüyor? kasların gerçek olduğunu bildirmek için mi?) geçen hafta masif tahta mobilya reyonundan 140'lık bir yatak ısmarlamış.

"Masif tahtalar size bağlı değil mi, Malaussène?"

Kafamla çekingen bir evet işareti.

"Yani, Bay Malaussène, sizin bölümünüzden, oyma cevizden, T.P.885 referansına uygun 140'lık bir yatak istenmiş ve bu yatağın başucundaki iki ayak ilk kullanışta kırılmış."

Ara. Alt çenesi bir çiklet parçasına işkence eden dalgıca kaçamak bir bakış. Paketi bana teslim etmekten memnun Lehmann'a bir göz atış.

"Garanti," diyorum.

"Garanti tabii ki devreye girecek, fakat sizin sorumluluğunuz başka yerde, yoksa sizi çağdırtmazdım."

Pabuçlarıma uzun bir bakış.

"Yatakta başka biri daha varmış."

Korkusu en derin olduğu zaman bile Lehmann bu tür zevklerden vazgeçemez.

"Genç birisi, ne demek istediğimi..."

Fakat gerisi yarmanın kaynak makinesi gibi bakışları altında buharlaşıyor. Ve az ve öz olarak kendisi tamamlıyor:

"Bir köprücük ve iki kaburga kemiği. Nişanlım. Hastanede."

"Aaah!"

Sahici bir çığlık attım. Bir acı çığlığı. Bu ikisini de havaya sıçrattı.

"Aaah!"

Sanki mideme vurmuşlar gibi. Sonra dirseğimin ucuyla, tam göğsümün altından göğüs kafesimi sıkıştırıyorum ve bir kefen bezi kadar beyazlaşıyorum. Bu sefer Herkül, bayılacak olursam beni tutmak üzere bir adım öne geliyor.

"Bunu ben mi yaptım?"

Boğulma başlangıcı, beyaz bir sis. Sallanarak Lehmann'ın masasına tutunuyorum.

"Bunu ben mi yaptım?"

Bu çam yarmasının, trampelin tepesinden Louna veya Clara'nın üzerine düşüp onların bütün kemiklerini kırdığını hayal etmek sahici

yaşların dökülmesine neden oluyor. Ve yüzüm yaş içinde soruyorum:
"Adı neydi?"

Gerisi yağ gibi gidiyor. Benim tavrımdan gerçekten heyecanlanan Bay Kas birden sönüyor. Etkileyici. Neredeyse kalbinin aldığı şekli göreceğiz. Bu fırsattan yararlanan Lehmann birden bana haince saldırıyor. Hıçkırarak ona istifamı veriyorum. Bu fazla kolay diye gülüyor. Mağazanın benim gibi bir hiçten bekleyecek bir şeyi olamayacağını söyleyerek ona yalvarıyorum.

"Hiçliğin de cezası vardır, Malaussène! Her şey gibi! Hatta her şeyden daha fazla!"

Ve hiçliğimi o kadar pahalıya ödetmeye kalkıyor ki, devasa müşteri odayı boydan boya geçip yumruklarını Lehmann'ın masasının üstüne koyuyor.

"Bu zavallıya işkence etmek hoşunuza mı gidiyor?"

"Bu zavallı" benim. Tamam, artık Kas Kralının koruması altındayım. Lehmann koltuğunun daha derin olmasını dilerdi. Diğeri anlatmaya devam ediyor: daha okuldayken, zıpcıktıların kendilerinden daha zayıf olanlara saldırması tepesinin tasını attırılmış.

"İyi dinle beni ahbap."

"Ahbap" Lehmann. Balmumu renginde. Hani kötülüklerin gitmesi için yakılan mumların rengi. Dinleyeceği şey ise basit. Bir, şikâyetini geri alıyor. İki, yakında gelip hâlâ orada çalışıyor muyum diye bakacak. Üç, eğer yoksam, eğer Lehmann beni kovdurduysa...

"Seni böyle ikiye bölerim!"

"Böyle" dediği ise Lehmann'ın güzel abanoz cetveli, sömürge döneminden kalma bir hatıra ve kurtarıcımın parmakları arasında parçalanıveriyor.

Lehmann ancak, yürüyen merdiven yarmanın son santimetre küpünü de yuttuktan sonra kendine geliyor. Ancak o zaman baldırlarına vurarak bir balina gibi gülmeye başlıyor. Neşesini paylaşmıyorum. Bu sefer değil. Bay Kas'ın geri çekilişini sonuna kadar izledim. ("Bu pisliklerin seni yemelerine izin verme küçük, saldır!" giderken bana böyle dedi) ve ben bir kere daha sanki başka biriyle konuşuyormuşum gibi kendi kendimle konuştum. Bay Kas bir mağazaya saldırdığını düşünüyordu, bir imparatorluğa ya da en azından Kalite Kontrole, çok soyut olan bir kuruma, ve ona göre silahlanmıştı. Ken-

dinden emin, tek başına bütün garnizonu çökertmeye hazır. Ve birden, ölüme yakın olduğuna inandığı, yaşı belli olmayan küçük bir adamla karşılaşır (yourself Malaussène!) ve zavallı tip, her zaman olduğu gibi, aşırı insancılıktan eriyor. Benim dalgıç arkasını döndüğü zaman pabuçlarına baktım ve "İnşallah paletlerinin durumu daha iyidir," diye düşündüm.

Şimdi ben kapıyı açıyorum:

"Bugünlük bu kadar yeter, Lehmann, eve dönüyorum. Eğer gerekirse Théo benim yerime bakar."

Lehmann'ın gülüşü boğazına tıkılıyor.

"O bunun için para almıyor!"

"Bu iş için hiç kimsenin para almaması lazım."

Cevap vermeden önce, clinden gelen bütün küçümsemeyi gülmemesine yerleştiriyor:

"Ben de aynı fikirdeyim."

(Mekanik kolu hak ediyorsun, Salak.)

Aşağıya indiğimde oyuncak reyonu insan kaynıyor.

"İlk defa bir 26 Aralık'ta, 24 Aralık'takinden daha fazla satış yapıyoruz!"

Bu lafı benim sincap kafalı küçük kızılım söyledi. Bir Boeing 747'yi paketleyen, nispeten güzel bir kız olan arkadaşıyla konuşuyor. Arkadaşı fikir yürütüyor. Parmakları, gece mavisi, yıldız desenli bir kâğıdın üzerinde inanılmaz bir hızla kayıyor ve kâğıt kendiliğinden pakete dönüşüyor. Paketleyicinin yanında, vitrinli bir rafın üzerinde King Kong'un robot maketi var ve neler yapabildiğini gösteriyor. Büyük kara bir maymun, kalın, tüylü, gerçekten daha gerçek. Olduğu yerde yürüyor. Kollarında, uyuyan Clara'ya benzeyen yarı çıplak bir bebek taşıyor. Yürüyor ama ilerlemiyor. Arada sırada başını geriye atıyor. Kırmızı gözlerinden ve açık ağzından ışıklar saçıyor. Kollarının koyu siyahı, bakışının kanlı kırmızısı gerçekten de korkunç kolları arasındaki zavallı küçük vücudu tehdit ediyor. (Tanrım, bu işin bana ağır gelmeye başladığı bir gerçek... ve bu bebeğin benim Clara'ma benzediği de bir gerçek...)

Eve geldiğimde büyük kara maymun hâlâ kafamın içinde yürüyor. Ve telefon çalınca "Alo" demek için çok zorlanıyorum.

"Ben?"

Bu Louna.

"Ben, küçük kiracımı havaya uçuracağım."

Hayır olamaz! Yine bunu konuşmak istemiyorum, bu akşam olmaz.

Hain bir sesle cevap veriyorum:

"Benden ne bekliyorsun? Fitili atçşlememi mi?"

Telefonu kapatıyor.

Telefonu kapattığımda gördüğüm ilk şey, kapı aralığındaki köpek Julius'un sırtkan suratı. Topunu bütün gün bırakmamış. Ona kötü bakıyorum.

"Hayır, bu akşam olmaz!" diyorum.

Anında halıya yapışıyor. Ben uykuya dalıyorum. Bir saat sonra uyanıp dahili telefonu açıyorum.

"Clara? Biraz hava almam lazım, sizlere yemekten sonra katılıyorum."

"Tamam Ben. Senin Leica ile harika fotoğraflar çektim, sana gösteririm."

Julius hâlâ yassı konumda. Bana soru dolu acılı gözlerle bakıyor. Bu öteki sahibi ona sorun yaratıyor. Çok şükür ki onunla çok seyrek karşılaşılıyor.

"Gezmeye gidelim mi?" diye soruyorum.

Patilerinin üzerinde zıplıyor. Çıkmak için her zaman hemfikir, dönmekten her zaman memnun, Julius. Ne köpek.

Havaya uçan sadece mağaza değil. Belleville de uçuyor. Bulvar, kaldırım boyunca eksilmiş binalarıyla, dişleri dökülmüş bir çeneye benziyor. Julius, burnu yerde, kuyruğunu sürekli sallayarak dolaşılıyor. Aniden ana yolun ortasında durup, köpeklerin koklaması için kocaman bir abide yükseltiyor. Sonra koca kığı havada, kendinden emin bir şekilde onlarca metre gittikten sonra, önemli bir şey unutmış gibi birden duruveriyor ve arka ayaklarıyla asfaltı delice eşle-

meye başlıyor. Yaptığı kaka ile ne yüksekliği ne de yönü tutuyor ama aldırıyor. Julius beraat ediyor, yapması gerekeni yaptı. Büyük bir mağazadaki tezgâh değil o: onun hafızası var. İçinde ne olduğunu bilmesede de var.

Yüz metre ileride, Belleville alacakaranlığının üzerinde bir müezzinin sesi yükseliyor. Minare işlevini neyin gördüğünü biliyorum. Sıvaları dökülmüş bir binanın üçle dördüncü katlarının arasında bir sahanlık lombozu ya da küçük kare bir tuvalet penceresi. Bir süre kendimi, başka bir yerden gelen bu din adamının sızlanışlarına bırakıyorum. Kutsal dikenleri Peygamberin donuna kadar uzanan bir gülhatmiden bahseden bir sure olmalı. Bu seste sürgünün dayanılmaz acısı var. Mağazadaki parçalanmış ölüyü ilk kez tekrar görüyorum. Sonra Louna'yı düşünüp bir pislik olduğuma karar veriyorum. Sonra yine Courbevoie'daki garajcının bağırsakları. İkinci kez kusmamak için bir ağaca dayanacak vakti ancak buluyorum. Koutoubia'ya girmek için adımlarımı sayarak bulvardan geçiyorum.

Julius hemen mutfakta Hadouch'u bulmaya gidiyor. Konuşmalar ve dominolarn şakırtısı müezzinin sesini bastırıyor. Havada sigara dumanı var ve tiplerin çoğu pastis bardaklarının ardında oturuyor. Lombozdaki Müslüman kardeş, cemaatini İslam'ın saflığına geri çekebilmek için çok uğraşacak sanıyorum!

Beni görür görmez yaşlı Amar en büyük gülücüğünü sunuyor. Saçlarının beyazlığı karşısında her zaman şaşırıyorum. Tezgâhın etrafından dolaşıp beni kollarına alıyor.

"Eee oğlum, nasılsın?"

"İyiyim."

"Ya annen, iyi mi?"

"İyi. Dinleniyor. Châlons'da."

"Ya çocuklar, iyi mi?"

"İyi.."

"Onları getirmedin mi?"

"Ev ödevlerini yapıyorlar."

"Ya senin işin, nasıl gidiyor?"

"Pathıyor!"

Beni bir masaya oturtuyor, bir el hareketi ile kâğıt bir örtü seriyor, karşımda gerilmiş kollarına yaslanarak durup bana gülümsüyor. Ben soruyorum:

"Ya sen, Amar, nasılsın?"

"İyiyim, teşekkür ederim."

"Ya çocuklar nasıllar?"

"İyiler, teşekkür ederim."

"Ya kann? Kann Yasmina nasıl?"

"İyi, tanrıya şükür."

"Ne zaman bir tane daha yapacaksın?"

"Sonuncuyu yapmak üzere gelecek hafta Cezayir'e gidiyorum."

Gülüyoruz. Ben çocukken ve annem başkalarıyla beraberken Yasmina bana birçok kere analık etti.

Amar diğer müşterileri ile ilgileniyor. Hadouch, eğer aynı gece hem peygamberi hem de ümmetini gücendirmek istemiyorsam yemem gereken bir kuskusu önüme koyuyor. İştahsızlığımı gören Amar karşıma oturuyor.

"Keyfin yok, ha?"

"Hayır, yok."

"Seni de Cezayir'e götüreyim mi?"

Why not? Kendimi birkaç saniye, bu fikrin beynimde uyandırdığı zevk pırlıtısına bırakıyorum. Amar ısrar ediyor.

"Ne dersin? Köpek ve çocuklarla Hadouch ilgilenir."

Fakat Stajyer Müfettiş Caregga'nın yassı yüzü beni hizaya getiriyor.

"Mümkün değil Amar."

"Neden?"

"İş yüzünden."

İnanmaz gözlerle bana bakıyor, fakat herkesin derdi kendine göre deyip omuzuma vurarak kalkıyor.

"Sana bir çay getireyim."

Hoparlörden Ümmü Gülsüm'ün sesi yükseliyor. Cenazesindeki devasa kalabalık ekrandan geçiyor. Şarkının kaybolmasıyla lokantadan çıkıyorum. Julius paçalarımdaya. Hadouch'un gülüşü bir an ardımızdan geliyor:

"Bir dahaki sefere köpeğine yemek vermeyeceğim, onu yıkayacağım!"

Çocuklara, el yordamıyla ilerleyen soruşturmanın başlangıcını anlatıyorum; benim iki polisim, Sırtlan Jib ve Pati Pat, geceleyin

oyuncak tezgâhını değiştiren Sainclair'in "yardımcılarının" özel hayatlarını ve sanki hiçbir şey olmamış gibi tehdit altında satış yapmaya devam eden mağazanın kahramanlığını özen göstermeden araştırıyorlar. (The show must go on!) Etrafımızda ipler gerilmiş, Clara'nın fotoğrafları kuruyor. (Bu tutku onun lise bitirmedeki Fransızca yeterlilik sınavı hazırlığından kaç saatini çalıyor acaba?) Ufaklığın Noel Gulyabanisi fotoğrafları var. Diğerleri Belleville'in kayboluşunu ve yannın güzel şehrini oluşturacak bu dümdüz akvaryumların ortaya çıkışını anlatıyor. Sonra annemin bir fotoğrafı, gencecik, benim doğduğum sıralarda... Gözlerinde o zaman bile başka diyarların açlığı var.

"Negatifi sende miydi?"

"Hayır, yeniden çektim."

"Onu çerçeveleyelim," diyor Jérémý, "böylece bir daha kaçamaz."

Thérèse, sanki hepsi dev bir romana girecekmiş gibi hiç ayırım yapmaksızın ne söylenirse stenoya çekiyor. Sonra birden sabit, iştahsız rahibe bakışı üzerime çarpıyor.

"Ben?"

"Thérèse?"

"O ölü, Courbevoie'lı garajcı..."

"Evet?"

"Onun yıldız haritasını çıkarttım, bu şekilde ölmesi gerekiyordu."

Clara bana hızlı bir bakış atıyor. Ufaklığın uyuduğundan emin oluyorum ve her zamanki gibi alay etmemesi için bakışlarımla Jérémý'yi kurşuna diziyorum. Bu işlem tamamlandıktan sonra elimden gelen bütün ilgiyi güzel yüzüme yerleştiriyorum.

"Anlat, seni dinliyoruz."

"21 Ocak 1919'da doğmuş, Ben, ölüm ilanında böyle yazıyordu. O gün, Mars, Uranus ile 325 derece yapıyordu ve bunlar da Satürn'e 146 derece karşıttılar."

"Yok yahu?"

"Sus Jérémý."

"Mars, yani hareket, şiddetli karışıklıklar gezegeni Uranus ile birleşip, Satürn'e karşıt olduğu zaman bu yaratıcı ve kötülük dolu bir tabiatın göstergesidir."

"Emin misin?"

"Jérémý sus."

"Mars ve Urar us 8. hanede olduğu zaman şiddetli bir ölüm olacağını belirtirler, yani Mars'ın radikal Ay'dan geçmesiyle olacak bir ölüm, bu da bu 24 Aralık'ta oldu!"

"Olamaaz!"

"Jérémy..."

8

Ertesi gün bomba patlamadı. Ondan sonraki gün de patlamadı. Ondan sonraki günler de patlamadı. İş arkadaşlarımdan tedirginliği yavaş yavaş azaldı. Yakında konuşma konusu olmaktan da çıkar. Sadece bir anı olur. Mağaza aşk gemisi temposuna kavuştu. Patlayıcı fırtınasından uzakta seyrediyor. Lehmann her zamankinden daha çok bir gayretkeşlikle çavuşluk taşıyor. Théo'nun ihtiyarcıkları kendilerini imparatorluk inşaatçıları sanıyorlar. Théo ise her gün ufaklığın albümünü zenginleştiriyor. Polisler, gülererek kollarını havaya kaldıran çalışanları ve müşterileri aramaya devam ediyorlar. Sainclair sekiz yüz yardımcısını kaybedip sekiz yüz çalışan kazandı. Lecyfre C.G.T. sendikasının parolasını yayarken, Lehmann "ev" parolasını yayıyor. Kendimi güzel azarlatıyorum. Boşalmakta olan hayal gücümün içinde kaybolan Sırtlan Jib ve Pati Pat'ın dilleri sarkmaya başlıyor. Çocuklar, eğer pes edersem beni televizyonla değiştirme tehdidinde bulunuyorlar. Louna artık bana telefon etmiyor. Her şey yoluna girdi. 2 Şubat'a kadar.

Kız çok güzel. Arslan tipi. Kızıl saçları, kaslı oldukları izlenimi veren geniş omuzlarına dalgalar halinde dökülüyor. Sakin sakin salınan İtalyan tipi kalçaları var. Fazla genç değil. Dolgunluğun sevimli olduğu çağda. Poposuna yapışan eteğinin üst kısmı minicik bir çamaşırın izini belli ediyor. Miss Hamilton'un çağrısını beklemekten başka yapacak bir şeyim olmadığı için, güzel görüntüyü takip etmeye karar veriyorum. Rafların arasında bir oraya bir buraya bakıyor. Yarı çıplak kolları, yarı oryantal gümüş takılarla bezeli. Sadece yumuşak yuvarlak hareketlerle tutan, esnek ve esmer, sinirli uzun parmakları var. Bu mağazanın bulanık sularında bir balığa dönüştüğüm için onu kolaylıkla takip ediyorum. İki yolun kesiştiği yerde kaybe-

diyormuş gibi yapıyorum; yeniden bulma zevkini tatmak için... Bu sahte tesadüflerden birinde, adrenalin, içimdeki bütün küçük saçları havaya kaldırıyor. Bir şey beni rahatsız ediyor, bakışını yakalayamıyorum. Saçı çok fazla. Ve fazla hareketli. Ona gelince, onun beni fark etmediğini söylemeye gerek bile yok. (İş kıyafetimin saydamlığı.) Bu küçük oyunu bir süre oynuyorum ve olay meydana geldiğinde mutlak bir istek düzeyine ulaşıyorum. En azından beş dakikadır şetland reyonunun önünde oyalanıyordu. Birden parmakları fırladı, kıvrıldı ve küçük bir kazak avcunun içinde tamamen kayboldu, sonra el çantaya gitti, çanta yuttu ve boş bir el dışarı tükürüldü.

Onu gördüm. Ama tezgâhın diğer tarafında bulunan kat güvenliği Cazeneuve de onu gördü. Neyse ki ben ondan daha yakıным. O tezgâhın çevresini dolaşana kadar, beni güzel hırsızımdan ayıran iki adıma çabucak atıveriyorum. Elimi çantasına daldırıp bana doğru dönmeye zorluyorum ve kazağı çıkartıp deniyormuş gibi omuzlarına tutuyorum. Aynı zamanda dişlerimin arasından düşünceli bir hava ile:

"Aptal olma, jumalci hemen arkanda," diyorum.

Yalnızca itiraz etmeme refleksine sahip olmak'a yetinmiyor, üstelik güzel boğuk bir sesle:

"Bana yakıştı, değil mi? Ne dersin?" diyor.

Beklemediğim için abuk sabuk bir cevap veriyorum.

"Gözlerine çok uydu Julia Teyze, ama saçlarına uymadı."

Aslında sadece gözlerini görüyorum. Neredeyse burnumu gıdıklayacak kirpiklerle çevrelenmiş altın yaldızlı iki badem. Bu iki mucizenin ardında iki başka göz beni kurşuna diziyor. Bunlar Cazeneuve'ünkiler. Kazağı aldırışsız bir şekilde tezgâhın üzerine bırakıp, başımı ukalaca geriye atarak, kızın üzerine tutmak için başka bir tane seçiyorum. Kendine gelen Cazeneuve işe karışıyor. Dosdoğru konuya giriyor.

"Oynamayı bırak Malaussène, bu karının ilk kazağı çaldığını iyi gördüm."

"'Bu karı' mı? Müşteri ile ne biçim konuşuyorsun Cazeneuve? Hem de senin gibi iyi bir aile çocuğu?"

Bunları, başka bir şey düşünen birisinin dalgın ses tonu ile söylüyorum. Zira bu ikinci kazak benim sevimli aslana çok yakışıyor (karar verdim giyim işine gireceğim!). Ve:

"Bu sana çok yakıştı, Julia Teyze," diye ekliyorum.

"Julia Teyzeme" hayran hayran bakan bir tek ben değilim. Müşterilerin bir kısmının nefesi kesildi. Bunların arasında, yumuşak tavırlı ve bembeyaz saçlı, yeşil bir sepet taşıyan ve bizi tam anlamıyla bakışlarıyla yiyen yaşlı bir çift de var.

"Malaussène, lütfen, işime engel olma."

Bu gıcırdayan Cazeneuve. Bu arada, Théo'nun ihtiyarcıklarından biri, bizim biraz ötemizde bir vibromasörü iç ediyor.

"Senin işini engellemiyorum, Cazeneuve, senin fazla zevk almanı engelliyorum."

"Küçük hanım, bu şetland kazağı çantanıza attığınızı gördüm!"

Kız, bir cankurtaran simidi gibi bakışıma asılıyor. Geniş bir yüz, çıkık elmacık kemikleri, nemli dudaklar.

"Ben sana nerede bronzlaştığını soruyor muyum ki, Cazeneuve?"

Tam on ikiden vurdum. Cazeneuve, suratının güzel pişmiş tuğla rengini güneş lambaları reyonunda her gün bedavadan yeniliyor.

"Julia Teyzemi rahat bırak yoksa suratına bir tane yiyeceksin," diye ekliyorum.

Tamamen hareketsizleşen mağazada sanki yavaşlatılmış gibi o anda olan oluyor. Cazeneuve kireç gibi bir renk alıyor. Onun hemen arkasında, iki sevimli ihtiyarcık gülümseyerek birbirlerine dönüyor. Ve asırlık öpüşlerini gerçekleştiriyorlar. İnanılmaz bulaşıcılıkta şehvetli bir öpücük. Birbirine kaynaklanmış karınları arasından yeşil sepetin kenarını görüyorum. Elma yeşili.

Ve Cazeneuve vaat ettiğim tokatı yiyor. Ama tokatı atan ben değilim. Yaşlı kadından kopan kol. Oradan çıkan kan gayzerinin çizdiği mükemmel eğriyi bakışlarımla takip ediyorum. Erkeğin yüzünü çok net olarak görüyorum; beyaz, bebek saçları kadar ince, Roma tipi kesilmiş bir perçemin altından şaşkın bir bakış. Cazeneuve'ün suratını görüyorum. Birden gevşeyen yanağı darbenin dalgasını bütün yüzüne yayıyor.

Ve ancak ondan sonra patlamayı duyuyorum. Kafamın içinde dağılan tuğladan bir duvar. Öne doğru fırlayan Cazeneuve, beni ve Julia Teyze'yi yere düşürüyor.

Patlamanın olduğu yerde bulunmanın iyi tarafı, kimsenin sizi ezmesidir. Herkes merkezden dışarı doğru kaçar.

Üstümde yatan kızın ağırlığı beni yere yapıştırıyor. Sanki düşman makinelerinin ateşinden koruyormuş gibi. Fakat daha yakından bakınca yalnızca baygın olduğu görülüyor. Başını avcumun içinde tutarak onu yavaşça yana yatırıyorum ve eteğini açılan bacaklarının üstüne örtüyorum. Cazeneuve, ilk kumdan kalesinin önünde oturan bir çocuk gibi vecd içinde karşımda çökmüş duruyor. Üstü kanla kaplı ve içinde bir şey, hareket etmeyen bir şey, bu kanın kendisinin mi yoksa başkasının mı olduğunu soruyor. (Onu ilk defa düşünürken görüyorum.) Cazeneuve'ün birkaç metre gerisinde, hem kaynaşmış hem de dağılmış iki vücut, feci bir kan gölü içinde duruyor. Zorlukla ayağa kalkıyorum. Çevremde, tam bir panik var; canlı balık havuzunda yapılan bir balık avı... Bütün balıklar sudan dışarı sıçramak istiyorlar. Görünmez bir ağdan kaçıyorlarmış gibi zıplıyorlar, düşüyorlar, birbirlerine çarpıyorlar, aniden yön değiştiriyorlar. İşin en garibi, bütün bunların bir deniz dibi sessizliğinde gerçekleşmesi. Raflar olduğu gibi devriliyor, mankenler ve vitrinli raflar kaçanların ayakları altında parçalanıyor. *Ve bütün bu olanlardan tek bir ses bile çıkmıyor.* Çıldırılmış bir akvaryumun en dibindeyim. Julia Teyze'nin ayılma vakti geldi. Dudaklarının hareket ettiğini görüyorum fakat hiçbir şey duymuyorum. *Sağır.* Patlama beni *sağır* etti. Gayri ihtiyari parmaklarımı kulaklarıma götürüyorum. Kan yok. Bu biraz rahatlatıyor. Julia Teyze'nin önüne çömeliyorum ve yüzünü ellerimin arasına alıyorum:

"Kırk yok ya?"

Kendimle telefonlaştıyormuşum gibi sesim çok uzaktan geliyor. Kız bir şeyler söylüyor, sonra arkasını dönecekmiş gibi oluyor, ama ben engelliyorum. Fakat bu kanlı bulamaç midemi bulandırmıyor, bu sefer değil. Her şeye alışılıyor galiba. Bu iki gövde, bir çeşit nihai ayınle bağırlarını değış tokuş etmişler gibi. Kaynaşmışlar. Elma yeşili küçük sepetten eser yok. İki vücudun arasında kaybolmuştu ve patlama gerçekleşti. Beyazlı iki tip, iyice aptallaşan Cazeneuve'ü gö-

türüyorlar. Biri omzuma vuruyor. Dönüyorum. Tarihin hep kötü bir şekilde tekerrür ettiğinin bir kanıtı olarak, geçen seferki küçük itfaiyeci bana olayı anlatmaya başlıyor. İki pembe solucan, ince bıyığının altında hareket ediyorlar. Fakat onu duymuyorum – ne güzel!

Hastanede dört uzun saat kaldım. Her tarafıma baktılar. Kırık yok. Benimle ilgilenmelerinden çocukça bir zevk aldım. Çocukken annemin veya Amar'ın karısı Yasmina'nın bana banyo yaptırdığı zamanki gibi. Sağırlığım olayın keyfini artırıyordu. Zaten her zaman iyi bir sağır ve kötü bir kör olacağımı düşünmüşümdür. Kulakların dünyasını kapatın, hoşuma gider. Gözlerimi kapatın, ölürüm. Her güzel şeyin bir sonu var ya, dünya yeniden kulaklanma giden bir yol açıyor. Çevremdeki hastabakıcıların ve doktorların konuşmalarını duyuyorum. Önce hiçbir şey anlamıyorum. Sanki benimkine bitişik bir kompartımda konuşuluyormuş gibi. Sonra netleşiyor. Yalnızca bir haftacık beni gözetim altında tutmaktan bahsediyorlar. Beyinde bazı komplikasyonlar olabilirmiş. Hastanede bir hafta! Çocukların ve Julius'un suratlarının ne hal alacağını buradan görebiliyorum.

"Saçmalamayın!"

At suratlı uzun bir beyaz gömlek bana doğru eğiliyor.

"Bir şey mi dediniz?"

"Evet, olmaz dedim. Burada kalmak istemiyorum, kendimi çok iyi hissediyorum, sorun yok, evime döneceğim."

Beyaz gömlek, yuvarlak bir göbek tarafından gerilen daha beyaz bir gömleğe soruyor.

"Seni bırakamayız ahab. En azından gerekli bütün filmler çekilmeden bırakamayız."

Hâlâ muayene masasının üstünde yatıyorum. Kocagöbek burnumun önünde konuşuyor. Kapana kısılmış ne kadar da çok göbek var... Ya bu da suratımda patlarsa?

"Ben istemedikçe beni tutamazsınız," diyorum.

Dışarda gece ilerlemiş. Ben metroya doğru yürürken, kaldırımın kenarından akan bir araba yanıma gelip korna çalıyor. Ellili yıllardan kalma bir korna. Hani "tuut" yapanlardan. Dönüyorum. Limon sarısı bir dört-beygirin içinde Julia Teyze, binmem için bana kocaman davet işaretleri yapıyor.

"Arabanız yok mu? Binin, ben sizi götürüyüm."

Julia Teyze'nin arabasına biniyorum.

"Size sorumluluğu üzerinize aldığınıza dair bir kâğıt imzalattılar mı? Bana da. Kendilerini koruyorlar tabii, normal."

Dört beygirini bir transatlantik gibi hiç sarsmadan kullanıyor. Aletin ne olduğunu bilenler için bir çeşit marifet sayılır. Père-Lachaise'e doğru gidiyoruz. Julia Teyze konuşuyor. O konuşuyor, ben elma yeşili sepeti ve onun üstüne kapanan göbekleri görüyorum. Sonra Cazeneuve'ün korku dolu bakışını. Kolum üzerine bahse girerim ki Cazeneuve'ün hiçbir şeyi yoktur. Sadece korktu o kadar. Bomba, iki göbeğin oluşturduğu sımsıkı kapalı yuvada patladı. Rafadan bir yumurtanın içindeymiş gibi.

"Melekler gibi çükleri kalkıyordu!"

Çükü kalkan melekler mi? Hangi melekler? Kimin çükü kalkıyor? Julia Teyze bana tarifsiz bir özlemin gölgelediği gözlerle bakıyor.

"Sandinistler," diyor, "Melekler gibi çükleri kalkıyordu. Zaman sınırlaması olmadan. Gülercek düzüşüyorlardı. Uzun ve yakıcı seferlerden geliyorlardı, yangınımı tamamen söndürene kadar. Bunu bir kere hissettim, Küba'da, devrimden hemen sonra. On dört yaşındaydım. Konsolos olan babamın kovulmasından iki gün önceydi. Ondan sonra oraya yeniden gittim ama bitmişti: artık gerçekçi sosyalist ereksiyon ve Stahanovcu düzüş vardı..."

Bir ara susuyor. Ben bir nefes alıyorum (Acaba bomba mı onu bu hale getirdi?) Kırmızı ışık yeşile dönüyor. Julia Teyze arabası ile aynı anda hareket ediyor.

"Şimdi artık Nikaragua'da da iş kalmadı... Yapısalcı zevkler."

Tiksinti ile buruşan yüzü birden gevşiyor ve buğulu güzel sesi güvenli bir mutluluğa dalıyor.

"Çok şükür ki hâlâ Moisler, Maoriler, Satareler var."

"Satareler mi?"

"Brezilya Amazonu'ndaki Satareler!"

Ve fikrini geliştiriyor:

"Belirgin, net, uzun kasları var. Omuzları ve kalçaları parmaklarının arasında erimiyor. Çüklerinde başka hiçbir yerde bulamadığım satensi bir yumuşaklık var. Ve sana girdikleri zaman, bakır kaplı Gallé 1900'ler gibi içeriden aydınlanıyorlar."

Paris'in kış ve gece manzaraları yanımızdan geçerken, Julia Teyze teorisinin mükemmel çatısını geliştiriyor. Ona göre, düzgün bir şekilde düzüşenler, yalnızca başarının ertesindeki devrimciler ve primitif halklar. Her ikisinin de kafasında sonsuzluk var, sanki sonsuza kadar sürecekmiş gibi ve şimdiki zamanı yaşadıklarını göstererek düzüşüyorlar. Dünyanın geri kalanında ise, insanlar ya geçmişi ya da geleceği düşünüyor, saygı duruşunda bulunuyor ya da başarmış gibi yapıyor; kendini tekrarlıyor veya çoğalıyor, fakat kimse kendisi ile ilgilenmiyor...

Sesi inanılmaz dercedede ikna edici hale geldi.

"Yani kendisiyle ilgilenmek derken, burada, birbiriyle, şimdi, sen ve ben demek istiyorum..."

Bütün farların Julia Teyze'ye döndü. Bir saniye bile onu gözlerimden ayırmıyorum. Şehrin ışıkları vücudunun kıvrımlarını yaldızlıyor. Sonra birden aydınlık bir vitrinin ışığı altında onu bütünüyle görüyorum. (Mamma mia!..)

10

Arabayı çift sıra park ettik, benim iki kat merdiveni sanki kovalanıyormuşuz gibi çıktık, kendimizi Büyük Sahra'da zaman zaman akıp sonra kaybolan dereye atıyormuş gibi yatağa attık, birer alev haline gelen elbiselerimizi çıkardık, iki memesi yüzüme patladı, ağzı üstüme kapandı, benimkisi onun Maori isteğinin çarpıcı öpüşüne kavuştu, ellerimiz her yönde koştu, okşadı, yoğurdu, kucaklayıp sarıldı, girdi, bacaklarımız kıvrıldı, baldırlarımız yanaklarımızı hapsetti, kanlarımız ve pazularımız sertleşti, yatağın yayları cevap verdi, odamın ekoları da cevap verdi ve birden Julia Teyze'nin muhteşem aslan başı karışıklığın ortasında yükseldi ve artık sert olan sesi:

"Neyin var?" diye sordu.

"Hiç," diye cevap verdim.

Hiçbir şeyim yok. Gerçekten yok. İki kabuğunun arasında sallanan ve kafasını dışarı çıkartmak istemeyen yumuşakçam dışında. Herhalde bombaların korkusundan. Fakat kendi kendime yalan söy-

lediğimin farkındayım. Aslında odamda bir sürü insan var. Patlayacak kadar dolu. Yatağımın etrafında hazır ol vaziyette seyirciler duruyor. Herhangi bir seyirci de değil! Sandinistler, Kübalılar, Moisler, Satareler, çıplak veya üniformalı, kundaklı yaylar veya Kalaşnikoflar kuşanmış, heykeller gibi zırh giymiş ve yaldızlı zafer taçları takmış. Onların çükleri kalkıyor! Ve elleri kalçalarının üstünde gergin, eğik, sık saygı sıraları oluşturuyorlar ve bu beni kesiyor.

"Hiç," diye tekrar ediyorum. "Bir şeyim yok. Özür dilerim."

Ve yapacak başka bir şey kalmamış gibi gülmeye başlıyorum.

"Üstelik komik mi buluyorsun?"

Bunu komik bulmadığım için de gülebilirim. Ona anlatıyorum. Tekrar özür diliyorum. Etrafımızın bir olimpiyat jürisi tarafından çevrildiğini ve yarışmalarda hiçbir zaman başarılı olamadığımı söylüyorum.

"Anlıyorum," diyor.

Ve o anlatmaya başlıyor. Bizim başarısızlığımız, *Actuel*'in bir sonraki sayısı için hazırlaması gereken primitif ve devrimci aşklar hakkındaki araştırmasının son sözü olacak.

"Ah!" diyorum, "*Actuel*'de mi çalışıyorsun?"

Evet orada çalışıyor.

"Biliyor musun, aşkı öldüren şey aşk kültürüdür: Diğer erkeklerin çükünün kalktığını bilmesene her erkeğin çüğü kalkardı!"

Düşüncesini geliştirirken onu okşamaya çalışıyorum, fakat elimi itiyor. Hayır, ikame yok.

"Evet, yaratıcılığı öldüren şey referanslardır..."

Julius nerede? Julius'un nerede olduğunu merak ediyorum. Herhalde Hadouch'un fırınının arasındadır. Ne biçim hayat. Kıçınızın altında bombalar patlıyor, Kızılderililer ve kahramanlardan oluşan bir koalisyon arzusunun doruğundayken çükünüzü kesiyor ve sevgili köpeğiniz her zamanki gibi sakin bir şekilde karnını doyuruyor. Pis Julius artık seni tanımıyorum. Üç kere reddediyorum. Allahın hakkı üçtür.

Ve tabii ki tam bu sırada odamın kapısı açılıyor. Julius. Evet, bu Julius.

Ama bu aynı zamanda Thérèse. Thérèse eşikte ayakta duruyor. Julius, Thérèse'in yanına oturuyor. Sonra bir kafa daha çıkıyor: Louna. Bir kafa daha: parmaklarının ucunda yükselen Jérémy. Ve şimdi, Clara. Eşikten geçmeden kapıda itişiyorlar. Thérèse, ne sıcak ne de soğuk bir sesle:

"Ah! Hayattasın..." diyor.

Başımın yumuşakçayı işaret edip, "Pek sayılmaz..." diyorum.

Thérèse, açıklamasının ortasında ağzı açık kalan çınlıçiplak oda arkadaşşıma en saf sesiyle soruyor:

"Julia Teyze, değil mi?"

Sevgili küçük kardeşim. Prestijimin arta kalanını da yok ettin. Julia Teyze, hayatımdaki ilk Julia Teyze olmadığını biliyor. Thérèse aynı hızla devam ederse, Julia, yakında benim tavlama yöntemimi de öğrenir. Evet, utanıyorum! Mağazadaki güzel hırsızları tavlıyorum. Acı gerçek bu. İnsan iğrençtir. Fakat daha iğrenci de vardır. Başka bir insan. Örneğin hırsızları takip edip onlara, idareye kadar gitme ya da bir deneme kabininde beraber olma seçeneği sunan Cazeneuve ya da onun cinsinden olan diğer mağaza güvenlik görevlileri. Ben hiç olmazsa kimsenin ırzına geçmiyorum. Hatta her seferinde Julia Teyze'yi baştan çıkarttığımı da söyleyebilirim, onu kötü bir durumdan kurtarıyorum. Sonra da elimden geleni yapıyorum.

Thérèse'in beni hayatta görmekten mutlu olup olmadığını söylemek zor. Onun ülkesi bu dünyaya ait değil. Tamamen boş bir ses tonuyla Julia'ya şunu soruyor:

"Bu kadar büyük göğüslerle nasıl yüzükoyun uyuyabiliyorsunuz?"

Julia gözlerini açıyor. Clara'nın, bütün kafaların üstünden patlatığı flaş işte bu kızgın şaşkınlık ifadesini yakalıyor.

Bunun üzerine, tanımadığımız bir sürü insanın itişiyile erkek kardeşler, kız kardeşler ve köpek odanın içine doluyor. Eğlenceli bir kalabalık. En azından Julia Teyze'nin Satareler'i kadar güzel, yarı çıplak vücutlar. Bütün bu güzel insanlar yatağımıza atlayıp bizi okşamaya başlıyorlar. Bilinmeyen bir dilde atılan naralar.

"Vixi Maria, que moça linda!"

"E o rapaz também! Olha! O pelo tão branco!"

Julia, tatmin edilmemiş arzularının etkisiyle rüyaları gerçekleşmiş gibi hayranlık ve inanmazlık arasında garip bir ruh halinde.

"Parece o menino Jesus mesmo!"

Bu son söz o kadar komik bir tonda söyleniyor ki, herkes, anlamayanlar bile gülmeye başlıyor. Okşamalar artıyor, Clara'nın flaş patlıyor, Julius, sahibine doğru yol açmaya çalışıyor, Jérémý gözlerini fincan gibi açıyor, Louna hamile bir kadın gibi gülümsüyor, Ufaklık, bacaklarını bitıştirmiş zıplayarak ellerini çırpıyor, Thérèse olanların bitmesini bekliyor, Julia okşamalara cevap vermeye başlıyor ve ben, mavi kepli ahlak meleklerinin eşliğinde, sosyal hizmetler perisinin gelmesinden feci şekilde korkuyorum. Ama hayır, bu güzel partinin yaratıcısı geliyor.

"Théo!"

Arka cebinde en beyazından bir marul göbeği deseni olan otlak yeşili bir kostüm giymiş ve marul göbeğinin üstüne bir gül yaprağı iğnelemiş. Ufaklığın albümünde Théo'nun böyle bir resmi var ve arkasındaki yazıda "*Bu, Théo ormanda yemek verirken*" diye yazıyor.

Ve bana bakıyor.

"Evet, evet benim! Ağabeylerinin havaya uçtuğunu duyunca küçük ailen kime gider? Tabii ki bana! Ne yazık ki bu akşam evde yoktum, beni almaya ormana geldiler."

"Ormana mı?"

"Boulogne Ormanı'na. Bu akşam, savaş kıyafetleriyle dondukları için onları teselli etmek üzere Brezilyalı arkadaşlarıma yemek götürdüm. Hastanede bir şeyin olmadığını duyunca da, bunu kutlamak üzere hepsini alıp sana getirdim. Sevgi dolular değil mi?"

(Boulogne Ormanı... Zavallı küçüklerim... Bir gün bütün ağabeylik haklarımı elimden alacaklar.)

Devamını aşağıda, çocukların odasında getiriyoruz; bir Brezilya kutlaması yaratıyoruz. Jérémý, apartmandaki bir arkadaşından, Güney Amerika kıtasının çok-cinsiyetli şarkıcılarının en baygını olan Ney Matogrosso'nun bir plağını almış. Müzik avaz avaz bağılıyor, Julia Teyze ete kemiğe bürünmüş rüyalarıyla dans ediyor. Ben, Théo ve Clara'nın yumuşak bakışları altında Brezilya kahvesi üstüne Brezilya kahvesi içiyorum. Jérémý, bir evde ses getirebilecek ne varsa

hepsine vurarak müziğin ritmini izliyor. Ufaklık, bu bombardımanın ortasında, onun yaşındaki tüm çocuklar gibi uyuyor. Louna, tabii ki gülümsüyor ve Thérèse yatağının ucuna oturmuş, içimi dolduran kahve gibi koyu ve aydınlık olan, Bahiyalı dev bir travestinin uzun, kara elini avcunda tutuyor. Küçük bir başucu lambasıyla yalnızca avuç içleri aydınlanıyor. Kardeşimin söylediklerinden ne anlıyor bu adam bilmiyorum ama, vecd halindeki gözlerinin parlıtısı, lame mini eteği ile aynı. Sonra birden bire geri sıçırıyor. Titreyen parmağıyla Thérèse'i işaret edip bağırmağa başlıyor:

"Essa moça chorava na barriga da mãe."

Birden her şey duruyor, müzik, dans ve benim üzerimdeki kahve.

"Ne dedi?"

Théo tercüme ediyor:

"Thérèse'in, annesinin kamındayken bile ağladığını söylüyor."

On altı sene geriye dönüş ve ruhumda dondurucu bir soğuk. (Çok net bir şekilde annemin sesini duyuyorum: "Çocuk ağlıyor." "Çocuk mu ağlıyor?" "Kamımın içinde Benjamin, kamımın içinde ağladığını duyuyorum!")

Olabildiğince sakın bir sesle soruyorum:

"Eee, ne olmuş?"

Julia Teyze ile dans eden ve biraz önce gülerken beni çocuk İsa ile karşılaştıran travesti, en ufak bir şive içermeyen sakın sesiyle açıklıyor:

"Bunun anlamı, bayım, bize göre ikinci görüş yeteneği olmasıdır."

Sonra, sahte taşlı küçük el çantasının içinden, içi su dolu mavimsi camdan küçük bir heykel çıkıyor. Thérèse'in önünde diz çöküyor ve heykeli ona uzatıp mırıldanıyor:

"Para você, mãe; um presente sagrado."

"Bu bir Yemenja heykelciği," diye açıklıyor Théo, "Su tanrıları, onları bütün sıkıntılardan kolayca kurtarırmış."

Benim içimdeki pozitivist şeytan uyanıp kulağıma fısıldıyor:

"Onun için sonunda ormana kadar düşmüşler."

Thérèse teşekkür bile etmeden heykelciği alıp koleksiyonundaki diğer tanrıların bulunduğu küçük ctajerin üstüne yerleştiriyor.

"Kazak reyonunda ne kadar kaldınız?"

"Yaklaşık on dakika."

"Ne yapıyordunuz?"

"Bir arkadaşımın şetland kazak seçmesine yardım ediyordum."

"Eski bir arkadaş mı?"

(Pis Cazeneuve, bir şeysi olmadığını biliyordum!)

"Adı ve adresi lütfen."

Bu Müfettiş Caregga değil, Bölüm Komiseri Coudrier. Karakol binasında.

Komiser Coudrier ismi ile müsemma.* Doğuştan araştırmacı ve tutkusuz. Hırsızları, katilleri, bugün de bir bombacıyı arıyor fakat aynı şekilde atomun parçalanmasını veya kansere karşı bir ilacı da araştırabilirdi. Tesadüfler ve yaptığı yüksek öğrenim onu bir mikroskopun arkasına değil benim önüme oturtmuş. Légion d'Honneur sahibi, şişe yeşili bir kostüm giymiş ve duraklamalarım karşısında görgü tanığı olarak benim ifademin temel olduğunu sakın bir şekilde açıklıyor.

"Evet, bu şetland kazaklı arkadaşınız?"

Bir arkadaştan ziyade bir tanışım olduğunu, benim ona "Julia Teyze" dediğimi ve *Actuel* dergisinde çalıştığını söylüyorum.

Aynı anda bir kapı çarpıyor ve ben iki metre havaya sıçırıyorum. Allahın cezası Brezilya kahvesi! Tüylerimi diken diken etti.

"Bu kadar heyecanlanmayın Bay Malaussène, bunlar gerçekten standart sorular."

Ben heyecanlı değilim, ben yüksek gerilim hattına konmuş ve diğer tele değmemek için kuyruğunu bacaklarının arasına sokmuş cınlıçiplak bir kuşum.

Bir sonraki soru zavallı vücudumun bütün yüzeyine yayılıyor.

"Bu on dakika zarfında özel bir şey fark etmediniz mi?"

Hiçbir şey fark etmedim. Olanları gerçekten de oldukları saniyede gördüm. Ama hiper gerçekçi bir açıklıkla. Özellikle elma yeşili sepetin kenarı ve kenetlenen göbekler. Bunu ona söylüyorum. Zırhlı bir daktilo cümlelerimi kaydediyor. Her gürültüde beni elektrik çar-

* Coudrier: Fındık ağacı. (ç.n.)

ıyor. Coudrier kaşlarını çatıp soruyor:

"Kurbanların kesin bir tanımını verebilir misiniz?"

"Özellikle adamın... Kadına gelince, onun sadece kolunu gördüm..."

Adamı savaştan dönen bir çeşit Roma imparatoru gibi tarif ediyorum. Yolun sonuna gelen Claude.

"Ve beyaz perçeminin altında masmavi gözler, Pétain gibi."

"Tıpı tıpına öyle."

Birden çiftin öpüşme hikâyesi aklıma geliyor, bu inanılmaz gençlik dolu sarılış.

"Emin misiniz?"

"Tabii eminim. Neden?"

"Gazetelerde okursunuz: onlar kardeşmiş."

Ve sanki bu ayrıntı yasak aşka bir engelmış gibi ekliyor:

"Adam karayollarından emekli bir mühendismiş."

Sonra da kendi kendine konuşuyormuş gibi:

"Her neyse, bunun bir önemi yok, siz de olabilirdiniz."

Ve puşt bir bakışla:

"Siz ve sizin hanım teyzeniz."

Sessizlik. Kapı açılıyor. Dilsiz bir sekreter, yeşil marokenin yanındaki masanın üzerine bir tepsi bırakıyor. Bölüm Komiseri:

"Mersi Elisabeth," diyor ve "Kahve?" diye soruyor.

Yerimden sıçıyorum. "Asla!"

Kendine doldururken gülümsüyor.

"En azından bu noktada yalan söylüyorsunuz, Bay Malaussène."

Küçük bir incelik. Sonra yavaş yavaş kahvesini içiyor, kokusu beni alt üst ediyor. Sonra fincanını tepsiye bırakıp "Teşekkür ederim Elisabeth," diyor, ellerini önünde kavuşturuyor, aromadan bir şey kaybetmemek için dudaklarını son bir kez şapırdatıyor ve bana dönüyor. Elisabeth küçük tepsi ile birlikte uzaklaşıyor.

"Son bir soru Bay Malaussène. Mağazadaki göreviniz tam olarak nedir? Vermiş olduğunuz ifadeden pek anlaşılmıyor."

Tabii ki anlaşılmıyor...

Gariptir, tam bu sırada dekorun farkına varıyorum. Bölüm Komiseri Coudrier'nin bürosu ampir stili döşenmiş. Üzerinde oturduğumuz Roma-taklidi oturaklardan, akaju kütüphanenin yakınında yumuşak bir şekilde parlayan Récamier koltuktan, imparatorluk arma-

sı olan N harfli kahve servisine kadar her şey küçük altın anlardan oluşan bir duvar halısının bitkisel ışığı içinde yüzüyor. Biraz daha dikkatli araştırırsam, kütüphanede küçük Korsikalı'nın küçük bir büstünü, küçük şapkasının bir eşini ve yazdığı hatıra defterini bulacağımdan eminim. Bana sormuş olduğu soruyla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen, bu dekorasyonu kendi cebinden mi yaptırdığını yoksa bürosunu tutkulu olduğu renklerde döşemek üzere özel bir ödenek mi aldığını merak ediyorum. Her iki durumda da tek bir sonuç çıkıyor: bu adam her gece evine dönmüyor. Kendini burada iyi hissediyor. Ve iş ortamını seven işini de sever. Bu polis yirmi dört saatte yirmi beş saat çalışıyor. Sanki yeniden dirilmiş Fouché.* Şakaya gelmez. Bu yüzden ona yalan söylememeye karar veriyorum.

"Ben günah keçisiyim Komiserim."

Bölüm Komiseri Coudrier bomboş gözlerle bana bakıyor.

Bunun üzerine ona, Kalite Kontrol denilen görevin aslında tamamen hayali olduğunu açıklıyorum. Hiçbir şeyi kontrol etmiyorum çünkü tacirlerin tapınağında hiçbir şey kontrol edilemez. Ya da kontrollerin en azından on kat fazla olması gerekir. Halbuki müşterilerden biri bir şikâyetle geldiği zaman, ben şikâyet bürosuna çağrılıp feci şekilde azarlanıyorum. Benim görevim bu aşağılama fırtınasını karşılamak ve genelde o kadar zavallı, o kadar üzgün bir şekilde karşılıyorum ki, müşteri, intiharımın vicdanını rahatsız etmemesi için şikâyetini geri alıyor ve her şey dostça ve mağaza için en az zararla hallediliyor. İşte, bana bunun için para ödüyorlar. Hem de iyi para.

"Günah keçisi..."

Bölüm Komiseri Coudrier bana hâlâ boş gözlerle bakıyor.

O zaman soruyorum:

"Böyle bir şey poliste yok mu?"

Beni bir süre daha inceliyor ve sonunda:

"Teşekkür ederim Bay Malaussène. Bu seferlik bu kadar," diyor.

* Fransız Devrimi yıllarında Napolyon Bonapart yanlısı ve çok etkili polis bakanı. (ç.n.)

Kendimi dışarda bulduğumda, iğneli bir halı üzerinde yalınayak yürüyormuşum duygusuna kapılıyorum. Göz kapaklarım seğiriyor, ellerim titriyor, dişlerim takırdıyor. Yemenja kahvesinin içine ne koymuş olabilir ki? Saat on buçukta kantinde yapılması kararlaştırılan sendikalar arası toplantıya gitmeden önce eve uğrayıp üç valium (yoksa üç valia mı demek gerekir?) yutmaya ancak vakit buluyorum. Valium, sinirlerimin durumuna dokunmadan, vücudumu bulutlarla sanyor. Dışardan bakıldığında uçuyorum, içeriden ise bir türlü tükenmeyen bir elektrik bobini gibi yanıyorum. Théo inanmaz gözlerle bana bakıyor.

"Yeterli dozu bulamadın mı?"

"Bilakis, aşırı doz aldım."

Toplantı salonu ağzına kadar dolu. Kırk yılda bir, bütün çalışanlar gelmiş. Sendikalı olsun olmasın, C.G.T. veya "Aile", Sinclair'in sevgili "yardımcı"larının ("emektarları"nın) hepsi gelmiş. Lecyfre, C.G.T.'nin otomatik söz dağıtıcısı tamamen saf dışı olmuş. Lehmann'ın, programlanmış "Aile" temsilcisinin de elinden bir şey gelmiyor. Aynı anda bütün otomatik silahlar çekiliyor. Fırtınayı sakinleştirmek için istedikleri kadar kollarını kaldırıp "Lütfen yoldaşlar!" "Biraz sakinleşelim arkadaşlar," diye bağırırlar, yapılacak hiçbir şey yok. Panik ağır basıyor. Herkes korkusunu, kızgınlığını veya yalnızca düşüncesini bağırıyor. Devasa kantinin çatal kaşık, kap kakak, beton akustığı de işleri kolaylaştırmıyor. Öyle bir karmaşa ki, insan yanındaki bile ne dediğini duyamıyor. "Ya gerçekten havaya uçurur-sa?" Neden bilmiyorum bu düşünce hiç beklenmeyen bir anda beni sanyor. Ya Louna kürtaj olursa? Şimşek çakması kadar kısa bir sürede, bütün bir hayat demek olan mahvolmuş bir aşkı, sonra da diğer seçenek olarak, aynı aşkın Louna'nın göğsünde meme düşkününü küçük rakip tarafından yok edilmesini görüyorum.

"Bu konuda belki bir fikrin vardır, Malaussène?"

Lecyfre'in destursuz sorusu beni hazırlıksız yakalıyor.

"Müşterilerin memnuniyetsizliği seni ilgilendiriyor, değil mi?"

Bu soruyu yalnızca dikkati benim üzerimde toplayıp sessizliği sağlamak için sordu. Başardı. Bir sürü kafa bana döndü bile. Kendimi

gerçekten yalnız hissetmem için yeterli miktarda kafa. Hizmetimizden memnun olmayan bir müşterinin kığımızın altına bomba yerleştirebileceğini düşünüyor muyum? Soru gerçekten bu mu?

"Kalite Kontrolün bu konu hakkında bir fikri olması gerekir, özellikle eğer işini iyi yapıyorsa!"

Tabii ki buna verecek bir cevap yok. Dolayısıyla cevap vermiyorum. Sadece önceden ıslattığım orta parmağımı dikerek, yorgun yumruğumu Lecyfre'e doğru kaldırıyorum. Lehmann açıkça eğleniyor, bazıları da onu taklit ediyor. Lecyfre'in gülümsemesi ise bana bunu ödeteceğini açıkça gösteriyor. Bu arada istenilen sessizliği sağladı. Dikkatler üzerimden kalkıyor, bazılarıninki daha yavaş... Birişi, bombaların müşterilerimizden gelmiş olamayacağını söylüyor. Tartışma başka temellere kayıyor. Hedef mağaza, hiç şüphe yok. Lecyfre ve adamları sorunun yönetimden kaynaklandığını düşünüyorlar. Lehmann başıyla istediği kadar hayır işareti yapsın, bu tez kabul görmeye başlıyor. Tezgâhtarların birçoğu ekonomik açıdan bir araştırma yapılmasını istiyor. Yukarılarda bir yerde baskı gerektiren önemli bir dolap çevriliyor olmalı. Bu bombalar intikam peşinde olan, tuzağa düşürülmüş bir kazın zehirli yumurtaları. Yoksa –Lehmann'ın fikri– bu bir çetenin işi olmasın? Çete mi? Ne çetesi? Saldırını (saldırıları!) herhangi bir örgüt tarafından üstlenildi mi? Hayır, bildiğimiz kadarıyla hayır. Yönetime koruma önerisi yapıldı mı? Hayır mı? Öyleyse? Çete tezi saçmalık. Tek kişi. Mağazanın kapatılmasını isteyen tek kişi. İşte cevap bu!

Evet işte bulduk. Bu toplantının gerçek gündemi bu. Yönetim dükkânı kapatmaya kalkarsa mağaza personelinin tavrı ne olmalı? Her taraftan protestolar geliyor, bağırışlar, oybirliği. Kapatılması düşünülemez bile. Mağaza kapatılırsa işgal ederiz. Yönetimin yaptığı hataların faturası çalışanlara çıkarılamaz. Evet ama ya güvenlik? Sessizlik. Bir anda bütün eller düşüyor.

"Görürsün bak, bir riziko primi isteyecekler."

Théo eğleniyor.

"Küçük külötları kum torbalarının arkasına saklanarak satacağız. Güzel savaş. Lehmann sonunda kamufraj kıyafetini giyebilecek ve müşterilere kurşun geçirmez yelekler dağıtacağız."

Théo bu konuyu işlemeye devam ediyor ama ben artık dinlemiyorum. Ben başka bir şeyi dinliyorum; beynimin geometrik merke-

zinde küçük bir ultrason düdüğü var. Ötüyor. Ateşe verilmiş bir rüzgârgülü gibi kendi etrafında dönen bir ses. Sonra her iki kulağıma doğru bir çeşit acı yayıyor. Ve bu acı gittikçe yayılıyor ve yakmaya başlıyor ve bir anda kendimi kafamdan geçen kızgın bir çelik ip tarafından havaya asılmış olarak buluyorum. Acıdan ağzım kocaman açılıyor ama hiç ses çıkmıyor. Sonra ağır yavaşlayıp kayboluyor. Sanki ölecekmişim gibi bana bakan Théo rahatlıyor. Bana bir şey söylüyor, duymuyorum. Sağırım. Gene de cevap veriyorum:

"İyiyim, Théo, iyiyim. Geçti, teşekkür ederim."

Sesim, topuğumdan daha aşağıda bir yerde bağırarak mikroskopik bir hoparlörden çıkıyor. Théo'ya tartışmanın devam ettiği tribünle ilgilenmesini işaret ediyorum. Ağızlar açılıyor, parmaklar kalkıyor. Lecyfre ve Lehmann söz dağıtıyorlar. Artık hiçbir şey duymuyorum ama görüyorum. Dikkatli sırtlar, korkulu enseler görüyorum. Ve ilk defa, bu kadın ve erkek sırtlarının ve enselerinin hepsini tanıdığımı fark ediyorum. Hatta onları çok yakından tanıdığım duygusuna kapılıyorum. Havaya kalkan parmakların çoğunun adını biliyorum. Mağazanın yollarında dolaştığım bu beş ay zarfında gözlerimden içeri girmişler. İçime yerleşmişler. Onları, Tenten albümlerindeki yirmi dört bin resim ve yirmi dört bin konuşma balonu kadar bilip tanıyorum, işte bu Jérémy ve küçüğün hayranlığını kazanan bitkisel hafızam.

Birden, beyaz bir sayfanın üzerindeki kara lekeler gibi topluluğun içine dağılmış dört polis gözüme çarpıyor. Toplantıdaki diğer erkeklerden hiçbir farkları yok halbuki. Polisler, tezgâhtarlar ve beyaz yakalar, kemerinde kelepçe olanlarla olmayanlar aynı safta savaşıyor. Farklı olan bakışları. Bu dört kişi diğerlerine bakıyor ve diğerleri de patlayıcısız bir gelecek sanki sendika tribününden verilebilirmiş gibi dokunaklı bir şekilde önlerine bakıyorlar. Polisler bir katili anyor. Psikolog bir bakışları var. Kulakları gözle görülür biçimde büyüyor. Sıradan ruhlar için mağara uzmanları. Toplulukta, binayı havaya uçuracak kadar sıkılan kim? Kafalarında başka bir soru yok.

Daha çok sorarlar...

Katil odada değil! Bu iç sessizliğime yanan harflerle yerleşen bir gerçek.

Sonra, Théo'nun bile dikkatini çekmeden yavaş yavaş yan kapılardan birine doğru kayıyorum. Çıkışı gösteren oklar ve yangın sön-

dürücülerle dolu bir koridordan geçiyorum. "Çıkış" yönünü takip etmek yerine sola dönüp, basıncın etkisiyle açılan bir kapıyı itiyorum.

Mağaza, bütün ışıkları açık, altın tozunun içinde dinleniyor. Kafamdaki sessizlik her ne kadar mutlak olsa da, sanki öncelikle mağazanın sessizliğini duyuyormuşum gibi geliyor. Artık yürümeyen yürüyen merdivenler; işte bu, hareketsizlikten de öte. Arkasında hiçbir tezgâhtar olmayan tezgâhlardaki mallarla dolu reyonlar; bu, terkten de öte. Zil sesleri duyulmayan kasalar; bu, sessizlikten de öte. Bütün bunlar bir sağır tarafından görüldüğü zaman bambaşka bir dünya oluyor. Hiçbir iz bırakmadan patlayan bombalar.

"Bir sonrakini nereye koyacağına mı bakıyorsun?"

Duyuma hissine yeniden kavuştuğumu belirten bu kalın sesi iyi tanıyorum. Burnumun dibine sokulmuş. Gözlerimiz gayri ihtiyari en aşağıdaki şetland reyonuna gidiyor. Sonunda cevap veriyorum:

"O kadar çok öldürme yolu var ki, Stojil, cesaretimi kaybediyorum..."

Gen itibariyle Sırp ve görev itibariyle gece bekçisi olan Stojilko- viç'in gülümsemesi, onu saygıdeğer yapamayacak bir yaşta. Dünyanın en kalın sesine sahip: Londra gecelerindeki Big Ben gibi. Ve bana güzel bir hikâye anlatıyor.

"Savaş sırasında Zagreb'de, bir Alman katili tanıdım, on beş on altı yaşlarında, melek yüzlü, ona Kolya diyorduk. Onlarca güvenilir numara bulmuştu. Örneğin bir bebek arabasını iten hamile yoldaşının kolunda gezinirken, bir subayı kilise ayini çıkışında ensesinden tek kurşunla vuruyor ve tüten silahı uyuyan bebeğin yanına saklıyordu. Bu tür şeyler işte. Seksen üç kişi öldürdü. Asla koşmadı. Asla yakalanmadı."

"Sonra ne oldu?"

"Delirdi. Başlangıçta öldürmeye yatkın biri değildi. Sonunda öldürmeden duramaz olmuştu. Partizanlar arasında çok sık görülen bir çeşit cinnet, savaştan sonra bütün psikiyatrlar bu konu ile ilgilendi."

Sessizlik. Bakışların bir an, orada, karşımda, boşluğun öte yanında bulunan ve bebek reyonunun sonundaki altın yaldızlı trabzanların üstünde dolaşıyor. Beşikler ve bebek arabaları saflıklarını kaybediyorlar.

"Bu akşam tahtaları itelim mi?"

Stojilce'de "tahtaları itelim mi" demek satranç oynamaya bir davettir. Her salı gece yarısına kadar, çocuklara tek ihanetim bu. Bu akşam, mağazanın ışıklı uykusunda tahtaları itmek, evet, bu tür bir huzura ihtiyacım var.

14

Darbe tam karşımdan geliyor. Nefes almama fırsat vermeden bu kez yandan gelen bir saldırı beni yere yıkıyor. Artık, top gibi kıvrılarak hızla toparlanıp sağanağın dinmesini beklemekten başka yapacak hiçbir şey yok; dinmeyeceğini bile bile. Bu kez her yerden saldırılıyor. Gözlerimin önüne, savaşın sonuna doğru gemileri Pasifik Okyanusu'nda batan Amerikan gemicilerinin hali geliyor. Denizdeki insanlar bir arada kalmak için birbirlerine yapışmışlar, birbirlerinin dirseklerini tutarak suyun üstünde büyük bir insan lekesi gibi yüzüyorlarmış. Köpek balıkları bu insan pastasına saldırmış ve kenarlarından başlayarak ortasına kadar yemişler.

Stojil'in bana yaptığı da işte buydu. Şahımın etrafındaki kuvvetleri saf dışı bırakıp her taraftan birden saldırıya başladı. Yatay ve dikeyleri bir arada oynama yeteneği Stojil'in parlak bir gecesinde olduğunu gösteriyor. Böylesi daha iyi çünkü Stojil görmediği zaman hile yapıyor! Satrançta hile yapabilen dünyadaki tek insan. Bütün taşları iki ya da dört kareye birden değiştiriyor, rakibinin görüşü bulanıyor, dünyası alt üst oluyor, morali sifıra düşüyor, çünkü flu bir satranç tahtası değerlerin gerçek ölümüdür. Bu gece buna gerek duymuyor. Görüyor! Görüyor ve ben hayran oluyorum. Bütün saldırıları açıktan yapıyor. Bir at yengeç gibi yürürken, alttan bir jilet kadar keskin ve beklenmeyen bir biçimde fil çıkıyor. At geri düşerken, pastadaki parçasına o da bir çatal sokuyor. Bacağıma dikkat ederken kolumu yiyorlar, başımı sokarsam boğularak öleceğim. Söylenecik söz yok! O, büyük gecelerin Stojil'i. Bense baykuşun pençeleri arasında gözlerini kırıştıran bir köstebek. Kafamda deli gibi çıkış yolunu arayan küçük bilye sonunda kendini yenilginin büyüüne bırakıyor.

"Yedi kişiler."

Gözlerini satranç tahtasından ayırmadı. Yalnızca, ses olarak kul-

landığı bu uzaktan gelen kalın homurtu duyuldu.

"Yedi kişiler mi? Yedi ne? Kim yedi kişi?"

"Mağazada altı polis var, bir de bizimki, bu da yedi eder."

Islak ağızlı, sivilceli, iri bir adam olan bizimkinin, rakibimin her hamlesini onaylayan baş işaretleri belli belirsiz kasılıyor.

"Biri Sainclair'de hesapları kontrol ediyor, her katta birisi gölge gibi dolaşüyor ve bizimki de satrançtan anlıyormuş gibi yapıyor."

Islak Ağız o kadar meraklı ki bozulmuyor bile.

"Nereden biliyorsunuz? Onların girdiğini görmediniz bile!"

Stojil, ona cevap vermeden, Miss Hamilton'un beni her allahın günü on kere işkence odasına çağırdığı mikrofonu açıyor, mikrofona yaklaşıyor ve ciğerlerinden gelen homurtuyu bırakıyor.

"İkinci kat, plak reyonu, lütfen sigaranızı söndürün."

Eminim ki bu kalın kontrabas sesi duyunca ikinci kattaki nöbetçi, tanrının sesini duyduğunu sanmıştır.

Stojil'i iyi tanırım: yedi görevli daha koymaları onu derinden yaralamıştır. Üstelik nöbetçileri de gözetlemeye başlayan bir toplum ona hiç de iyi şeyler hatırlatmıyor, buna benzer bir şey daha önce de yaşamıştı.

Yine de oyuna geri dönüyor, filinin piyonu ile orta çizgiyi geçiyor ve:

"Üç hamlede mat," diyor.

Hiç kuşku yok. Boğuldum. Boğularak öldüm. Bravo Stojil. Muzaffer kalkıyor, yaşlı gövdesini Miss Hamilton'un bütün mağazayı gördüğü cam lomboza kadar sürüklüyor. Islak Ağız çekingen bir şekilde tekrar soruyor.

"Yedi kişi olduğumuzu nasıl bildiniz?"

Stojil'in bakışları uzunca bir süre yalnızca bu yanar döner boşluğun üstünde dolaşılıyor.

"Kaç yaşındasın oğlum?"

"Yirmi sekiz bayım."

Sesi o kadar kararsız ki, Islak Ağız on sekiz bile olabilir. Ama suyu çekilmiş kuş kafasına bakılırsa seksen sekiz de olabilir.

"Savaşta baban ne yapıyordu?"

Paralel bir diyalog, şimdi her ikisinin bakışı da bu ışıklı sessizliğin üstünde dolaşılıyor.

"Jandarmaydı bayım, Paris'te."

Stojil'in gözleri mağazanın derinliklerine dalıyor, sonra da hızla her katı tek tek tarayarak rapor vermek üzere tekrar yuvalarına giriyor.

"Sence burası ayak kokmuyor mu?"

Jandarmanın oğlunun kulakları kızarıyor. Fakat gece bekçisi babacan bir şekilde elini onun omzuna koyuyor.

"Özür dileme, kokanlar benimkiler," deyip;

"Nöbetçi kokusu," diye ekliyor.

Sonra, Stojilkoviç yumuşak ve ağır bir şekilde, kiliseye gidip inancını Ave ve Pater duaları ile pekiştirdiği yıllardan itibaren, yani sadece ruhen nöbetçi olduğu yıllardan itibaren küçük polise hayatını anlatmaya başlıyor, sonra körükörüne inancın yarattığı bunalım, papazlığı terk edişi, Parti'ye girişi, savaşı, vadilerin eteklerinden geçen Alman orduları, hemen sonra Stojilkoviç'in ("küçüğüm, senin Avrupa'nın Balkan kapısını koruyan!") sabit nöbetçi bakışları altında onlarla karşılaşan Vlasov'un* orduları (çatışmaların sonunda doğranan bir milyon insan), bunların hemen ardından kurtarıcı sürüler, sivri dişli Tatarlar, kulak koleksiyonu yapan Çerkez süvariler, saat koleksiyonu yapan beyaz Ruslar; hepsi Balkan kapılarından geçmek isterlerdi ama, ayak teri kokusuna bürünmüş nöbetçi Stojilkoviç'in gözetimini dikkate almamışlardı.

"Bir nöbetçi asla ayaklarına aldırılmaz oğlum, asla!"

Ne güzel. Mağaza birden Grand Canyon boyutlarına yükseliyor. Stojil dünyayı koruyor.

"Birini bile elimden kaçırmadım! İyi ki kaçırmadım, çünkü eğer birini kaçırsaydım, bugün yazar kasalara giren para ruble olacaktı. Ve paranın üstünü de vermeyeceklerdi."

Gerçekten de profilden bakıldığında Stojil şimdi bir kartala benziyor. Çok genç değil tabii ama, ona yiyecekmiş gibi bakan genç civcivin yanında gerçekten de bir havası var.

"Şimdi anlıyor musun, bana korunması gereken bir şekerçi dükânı verdiklerinde sekiz akbabayı neden hissediyorum?"

"Yedi," diye özür diliyor Islak Ağız, "biz sadece yedi kişiyiz."

"Sekiz. Sekizincisi beş dakika önce geldi ve hiçbiriniz fark etmediniz."

* II. Dünya Savaşı başında Almanlarca tutsak alınınca ülkesine ihanet eden ve Almanlarla birlikte SSCB'ye karşı savaşan Sovyet askeri. (ç.n.)

"Mağazaya biri mi girdi?"

"Kantinin koridoruna çıkan beşinci kapıdan. O kapı kilitlenmiyor; bu yüzden üç rapor yazdım."

Islak Ağız cevabın sonunu beklemiyor, mikrofona koşuyor ve bilgi Grand Canyon'un sessizliğinde patlıyor. Bundan sonra söz konusu kapıya doğru bir osuruk kadar sessizce ayrılıyor bizden. Saklandıkları tezgâhlardan çıkan diğer altı polis de aynı şeyi yapıyor. Birkaç saniye hayranlıkla seyrediyoruz onları ve sonra kolunu omzuma atan Stojil beni satranç tahtasına geri getiriyor.

"Elindekileri çıkartıp ortayı koruman lazım, Ben, yoksa her zaman tıkanıp kalırsın. Bak ne siyah at ne de beyaz fil hareket bile etmemiş."

"Ama erken çıkarsam da beni kınışmaya zorluyorsun ve sonunda piyonlarıyla Yugoslav usulü ütüyorsun."

"Piyonlarıyla oynamayı da öğrenmelisin, en sonunda farkı yaratan onlar."

Strateji dersimizin ortasına gelmişken kapı açılıyor ve içeri Julius giriyor. Her salı gecesi aynı saatte yaptığı gibi sahibini bulmaktan memnun, zıplayıp oynayan Julius. Onu bu zevkten hiç mahrum etmedim. Kavuşma sevinci hâlâ sürerken kapı ikinci kez rüzgâr gibi açılıyor:

"Bakın bekçi bey, sizde şey..."

Julius'u görüp sorusunu yarıda kesen polis, dev gibi ve dimdik, kaşlarından itibaren başlayan saçları çok sık, çok kara: Mack Sennet stüdyolarının bir ürünü gibi.

"Aman Tanrım! Bu itin burada ne işi var?"

"Benim köpeğim o," diyorum.

Fakat Kanun, şaşkınlığından daha fazla yararlanmamıza izin vermiyor. Korkutmak, gözlerini açmak ve dişlerini gıcırdatmak onun işi.

"Burası ne biçim bir yer böyle, bekçiler oyun oynuyor ve alakasız biri gelip gece yarısı köpeği ile dolaşabiliyor."

Asil satranç oyunu ve eski alışkanlıklar hakkında güzel bir açıklamaya başlıyorum ki beni bıçak gibi kesiyor:

"Burada ne yapıyorsunuz?"

Islak Ağız'ın bana izin verdiğini anlatıyorum.

"Defol!"

İşte otorite diye buna derim. Ama zaten Julius'la ben gitmek üze-

re olduğumuz için harekete geçiyoruz. Altı ayak Père-Lachaise'e geri dönüyoruz.

"Nereye gidiyorsunuz?"

Gitmeyi düşündüğüm yolu söylüyorum: alış verişçilerin kilitli kapısı.

"Kıçımın kenan! Herkes gibi servis kapısından, yallah!"

Rota değişikliği. Julius'la ben beş dönüşten sonra bizi oyuncak reyonuna atacak olan merdivenden iniyoruz. Arkamdan insan dostunun bağırıldığını duyuyorum:

"Pasquier, bu soytarı ile çöp tenkesine refakat et!"

Sonra da, "Bu it kötü kokuyor!"

Burnumun dibinde biten Pasquier kulağıma mırıldanıyor:

"Üzgünüm, gerçekten..."

Islak Ağız'ın çocuksu sesini tanıyorum.

"Hiyerarşi dostum, senin suçun yok."

Julius önümden, hareketsiz merdivenin onun için alışılmadık yükseklikteki basamaklarını dikkatlice iniyor. Koca kıç formika kenarlar arasında salınıyor. Bu hareket birden fazla kurt köpeğinin rüyasına girebilir. Zemin katının düzlüğüne gelince mutlu bir şekilde geri dönüyor ve dört ayağının üzerinde zıplayarak sevincini küçük bir dansla belli ediyor. Gerçekten de kötü kokuyor. Onu yıkamam gerek.

Oyuncak reyonuna geldiğimizde olanlar oluyor. Daha beteri olmazsa bu hayatımın en kötü anısı olarak kalacak. Senatör yürüyüşü ile giden köpek birden donup kalıyor. Islak Ağız ve ben ona çarptığımız için az kalsın düşüyoruz. Darbenin etkisiyle Julius sallanıyor ve tahta bir at gibi kaskatı bir halde yere düşüyor. Gözleri kaymış. Dünyanın sonunun işareti olarak açılan siyah dudaklarından koyu bir salya akıyor. Dili boğazına doğru o kadar çok kaymış ki nefes alması olanaksız. Zavallı Julius'um patlayacak kadar şişmiş. Evet, savaştan çok sonraki bir at leşi gibi. Üzerine atlıyorum, kolumu açık ağzından içeri sokup dilini koparırcasına çekiyorum. Nihayet geliyor, çatırtılı bir sesle uzuyor ve köpeğimin gözleri yerine oturuyor. Fakat gördüğüm ifade beni geri sıçratıyor. O zaman ulumaya başlıyor, uzaktan gelen bir siren gibi, gittikçe yükselen ve yükseldikçe mağazanın bütün hacmini kaplayan, ölüleri kaldıracak korkunçlukta bir uluma. Dünyanın bütün kötülükleri bu deli köpeğin ulumasında gizli.

"Allah aşkına sustur şunu!"

Kendini kaybetme sırası şimdi Islak Ağız'da. Önce ne yaptığını tam olarak anlamadan ceketinin düğmesini açtığını, belindeki kılıfın kapağını kaldırdığını, silahını çıkarıp köpeğimin kafasına dayadığını görüyorum.

Ayağım kendiliğinden hareket edip polis bileğine vuruyor ve silah mağazanın içinde bir yere uçuyor. Bizimki sanki hâlâ elinde silah varmış gibi kolunu uzatmış duruyor. Sonunda eli gevşek bir biçimde düşüyor. Köpeğimi kollanma almak için bu fırsattan yararlanıyorum.

Ne kadar da hafif!

Sanki içi boşmuş gibi hafif!

Ayrıca deli bir bakışla ve dünyayı yutacakmış gibi ağzını açarak ulumaya devam ediyor.

"Üstelik de saralı!"

Kendine gelmiş ve gülmekte olan hainin sesi hemen yanımdan geliyor.

15

Ertesi sabah mağaza sanki daha hızlı doluyor. Halbuki girişlere yerleştirilmiş olan polisler görevlerini dikkatle yapıyorlar. Bütün çantalar, bütün derin cepler, bütün şüpheli kabarıklıklar aranıyor. Hatta bazı vücutlar bile elleniyor, göğüs, bacak arası, arkayı dön, sırt, tabanca cebi, önünü dön, ve sonunda:

"Geçiniz."

Müşteriler herhalde bundan hoşlanıyorlar. Tüketim isteğini kamçılayan sahte bir tehlike işareti. Bombaların patladığı bir mağazanın neye benzediğini görme isteği de var tabii. Şetland reyonu istilaya uğramış. Fakat istedikleri kadar gözlerini yerbezleri gibi dolaştırsınlar, hiçbir şey görünmüyor, ne bir kan izi, ne de yünlerin arasında kalmış bir saç parçası var. Hiçbir şey olmamış, kesinlikle hiçbir şey. Bütün reyonlarda, bütün müşterilerin aynı şekilde mırıldandıkları *Singing in the Rain*'in aynı yapışkan aranjmanı çalıyor. Sonra çocukluğumun Westminster'ini hatırlatan dört küçük notadan sonra Miss Hamilton'un buğulu sesi:

"Bay Malaussène, şikâyet bürosunda bekleniyorsunuz."

Benim işim başlıyor.

Bu plasebo sesli kızla parlak kariyerimin başında karşılaştım. Kafeterya'da. Küçük, tombul ve pembe. Onu zaten oyuncak bebek popolu olarak düşünmüştüm. Üstelik göz kapaklarını öyle bir dengede tutuyordu ki, başını her geriye atışında gözleri kapanıyordu. Bir kamyşla pembe bir süt içiyordu, herhalde tenindeki yan saydam gül rengini buradan alıyordu. Aramızda her şey iyi başlamıştı. Sonu da iyi olacak gibiydi ki bana adımı sordu.

"Benjamin," dedim.

"İsim olarak hiç de fena değil."

İnsana ne kadar garip gelirse gelsin, sesi aynı hoparlördeki gibiydi: bir eter bulutu gibi ve düşününce sesi ile aynı ten rengine sahip olduğunu fark ettim. Tatlı tatlı gülerек,

"Peki soyadınız?"

Arkadan geçmekte olan Lecyfre adımı pattadak söyleyiverdi:

"Malaussène."

Kız gözlerini açtı.

"Ah! O siz misiniz?"

Evet, o benim işte.

"Özür dilerim, mikrofonuma geri dönmem lazım."

Mamasını da bitirmemişti...

O zaman bile bu günah keçisinin pis kokusu üzerimdeydi...

İşte Lehmann'ın kulesinde bu meslekten bahsedeceğiz. Sainclair hazretleri beni bekliyor. Benim doğrudan şefim olan zatin masasına oturmuş, şefimse, onun yanında ayakta, topuklar bitişik, göğüs dışarıda, elleri arkasında, dikkatli bir bakışla duruyor. Müşteri yok. Oturmam için sandalye de yok. Her şey açık. Ve hepimizin şefi olan Sainclair'in yumuşak bakışı.

"Bay Malaussène, ortak bir arkadaşımızda tesadüfen Komiser Coudrier ile karşılaştım ve bana ne söyledi biliyor musunuz?"

"Tesadüf" ve "ortak arkadaş" kelimeleri dikkatimi çekiyor ve "yalan söylüyorsun," diye düşünüyorum, "o sadece sana telefon etti" ve şöyle cevap veriyorum:

"Ama ben davet edilmedim."

"Konuşmamızın sizin üstünüze odaklandığından emin olabilirsiniz."

niz Bay Malaussène."

"Ah! Her şeyi anlıyorum," diyorum.

"Neyi yani?"

"Bu geceki rüyamı, ağzımdan burnumdan Moët et Chandon şampanya kokusu geliyordu."

"Bu gece rüya görmüyordunuz, Bay Malaussène, polisin ve gece bekçisinin görevlerini yapmasını engelleyerek mağazanın düzenini bozuyordunuz."

(Haberler kokular gibi çabuk yayılıyor.)

Lehmann kaşlarını çatıyor. Sainclair kendine gerçekten üzgün bir hava veriyor.

"Durumunuz hiç de parlak değil Bay Malaussène."

(Ama durumum köpeğiminkinden daha iyi. Gece gelen veteriner onun taş gibi kalçasına iğne yapabilmek için tam üç iğne kırdı. Meğer bir köpek de saralı olabilirmiş ve bu gece durumu daha iyi olacakmış. Bu sabah hâlâ dünyaya dilini çıkartıp gözleriyle yiyordu. Aynı katılık. Aynı ölüm.)

"Bu günah keçisi hikâyesini polise anlatmak da nereden aklınıza geldi?"

Tamam işte. Coudrier bu yüzden ona telefon etti.

"Sadece onların sorularına cevap verdim."

Sainclair'in önündeki masa bomboş. Bir küçük parmak darbesiyle olmayan bir tozu kovalıyor.

"Sessizliğinizin bedeli üzerinde anlaşmıştık sanıyorum, Bay Malaussène."

Konuşma tarzı canımı sıkıyor. Ben de ona şartların değiştiğini söylüyorum. Mağazanızda bombalar atılıyor. Polis bombacıyı arıyor. Bütün çalışanlar hakkında araştırma yapılıyor ve hoşnutsuzluk yaratanlar ayrılıyor. Bunların içinde en kötü durumda olan da benim, çünkü sabahtan akşama kadar azarlanıyorum. Gündüz yaşadığım hayal kırıklıklarının intikamını almak için ("Gündüz yaşadığım hayal kırıklıklarını" Sainclair tarzında söylüyorum) gecelerimi mağazaya bomba koymakla geçirdiğimi sanmasın diye bulunduğum durumu süper polise anlatmak bana gayet normal geldi.

"Fakat onun kafasına bu fikri sokan sizsiniz, Bay Malaussène."

Sainclair'in sesinde hiçbir memnuniyet yok. Gerçekten üzgün bir havası var. Açıklıyor:

"Sizi yalanlamama bile gerek kalmadı, Komiser Coudrier söylediklerinizin bir kelimesine bile inanmamış. Nasıl inanabilirdi ki? Bizimkine benzer bütün işletmelerde 'kalite kontrol' sorumlusu var. Ve işin tabiatı gereği, müşteri şikâyetlerinin ona iletilmesi çok doğal..."

Dinliyorum ve duyduklarıma inanmıyorum. Buradaki bu iş tamamen göstermelik, o bunu biliyor ve bunu bildiğini ona söylüyorum.

"Tabii ki Bay Malaussène! Bu kadar büyük bir mağazadan bir günde çıkan eşya sayısına bakılırsa kalite kontrolün her şeyi kontrol etmesini bekleyemeyiz. Büyük mağazaların çoğunun yaptığı gibi kalite kontrol sayısı artırılrsa bile şikâyet yüzdesi hemen hemen aynı kalıyor. Bu yüzden, bu işe daha bir... Nasıl söylesem, bir 'insan ilişkileri' rengi eklemek bana daha kârlı geldi. Hem görevli sayısını sınırlamak hem de anlaşmazlıkların çoğunu dostça çözmek gibi çifte avantaja sahip bu 'insan ilişkileri' görevini çok iyi yerine getirdiğini söylemem gerekir."

Bu onun büyük teorisi. İşe alındığım gün uzun uzadıya açıklamıştı. Bu üçkâğıtçılığa niye evet dedim? Gülmek için mi? (çok komik...) Annem bir kaçak olduğu için ve kalabalık bir ailenin başında bulunup da çalışmamak hoş olmadığı için mi? (Yaklaşıyoruz...) Derin tabiatımın bir bilmecesi mi? (Peh...) Neyse ne, günah keçisi olmayı kabul ettim ve bu rahatsız edici bir durum.

Kafamın içinden geçenleri okuduğumu sandığımı Sainclair, suskunluğumun tam da bu noktasında bana bir bilmece soruyor:

"Clemenceau* özel kalem müdürü için ne demişti biliyor musunuz, Bay Malaussène?"

(Beni ilgilendirmiyor.)

"Ben osurduğum zaman o kokar, diyordu."

Lehmann'ın suratında kasılma belirtileri. Ve Sainclair ekliyor:

"Özel kalem müdürü olan birçok iyi insan var, Bay Malaussène, hatta bu işin böyle olması için büyük bir savaş veriyoruz!"

Sainclair'i bir türlü tanımlayamıyorum. Yakışıklı, ince, yumuşak, başarılı ve hatta yeni bir filozof, yeni bir romantik, yeni bir after-shave, yeni ama geleneklerle besleniyor. Canımı sıkıyor.

"Polisin gözünde bir paranoyak olmaya çalışmayın, Bay Malaussène. Bu günah keçisi hikâyesini iş arkadaşlarınıza sorarak araştır-

* I. Dünya Savaşı sırasında başbakanlık yapan Fransız siyaset adamı. (ç.n.)

dıklarını bir düşünün. Komiser Coudrier ne bulacak? Hiçbir şeyi kontrol etmeyen bir kalite kontrol. Yani işini yapmayan biri. Bu yüzden sürekli olarak şikâyet bürosuna çağrılan biri. Komiser Coudrier'in eninde sonunda varacağı nokta bu. Bunun kötü olacağına hem-fikiriz değil mi? Zira aksine, siz işinizi çok iyi yapıyorsunuz!"

Burada nutkum tutuluyor. Bu sayede Sainclair devam ediyor:

"Komiser Coudrier'ye şaka yapmış olduğunuzu anlatana kadar akla karayı seçtim. Size bir tavsiyede bulunayım Malaussène, ateşle oynamayın."

"Bay" kelimesinin ortadan kalktığına dikkat ediyorum; sonra, neden bilmem, Ufaklığı ve onun Noel gulyabanilerini düşünüyorum, Louna'nın yeni yalnızlığını düşünüyorum, annemin sürekli kaçışlan-nı düşünüyorum, birdenbire kaskatı kesilmiş köpeğimi düşünüyorum, birden kulaklarım uğulduyor, bir aşk yarası, bir yorgunluk, anlamadığım bir şey çöküyor ve:

"Artık sizinle hiç şakalaşmayacağım, Sainclair, ben gidiyorum," diye cevap veriyorum.

Üzgün bir şekilde başını sallıyor.

"Biliyor musunuz, polis de bunu düşündü. Soruşturma tamamlana kadar personelde bir değişiklik yapılması yasak, ne kimseyi iş-ten çıkarabiliriz ne de yeni birini işe alabiliriz. Kusura bakmayın, yok-sa istifanızı seve seve kabul ederdim."

"Müşterilerin önünde altıma ettiğim zaman, ağzımda salyalarla yerlerde yuvarlandığım zaman ya da dişlerimle bademciklerini ko-parmak için bu madalya çuvalının boğazına atladığım zaman daha da çok üzüleceksiniz."

Artık gülmeyen Lehmann'ı tutacakmış gibi otomatik bir hareket yapıyor Sainclair.

"Hiç de kötü bir fikir olmayabilir, Malaussène, mağazanın bu sı-ralarda bir suçluya ihtiyacı var. Deli bir bombacı imajı vermek istiyorsanız, hiç durmayın."

Konuşma bitti. Bu Sainclair yakışıklı adam. Gençecik, etkileyici ve dünya kadar yaşlı. Ondan önce odadan çıkıyorum. Elim kapı tok-mağındayken, kendi bilmecemi sormak için dönüyorum:

"Söylesenize Sainclair, hangi Tenten'de biri, başka biri için 'Bu yaşlı baykuş bunu bana pahalıya ödeyecek,' diyerek odadan çıkar?"

Sainclair bana güzel, çocuksu bir gülücükle cevap veriyor:

"Siyah Altın Ülkesi'ndeki Profesör Müller."

Bu gülüşü yok edeceğim.

16

Evde Clara'yı Julius'un başucunda buluyorum. Ona bütün gün bakabilmek için okulu asmış.

"Benim için bir tezkere yazman gerekecek."

Julius'un durumunda bir değişiklik yok, patileri paralel bir şekilde yan yatmış, bir bonbon gibi kaskatı. Ama kalbi atıyor. Boş bir kafes içinde yankılanıyor. Edgar Poe tarafından nakledilmiş bir kalp.

"Ona içecek bir şey verdin mi?"

"Hepsini çıkartıyor."

Köpeğimi okşuyorum. Tüyleri sert. Sanki delinin teki içine saman doldurmuş.

"Ben?"

Clara kolumu tutuyor, beni yavaşça döndürüyor ve başını göğsüme dayıyor.

"Ben, öğlenleyin Thérèse onu görmeye çıktı. Gerçek bir sinir krizi geçirdi. Cehennemi gördüğünü söyleyerek yerlerde yuvarlanıyordu. Laurent'ı çağırmak zorunda kaldım. Ona bir iğne yaptı. Şimdi aşağıda, dinleniyor."

Zavallı Clara'm... Okulu astığı bir gün için ne güzel bir program!

"Peki küçükler, onu gördüler mi?"

Hayır. Çocuklara kantinde yemek yemelerini ve etüde kalmalarını söylemiş. Bana biraz daha sanlıyor. Usulca kulağına dokunuyor, saçlarının sıcaklığını bir an elimin tersinde hissederken soruyorum:

"Peki sen korkmadın mı?"

"Evet, başta korktum. O zaman da fotoğrafını çektim."

Sevgilim, korkuyu deklanşörle uyuşturabilen dikkatli bebeğim! Şimdi onu kollarından tutuyorum. Hiç bu kadar sakin bir bakış görmemiştim.

"Bir gün çektiğin fotoğrafları satacaksın, o zaman da tencereyi kaynatma sırası sana gelecek."

Şimdi o bana gerçekten bakıyor.

"Ben, eğer bu işten sıkıldıysan, kendini mecbur hissetme."
(Aman tanrım, bu kadınlar...)

Aşağıda, Thérèse sırtüstü uzanmış, bakışlarını tavana dikmiş. Başucuna oturuyorum. Thérèse'e sevgi göstermek benim için her zaman sorunlu olmuştur. En ufak bir okşama onu elektrik çarpmışa döndürüyor. Onun için dikkatli davranıyorum. Buz gibi alına bir öpücük konduruyorum ve mümkün olduğu kadar yumuşak bir sesle:
"Kendi kendine hikâyeler uydurma Thérèse," diyorum, "Sara sık rastlanılan, iyi huy'lu bir hastalık, çok iyi insanların da başına gelebiliyor, Dostoyevski'ye bak..."

Tepki yok. Kurumuş terden sararmış çarşafı tutan ellerden birini ortaya çıkartıyorum, parmaklarını bir bir öpüyorum, gevşiyorlar ve aklıma daha iyisi gelmediği için aynı minvalde devam ediyorum:

"Prens Mişkin, o iyi insan, o da saralı! Kriz anında mükemmel bir rahatlık hissedildiği söyleniyor. Julius fazla iyi bir köpek Thérèse ve hayattan zevk almasını bilen biri..."

Ona zevkten bahsetmek biraz konu dışı kaçıyor ama bu onu uyandırıyor. Başını sonunda benim tarafıma düşüyor:

"Ben?"

"Evet güzelim?"

"Mağazadaki o iki ölü..."

(Allah kahretsin...)

"Onların bu şekilde ölmesi gerçiktiydi, Ben."

(Al bakalım.)

"25 Nisan 1918'de doğmuşlar, gazetede yazıyordu. İkizmişler."

"Thérèse..."

"İnanmasan bile dinle beni. O gün Satürn, Neptün ile birlikteydi ve her ikisi de güneşin karesinde bulunuyordu."

"Thérèse, meleğim, inanmıyor değilim, ama hiçbir şey anlamıyorum, yalvarıyorum sana, çok zor bir iş günü geçirdim."

Yapacak bir şey yok.

"Bu konum şüpheli veya yasak işlere yatkın kötü ruhların varlığını gösterir."

("Şüpheli veya yasak işlere yatkın", bu Sainclair stili değil, bu Thérèse stili.)

"Evet, Thérèse, evet..."

"Güneşle olan kare, kişinin kötü güçlerin etkisinde olduğunu gösterir."

Çok şükür ki Jérémý yok!

"Ve güneşin sekizinci hanede olması şiddetli bir ölümün göstergesidir."

Artık yatağın kenarında oturuyor. Sesinde hiçbir heyecan yok. Soğukkanlılığı *Collège de France* bilgiçliğinden geliyor.

"Thérèse, alışverişe gitmem lazım."

"Hemen bitiriyorum: ölüm yıkıcı Uranus'un radikal güneşten geçmesiyle oluyor."

"Eee, n'olmuş?" (Bu Jérémývari bir tonda ağızından kaçtı.)

"Bombanın mağazada ölüme yol açtığı 2 Şubat günü yıldızların durumu böyleydi."

Taşı gediğine koydu. Artık tamamen iyileşti. Sinir krizi mi? Ne münasebet. Ayağa kalkıyor ve bu sabahtan beri toplanmamış olan eski dükkânı düzeltmeye koyuluyor. Çocukların yatağını yapmaya başlağında birden aklıma geliyor.

"Thérèse?"

"Evet Benjamin?"

Yastıklar onun ellerinde, uykuya davet eden o yumuşak hacmi geri kazanıyorlar.

"Julius için, küçüklerin bilmesini istemiyorum. Çok berbat görünüyor. Dün akşam beni almaya gelirken ona araba çarptı ve bir hayvan hastanesine götürmek zorunda kaldık. 'Hayati tehlike yok.' Tamam mı?"

"Tamam."

"Onu görmek için sen de yukarı çıkma."

"Tamam, Ben, tamam."

Saat kaç olursa olsun, Belleville'de dolaştığım zaman, Clara'nın albümlerinden birinin içinde kaybolmuşum hissine kapılıyorum. Bu allahın cezası mahalleyi her açıdan fotoğraflamış. Hurma ve dolmalık biber dağlarından başlayarak, genç uyuşturucu satıcılarının önünde durduğu eski bina yüzlerine kadar her şeyi yakalamış. Sanki nostaljik bir yerde dolaşıyormuşum gibi. (Bu tür bir beceri acaba kaç saat ders asmaya bedel?) Amar'ın karşısındaki müezzinin sesini bile kaydetmiş. Bu akşam, o müezzin Nil kadar uzun bir süre okurken,

bir grup Arap ve Senegalli, lokantanın kapısında bir cehennem oyununu çeviriyorlar. Zarlar kafalarda patlayıp ters çevrilmiş bir karton kutunun üstüne düşüyor. Hava her zamankinden daha sinirli gibi geliyor bana. Gerçekten de tam kendi kendime bunu düşünürken, uzanan bir elin ucunda bir bıçak parlıyor ve diğer el de ortadaki parayı topluyor. Bıçak dev gibi bir siyahinin göbeğine doğru sallanıyor ve siyah, kitaplarda anlatıldığı gibi grileşiyor. Ama Hadouch (lokantanın duvarına yaslanmış bir şekilde bir tutam tütün çiğniyordu), Hadouch zıplıyor. Bir karateci gibi eliyle Arap'ın bileğine vuruyor ve Arap bağırarak bıçağını düşürüyor. Eğer bileği kırılmadıysa çeliktendir. Hadouch elini Arap'ın cebine sokarak kavga konusu nesneyi çıkartıp, Senegalli'ye beş frankı uzatıyor. Sonra yaklaşmış olan bana:

"Görüyor musun Ben, küçük bir beyaz beşlik için koskoca bir siyahiyi kazıklamak... Kriz gerçekten büyük boyutta!"

Sonra bıçaklı adama dönüp, "Sen yarın memlekete dönüyorsun," diyor.

"Yoo, Hadouch!"

Gerçekten de bileğinin acısından daha kuvvetli bir çaresizlik çılgılığı.

"Yarın. Eşyalarını topla."

Amar benimkilerin yedi göbek ötesine kadar hatırını sorduktan ve ben de ona aynı şekilde cevap verdikten sonra, küçük çantamda beş porsiyon kuskus ve beş çift şiş olduğu halde lokantadan çıkıyorum.

"Bu hastane nasıl bir yer?" Temiz pijamalarının içinde yeni paralar gibi parlayan küçükler, ayrıntı öğrenme yarışındalar. Mis kokulu gecelikleri içindeki iki büyük ise bu hastane hikâyesine inanmak istiyormuş gibi beni dinliyorlar.

"Mükemmel. Lüks bir köpek için gereken her şey var. Her odada kişiliğe uygun program gösteren bir televizyon var."

"Hadi canım..."

"Yemin ederim."

"Peki Julius'un programı ne?"

"Tex Avery."*

* Bugs Bunny, Daffy Duck gibi yıldızların yaratıcısı ABD'li çizgi film yönetmeni ve desinatörü. (ç.n.)

J r my yatağından düşüyor.

"Onu görmeye gideriz değil mi, yann onu görmeye gideriz değil mi?"

"İmk nsiz,  ocuklara yasak."

"Niye?"

"Köpeklere mikrop geçirebilirler."

İşte. Akşam geçiyor. Tabii ki hayal ile gerçeğin neşeli bir şekilde birleştii mağazadaki kanlı diziden bahsediyoruz. Hayal kısmında, Pati Pat ve Sırtlan Jib, belki bir şekilde mağazanın içine çıkabiliriz diye (mersi Gaston Leroux) araştırmalarını Paris kanalizasyonlarında yürütüyorlar (teşekkürler Sue). Yolda giderken nevrastenik bir piton buluyorlar ve şehir insanlarında olan yalnızlıklarını gidermek için onu yanlarına alıyorlar (mersi Ajar.) Burada J r my düşünceli bir sesle kesiyor.

"Söylesene Ben, Stojil, gece bekçisi olarak gerçekten bu kadar iyi mi?"

"Tabii o kadar iyi."

"O zaman oraya ne gece ne de gündüz bomba sokulamaz, değil mi?"

"Bana biraz zor gibi geliyor."

"Kanalizasyondan da mı sokulamaz?"

"Oradan da sokulamaz."

Clara, uyumuş olan ufaklığı yatırmak için kalkıyor. Th r se millet meclisi toplantısını stenoya  ekiyormuş asına ciddi bir şekilde her şeyi kaydediyor.

"Ben," diyor J r my, "nasıl yapacağımı bilirdim."

"Nasıl yapardın?"

"Görürsün."

K  uk bir tedirginlik...

Julius'un nefes alışını dinlemek için gece beş altı kere kalktım. Nefes alıyor, tabii eğer buna nefes almak denirse. Daha çok, havanın onun vücuduna girip, onun isteğinden bağımsız bir havalandırma hareketi

ile çıktığı hissine kapıldım. Onun adına nefes alınıyor sanki. Nefesinin dehşete kapılmış bir canavar gibi açık ağzından çıktığı anki kokudansa hiç bahsetmiyorum.

Canlı demeye bin şahit ister!

Eğlenceli birkaç düşünce ile umutsuzluğu yendim. Örneğin bu durumdan faydalanarak onu bir güzel yıkayabileceğimi düşündüm, hiç olmazsa köpükleri bütün binaya bulaştırarak kaçma tehlikesi yoktu. Sonra bu hiç de komik gelmedi. Tekrar uyumaya çalıştım. Herhalde başardım ki sabah uyandım. Haftalık tatil günüm olmasına rağmen çok keyifsiz kalktım.

Derhal Louna'ya telefon ettim.

"Sen misin Ben?"

"Benim. Bana Laurent'ı ver."

Telefonun öbür ucunda hıçkırıklar. Laurent'cığı gece eve gelmemiş.

"Ah! Artık gelmeyecek Ben, artık geri gelmeyecek, hissediyorum!"

Tam bir kriz. Eğer onunla değilse Laurent'ın hastanede olduğunu ben biliyorum. Heyecanlanacak bir şey yok. Onu ancak hastalarından birisi için bırakabilir.

"Bana hastanenin numarasını ver."

"Ah Ben! Ne olur ona iyi davran, o kadar mutsuz ki!"

"Ama ben zaten *iyi davranıyorum!* Ben her zaman herkese iyi davrandım! Birisine karşı iyi davranmadığımı hangi allahın cezası söyleyebilir ki?"

Hastanede aynı hikâyeye. Bana telefonda bağlanır bağlanmaz, (kız kardeşimin yedi yıldır süren büyük tutkusu) Doktor Laurent Bourdin, baba olma fikrinin ona verdiği korku hakkında uzun açıklamalara girişiyor.

"Telefonunu bekliyordum Ben, beni arayacağını biliyordum, ama kusura bakma, bu hiçbir şeyi değiştirmez, bana bu oyunu oynamamalıydı, gizlice spiralini çıkartması çok ayıp. ben hiçbir zaman çocuk istemedim ve asla da istemeyeceğim, o bunu biliyordu, eğer isteseydim bile bütün hayatım boyunca onunla yalnız olmayı tercih ederdim, ne demek istediğimi anlıyor musun, sonra çocuk yapmak için insanın kendini sevmesi gerek ve ben kendimi sevmiyorum, hiç sevmiyorum, kendime katlanamıyorum bile, herhalde bu yüzden doktorluğu seç-

tim, Ben, lütfen beni anla, beni sevmesini istiyorum ama beni yeniden üretmesini istemiyorum, bunu anlıyorsun değil mi? Dinle Ben, her ne olursa olsun aileni kırmak istediğimi düşünmemelisin..."

("Aileyi kırmak", aman allahım, sanki ben mafya babasıymışım gibi konuşuyor!)

"...ama kürtaj olmayı seçse de seçmese de aramız artık bozuldu, şimdi..."

Sorumu sormak için nefes almasını bekliyordum:

"Laurent, bir sara krizi ne kadar sürebilir?"

İçindeki profesyonel hemen harekete geçiyor.

"Julius'dan mı bahsediyorsun? Birkaç saat..."

"Şu anda bir gün ve iki gece oldu."

Sessizlik. Teşhisin yeniden gözden geçirilmesi.

"Belki de tetanozdur. Onun çevresinde hiç gürültü yaptınız mı?"

"Hayır, Thérèse'in krizi hariç, hiç gürültü olmadı."

"Git odanın kapısını çarp, eğer tetanoz ise tavana sıçrayacaktır."

(İlginç bir araştırma yöntemi.) Odamın kapısını çarpıyorum.

Hiçbir değişiklik yok. Julius taş gibi yatıyor.

"Öyleyse bilmiyorum," diyor Doktor Bourdin.

("Bilmiyorum" ... dürüst doktor.)

"Laurent, bir bünye yemeden ve içmeden ne kadar dayanabilir?"

"Hastalığın cinsine bağlı, ama her ne olursa olsun, birkaç günün sonunda bir sürü şey ciddi şekilde hasar görmeye başlar."

Şimdi düşünme sırası bende. Sonunda bulduğum şey ümitsizlik kadar basit.

"Köpeğimi kurtarmanı istiyorum."

"Elimden geleni yaparım, Ben."

Kendime bir kahve yapıyorum. Kahveyi içtikten sonra, telvenin kafatasımın içinde aktığını hayal edip bu kahverengi sıvının aldığı şekillerden Julius'un geleceğini görmeye çalışıyorum. Ama ben Thérèse değilim, yıldızlar benim yakınım değil ve kahvenin telvesi yalnızca karamsarlığımın kara çiçeğine gübre olabilir. Bu karamsarlıkla Sainclair'in parıltılı gülüşünü ve bu beyaz dişlerdeki güveni silmek için verdiğim sözü tekrar düşünüyorum.

Evet, bu konuda yapacak çok şey var. Bu açıdan Julius gibiyim: hayatta çok yerden kovuldum ama beni asla istemediğim bir yerde tutamadılar. Yani Sainclair ile uğraşmak gerek. Onun beni mağaza-

dan atması için uğraşmak! Evet, kendimi kovdurmaya uğraşmak! (İşte "iyi" davranmayacağım biri çıktı.) Bu, başka şey düşünmemi de engelleyecektir. Pantolonumun bir paçasını giyerken fikrin biri tomurcuklanmaya başlıyor. İkincisini giyerken kesinleşiyor. Gömleğimi iliklerken ise bana asrın en iyi fikri gibi geliyor. Ayakkabılarımı bağlarken o kadar hevesliyim ki, neredeyse bu dahiyane projeyi gerçekleştirmek için beniz yola çıkacaklar. Her şeyi silip süpüren bir hortum gibi merdivenleri iniyorum, rüzgâr gibi küçüklerin odasından geçip Clara'nın çektiği birkaç fotoğrafı ödünç alıyorum ve dışarı çıkıp metroya dalıyorum. Şubat ayındayız ve metro karamsar insanlarla dolu. Humeyni yeni doğmuş bebekleri ölüme gönderiyor. Kızılordu küçük Afgan kardeşlerini sonuna kadar koruyor, Polonya'da kovulanlar değişiyor, Pinochet öldürüyor, Reagan temizliyor, sağcılar suçun solda olduğunu söylüyor, solcular suçun krizde olduğunu söylüyor, sarhoşun biri delilleri elinde tutarak her şeyin boka battığını söylüyor, Caroline hamile olduğunu kabul etmek istemiyor, komünist partinin genel sekreteri toplumsal araştırma balonuna üflüyor ve alkol testi balonuna üflemiş kadar oluyor, ama ben, ben Kral Ubu, "yaşayan kale", bütün bu "ben"lerin aylık dergisi olan *Actuel* ile beni ayıran istasyonların sayısını hatırlamıyorum.

Fakat derginin kapısına gelince bütün yaratıcı ateşim sönüyor. Çünkü Julia Teyze'nin gerçek adını bilmiyorum. Onu tarif etmeye kalksam bütün yazı işlerinin çükü kalkacak. Görür görmez tanıyacağım bir şeyi arayarak evlerin oluşturduğu adanın çevresinde dolaşırken "ben çekingenim," diye düşünüyorum. Hemen tanıyorum. Julia Teyze'nin limon sarısı dört beygiri, bir eşya yükleme boşaltma bölgesine park etmiş ve camının üzerinde şimdiden iki ceza kâğıdı var. Arap yiyen cinsten küçücük bir esnaf polis çağıracağını söylüyor. Bense daha ziyade *Actuel*'deki altın yıldızlı haydutlara telefon etmesini öneriyorum ve arabanın sahibinin kaportasını gördüğünde hiç de pişman olmayacağını iğrenç bir göz işareti ile anlatıyorum (aynen böyle). Bundan sonra kapıyı açıyorum, içeri girip yerleşiyorum. Fazla beklemiyorum. Bir dakika sonra Julia Teyze geliyor. Soğuğa rağmen sıkı bir vücudu olduğu belli. Ağzını açmaya çalışan küçük esnaf, küfürleri boğazına tıklımış olarak parmaklıklarına dayanıyor. Julia Teyze direksiyonun arkasına geçiyor ve bana bakmadan:

"Çek arabayı," diyor.

"Daha yeni geldim."

Sinirli bir şekilde hareket ederken benim pislik birisi olduğumu, polislerin gazeteye geldiğini, ona patlama hakkında birkaç aptalca soru sorduktan sonra, iki milyon işsiz olduğu bir ülkede, taşaklarına altın kaplatacak kadar ("tabiri caizse" diye eklemiş memur) iyi bir maaş alırken kazak çalmaya utanıp utanmadığını sorduklarını söylüyor. Bütün arkadaşları gülmekten ölmüşler ve o da o sinirle gelip benimkileri kesmeye karar vermiş.

Aniden İtalyan bulvarının ortasında duruyor ve korna sesleri eşliğinde bana dönüp:

"Gerçekten Malaussène, (tabii o benim adımı biliyor) ne biçim bir adamsın sen?" diyor, "önce beni mağazanın köpeğinden kurtarıyorsun, sonra beni ateşlendirip öylece bırakıyorsun, sonunda da beni polislere gammazlıyorsun! Ne biçim bir adamsın sen?"

(Arkadaşım Cazeneuve'ü düşünüyorum ama bunu kendime saklıyorum.)

"Bundan daha da beterim, Julia Teyze."

"Bana Julia Teyze demeyi bırak ve arabamdan in."

"Önce sana bir önerim var."

"Hiçbir şeyin yok, seni yeterince gördüm!"

"Senin için bir yazı konum var."

"Mağazadaki bombalarla ilgili bir yazı mı yine? Her allahın günü aynı hikâyeyi anlatmak için sizden elli kişi geliyor. Bizi Paris-Match mı zannediyorsunuz ne?"

Dört bir taraftan kornalar çalınıyor. Julia gazlıyor ve morarmış dudaklarını yalayarak plaka numarasını not eden Côte-du-Rhone tipi bir polisin burnunun dibinden geçiyor.

"Bombalarla hiç ilgisi yok. Beni beş dakika dinle ve eğer ilgini çekmezse bir daha bu yürek yakan varlığının sonuna kadar beni görme."

"İki dakika!"

İki dakikaya da razıyım. Mağazadaki işimi anlatmak ve bunun, onun çalıştığı değerli dergide, fotoğraflarla süslenmiş ne kadar güzel bir yazı olacağını hissettirmek için daha fazla zaman gerekmiyor zaten. Konuşmam boyunca giderek yavaşlıyor ve sonunda arabasını bir yaya geçidinin geniş aralığına kaydırıp, tamamen yasadışı bir şekilde duruyor.

Sonra yavaşça bana doğru dönüyor.

"Günah keçisi, ha?"

Sesi, beni heyecanlandıran o savana boğukluğuna yeniden kavuştu.

"Evet, bu benim işim."

"Ama Malo, bu bir iş değil ki! (Bana Malo denmesine her zaman sinir olmuşumdur.) Bu mitosun bir parçası! Bütün medeniyetlerin kurucusu mitosun! Bunun farkında mısın ki?"

(Hadi bakalım, Julia Teyze gene ateşleniyor.)

"Örneğin, sadece Museviliği ve onun temiz (!) kardeşi Hıristiyanlığı ele alsak bile Malo, acaba hiç muhteşem paranoyak Yehova'nın sayısız yaratıklarını nasıl çalıştırdığını kendi kendine sordun mu? Allahın belası kitabının her Allahın belası sayfasında onlara bir günah keçisi göstererek canım!"

(Şimdi onun canısı oldum. Bu kadar tutku hakkında ne düşünüyorsun Sainclair, güzel bir yazı olacak değil mi?)

"Ya Katolikler ve *Parpaillolar*,* bu kadar uzun süre iktidarda kalıp küplerini doldurmak için ne yaptılar sanıyorsun? Her zaman bir günah keçisi buldular, her zaman, her zaman!"

(Bu kızda hayatla ilgili her ayrıntı için evrensel bir teori var.)

"Ya örnek mahkemeleri ile karşı taraftaki Stalinciler? Ya hiçbir şeye inanmamak gerektiğine inanan bizler, kendimizi bok yerine koymamayı nasıl beceriyoruz sanıyorsun? Komşudaki günah keçisine bok atarak Malo (gene Malo dedi!) ve eğer o komşu olmasaydı, her zaman tokatlayabileceğimiz portatif bir günah keçisi yaratmak için kendimizi ikiye bölerdik!"

Hayranlığını belirtmek için bana Malo demesine razı olabilirim. Karşılaştığımız günün akşamındaki Julia Teyze bu. Gözleri ve saçları ıslık ıslık parlıyor. Ama geçmişimi göz önüne alarak uslu duruyorum. Sadece: "Evet, bu röportajı istiyor musun?" diye soruyorum.

"Ne demek istiyor muyum? En çılgın avlara çıktığımda bile bundan iyisini düşünemezdim! Ticaret ve günah keçisi, vay canına!"

(Duyuyor musun, Sainclair?)

Evet, istiyor. İşte şimdi iş ince oynamaya geldi. Onun için yavaşça mırıldanıyorum:

* Eskiden Katoliklerin Protestanlara taktıkları küçümsemeli ad. (ç.n.)

"Bir şartım var."

Hemen geri çekiliyor.

"Konuyu sevdim ama şartları sevmem, yoksa *Figaro*'da çalışırdım."

"Fotoğrafçı benim istediğim kişi olacak."

"Hangi fotoğrafçı?"

"Bir kadın. Bu fotoğrafı çeken kız."

Benim başarısızlık akşamımda Clara'nın çektiği fotoğrafı gösteriyorum. Thérèse'in, göğüslerinin kalibresi hakkındaki sorusunun yarattığı sinirli şaşkınlık Julia'nın yüzünde açıkça okunuyor. Bana gelince, ben resmen büzülmüşüm.

18

Fotoğrafı hiç de fena bulmuyor. Negatifi ile birlikte ona veriyorum. Sonra ormanda çekilen fotoğraflara sıra geliyor, Brezilyalı travestilere yemek servisi yapan Théo, tabaklardan yükselen buharların arasından görünen payetli vücutların gece içindeki çıplaklığı. Salyalı ağızların bulunduğu yüzlerde, heteroseksüel kutlamaların daima bir gömlek üzerinde bir mutluluk.

"Bu travestileri çalışırken çekmeyi nasıl başarmış?" diye soruyor Julia, "bunların hemen hepsi kaçaktır!"

"Çektiği kişilere kendini sevdire Julia, o bir çeşit melektir."

Artık, sanki Beauce'un kalbindeymişçesine sakin bir şekilde Paris içinde gidiyoruz. Julia ona her şeyi, kendimi, mağazayı, ailemi anlatmamı istedi ve ben de anlatıyorum. Beni derginin hesabına davet ettiği lokantada da anlatmaya devam ediyorum. Ona başka yer takıntısı olan annemden, her şeyin dışında olan Thérèse'den, Ufaklıktan ve onun Noel gulyabanilerinden, Jérémy'den, merkantil toplumun suçunu sırtlanarak baktığım bu küçük toplulukta kim varsa ondan bahsediyorum. Ve sıra, yegâne aşkının meyvesini saklayıp saklamayacağına bir türlü karar veremeyen Louna'ya gelince, Julia Teyze uzun esmer eli ile benimkini tutuyor:

"Aldırıp aldırılmama deyince aklıma geldi, bu öğleden sonra benimle gelir misin? Bu konu hakkında bir röportaj yapmam lazım."

Julia Teyze'nin basın kartı sayesinde girdiğimiz konferans salonu, boyutları itibariyle Elysée sarayına, yaldıza çalar boz rengi itibariyle de Lyon garındaki mavi trene benziyor. İnsanın nutkunun tutulmasına neden olan asırlar ötesi bir çirkinlik. Salon hemen hemen dolu. Kaymak tabakanın taze mırıltısı duyuluyor. Tribünün her iki yanında basına ayrılmış olan yan banklara kadar ilerliyoruz, bu yerleşme düzeni toplantıya bir mahkeme havası veriyor. Burada olan şey de zaten bir tür dava. Kürtajcının davası görülüyor. En azından, kırmızı kadife gerilmiş büyük masanın arkasında ayakta konuşan traşlı kafanın söylediklerine bakılırsa öyle. Onun önündeki salon dinliyor, onun yanındaki diğer uzmanlar dinliyor ve küçük defterini çıkartmış olan Julia Teyze de dinliyor. Bense tamamen traşlanmış bu koca suratı, bu sivri kulakları, bu Mussolini bakışlarını, bu yıkılmaz görünüşlü altmışlığı daha önce nerede gördüğümü düşünüyorum. Bir şeyden eminim, bu sesi hiç duymadım. Hatta hayatım boyunca bu kadar soğuk metal bir organ tarafından kulaklanmanın delinmediğini söyleyebilirim. Julia Teyze hem tipi hem de sesi tanıyor. Küçük defterine, bu kadar ateşli bir kişilik için şaşırtıcı sayılan ölçülü bir yazı ile "Profesör Léonard her zamanki gibi," diye yazdı. Sonra da uslu bir öğrenci gibi ara çizgisi çekerek "her zamanki gibi salak!" diye ekledi. Bundan sonra ben de dinlemeye başladım.

Eğer doğru anladıysam bu Léonard (ne profesörü acaba?) *Doğum yandaşı ve gençliğin korunması* için kurulmuş ve seçimlerde belli bir ağırlık oluşturacak kadar önemli bir derneğin başkanı. Ve Léonard'ı ateşleyen de bu.

Politika yapmadığımızın ve sadece bilgilenmek amacıyla burada olduğumuzun açıkça bilincinde olarak (bunu daha önce bir yerde duymuş olabilir miyim?) biz Hıristiyanların, doğum yandaşlarının, sonuçta Fransızların gelecek seçimlerde oylarımızı kime vereceğimiz sorusu gündeme gelmektedir. (Ah! sonunda anlaşıldı...)

"Bizim en kutsal değerlerimizi hiçe sayarak KÜRTAJI YASALLAŞTIRACAK kişilerin saflarını mı güçlendirecek oylarımız?"

Bu soruyu gözlerinde öyle bir ateşle sordu ki, bu cehennem rüzgârı salondakileri taşlaştırdı.

Topluluğun nabzını tutan Léonard, "Hayır, sanmıyorum," diye devam etti, "sanmıyorum..."

(Aslında ben de sanmıyorum.) Julia Teyze'nin omzundan bakıyorum yeni bir şey yazmamış. Yeniden kulaklarımı açtığımda Top Kafa "tolerans sınırını çoktan aşmış olan" göçmenler hakkında fikir yürütüp "ekonomik açıdan olduğu kadar eğitim açısından, genel olarak güvenlik ve özel olarak da kızlarımız açısından..." bu zararlının yarattığı bütün sorunları sıralıyor.

İki şeyden biri, bu herif ya Arapları sevmiyor ya da kızına hiç güveni yok. Her iki durumda da Hadouch onun bileklerini bir güzel kırardı. Dikkatimi biraz dağıtıp bakışlarımı kalabalığın üstünde gezdiriyorum. Bu kalabalığın hepsi üst tabakadan. Etkili evliliklerin getirdiği zenginliğe doymuşluk var. Çoğu kadın. Erkekler işlerinin başında olmalılar. Ve neden bilmiyorum, Laurent'i, Louna'yı, onların karşılaşmalarını düşünüyorum. Louna on dokuz yaşındaydı, metro-nun merdivenlerinden yukarıya çıkıyordu, Laurent yirmi üç yaşındaydı ve iniyordu. Louna, soyutlamaları tercih eden bir zombi tarafından terk edilmişti; Laurent ise tıp sınavına gidiyordu. Orada Louna onu gördü, o Louna'yı gördü. Paris durdu. Sınava girmeye gitmedi ve bir sene boyunca odalarından çıkmadılar. Onlara küçük bir sepetle yemek ve kitap götürüyordum (çünkü ne de olsa yemek yiyorlardı. Hatta epey iştahlıydılar. Ve yıldızlar arası yolculuklarına ara verdikleri zaman, hatta bazen yolculuk *sırasında*, birbirlerine kitap okuyorlardı, yani bunlar birbirini dışlayan şeyler değil.) Haydi bakalım hanımlar, elli karatlık kocalarınızdan hangisi sizin için, öylesine, sadece aşk için, büyük bir sınavı, bir yıllık öğrenimi, bir yıllık kazanıcı feda etti, ha? Hangisi?

Kendini kaybediyorsun Malaussène, oyuncu değişimine baksan daha iyi edersin. Kel Léonard oturuyor ve sözü başka bir profesöre bırakıyor (bilgin bir tribün bu, anladım), konuşmacı ayağa kalkınca şok geçiriyorum. Bir öncekinin tam karşıtı! Léonard ne kadar kesin, parlak, bütün ve tehlikeli ise, kadın-doğumcu Profesör Fraenkhele olduğu söylenen (gerçekten de bu alanda bu ismi duydum) bu adamsa, o kadar titrek, acılı ve hassas. Bir deri bir kemik, sıskalığının belirginleştirdiği eklemeleri boğum boğum, karmakarışık saçları, yetişkinliğin şaşkınlığına yakalanmış çocuk bakışlarıyla, asit altındaki bir Frankeştayn beyninden çıkıp, ona sadece zarar verecek bir dünyaya korunmasız olarak yollanmış kaba taslak ve fazla iyi bir yaratık havası veriyor. O da:

"Ben politikadan bahsetmeyeceğim," diyor (ama nedense ona inanıyorum), "sadece kitaplarda yazılanlardan ve kilisenin büyükle-
rinin bize öğrettiklerinden bahsedeceğim..."

Bu bir cümle ile özetleniyor ama bunu anlatması on beş dakika sürüyor ve bütün salon uyukluyor. Her şeyden bahsediyor: "Bırakın küçük çocuklar bana gelsin, deve, zengin ile iğne deliği, aptalların mutluluğu, ilk taşın günahsız biri tarafından atılması" ve Aziz Thomas veya başka birinden alınan şu cümle ile bitiriyor: "*Sağlıksız ve eciş bücüş doğmak hiç doğmamaktan iyidir.*"

Ve gazetelerin yazacağı gibi, olanlar oluyor.

Daha önce fark etmediğim, kocaman bir kürk paltoya sarınmış ikinci sırada oturan iri yapılı sarışın bir kız, bir hayalet gibi ayağa kalkıyor, elini Hermès çantasına sokup, ne idüğü belirsiz kanlar içinde bir şey çıkartıyor ve onu bütün gücüyle konuşmacıya atarken dümdüz bir sesle bağırıyor:

"Al bakalım eciş bücüşü, salak herif!"

O şey süngerimsi bir ıslıkla kafaların üstünden geçip Fraenkhel'in göğsünde eziliyor ve bütün masa kanlar içinde kalıyor. Fraenkhel artık acının görüntüsü değil, acının ta kendisi. Ama Léonard, vahşi bir kedi hızıyla bağırarak, altmış yaşını konferans masasının üstünden atlatıp, elleri öne uzanmış, deli bakışlarla kızın üstüne yürüyor. Kız, bir saniyelik uçuşla sandalyesinin üstüne zıplıyor, mantosunun önünü açıp bağırıyor:

"Olduğun yerde kal Léonard, yüklüyüm!"

Léonard yolda kala kalıyor. Konuşmacı tribünü aynı dehşet çığlığını atıyor. Kız, bir doğum yandaşının düşleyebileceği en mükemmel hamile kadın vücudunu gözler önüne seriyor. Tepeden tırnağa çıplak ve bir *Montgolfière* ilahesi kadar gergin ve açılmış, bütün dünyevi taşkınlıklarıyla doğurganlığın kendisi.

Julia Teyze öğrenci yazısıyla, Profesör Leonard'ın diyalektik ile tanıştığını yazıyor.

Daha sonra, dört beygirin içindeyken, Fraenkhel'in büyük acısı yeniden gözlerimin önüne geliyor ve kanımca kızın hedefi şaşırıldığını söylüyorum. Dana ceninini Profesör Léonard'a atması gerekirdi, asıl kötü kurt oydu. Julia hafiften eğleniyor:

"Bu abuk sabuk günah keçiliği işini kabul ettiğin için senin ma-

zořist olduđunu dűřünüyordum Malaussène, ama aslında sen bir çe-
şit ermişsin."

Öyle olmalı.

Ermiiş arabayla mağazanın kapısına bırakıldıktan sonra giriş ka-
tının yollarında dolaşmaya başlıyor. Birini anyor. Özel birini. Onu
muhakkak bulmam lazım. Hemen. Saat akşamın yedisi. İnşallah da-
ha gitmemiřtir. Tanrım, lűtfen gitmemiř olsun. Haydi, iyi bir iř yap,
senden hiçbir zaman bir şey istemedim. Hatta benim adımı hiç duy-
mamıř da olabilirsin. İsteđimi yerine getir ulan! Teřekkűrler! Orada.
Onu görüyorum. řetlandların kűřesinden dűnüyor. Ortalıkta bir tek
műřteri bile yok. řansa bak. Acele etmiyorum. Karřılařıyoruz.

"Selam Cazencuve!"

Ve karaciđerine bir aparkat yolluyorum, vücudumun bűtűn ađır-
lıđı ile gerçek bir aparkat. (Bunu kitaplardan öğrendim.) İki bűklűm
oluyor. Benimkilerin değil de kendi ayakkabılarının üzerine kusma-
sı işin geri çekilecek zamanı ancak buluyorum. (Ermiişlerin sorunu,
yirmi dűrt saat boyunca ermiř kalamamalıdır.)

Bu işi tamamladıktan sonra, aşağıya, her akşam olduğu gibi Théo'
nun, yaşlıların ceplerini boşalttığı tamir reyonuna iniyorum. Uslu bir
řekilde tek sıra halinde bekliyorlar. Théo, gűn boyunca ařırdıkları
řeyleri gri gűmleklerin ceplerinden çıkartırken bir tanesi bile itiraz et-
miyor.

"Selam Ben, artık izin gűnűnde bile mi çalıřyorsun? Sainclair
çok memnun olacak!"

Clara'nın ormanda çektiiği fotoğrafları ona hediye edip, çalınan
malları yerine koymasına yardım ediyorum.

"İnanabiliyor musun, bir tanesi gűmleđin ceplerine yerleřtirdiiđi
toplam beř kiloluk tarım ilacı ile bűtűn gűn dolařmıř!"

Julia Teyze ile Clara bir hafta sonra gűnah keçisi hakkındaki rűpor-
tajlarına başladılar. Bana gelince, ben elimden geleni yapıyorum. Al-
çaklığın zirvesinde, ağlayıp sızlayan, intihar eğilimli paspas. Bir tek
műřteri bile řikâyetini sűrdűrmüyor. Bir çek yazmadıkları kalıyor

bana. Haklı öfkeleriyle şişirilmiş olarak geliyorlar ve yaşadıkları, yaşamakta oldukları ve yaşayacakları ne olursa olsun, o gün en kötüsü ile karşılaştıklarından emin olarak gidiyorlar: Günümüze uyarlanmış bir Hoffman masalındaki gibi – İnsanı insan yapan felaketlerdir. Ve mağazada aldıkları yolun her aşamasında Clara'nın objektifi ile karşılaşılıyorlar. Lehmann'ın bürosuna doğru yürürlerken onların kızgınlığını yakalayan Clara, söz konusu büronun içinde geçirdikleri değişimin her aşamasını tespit eden Clara, çıkışta yüz ifadelerini değiştiren gerçek insanlığı ölümsüzleştiren Clara, oyun bittikten sonra, gerçek halimizle, iki pislik gibi gülen Lehmann'la beni çeken Clara ve *asla makinesini görmediğim Clara!*

Önce birkaç gün boyunca beni iş yaparken izleyen Julia Teyze, sonraları sadece kız kardeşimin fotoğrafları üzerinde çalışmasını sürdürüyor. Bu fotoğraflar onun için gerçekten daha gerçek. Resimler geldikçe notlarının tonunu karartıyor. Clara ile konuşurken sadece heyecanlı bir analık ve şaşkın bir profesyonellik ifadesinin karışımını kullanıyor. En yüksek emellerinden doğmuş manevi kızı olarak onu evlat edinmiş durumda.

Akşamları ben çocuklara hayal dozlarını verirken not alan iki kişi var artık: Thérèse, makinesinin üstüne kelimeleri çivilerken, Julia Teyze okul defterine not alıyor. Clara'nın evde çektiği fotoğraflar ötekiler kadar iyi değil.

"Çünkü aklım başka yerde, Julia Teyze, Ben'in hikâyelerini dinliyorum."

Bu süre zarfında Julius'un vücudundan uzayan hortumların sayısı artıyor. Bazıları giriyorlar, diğerleri çıkıyorlar: bir taraftan su, plasma, vitaminler, sığır kanı diğer taraftan çiş ve bok. Söz verdiği gibi Laurent elinden geleni yapıyor. Julius'un umurunda değil. Öldürücü dişlerinin etrafını sarmış dudaklarıyla, metafizik bir inatla dünyaya dilini çıkartmaya devam ediyor. Geceleri bazen odamı karanlıklardan gelen bir örümcekle paylaşıyormuşum hissine kapılıyorum, özellikle de beyaz ışığın çok şekilli patilerinin kırık gölgelerini uzattığı dolunay geceleri.

"Ne kadar dayanabilir dersin?"

"Hiçbir fikrim yok," diye cevap veriyor Laurent, "galiba bütün rekorları kırmaya doğru gidiyor."

Sonra bu hareketsiz tüy yığını zaman zaman titremeye başlıyor ve şişelerin birbirine çarparak ses çıkarmasına ve hortumların odanın duvarlarında dolaşan gölgelerinin dalgalanmasına neden oluyor. Ona vucudunda yaraların oluşmasını engelleyen spazmodik bir yatak aldık da...

Julius'un bir türlü d nmeyişini merak eden çocuklara onun iyileştiğini fakat klinik müdürünün onun biraz daha yanında kalarak, kendi köpeğine, kapıları açıp kapatmak, iyilere yaklaşmak ve kötülerden uzak durmak, gidip çocukları okuldan almak ve yağmurlu günlerde onları metroyla geri getirmek gibi bazı köpek marifetleri öğretmesini istediğini anlatıyorum.

Laurent'in gitmesinden sonra bizim eve yerleşen Louna da yüzünde hayranlık dolu bir ilgi ile samalıklarımı dinliyor, bu ifadeyi iyi biliyorum, annemizin yüzünde o kadar sık gördüm ki: dinleyen artık o değil, kazağının altında büyüyen küçük kiracı.

İşe gelince, Sainclair beni gene çağırttı, ama bu sefer kendi özel bürosuna, ve son zamanlarda içimde gösterdiğim gayret ve başarılarından ("Viski?" "Puro?") dolay   kendi kendisini kutluyor (zaten insan en iyi kendisi tarafından kutlanır). Sayılara dayanarak sadece son on beş gün içinde mağazaya sağladığım kazancı söylüyor. Oldua  nemli.

"Fakat bir şeyi merak ediyorum Bay Malauss ne, bu kadar nankör bir görevi bu kadar mükemmel bir şekilde yerine getirmedeki sırrınız nedir? Kişisel bir felsefe mi?"

"Maaş patron, yüksek maaş felsefesi."

Sonsuz incelik dolu bir g l mscemeyle maaşımı hemen iki katına ıkanyor. (Bekle de g r, sevgili iyilik meleğim...)

Lehmann'a gelince, bu yeni işbirliğimden hiçbir şey anlamıyor. Lehmann ilk defa iletişim kuruyor. Akşam yemeği ve "Bir yer biliyorum, hiç görmediğin kadar yollu karı var" t r diğer davetlerini geri çevirmek için çok zorlanıyorum. Arkadaş oldu yani. Boş zamanlarımda konuştuğumu gördüğü Clara'nın kim olduğunu soruyor.

"Kız kardeşim, tezgâhtar olmak istiyor, ben de ona mesleği öğretiyorum."

"Ona benzeyen bir kızım vardı, öldü."

İçinde bir şey titremeye başlıyor. Başını eviriyor. (Allah kahretsin, pislikler bile tam pislik olamayacaksa...)

Ne Sainclair, ne Lehmann olan Théo önce bir şey söylemiyor, sonra dayanmıyor.

"Bu gayretkeşlik de ne, Ben? Bize ne gibi bir dolap hazırlıyorsun?"

"Niye habire fotoğraf çektiğini ben sana soruyor muyum?"

"Hayır ama ben sana söylüyorum!"

Cazeneuve beni uzaktan görür görmez saydamlaşıyor. Ve ben de işin içine girdikçe sonunda onun mesleğini namuslu bir şekilde yapmaya başladığından şüpheleniyorum!

Uzun zamandır kendi kendine mırıldanmakta olan Lecyfre ise bugün artık açık açık söylüyor:

"Sen patronun adamısın Malaussène, bunu her zaman düşünmüştür ama artık kokusu çıktı."

Son belediye seçimlerinde partisinin gösterdiği başarıları açıklayıcı bir durum. (Altmış şehri kaybettiler.) Gene de, büyük bir dikkatle, toplu sözleşmelere uyulması için mağazaya özgü 17 Mart'taki C.G.T. toplantısını hazırlıyor (bu ritüel yılda iki kere tekrarlanıyor, partisinde ayin geleneği var da).

"Ve tekerimize çomak sokmaya kalkışma, Malaussène."

Başka ne var? Ah! evet, sağırılık krizlerim. Sanki adi bir sümüksü böcekmişçesine, kulaklarım ateşli iğneler tarafından iki kere daha boşaltılıyorlar. O zaman aynı olgu yeniden yaşanıyor; mağazayı denizin altındaymışım gibi net bir şekilde görüyorum: hayatlarını satan tezgâhtarların dilsiz gülümsemeleri, ağır bacaklar, sıkışan yazar kasalar, gizli sinir krizleri, gerektiğinde farklı şeylere heves eden müşteriler, olayların gelişmesi karşısında kutlamalar, satış, satış, satış, her tür alıcı, zengin, fakir, genç, yaşlı, kadın, erkek ve kendilerini idare etmesini bilen kanınca hayatlarını her yere taşıyan Théo'nun ihtiyarcıkları. Ceplerine neler tıktırabildiklerine insanın inanası gelmiyor! Ve satıcıların alışkın gözlerinin önünde tamirat katında hiçbir şey olmamışçasına inşa ettikleri vida ve somunlardan bir katedral! Şaka yapmıyorum, vida ve somunlardan katedral yapan birini gördüm! Galiba Chartres Katedrali'ydi. Bire bir ölçekli değildi tabii ama neredeyse öyleydi. Gerekli parça eksik olduğu zaman, ölçülü adımlarla ilgili bölüme gidip, parçayı çalıp, aynı küçük ahiret adımlarıyla geri dönüyordu. Çalışkan adam faktörü. Ortaçağ şantiyesini bir yü-

rüyen merdivenin ayağına kurmuştu. Alacakları şeyi düşündükleri için kafaları meşgul olarak gelen müşteriler onu fark etmiyorlar, aldıkları yeni malzemeyi denemek için acele ederek giden müşteriler de onu hiç fark etmiyorlar. O ise hiçbirini fark etmiyor. Tamirat işlerinin yumuşak içe dönüklüğü erkekleri barışçıl ve kadınları yararlanılabilir hale getiriyor.

Bu sağlık krizlerinden biri bir gece tam Stojil'le satranç oynarken geliyor. (Sainclair'in yazılı izni ile, lütfen!) Tam o her cephede üstünken, durumu tersine çevirip, iki hamlede onu mahvediyorum. Satranç tahtasını istediği kadar flu hale getirme numarasına yatsın, hiçbir işe yaramadı ve ezildi! Bu ince oyunda tartışma götürmeyen üstünlüğün sahip olduğu vahşi kabalıkla ezildi.

20

17 Mart günü, yani toplu sözleşmelere uyulması için senede iki kere yapılan gösteri gününde Théo inci rengi bir alpaka kostüm giymiş. Yakasına takacağı çiçek olarak da sarılı mavili bir süsen çiçeği seçmiş. Ama Théo, Lecyfre'in korteji için hazırlanmamış...

Lehmann'ın bürosunda bütün timsah gözyaşlarını akıtmakta olduğum için (kalabalık bir aileyi neredeyse öteki tarafa yollayacak bir gaz sobası), Théo'mun sanki tuvalet kapısının önünde beklermiş gibi otomatik fotoğraf makinesi önünde zıpladığını görüyorum.

Lehmann'ın bürosundan altüst olmuş bir şekilde çıkan müşteri çift, Théo'nun omzuna vuran gri gömlekle küçük bir ihtiyarcıkla karşılaşılıyor. Lehmann bana manzarayı aşağılayıcı bir şekilde çenesiyle gösteriyor. İhtiyar Théo'ya bakır kaplı metalden yapılmış karmakanşık bir şey uzatıyor. Théo onu sertçe kovalıyor. İhtiyar ağlayarak yandaki kitapçıya sığılıyor. Lehmann kahkahaları koyvermek üzereyken telefon anonsu gösterinin birazdan onun bulunduğu kattan geçeceğini bildiriyor. Lehmann bir küfrü yutuyor.

Ben çıkıyorum.

Théo beni görür görmez bağırıyor:

"Bu sapık herifin beş dakikadan beri kabinin içinde ne yaptığını söyleyebilir misin?"

Bu sözleri, kapalı perdenin ardındaki "sapık herif"in duyması için yeterince yüksek bir sesle söylüyor.

"Eğer düzeltecek bir şeyi vardıysa önceden düzeltseydi, hıyar!"

Doğru, Théo her zaman önceden hazırlanır. Otomatik fotoğrafı bir sanat düzeyine yükseltmiştir o. Bu yüzden aleti yalnızca basit bir kopyalayıcı olarak kullananların arkasında sıra beklemek ona daha da zor geliyor.

Küçük ihtiyar gene geliyor. Bakışları çok acındırıcı. Théo'nun koluna koymak istediği yalvaran eli ise çok yağlı.

"Allah aşkına Ben, beni bu pis makina yağından kurtar!"

İhtiyar yavaşça kitapçıya doğru götürüyorum, orada bana, eski silahları anlatan lüks bir kitaba dayanarak, çaresizliğinin nedenini açıklıyor. Bu, tabanları habis bir vida tümörü tarafından birleştirilmiş, dört bakır musluktan oluşan bir yapı.

"Bu aşınıyor Bay Malaussène."

Bu muslukçulukta bir coşku var. Fakat bu titrek ihtiyar vidaları iki üç tur fazla sıkılmış olmalı. Bu yüzden de gevşemesi için fazla yağ kullanmış. Güzel kitabın kapağı kahverengi harelerle doldu. (Fotoğraflarını çekmeden önce silahlarını temizleselerdi...) Théo bu akşam cesetleri –kitabı ve muslukları– yok eder. Şimdilik meşgul. Bunu mümkün olduğu kadar yumuşak bir dille çocuksu ihtiyara anlatıp, kitapçı Bay Risson'u aramak üzere kitaplığın labirentlerine dalıyorum. Bay Risson da çok yaşlı, en azından edebiyat kadar yaşlı. Uzun boylu soğuk bir ihtiyar ve okuduğum için bana sempati duyuyor. Çocukluğum sıkıcı olmaya başladığı zamanlarda düşlediğim büyük baba gibi. İşte Bay Risson. Ondan istediğimi gözü kapalı buluyor cep koleksiyonu dizisinde eski güzel Gadda'nın yeni basımı: MERLES SOKAĞINDAKİ KORKUNÇ KÂBUS. Yapacak daha iyi bir şeyim olmadığı için ezbere bildiğim ilk sayfaların tadına kendimi kaptırıyorum.

"Şaşırtıcı bir şekilde her yerde birden bulunabilme yeteneğine sahipti ve bütün karanlık işlerde oradaydı. Gerçek adı Francesco Ingravallo olmasına rağmen ona herkes don Ciccio diyordu, 'hareketli' birliğe bağlı, araştırma bürosunun en genç ve niye olduğunu Allah bilir, en kiskanç memurlarından biriydi!"

Ama bir gürültü beni bu güzelliklerden uzaklaştırıyor.

Bodrum katından itibaren göstericileri toplayan Lecyfre bulunduğumuz kattan geçiyor ve daha yukarılara çıkmadan önce yeni bir

tezgâhtar hasadı yapıyor. Örgütçülere, gülüşleri ve konuşmaları kendi sloganlarının ritmine sokmak istiyorlar. Eğlenceli bir iş, bir tür izci ayini işte. République'den geçerek Bastille'den Père-Lachaise'e kadar değil, cam kavanozuna sığınmış toplu bir katliam düşleyen Lehmann'ın burnunun dibinden geçerek aşağıdaki tuvaletlerden yukarıdaki İran halılarına kadar gidiyor. Bu kez beni şaşırtan şey, Cazeneuve'ün yukarı çıkmakta olan korteje katılmış olması. Genelde açıkça alay ederek dışarıda kalırdı. Ama bugün orada. Hatta önümden geçerken, (salak bir şekilde gözlerini kitabından, pardon Gadda'dan kaldıran) bana bilinçli bir militanın tüm aşağılamasıyla yüklü bir bakış atıyor. Haftalardan beri bana ilk defa bakıyor. Lecyfre, kahkahalar içinde, bana niye katılmadığımı soruyor, onu takip eden genç hanımların çoğu da makaraları koyveriyorlar. Yargılayıcı bakışlar altında garip gülüşler. Bu tezat mı? Uzaklaşma isteği mi? Ateşten kılıç bir kez daha beynimden geçiyor ve hiçbir şey duymuyorum. Ama her şeyi görüyorum, aşağılayıcı bakışlar, dilsiz gülüşler. Yakasındaki mavi süsen çiçeğini düzelterek uzakta tepinen Théo, musluklarıyla oynayan küçük ihtiyar, hayatı boyunca oturmaktan göbeklenmiş bir kasiyere yapışan Lecyfre, yol arkadaşının göğüslerinin üstüne nazikçe eğilen Cazeneuve, ihtiyatlı müşterilerin ortadan kaybolması ve otomatik fotoğraf kabininin patlaması.

Her iki kulağımı da açan bir patlama. Saniyenin onda biri kadar bir süre için bütün levhalar yerinden oynuyor, yarıklardan dumanlar çıkıyor, kumaş perde havayı tokatlıyor, bir an için açılan kapıdan kanlı şeyler fırlıyor, sonra her şey yerli yerine geliyor, kabin orada, dikili, sessiz, hareketsiz ve duman içinde kalıyor, yeniden kapanan perdenin altından yarım bir bacak çıkıyor, ucunda bir ayak var, ayak titriyor, son bir kere kasılıyor ve ölüyor. Kattaki tüm ciğerlere keskin kokulu bir asit doluyor. Gösteri, tamamen vahşi ve karmakarışık gerçek bir gösteriye dönüşüyor. Bir an kabinin önünde kalan Théo içeriye giriyor. Perde vücudunun yarısını kapatıyor, sonra Théo yüzü bana dönük olarak dışarı çıkıyor, ben de ona doğru gidiyorum. Alpaka kostümünün tamamı, yüzü, elleri minicik kan lekeleriyle dolu. Birbirine o kadar yakın ve o kadar çoklar ki, onu çıplak ve bir canavar gibi kırmızı derili sanabiliriz. Kendisine bir şey sormama fırsat kalmadan beni durdurmaya yönelik bir hareket yapıyor:

"İçeri girme Ben, görünümü hiç güzel değil."

(Teşekkür ederim, üçüncü bir ceset görmeye hiç niyetim yok.)

"Ama sen Théo, ya sen?"

"Ondan daha iyi durumdayım."

Üst dudağında bir damla kan parlıyor, titriyor ve sarılı mavili süsen çiçeğinin ortasına düşüyor.

"Süsen çiçeğinin etobur bir yanı olduğunu her zaman düşünmüşümdür."

Sonrası daha da şaşırtıcı. Patlamanın etkisiyle bir ara dağılan gösteri, üst katta yeniden toparlanarak, gündemine güvenlik temasını da ekliyor. Bomba diğer ikisinden daha az gürültü çıkarttığı için mi acaba? İnsanlar alışmaya başladığı için mi? Müşteri kalabalığı başlangıçtaki panik havasını devam ettirmedi. Mağaza kapılarını kapatmadı. Yalnızca günün geri kalan kısmı için o kat kapatıldı.

Théo itfaiyeciler tarafından götürüldü. Bu akşam evine giderek tek parça olup olmadığına bakacağım.

Patlamadan bahsediyoruz.

Sonra daha az konuşuyoruz.

Havada sadece müşteri sayısını ikiye katlayan o koku kalıyor.

Öğleden sonra iki üç kere daha, Miss Hamilton'un kabinine taşınmış olan Lehmann'ın yanına çağırılıyorum. Bakışındaki gülümsemeye bakılırsa Miss Hamilton sonunda işimin gerçek tabiatını ve göstermekte olduğum kahramanlığı anlamış. Sainclair'in bana duyduğu güveni ve maaşımın iki misline çıktığını da biliyor olmalı.

Çok geç, güzelim. Daha ne olduğumu bilmeden beni sevmeliydin. Belki bir gün, ben de istersem...

Sonra dışarıdan gelen bir telefon. Uygun bir kabine kapanıyorum, (bu aralar kabinlere kapanmak doğru mu acaba?) ve "Alo?" diyorum.

"Ben?"

(Clara! Clara. Klarinetim, bu sensin! Sesini, senin bu sakın, berak ve ince sesini, kelimelerin açıklıkla yuvarlandığı senin o yumuşak bilardo masana yayılmayı neden bu kadar çok seviyorum ki... Tamam, bu kadar yeter Benjamin, mütecaviz olma! Üstelik, bir bilardo masasına yayılmak...)

"Merak etme güzelim, bir şeyim yok, bu seferki çok küçük bir

patlamaydı ve zırhını giymiştim, artık onsuz hiç dolaşmıyorum biliyorsun, sadece sizleri kollanma almak için eve gelirken çıkartıyorum. Gerçekten de küçücük bir patlamaydı!"

"Ne patlaması?"

Sessizlik. (Beni patlama yüzünden aramamış mı? Demek öyle!)

"Sana iyi bir haberim var, Ben."

"Annem mi telefon etti?"

"Hayır, annemin bombalara alışık olması gerekir."

"Julia Teyze'nin röportajını mı tamamladınız?"

"Ah, hayır! Onun bitmesine daha çok var!"

"Jérémy bu hafta cezaya kalmadı mı?"

"Tabii kaldı, cumartesi dört saat, müzik dersinde kavga çıkartmış."

"Thérèse mantıklı düşünmeye mi başladı?"

"Daha şimdi bana iskambil falı baktı."

"Falda, Fransızca bitirme sınavında iyi bir not alacağın mı çıktı?"

"Falda ağabeyime âşık olduğum ama *Actuel* gazetesinde gazetecilik yapan bir rakibeden çekinmem gerektiği çıktı."

"Ufaklık artık Noel gulyabanileri ile ilgili rüyalar görmüyor mu?"

"Bendeki ansiklopedide Goya'nın röprodüksiyonunu gördü: Çocuklarını yiyen Satürn, bu onun çok hoşuna gitti."

"Louna'nın hamileliği yalancı mıymış?"

"Ultrason'dan yeni geldi."

"Erkek mi, kız mı?"

"İkiz."

Sessizlik.

"Clara, bana iyi haberin bu muydu?"

"Ben, Julius iyileşti."

Julius iyileşti mi? Julius iyileşti! Gerçekten Julius iyileşti mi? İyileşti! Julius! Evet, Julius iyileşti. Hatta bu sabah, beşinci kattan aşağı inerken apartmanda belli bir olay bile yaratmış: ardında bir dizi şişe sürüklüyormuş ve hepsi bir bir merdivenlerde kırılmış, atık torbalarının içindekiler ortalığa yayılmış ve yarı saydam hortumların ucundaki boş torbalarla, Julius'da denizanalarının saldırısından kaçan vahşi bir yaban domuzu havası varmış. Evde panik. Bütün kiracılar kapılarını kitlemiş ve Julius'un olanca pis kokusu merdiven

boşluğuna, tepeden zemin katına kadar yayılmış.

"Onu yıkamak isterdim ama belki biraz erken, değil mi?"

"Banyoyu sonra yaptınız Clara, daha sonra, sonra ne oldu?"

"Sonra bir şey olmadı, iyileşti işte, hepsi bu. Sanki uzun bir gezintiden geliyormuş gibi yedi, içti ve o saatlerde her zaman yaptığı gibi Ufaklığın yatağına yattı."

"Laurent'ı çağırdın mı?"

"Evet."

"Ne dedi?"

"Julius'un iyileştiğini söyledi."

"Hiç araz kalmadı mı?"

"Hayır kalmadı. Ah! Evet küçük bir şey kaldı."

"Ne?"

"Dilini çıkartmaya devam ediyor."

21

Darbe tam karşımdan geliyor. Nefes almama fırsat vermeden bu kez yandan gelen bir saldırı beni yere yıkıyor. Artık, top gibi kıvrılarak hızla toparlanıp sağanağın dinmesini beklemekten başka yapacak hiçbir şey yok; dinmeyeceğini bile bile. Ve dinmiyor. Ve bu bir satranç partisi değil.

ALLAH KAHRETSİN, BU BİR SATRANÇ PARTİSİ DEĞİL!

Bu sessiz çığlık, bir mancınık gibi beni ayağa fırlatıyor. Önce beni yerde tutmuş olan ve kaldırımında yuvarlanan kişinin şaşkınlık çığlığı, sonra göğüs kemiklerime yeni bir tekme atmak üzere ayağını kaldırıp hazırlanmış Cazeneuve'un, önümde ayakta duran çok net görüntüsü. Bu ayak kalkışı ile açılan yere benim ayağım iniyor ve bütün güney yarıküreyi uyandıracak bir deli bağırmasına neden oluyor. Cazeneuve artık yok, ama enseme inen bir darbeyle, kollarım açık bir şekilde, baskının altında kalan başka bir gövdeyi de beraberrimde sürükleyerek yüzüstü kapaklanıyorum. Yine kaldırımdayım, ama bu seferki düşüşüm altta kalan diğerinin hacmi tarafından yumuşatılıyor ve ben o diğerinin neresine gelirse vuruyorum, yüzü, göğüs kafesi, midesi ve o imdat diye bağırıyor, allah kahretsin, bu ses,

aman allahım bu bir kadın! Şaşkınlıkla başımı kaldırıyorum ve tam ağzıma gelip beni cehenneme yuvarlayan ayağın hareketini görüyorum. Şeytan bu gece müthiş bir copla silahlanmış, cop önce omzuma iniyor, ikinci kere beni ıskalıyor, çünkü ben, çevremdekileri mümkün olduğu kadar uzağa kovalamak için ayaklanımla makas hareketi yaparak kendi etrafımda dönüyorum.

Kaval kemiklerinin bağırtıları, büyük bir düşüşün yumuşak gü-rültüsü, çeşitli yaygaralar ve tekrar, bu kez beni ıskalamayan şeytanın sopası, zavallı kafatasımın patlaması, elveda hayat, elveda gün, elveda gece, elveda bu allahın cezası boktan gece, elveda...

"Şaşırtıcı bir şekilde her yerde birden bulunabilme yeteneğine sahipti ve bütün karanlık işlerde oradaydı..."

Eğer cennet, veya cehennem veya hiçlik Carlo Emilio Gadda'ya kavuşmak ise, yaşasın hiçlik, cennet ve cehennem!

"Elisabeth, biraz kahve lütfen."

Evet, görevliyken Merles sokağında kaldırımlara düşen Müfettiş Ingravallo'nun (peki ona niye Don Ciccio diyorlardı ki?) küçük bir fincan kahveye ihtiyacı var.

"Galiba yavaş yavaş kendine geliyor."

Ah! lütfen yavaş; yavaş yavaş olsun, mümkün olduğu kadar yavaş olsun, acıyı şimdi hissetmeye başladım. Carlo, beni terk etme, beni yukarı bırakma, Carlo Emilio, senden ayrılmak istemiyorum!

"Ne diyor?"

"Carlo Emilio Gadda diye birinden ayrılmak istemediğini söylüyor ve aslına bakılırsa onu anlıyorum.

"Bir İtalyan mı?"

"İtalyanların en İtalyanı Elisabeth, kahveyi yavaş verin, onu boğacaksınız."

Müfettiş Ingravallo kalemini *capuccino*'ya batınıyordu, dilinin sakın gerginliği de oradan geliyordu zaten...

"Bu dilde çok lehçe var, evet, bizim edebiyatımızda buna eşdeğer bir şey olmaması yazık."

Hiçbir şey anlamasalar bile bunu çocuklara okumam lazım, Clara'yı da sınavına –hayata değil, onu kendi yapıyor– hazırlamam lazım, bitirme sınavına.

"Bu sefer kendine geliyor galiba, yardım edin de onu oturtalım."

Acıdan ibaret bir akordeonu nasıl oturtmalı? Julius tek parça ve ben seksen bin parçayım! Seksen bin parçayı nasıl oturtmalı?

"Yavaş Elisabeth, bana bir yastık daha verin..."

Ama Julius iyileşti mi? JULIUS İYİLEŞTİ!

"Bu Julius da kim Bay Malaussène? Gadda'yı tanıyorum, ama Julius..."

Her ne kadar gülümsese de Komiser Coudrier'nin sorusu dosya-ya kayıt edilecek bir cevap bekliyor.

"Köpeğim, o iyileşti."

Bu Récamier stili kanepeler hiç de rahat değilmiş.

"Buyrun, biraz daha kahve alın. Tıp hakkında hiçbir bilgim yok ama Elisabeth'in kahvesine sonsuz güvenim var. Elisabeth, lütfen ona yardım edin."

Evet, bana yardım edin Elisabeth, kemiklerimin üstünde oturuyorum.

"Tamam işte."

(Aah tamam, Uuf tamam, Oof tamam...)

"Bu Récamier kanepeler neden bu kadar sert?"

"Çünkü fatihler kanepelerin üstünde uyurlarsa fethettikleri ülkeleri kaybederler, Bay Malaussène."

"Onu nasıl olsa kaybediyorlar, zamanın kanepesi..."

"Daha iyisiniz galiba?"

Başımı, başucumda oturan Komiser Coudrier'ye çeviriyorum, başımı elinde bir fincan (çevresi ve imparatorluğa ait N harfi altın yaldızlı küçük fincan) kahve ile bana doğru eğilen Elisabeth'e doğru kaldırıyorum, başımı iyice uzakta olan ayaklarıma doğru indiriyorum. Başım kalkıp iniyor, daha iyiyim.

"Artık konuşabiliriz."

Konuşalım.

"Size ne olduğu hakkında bir fikriniz var mı?"

"Mağaza üzerime saldırdı."

"Peki sizce niye saldırdı?"

Niye mi? Cazeneuve'ün haksız düşmanlığı mı? Ama yalnız değildi. Ve kalabalığın arasında en az bir kadın vardı. (Ve ben o kadına vurdum, aman Allahım!) Neden? Gösteriye katılmadığım için mi? Burası ne Amerika ne Rusya. Aslında onun için de gösteri yapma fır-

satını bulamıyorum. Bana niye saldırdılar?

"Bilmiyorum."

"Ben biliyorum."

Komiser Coudrier, bürosunun yeşil ışığı altında dikiliyor.

"Teşekkür ederim Elisabeth."

Elisabeth'e teşekkür ediliyor. Kapı tekrar kapanıyor. Artık kahve yok. Kütüphanesinin önünde ayakta duran Coudrier ezbere okumaya başlıyor:

"Şaşırtıcı bir şekilde her yerde birden bulunabilme yeteneğine sahipti ve bütün karanlık işlerde oradaydı..."

Gadda.

"Gadda ve siz, Bay Malaussène. Siz birinci patlamanın olduğu yerdediniz, ikincide de, üçüncüde de. Birkaç salağı kandırmak için daha fazlasına gerek yok."

Doğru. Ama iyi hatırlıyorsam Cazeneuve de her üçünde de vardı. Söylesem mi, söylemesem mi? Cazeneuve kusura bakmasın, söylüyorum.

"Evet vardı, ama o Profesör Leonard'ın konferansına katılmadı," diye cevap veriyor komiser.

Mermi kafa? O mermi kafanın bu işle ne ilgisi var?

"Bu seferki kurban o."

Ya, demek öyle!

"O konferansta ne yapıyordunuz?"

İşin içine Cazeneuve'ü sokmaya varım ama Julia Teyze'yi sokmam (ama eğer beni görmüşlerse, beni muhakkak onunla beraber görmüşlerdir).

"Hamile bir kız kardeşim var ve kendi kendine acaba..."

"Anlıyorum."

Bu onun onayladığını göstermiyor. Cevabın ona yeterli olduğunu da göstermiyor. Vücudumun nasıl çalıştığını görmek için oturur konumu deniyorum. Of, aman! Julius'un katılaştığı zamanki gibi katıyım. (Julius iyileşti!)

"İki kaburganız çatlak. Sizi bandajladılar."

"Ya kafatasım?"

"Sadece şiş, başka bir şeyi yok."

(Başka bir şeyi yokmuş.)

Masasının çevresini dolanıp oturuyor, lambasını yakıyor. Gözle-

rim kamaştığından yüzümü buruşturduğum için ışığı kısıyor. Bildiğim kadarıyla, bürosundaki telefon dışında modern araçlara verdiği tek taviz bu reostalı lamba. Kulağının arkasını, sonra burnunun kadanını kaşıyor, sonunda parmaklarını önünde kenetleyerek:

"Darbeleri er veya geç üstüne çeken garip bir meslek icra ediyorsunuz Bay Malaussène," diyor.

(Bak şu işe, Sainclair'in söylediklerinin aksine, benim günah keçisi hikâyeme inanmış demek!)

Sonra, benim bir sanık olduğumu varsayarsak, bir sanığın bir polisin ağzından duyabileceği en şaşırtıcı soru geliyor:

"Bu bombaları siz mi patlatıyorsunuz Bay Malaussène?"

"Hayır."

"Kimin yaptığını biliyor musunuz?"

"Hayır."

Yine burnunu kaşıyor, yine parmaklarını kenetliyor ve ikinci şaşırtıcı olay:

"Her ne kadar kendi kişisel kanılarınızı size açıklamamam gerekiyorsa da, size inandığımı bilmenizi istiyorum."

(Bu iyi bir şey.)

"Fakat, işyerinizde, iş arkadaşlarınızın çoğu bunu sizin yaptığınızı düşünüyor."

"Yani bu akşam bana saldıranlar böyle düşünüyor."

"Diğerleri de."

Kaşlarının hareketi ne söyleyeceğini iyi anlamamı istediğini gösteriyor.

"Biliyor musunuz, günah keçisi her zaman yalnızca başkalarının cezasını çeken değildir. O aslında ve her şeyden önce, *açıklamanın temel ögesidir*, Bay Malaussène."

(Ben "açıklamanın temel ögesi" miyim?)

"O açıklanamayan bütün olayların esrarengiz ama *apaçık* nedenidir."

(Al işte, "apaçık neden" oldum şimdi!)

"Ortaçağdaki büyük veba salgınlarında Yahudi katliamlarının nedeni budur."

(Ama biz artık *Middle Age*'de değiliz, değil mi?)

"İş arkadaşlarınızdan bazılarına göre, günah keçisi olduğunuz için bombaları koyan sizsiniz, bunun tek nedeni ise, güven duymak

İçin onların bir nedene *ihtiyaçları olmasıdır.*"

(Benim yok.)

"Onların kanıtı ihtiyaçları yok. Buna inanmaları onlara yetiyor. Ve eğer ben işleri yoluna koymazsam gene yapacaklardır."

(İşleri yoluna koyun o zaman!)

"Tamam, başka şey konuşalım."

Başka şey konuştuk. Benim hakkımda konuştuk. Her bakımdan. Örneğin neden hukuk diplomamı kullanmadığımı. (Bu kâğıdın saygın sahibi olduğumu bilen dünyadaki nadir insanlardan birisi de o.) Neden mi? Aslında neden olduğunu bilmiyorum. Yerleşik düzene geçmenin ergenlik korkusu belki de, aslında bu tür zırvalara inanmama rağmen o zamanların deyişiyle "sisteme entegre olma" korkusu. Bayağılık yani.

"Hiç herhangi bir örgütte militanlık yaptınız mı?"

Ne herhangi, ne de seçkin bir örgütte militanlık yaptım. Arkadaşlarım olduğu dönemlerde onlar bunu benim yerime de yaptılar, arkadaşlık yerine dayanışma, langırt yerine teksir makinesi, doyum-suz akşamlar yerine sorumluluk isteyen görevler, ay ışığı yerine kaldırım taşlarının parçalanması, Gadda yerine Gramsci'yi koydular. Onlar mı ben mi haklıydım sorusu, bu soruya cevap veren herkesi aşılıyor. Üstelik o zamanlar bile benim başımda, annemin kaçıışı, evdeki çocuklar, Louna ve onun ilk aşkları, bütün Belleville'i uyandıracak şekilde kâbuslar gören Thérèse ve üç yüz metre uzaklıktaki ana okulundan eve iki saatte gelen Clara vardı ("Bakıyorum Ben, bakıp eyleniyorum." O zamandan başlamış.)

"Ya babanız?"

Annemin erkeklerinden biri. Birincisi. On dört yaşındaymış o zaman annem. Hiç görmedim: ağlayın komiser. Ağlamıyor, düzeltiyor, sıralıyor, hiçbir şeyi unutmuyor.

Sonra Julia Teyze ve onun benim için "ne ifade ettiği" hakkındaki zor soru geliyor. Yaşadığımız radikal cinsel özeleştirme seansı dışında ve hazırlamakta olduğu o yazı dışında, ki bu komiseri ilgilendirmez, gerçekten de "ne ifade ediyor"?

"Bu soruya cevap vermek için biraz erken."

"Ya da biraz geç."

Burada, yüzüne yerleşen ciddi ifadeyi iyice görmem için lambasını biraz açıyor.

"Bu hanıma güvenmeyin Bay Malaussène, sonradan pişman olabileceğiniz herhangi bir (biraz düşünüyor) herhangi bir işbirliğine kendinizi kaptırmayınız."

(Hiçbir şey söylemeyen, bir şey söylememiştir.)

"Gazeteciler sonuçlarını dikkate almadan içlerinden geldiği gibi hareket ederler. Biz ise içinden geldiği gibi hareketlerin eğitildiğini biliyoruz."

"Biz mi? Niye *biz*?"

(Bu ağzımdan kaçtı.)

"Siz aile reisisiniz, öyle değil mi? Dolayısıyla eğitmensiniz? Ben de kendime göre öyleyim."

Bunun üzerine ikinci kere bana kanılarını söylüyor. Tamam benim bombacı olduğumu düşünmüyor. Ama sonuçta bombalar benim geçtiğim yerlerde patlıyorlar. Yani birisi bunun benim üzerime kalmasını istiyor. Kim mi? Bilinmiyor. Aslında bunlar sadece basit bir varsayım. İlk fırsatta bu varsayımın doğru mu, yanlış mı olduğu anlaşılacak.

"Hangi fırsatta?"

"Bir sonraki bomba patladığı zaman Bay Malaussène!"

Bravo. Ya bir sonraki her şeyi havaya uçurursa? Saf bir soru. Soruyorum.

"Laboratuvarlarımız böyle düşünmüyor; ben de öyle düşünmüyorum."

Bölüm Komiseri Coudrier'nin bazı önerileri ile ifade alma işlemi bitiyor. Bu öneriler şöyle: ben kendime gelmek için iki üç gün izin alıyorum, sonra mağazaya dönüyorum. Ne alışkanlıklarımda, ne de geçtiğim yollarda, hiçbir değişiklik yapmıyorum. İki izleme zamanı beni sabahtan akşama kadar takip ediyor. Bana yaklaşan herkes bu iki canlı kamera tarafından kaydediliyor. Yani bu iki polis arpacık, ben de hedef olacağım. İşte. Acaba kabul ediyor muyum? Neden bilmiyorum ama kabul ediyorum.

"Tamam, sizi evinize göndereceğim."

Küçük bir düğmeye basıyor (Modernleşmeye bir taviz daha) ve Elisabeth'e Müfettiş Carrega'yı yukarı çağırmasını rica ediyor. (Ha, şu Türk kahvesi!)

"Son bir şey daha var Bay Malaussène, şu sizin saldırganlar. Eğer

adamlarımdan birisi orada bulunmasaydı sizi öldürebilirlerdi. Şikâyetçi olmak ister misiniz? Liste elimde."

Sumeninden bir kâğıt çıkartıp bana uzatıyor. Bu kâğıdı okumayı delicesine arzuluyorum. Bu çılgınların hepsinin batağa batmasını istiyorum. Ama "vade retro Satanas" içimdeki iyi melek, meleklerin salak olduğunu kendi kendine söyleyerek, "hayır," diye cevap veriyor.

"Nasıl isterseniz. Her halükârda gece gürültü yapmak suçu ile suçlanacaklar ve olaylardan haberi olan mağaza yönetimine cevap vermek zorunda kalacaklardır."

Bu benim kaburgalarımı düzeltmez ki.

22

Paris uyuyor ve Müfettiş Caregga arabayı dünyadaki daktilo yazan bütün polisler gibi kullanıyor: iki parmakla. Hâlâ kürk yakalı ceketinin içinde kış uykusunda. Théo'nun oradan bir geçebilir miyiz diye soruyorum. Geçiyor.

Arkadaşımın merdivenlerini dörder dörder çıkmaya hazırlanıyorum ama ancak dörtte bir dörtte bir çıkabiliyorum. Her sahanlıkta dinleniyorum. Sonunda kapısına geliyorum, ama kapının üzerine Théo'cuğumun bir fotoğrafı iğnelenmiş, üzerinde dört beyaz papatyadan oluşan bir buket ile süslenmiş bir önlük var. Anladım. Evde yok. Benim evde. Merak eden çocuklar onu çağırmış olmalılar, o da dadılık yapıyor.

Arabasına döndüğümde Müfettiş Caregga'nın emekliliği gelmişti. Bu küçük bekleyişe bir karşılık olarak Roquette ile Folie-Régnault kavşağında, evimden elli metre uzakta iniyorum. Böylece bütün bulvarı dolaşması gerekmeyecek. Çok teşekkürler, bu gece görevde ve acelesi var. Oradan sıyrılıp kemiklerimi çocuklara doğru sürüklüyorum. Çocuklar... benim çocuklarım. Bu küçük kalp çarpıntısı bana garip bir şekilde Profesör Léonard'ı hatırlatıyor. Demek, doğurganlık yanlısı Léo gelip kendini benim iş yerimde öldürttü. Halbuki büyük mağazalara girip çıkan bir tipi de yoktu. Otomatik fotoğraf çektirecek birine ise hiç benzemiyordu. Profesör Léonard tamamen el imalatıydı. O konferansta gördüğümde, üzerinde kaba deyişle en azından iki

üç binlik kıyafet vardı. Ayakkabılarının sağ tekini biri yaptıysa, sol tekini de bir başkası yapmış ve her biri bir ömre mal olmuştur. Hayır bu tür bir adam büyük mağazalara gelmez. Eğer günün birinde metroya binerse bu ancak büyük bir heyecan sonucunda olabilir. Ya da kızının son otomobil yarışında aldığı cezaların borcunu ödemek için.

(Aman allahım, elli metre bu kadar uzun muydu?)

Léonard... Profesör Léonard... o Sainclair ile aynı hamurdan değildi. Gelenekler ona öğretilmemişti. O sarayda doğmuştu. O, kutsal ve aziz değerleri, garantili olarak köyden getirilmiş gerçek bir süt annenin memelerinden emmişti. Herhalde ardında on iki nesilden beri doktorluk yapanlar vardı. Eskiden kralın doktorluğunu yapıyorlardı, şimdi belki de meclis başkanının doktorluğunu yapıyorlardır, kim bilir? Diafoirus'tan beri tıp ilminin kaymağı. Böyle bir adam, tesadüf kurbanı olarak Courbevoie'lı bir garajcı ve ikiz kardeşine âşık bir karayolları mühendisi ile birlikte bu kadar genel bir yerde ölsün! Böylesine lckelenmek! Aile için ne kadar utanç verici! Aysız bir gecede onu gizlice gömecekler.

(Acaba sahiden sadece elli metre miydi?)

Saçmalamayı bırak Malaussène. Sen yüksek tabaka hakkında hiçbir şey bilmeyen bir boksun. Hem önyargılısın hem de solculuk yapıyorsun. Onların tek reçetesi "adaptasyon" Onların bütün gücünün sırrı "adaptasyon" Onlar adapte oluyorlar. Onlar akordeon çalarak cumhurbaşkanı seçiliyorlar. Eğer metroya binmiyorlarsa da bu sadece Champ Elysées'yi krallara yaraşır yalınlıkla yürüyerek geçiyorlar demektir.

Üstlerinde belki yeşil parka var ama içlerine Petit Bateau çamaşır giyiyorlar. Adaptasyon...

Théo gerçekten de evde. Ve Clara. Ve Thérèse. Ve Jérémy. Ve Ufaklık. Ve Louna. Ve karnı. Ve Julius. Bana dilini çıkartıyor. Benimkiler. Bana gelin.

"Ben!"

Bu ışıktan sonra hiçbir şey olmuyor. Beni gören kız kardeşlerimden birinin attığı acı ışıltısı. Hangisi acaba? Louna her iki elini de ağzına kapatmış. Masasının arkasında oturan Thérèse bana sanki öteki taraftan gelen biriymişim gibi bakıyor. (Öyleyim.) Ve Clara, ayakta, gözleri doluyor. Sonra eliyle arkasını yoklayıp Leica'yı buluyor,

sağ gözüne götürüyor, FLAŞ! İşte korku giderildi, yüzümün Elephantman boyutlarına ulaşmayacağını garantisi elde edildi.

Sonunda Jérémý sorduğu soruyla işlerin tabiatına uygun hale gelmesini sağlıyor:

"Baksana, Ben, 'être' yardımcı fiilinden önce gelince geçmiş haldeki fiilin isim halinin neden tümleçe uyması gerektiğini bana anlatabilir misin?"

"'Avoir' Jérémý, 'avoir' yardımcı fiilinden önce."

"Her neyse. Théo bana anlatamadı."

Théo, kaçamak bir hareketle "Ben mekanikten anlanm..." diyor.

Ve ben, her alna babaca bir öpücük kondurarak eski kuralı anlatıyorum. Eskiden, "avoir" yardımcı fiilinden önce de gelse, sonra da gelse, fiilin isim halinin tümleçe uyması gerekiyordu. Fakat sonra geldiği zaman insanlar uydurmayı o kadar sık unutuyorlardı ki, dilbilgisi bilgileri bu yanlış kural haline getirdiler. İşte. Böyle oldu. Diller tembellik yönünde gelişirler. Evet, evet, "maalesef"

"Bu hemen benim evin önünde oldu Ben. Beni sormaya geleceğini tahmin etmişlerdir ve binanın girişinde sana saldırdılar."

Yatağıma uzanmış durumdayım. Yerde oturan Julius başını karnıma dayıyor. Pijamamın üzerinde en az üç santim yumuşak, sıcak (canlı!) bir dil var. Théo bir o yana, bir bu yana dolaşiyor.

"Hastaneden geldiğim zaman her şey bitmişti. Niçmen Normandiyası'ndan bir havacı gibi giyinmiş bir polis seni arabasına yüklüyordu."

(Teşekkürler Müfettiş Caregga.)

"Bana kalırsa seni takip ediyordu. Senin benim eve girdiğini görünce fırsattan istifade bir paket sigara almaya gitti ve döndüğünde ötekiler uzunca bir süredir iş başındaydılar."

"Kim olduklarını gördün mü?"

"Hiçbir şey göremedim. Bir ambulans senin saldırganlarından havacının silkelediklerini götürüyordu. Bana öyle geliyor ki elini sakınmamış."

(Tekrar teşekkür ederim, Caregga.)

"Ya sen Théo, kınk çıkık yok ya?"

"Bir takım elbisem mahvoldu."

Durup bana doğru dönüyor.

"Sana bir şey sorabilir miyim Ben?"

"Sor."

"Bu bomba hikâyesi ile bir ilgin var mı?"

Ne de olsa bu biraz dokunuyor.

"Hayır."

"Yazık."

Bu geceki konuşmalar beni habire şaşırtıyor!

"Çünkü eğer öyle olsaydı, seni ulusal bir kahraman gibi görebilirdim!"

Hadi bakalım, şimdi buna ne oldu? Şimdi bana çürümüş tüketim toplumu söylevini çekemez, o olmaz, bana olmaz, bizim yaşımızda olmaz, çalıştığımız işle olmaz!

"Ne saklıyorsun Théo? Söyle."

Yaklaşıyor, gözlerini çeviren Julius'un (Julius yaşıyor!) kafasının yanına oturuyor ve Shakespearevari itirafçı bir havaya giriyor.

"Otomatik fotoğraf kabininde parçalanan adam..."

Mırıldanmalar...

"Evet Théo?"

"O en kötü cinsten bir pislikti!"

Abartmayalım, bu cins çok yaygın ve pisliği affedilebilir çünkü bunu bir görev olarak yapıyor.

"Onu tanıyor muydun?"

"Hayır, ama boş vakitlerinde ne yaptığını biliyorum."

"Otomatik fotoğraf kabinlerinde otuz bir mi çekiyordu?"

Burada, gözlerinde bir şimşek çakıyor.

"Doğru bildin, Ben."

Bunun neresinin canavarca olduğunu anlamıyorum (neresinin zevkli olduğunu da anlamıyorum).

"Geçmişini anımsayarak yapıyordu."

Sesi birden titriyor. Onda daha önce hiç görmediğim bir kızgınlıkla titriyor.

"Hadi Théo, anlat!"

Doğruluyor, papatyalı önlüğünü çıkartıyor, ceketinin cebinden bir cüzdandan, bana eski bir fotoğraf gibi gelen bir şeyi çıkartıp uzatıyor.

"Şuna bir bak."

Bu gerçekten de eski, siyah beyaz bir fotoğraf. Ama çok siyah. Kapkara! Yirmi otuz yıl önceki Profesör Leonard'ın atletik vücudu görünüyor, kafatasının sivri tepesinden ayak tımağına kadar çırıl

çıplak, gözleri ateşli, ağzı şeytanca bir gülüşle yanılmış, kollarını açmış, bir masanın üstünde başka bir gövdeyi tutuyor...

"Ah! Hayır..."

Gözlerimi kaldırıyorum. Théo'nun yüzünden yaşlar akıyor.

"O ölmüş, Ben."

Fotoğrafa yeniden bakıyorum. Tam vaktinde olsa bile, bir saatin durmuş olduğunu bize bildiren hangi içgüdümüzdür? Profesör Léonard'ın masanın üzerinde tuttuğu çocuk, hiç şüphesiz ölüydü.

"Bunu nerede buldun?"

"Fotoğraf kabininde, hâlâ elindeydi."

Uzun bir sessizlik, bu arada fotoğrafa daha yakından bakıyorum. Gergin kasları şimşek gibi parlayan çıplak bir adam var (terin üzerinde yansıyan flaştan herhalde). Masa olabilecek şeyin üstünde çocuğun beyaz silueti var, bacakları boşlukta sallanıyor. Ve masanın altında...

"Masanın altında ne görüyorsun?"

Théo fotoğrafı başucu lambama yaklaştırıyor ve elinin tersiyle yanaklarını siliyor.

"Bilemiyorum, giysiler, belki de bir sürü giysi."

Evet, kurban edilmiş çocuğun beyaz görüntüsünün fırladığı bu titreşen karanlığa kadar, gittikçe daha derin gölgelerin içinde kaybolan bir sürü şey.

"Bunu niye polise vermedin?"

"Bu iğrenç herifi öldüreni yakalasinlar diye mi? Olmaz!"

"Ama bu bir tesadüftü Théo, onun yerinde sen de olabilirdin."

Bu cümle ağızımdan çıkar çıkmaz söylediklerime o kadar inanamamaya başlıyorum.

"Bay tesadüfü hapse atmalarını istemediğimi farz edelim, Ben."

"Bu fotoğrafı burada bırak, üzerinde taşıma."

Théo gittikten ve fotoğrafı komodininin çekmecesine sakladıktan sonra uyuyorum. Düşen bir taş gibi uyuyorum. Dibe vardığım zaman, fırın gibi bir ağzı olan bir tür goril, bir tencerede pişirdiği küçük çocuklardan kendine bir ziyafet hazırlıyor. O anda Noel gulyabanileri içeri giriyor. Noel gulyabanileri...

Ertesi günkü gazetenin manetinde "KENDİ ÖLÜMÜNE BAKIYORDU" diye yazıyor. Sonra, otomatik fotoğraf makinesinin çektiği ve bütün sayfayı kaplayacak kadar büyütülen dört fotoğraf... (Sahi bu alet çalışıyordu!) Profesör Lonard'ın son görüntüleri.

Bu adam kelden daha beter, saçları usturaya vurulmuş ve kaşları alınmış. Alnı yüksek ve düz, şakakları belirgin, kulakları sivri, şişkin yanaklarının altında güçlü bir çenesi var, yüzü solgun ama belki de ışık yüzündendir. (Bu yüzü daha önce bir yerde grdğim duygusuna kapılıyorum yine.) Birinci fotoğrafta başını hafifçe arkaya atmış, düz ve dudaksız ağzı yüzünün altında bir yara izi gibi duruyor. Ağir göz kapaklarının altındaki bakışı karanlık, soğuk, tamamen anlamsız ve tedirgin edici bir derinlikte. Doğal bir ifade yokluğundan değil ama hiçbir şey ifade etmeme isteğine bağlı bütünsel bir donukluk var. İkinci fotoğrafta, yağ ve kaslardan oluşan bu güçlü anıt genel bir titremenin eline düşmüş gibi, göz kapakları açılmış ve dayanılmaz bir Şekilde bakışları üzerine çeken simsiyah göz bebeklerinin deldiği irisin tamamını açığa çıkartmışlar. Dudaklar bir sırtışa dönüşmüş, bu sırtıma yanak kütlesinin içine girdiği iki yanık oluşturuyor. çnc fotoğrafta yüz patlamış. şakaklar nlem işareti gibi kırılmış, alın ve kafatası dalgalar halinde sarsılmış, göz bebeği irisi yutmuş, yüz ağiz tarafından yatay bir yanıkla bölünmüş, yanaklar emilmiş gibi, takma dişe benzeyen bir şey öne doğru fırlamış, her şey flu. Son fotoğraf bir ölüye ait. En azından göründüğü kadarıyla. Patlamadan sonra döner tabureye yığılmış olmalı. Yalnızca içi boşalmış ve kanlı sol taraf görünüyor. Kafatası derisinin bir kısmı kopmuş.

Daha iyi durumda olmayan benim kafam ise bana bakan Clara'nın elleri arasında.

"Kompres yaparken dikkat et, kendimi benmaride bir enginar gibi hissediyorum."

"Bunlar ılık bile sayılmaz, Benjamin."

Kız kardeşim bana Benjamin dediği zaman heyecanlanıyorum. Sanki fazla gelen sevgisini çevreye yaymak için adımı uzatıyormuş gibime geliyor.

"Kafanı mahvetmişler, biliyor musun?"

"Gene iyi, bir de içinin halini görseydin... Bu dört fotoğraf hakkında ne düşünüyorsun?"

Clara gazetenin üzerine eğiliyor ve bana teknik ve kesin olarak gözünün gördüğü cevabı veriyor:

"Gazetecilerin olmadık şeyler yazdıklarını düşünüyorum; bu adamın baktığı şey ölümü filan değil (üstelik bir bombanın dört seferde öldürdüğü hiç görülmemiştir), bu başka bir şey, kolunun ucundaki bir şeye bakıyor, objektifin tam altında olmalı."

(Evet sevgili Klarinetim, evet, evet...)

"Yüzündeki bu garip aydınlanma patlamadan önce olmuş, Ben."

(Evet, evet, evet.)

"Yüzündeki ifadeye gelince, bu bir acı ifadesi değil, bir zevk ifadesi."

Burada, kız kardeşime uzun süre bakıyorum. Sonra minicik bir yudum kahve içip, ona soru sormadan önce, kahvenin yavaş yavaş içime dolmasını bekliyorum:

"Söylesene, eğer çok kötü, insanı altüst eden, gerçekten uzun süre bakılamayacak derecede kötü bir fotoğraf görseydin ne yapardın?"

Ayağa kalkıyor, kocaman *Lagarde et Michard*'ını* çantasına koyup mobilet kaskını alıyor, beni özenle öpüyor ve çıkmadan önce kapının eşiğinde cevap veriyor:

"Bilmiyorum, herhalde fotoğrafını çekerdim."

Öğleden sonra saat beşte Thérèse'in gelmesiyle Profesör Léonard'ın güzel şeytansı suratının bana neyi anımsattığını, bu *déjà vu* hissinin nereden geldiğini anlıyorum...

"Bu o, Ben, bu o, bu o!"

Thérèse elinde gazete ile titreyerek Julius ve benim önümde duruyor. Sesi büyük krizlerin belirtisi olan korku dolu bir canlılıkla titreyiyor. Mümkün olduğu kadar yumuşak bir şekilde soruyorum:

"Kimmiş o?"

"O!" diye bağırarak kitaplığından koparıncasına çektiği bir kitabı bana uzatıyor:

"Aleister Crowley!"

* Fransa'da öğrencilerin okuduğu klasik tarih kitabı. (ç.n.)

(Ah, evet! Aleister Crowley, meşhur İngiliz sihirbaz, şeytan Belzébuth'un yakın arkadaşı: Leamington 1875-Hastings 1947, biliyorum...)

Léonard'ın dört fotoğrafından birincisine her bakımdan benzeyen bir fotoğrafın bulunduğu kitap sayfası. En azından çok benziyor. Fotoğrafın altında şu yazı var: İblis, 666, Aleister Crowley.

Yandaki sayfada ise ağdalı bir dille şu metin yazılı:

"Tek kural: istediğini yap. Çünkü her insan bir yıldızdır. Fakat çoğu bunu bilmez. En katı tanrıtanımlar bile Hıristiyanlığın piçleridir. 'Ben tanrıtım' demeye cesaret eden tek kişi, haçla silahlanan öz annesinin sarımsıyla delirerek öldü. Adı Friedrich Nietzsche idi. Diğerleri, yani XX. yüzyılımızın insanları İsa'nun yerine İblis'i, bayramlar yerine de dünya savaşlarını koydular. Onlardan önce yaşamış olanlardan daha aşağıya düştükleri için az gururlu değiller. Yüceliklerden sonra düşük yapalım, iğrençliklerden sonra düşük yapalım. Gereğinden fazla insancıl olan insanlığın idaresinden sonra, alt-insanlığın diktatörlüğü..."

"O ölmemiş, Ben, o ölmemiş, yeniden dirilmiş!"

Tamam, gene başladık.

"Hadi sakinleş güzelim, gör-çek fotoğraf kabininde parçalandı ve ondan daha ölüsü yok artık."

"Hayır, bir kez daha ölümün görüntüleri altında kayboldu, başka bir yerde ortaya çıkıp sanatına devam edecek."

(Ölü etin aydınlattığı fotoğraf gözümün önüne geliyor: "sanatı!" Sinirleneceğimi hissediyorum.)

"Ben, baksana, kendisine 'Léonard' dedirtiyormuş!"

Burada sesi ve kanı soluk bir korkunun ardına çekiliyor. Gazete, bir filmdeki gibi ellerinden kayıyor ve tekrar ediyor:

"Léonard..."

Julius dilini çıkarıyor.

"Evet, adı Léonard idi, ne olmuş yani?"

Tamam işte, kızmaya başladım.

"Ne demek ne olmuş, büyücülerin yaptıkları Sabbat gecelerinde şeytana verilen addır bu. Şeytan, Ben! İblis! Lusifer!"

Olan oldu işte, zıvanadan çıkıyorum.

Crowley'nin kitabı elimde yavaşça kalkıyorum, bu üzerinde altın yıldızlı bir şekil bulunan, alternatif kütüphanelere özgü yeşil de-

ri kaplı bir kitap (Thérèse'in bu tür kitaplardan tonlarcasını etajerlerin üstüne yığmasına izin verdim – "eğiticiymiş" hadi canım sen de!), tek bir kelime etmeden kitabı yırtıp iki parçasını odanın ayrı ayrı yerlerine fırlatıyorum. Sonra kardeşim olacak zavallı Thérèse'i omuzlarından tutup önce yavaş yavaş, daha sonra gittikçe hızlanarak sarsmaya ve önce sakın sakın daha sonra da gittikçe isterik bir şekilde, onun astrolojik-öngörü saçmalıklarının ve pazaryeri şeytanlıklarının artık şurama geldiğini, bir daha asla böyle bir şey duymak istemediğimi, bunun Ufaklık için çok kötü bir örnek olduğunu ("kötü", evet "çok kötü" dedim), bunu bir kez daha yaparsa, *tek bir kez* daha yaparsa ona hayatının köteğini atacağını anlatıyorum, ne dediğimi anlıyor musun allahın salağı!

Sonra sanki bütün bunlar yetmezmiş gibi onun kitaplığına saldırıyorum ve ne varsa her iki elimle birden yere döküyorum: kitaplar ve bütün heykelcikler ve Afrika büyü muskaları Julius'un üzerinden ısıklarla geçerek dükkânın duvarlarında polikrom alçı sesiyle patlıyorlar, travestilerin *Yemanja*'sı dahil olmak üzere her şey taşlaşmış Thérèse'in ayakları dibinde son nefeslerini veriyorlar.

Sonra kendimi köpeçimle birlikte dışarda buluyorum. Dışarda, sokakta. Kendimi kaybetmiş bir halde Ufaklığın okuluna doğru yürüyorum. Saçma ve dayanılmaz bir biçimde Ufaklığı kollarıma alma isteği var; onu ve pembe gözlüklerini... Ona dünyanın en güzel (ne başında, ne sonunda, hiçbir yerinde kötülük olmayan) masalını anlatmak istiyorum, yürürken bir taraftan da arıyorum (her yeri iyi olan, korkutucu bir tarafı olmayan masal) ve bulamıyorum, allahın cezası boktan edebiyat, her yerde gerçekçilik var, ölüm, gece, gulyabaniler, kötü periler! Yoldan geçen yayalar, dilini çıkartan bir köpeklerle yürüyen şiş kafalı deliye dönüp dönüp bakıyorlar. Ama onlar da ideal masal hakkında benden fazla bir şey bilmiyorlar! Ve buna aldırıyorlar bile! Ve bilgisizliğin etobur gülüşüyle, bin bir dişli koyunun vahşi gülüşüyle gülüyorlar!

Sonra birden bütün kızgınlığım geçiveriyor. Çünkü, pembe gözlüklerinin ardında şaşşı şaşşı bakan küçük yuvarlak bir şey kollarıma atılıyor.

"Ben! Ben! Öğretmen bize çok güzel bir şiir öğretti!"
(Nihayet! Biraz temiz hava! Yaşasın öğretmen!)

"Bana okur musun?"

Ufaklık kollarını boynuma doluyor ve bütün çocuklar gibi, denizden inci çıkarırcasına, bir kere bile nefes almadan bu çok güzel şiiri bana okuyor:

*Küçük bir gemi vardı
Yaşlı vampir Ugolin'in gemisi
Çocuklarıyla açıldı denize bir gün
Bedava gezdirmektir bahanesi.
Derken kiler boşaldı, erzak tükendi
Beş altı hafta geçmişti aradan
"Üzülme," dedi yaşlı Ugolin
"Hiç tiksindim ben çocuklarımdan."
Yalnızca gereklilik bu, incelik de denebilir
İşte kısa çöpü çekti çocuklardan biri
Gerçek bir baba, barış içinde
Ancak böyle hazmedebilirdi sevgisini.
Yani şu efsanevi Ugolin, şu ince ruhlı adam
Babasız kalmasınlar diye tabii ki
Oturup tek tek çocuklarını yedi
Ah! Hatırladıkça kanatır benim de yüreğimi.*

Jules Laforgue

Tamam. Anladım. Bu günlük bu kadar yeter. Haydi yatağa. Ve mest olmuş ufaklık, pembe gözlüklerinin ardından bana gülümsüyor.

Bana gülümsüyor.

Pembe gözlüklerinin ardından gülümsüyor.

Mest olmuş.

Çocuklar salaktır. Melekler gibi.

En az kırk derece ateşle yatağa giriyorum. Tam bir sıkıyönetim. Beni görmeye gelmek herkese yasak. Julius'a bile. Clara ısrar ettiği için beni değil gidip Thérèse'i teselli etmesini söylüyorum ona.

"Thérèse mi? Onun nesi var ki? O gayet iyi!"

(Al işte. Başkalarına yapabileceğimiz kötülüğü asla abartmamalıyız. Bu zevki onlara bırakmalıyız.)

"Clara? Bir daha onun kehanetlerini duymak istemediğimi kar-

deşine söyle. Gelecek at yarışlarının sonucunu bana verebiliyorsa o başka. Doğru sıra ile!"

Ve ateşli özeleştiri saati geldi. Sen kendini ne sanıyorsun? En küçük erkek kardeşinin homoseksüel yeraltı dünyasının fotoğraflarını bütün ayrıntılarıyla biriktirmesine izin veriyorsun, öteki okulunu boşluyor, bir arabacı gibi konuşuyor ve sen ilgilenmiyorsun; melek gibi kız kardeşini sınavlarına hazırlayacağına en kötü şeylerin fotoğrafını çekmeye itiyorsun, yıldızlarla uğraşan öbürü ise yıllardan beri senin izninle bu işe devam ediyor, Louna'ya doğru dürüst bir fikir bile veremiyorsun ve birdenbire, engizisyon mahkemelerindeki gibi, putları kurban vererek ve bütün insanlığı toplum dışı ilan ederek kendinde yüzyılın ahlak krizini geçirme hakkını görüyorsun! Bu ne demek? Ne oluyor?

Bu ne demek biliyorum. Ne olduğunu biliyorum. Hayatıma bir fotoğraf girdi. Kötü masal gerçeğin ta kendisi oldu.

Noel Gulyabanileri...

Bu önemli buluşu gerçekleştirdiğim anda odamın kapısı açılıyor. "Hey?"

Julia Teyze eşikte duruyor. Bir gülümseme geçiyor. Giydiği elbiseleri tanımlamaktan asla bıkmayacağım. Bu sefer ham yünden bir elbise, tek parça ve ağır göğüslerinin üzerinde çapraz olarak kapanıyor. Ağırlığın üstünde ağırlık. Sıcaklığın üstünde sıcaklık. Ve bu kadar esnek bir yoğunluk...

"Oturabilir miyim?"

Fikrimi belirtmeye fırsat kalmadan başucuma oturuyor.

"Bravo! Şu senin küçük iş arkadaşların işlerini iyi yapmışlar!"

Bu varlığın ardında küçük Clara'mı görüyorum ("Git bir bak bakalım, Benjamin öldü mü kaldı mı?").

"Kırk var mı?"

Julia'nın alnımda gezdirdiği eli serin. Eli yanıyor ama geri çekmiyor.

"Julia, gulyabaniler hakkında ne düşünüyorsun?" diye soruyorum.

"Hangi açıdan? Mitolojik mi? Antropolojik mi? Psikanalitik mi? Masal konusu olarak mı? Ya da hepsinden bir karışım mı yapayım?"

Hiç güleceğim yok.

"Eğlenmeyi bırak Julia, bütün kavramları hazmet ve sonra gul-yabaniler hakkında *sen* ne düşünüyorsun, onu söyle."

Pırlıtlı gözleri bir saniye düşünüyor, sonra kocaman bir gülüm-seme ile bana bütün dişlerini sunuyor. Birden eğilip tam kulağımın dibinde mırıldanıyor:

"İspanyolca sevişmeye 'comer' denir."

Ani hareketi yüzünden bir memesi elbisesinden dışarı fırlıyor. Eh madem İspanyolca sevişmek yemek yemekle aynıymış...

24

"Bay Malaussène, sizinle arkadaşlarınızın önünde konuşmak istedim."

Sainclair, masasının her iki yanında dimdik duran Lecyfre ile Lehmann'ı işaret ediyor.

"Bütün her şeyin açıklığı kavuşmasını istiyorum."

Sessizlik. (Julia Teyze ve ben üç günü yatakta geçirdik. Benim açımdan bütün her şey harikaydı.)

"Aynı safta yer almasak bile, bu yapılan, sorunları halletmek açısından demokratik bir yol değildir."

Lecyfre, antipatikliğinin izin verdiği ölçüde bütün sempatikliği ile bu saptamayı yapıyor. (Julia'nın elleri ve saçları hâlâ vücudumda geziniyor.)

"Ama gene de bu pisliklerden birisini yakalarsam..."

Bu, Lehmann'ın intikam dolu sesi. (Benim gücüm yerine geldikçe o kendinden geçiyordu.)

"Bu saldırıya bir isim veremeyeceğim Bay Malaussène, şikâyetçi olmamanız gerçekten sevindirici, yoksa..."

("Ne kadar güzelsin! ne kadar güzelsin! kendinden geçmiş sevgilim... Arzum bir at gibi şaha kalkıyordu!")

"Çok şükür hemen hemen iyileşmişsiniz. Tabii yüzünüzde daha izler var..."

(Üç gün. Bakalım, üç gün çarpı on iki, otuz altı eder. En azından otuz altı kere, evet!)

"Ama müşterilerin gözünde bu sizi daha da inandırıcı yapacaktır!"

Sainclair'in bu son sözleri diğerlerinin gülmesine neden oluyor. Uyanıp katılıyorum. Ne olur ne olmaz.

Yani, dört gün hastalık izninden sonra işe geri döndüm. Coudrier'nin canlı fotoğraf makinelerinin gözü önünde işe başladım. Bu allahın cezası mağazanın neresinde olursam olayım onların gözlerini üstümde hissediyorum. Ve ben onları görmüyorum. Çok hoş. Bütün vaktimi sağa sola bakış atmakla geçiriyorum, sıfıra sıfır, elde var sıfır. Bu ikisi işini biliyor. Günde belki on kez geri dönüp baktığım için müşterilere tosuyorum. İnsanlar sinirleniyor ve ben de yerlere saçılan paketleri topluyorum. Sonra "Bay Malaussène, şikâyet bürosuna bekleniyorsunuz." Bay Malaussène gidiyor. Bay Malaussène belli bir sabırsızlıkla kovulacağı günü bekleyerek işini yapıyor: Julia Teyze'nin hazırladığı makalenin yayınlanması gecikti. Lehmann'dan dönerken kitapçıdan geçip yırttığımın bir eşi olan Aleister Crowley'nin hayatını alıyorum. Yaşlı Risson onaylamadığını anlatan uzun bir konuşmadan sonra onu bana satıyor. Onunla tamamen aynı fikirdiyim, zavallı Thérèse'ciğim, bu edebiyat değil, ama olsun, hiç olmazsa yıktıklarımı telafi edeyim, Théo'dan da yeni bir *Yemanja* getirmesini isteyeceğim.

(Julia'nın gülüşünü duyuyorum: "Hiçbir şeyin senin olmayacak, Benjamin Malaussène, kızgınlıkların bile." Sonra gece biraz daha ilerledikten sonra: "Gördün mü bak ben de seni istiyorum. Uçak gemisi olarak istiyorum, Benjamin. Benim uçak gemim olmak ister misin? Zaman zaman gelip konarım, zevk depomu doldururum." Gel kon güzelim, sonra istediğin kadar uç, artık bundan sonra ben senin karasularında yüzüyorum.)

Beni takip eden bir tek Komiser Coudrier'nin gizli kameraları değil, bütün mağaza benim gökkuşağı rengi suratıma bakıyor. Bu da çok göz eder. Cazeneuve'ü görmüyorum, hastalık izni biraz daha mı uzundu acaba? Ona attığım tekme yani! Spermleri herhalde kulaklarından çıkmıştır. Üzgünüm Cazeneuve. Gerçekten üzgünüm. (Julia'nın gülüşü gene kafamın içinde çınlıyor: "Bundan sonra senin adın 'öteki yanak' olsun.") Bu iki polis de nerceye saklandı canım? "Bay Malaussène şikâyet bürosuna bekleniyorsunuz..." Gidiyorum, gidiyorum.

Julia Teyze'yi gerçekten tanıdıktan sonra benim arzu jeneratörümün nasıl çalıştığını kontrol etmek için daha sonra gidip Miss Hamilton'a bir bakacağım.

Lehmann'ın bürosunda müşteri bağınıyor. Bir çift boks eldiveni-
ne dönen hassas ellerinde bir deodoran şişesi bomba gibi patlamış.
Lehmann'ın benim "cani ihmallerim" hakkındaki numarası güzel.
Ama müşteri şikâyetini geri almıyor. Hatta elinden gelse uzun iğne
topuklarını gözyaşlarıyla sulanmış ve bana yüz işlevi gören kamaba-
hara saplayacak... (İşte hayat böyledir sevgili Lehmann, her seferin-
de kazanamazsın.)

Azarlandıktan sonra Miss Hamilton'a bir merhaba demeye gidi-
yorum. Bakayım yuvarlakları hâlâ beni kaldırıyor mu, yoksa benim
bahçeme tamamen Julia mı yerleşti? Yukarı tırmanıyorum ve "Ku-
ku, ben geldim!" Miss Hamilton'un arkası bana dönük, tımaklarına
sesi kadar saydam bir oje sürmekle meşgul. Işığa kaldırdığı elinde
bulut gibi tımaklar görünüyor. Ama bütün ojelerin kokusu aynıdır ve
bu küçük mekanik güzelliğe şöyle bir bakmak bile onun Julia olma-
dığını anlatmaya yetiyor. Yine de boğazımı temizliyorum. Miss Ha-
milton geri dönüyor. Aman Allahım! Aman Allahım! Suratı aynı be-
nimkisi gibi! Hiçbir işe yaramayan boyanın altındaki iki şişlik göz-
lerinin yarısını kapatıyor. Üst dudağı patlamış ve neredeyse burnu-
nu tıkayacak kadar şişmiş! Aman Allahım, bunu ona kim yapmış
olabilir? Bu sorunun cevabı kafamda birdenbire bir tabağın içinde
dönen para gibi dönmeye başlıyor, gerçeğin ivmesi karşısında eli-
mizden hiçbir şey gelmez. Sen yaptın salak, sen yaptın pislik herif,
bunu ona yapan sensin! Kaldırının üzerindeki kadın vücudu onun-
kiydi. Sen ona vurdun!

Uzun bir süre kendime gelemiyorum. Ona benimle ilgili saçma-
lıkları anlatan kimdi: Malaussène "açıklamanın temel ögesi", Mala-
ussène "apaçık neden", Malaussène bombacı günah keçisi. Kim? Ca-
zeneuve mü? Lecyfre mi? Peki niye onlara inandı? Ve ben de benden
hoşlandığını sanıyordum! Doğru görüşlerin için bravo Malaussène!
Bravo! En kral gerçekten de sensin! Bunun sorumlusu sensin! Sen
ve pislik işin! Sen ve günah keçisinin pis kokusu!

Miss Hamilton ve ben ağızımızdan tek kelime çıkmadan öylece
bir süre birbirimize bakıyoruz, sonra harabelerle dolu savaşı alanın-
dan iki küçük damla yaş akıyor ve ben uyurken katledilenlerden so-
rumlu hain gibi kaçıyorum.

Bıktım. Bıktım, bıktım, bıktım, bıktım! (Çok bıktım...)

Stojil! Bu ruh halindeyken Stojil'in yanımda olması gerek. Çünkü o, Stojilkoviç, bütün düş kırıklıklarını yaşamış. Hepsini. Önce demir gibi sağlam bir şekilde inandığı tanrı onun temiz ruhuna girdikten sonra onu tarihin rüzgârlarına terk etmiş. Sonra savaş kahramanlığı ve saçma simetrisi. Sonra, devrim gerçekleştikten sonra yoldaşların mübarek açgözlülüğü. Sonunda da dışlanmışların cüzamlı yalnızlığı. Uzun hayatı boyunca her şey ters gitmiş. Geriye kalan mı? Satranç, arada sırada onu bile kaybettiği oluyor. Başka? Nükte. Etiğin karşı konulamaz ifadesi olan nükte.

Gecenin bir kısmını yaşlı Stojil ile geçiriyorum. Ama bu sefer tahtaları itmiyoruz. Onun söylediklerine çok fazla ihtiyacım var.

"Olur küçüğüm, nasıl istersen."

Bir eli omzumda beni bütün mağazada dolaştırmaya başlıyor. Bana bütün katları gezdiriyor ve yeraltından gelen o güzel sesiyle bilge iki merihlinin gezdiği medeniyetin yoğunlaştığı bir abideymişçesine bu tarihi-mistik dünyadaki bütün eşyalardan (düdüklü tencere, konserve kurufasulye, fındık fıstık, yürüyen merdivenler, yıldızlar, avizeler, kumaş çiçekler, İran halıları) bahsediyor.

Sonra piyonlarımızı satranç tahtasına yerleştiriyoruz. Dayanmadık. Ama bu ciddi bir parti olmayacak, Stojil'in ilham verici, bas monoloğunu sürdüreceği geveze bir parti olacak. Sonunda (nasıl oldu Allah bilir) savaşın sonunda deliren Alman katili, genç Kolya'ya kadar geldik.

"Sana daha önce de söylediğim gibi, gerçekten de öldürmek için bin bir yol bulmuştu. Tabii hamile yoldaş ve bebek puseti numarası vardı, ama bazen de bazı subayların yatağına girerdi. (Naziler'de melek yüzlüleri sevenler sadece S.A.'lar değildi!) Ya da onlara bir kaza hazırlardı, yıkılan bir iskele, yerinden fırlayan bir araba lastiği, bu tür şeyler. Genellikle ondan gelen ölüm, beklenmedik ve kazara olduğu için, siz Fransızların dediği gibi kabahat şanssızlığın oluyordu. Gizlemeye gerek duymadan yattığı iki subay (bir tür Balkan Lorenzaccio'su yani) kalp krizinden öldü. Ne bir zehir izi bulundu, ne de bir darp izi. Bu yüzden diğer subaylar onu Gestapo'nun soruşturmasından korudular. Onu hemen hepsi arzuluyordu ve böylece kendi ölümlerini hazırlıyorlardı. Belli belirsiz bunun bilincindeydiler de, çünkü gülerek ona 'LEIDENSCHAFTSGEFAHR' takma adını takmışlardı."

"Tercümesi?"

"İhtiras tehlikesi, gördüğün gibi fazla Alman, fazla Heidelberg! Sonra yavaş yavaş ölümün melek yüzü oldu. Yüzüne zor bakan bizimkiler için bile. Bu da delirmesine yardımcı oldu bence."

Ölümün vücut bulması. Şimşek hızıyla kafamdan küçük fotoğraf geçiyor, Léonard'ın şişkin kasları, sivri ve parlak kafası, ölü çocuğun bacakları... Ve soruyorum:

"Hiç patlayıcı kullanmaz mıydı?"

"Bomba mı? Evet bazen kullanırdı. Güzel maksimalist gelenek."

"O zaman masumları da öldürüyordu? Yoldan geçenler..."

"Asla. Bu onun takıntısıydı. Bir tür yönlü bomba sistemi düşünmüştü, daha sonraları Rus ve Amerikan gizli servisleri bunu geliştirdiler."

"Yönlü bomba mı?"

"Temeli çok basittir. Minimum zarar için maksimum gürültü çıkartırsın. Önceden belirlenmiş hedefe yönelik bir bomba için çok gürültülü bir patlama."

"Ne amaçla?"

"Kurban önceden seçildiği halde kör bir saldırı hissini vermek için. Araştırıldığı zaman önce rastlantıdan bahsedilir. Onun yerine sen veya ben ya da gürültüye bakılırsa onlarca kişi de olabilirdi. Kolya bu şekilde genelde işbirlikçileri tasfiye ediyordu, kalabalığın içindeki Yugoslavları."

Stojil bir süre satranç partisi ile ilgileniyor. Sonra düşünen oyuncu sesiyle şunu ekliyor:

"Bana kalırsa bu sıralar mağazada çalışan tip de bu şekilde iş görüyor."

Peki. Bizim bombacının tesadüfen öldürmediğini varsayalım. Kurbanlar seçilmiş olsun. Yanlış yola sapan polis deli bir canı arıyor. Onlara göre müşterilerin bir katliamdan kurtulması sadece şansa bağlı. Hatta bir seferinde bir yerine iki kişi birden öldü. Tamam. Körü köre öldüren bir deli arayan polislerin yanlış yolda olduklarını varsa-

yalım. Aslında onların laboratuvarlarında bu bombaların incelenmiş olması gerekir. Ama haydi, tatmin edici hiçbir sonuca ulaşamadıklarının varsayalım. Sorular: Eğer katil kurbanlarını önceden tanıyorsa ve onları bir bir öldürüyorsa 1) Niye yalnızca mağazada öldürüyor? İtiraz, başka yerde de öldürüyor olabilir ve senin hiçbir şeyden haberin olmaz. Tamam ama fazla olası değil. Aynı yerde dört kurban bu hipotezi zayıflatıyor. 2) Eğer katil kurbanlarını önceden tanıyorsa ve onları bir bir öldürüyorsa: onlar kurban edileceklerini bilmiyor mu? Olabilir. 3) Ama eğer bu potansiyel cesetler kurban edileceklerini biliyorlarsa niye hâlâ alışverişlerini mağazadan yapıyorlar? Yani benim arkadaşlarımdan üçüne bir şey olmuş olsaydı ben buraya gelmekten çekinirdim. Sonuç: kurbanlar birbirlerini tanımıyor ama katil hepsini ayrı ayrı tanıyor. (Her tabakadan arkadaş edinebilen bir tip.) Her neyse. Böylece birinci soruya geri dönüyoruz: onları niye sadece bu mağazada öldürüyor? Neden onları uyurken, kırmızı ışıkta beklerken ya da her zaman gittikleri berberde öldürmüyor? Bu sorunun şimdilik bir yanıtı yok. Onun için doğrudan 4 numaralı soruya geçiyoruz. Polislerin gündüzleri insanları elledikleri, geceleri ise cirit attıkları mağazaya bombalarını nasıl sokuyor? Stojilkoviç gözcüsünden bahsetmiyorum bile. Buna cevap var mı? Cevap yok. Tamam, 5 numaralı soru: BÜTÜN BUNLARLA BENİM NE ALAKAM VAR? Çünkü her patlayışta benim orada olmam bir veri. Ve her seferinde de canlı olarak kurtuluyorum. Birden soğuk terler basıyor ve 1, 2 ve 3 numaralı soruları eleyip Komiser Coudrier'nin hipotezine geri dönüyorum. Katil kurbanlarından hiçbirisini tanımıyor. Hedef benim, sadece beni hedefliyor. Benim boğazıma kadar batmamı istiyor. Bütün vaktini beni takip etmekle geçiriyor ve her fırsatta, bum! Yanımdakilerden biri havaya uçuyor. Ama eğer beni bu kadar büyük bir işe batırmak istiyorsa neden beni doğrudan dinamitlemiyor? Bu daha haince olmaz mıydı, ha? Peki öyleyse bu tip kim? Hafızamın sayfaları bomboş. Bilemiyorum. Ve yeniden bir numaralı soruya geri dönüyorum: Neden beni sadece mağazanın içinde zor duruma sokuyor? Neden yolda benimle karşılaşan insanlar yerlere yıkılmıyor, neden metroda karşıma oturdukları zaman patlamıyorlar? Hayır, bu mağaza ile bağlantılı. Ama eğer her şey benim mağazadaki varlığıma bağlı ise bu katliamın sona ermesi için benim mağazadan ayrılmam yeterli olurdu, değil mi? O zaman 6 numaralı soru geliyor. Komiser

Coudrier beni niye hâlâ burada tutuyor? Onun kadar zeki bir suçlu-
yu sinir etme zevki için mi? Bu olabilir. Coudrier sakın bir saldırgan.
Ona meydan okunduğunu hissediyor ve üzerine gidiyor. Üstelik teh-
likede olan kendi hayatı da değil. En yüksek düzeyde iyi ile kötü ara-
sında küçük bir oyun oynanıyor. Şimdilik kötü dört sıfır önde.

Pantolonunu ayaklarına doğru kaydırırken Benjamin Marlowe
veya Sherlock Malaussène, yani ben, kendi kendime bu tür sorular
sormaya devam ediyorum. Julius-sarkık-dil'in kokusuna rağmen Ju-
lia Teyze'nin kokusu odamda hâlâ hissediliyor. ("Aile kavramı ger-
çekten de senin ruhuna zincirlenmiş Benjamin; küçük kız kardeşin
Clara doğduğundan beri ona âşıkısın, ama değer yargıların enste
izin vermediği için teyze dediğin başka biriyle sevişiyorsun.") Ko-
kusu havada dolaşıyor ve ben gülümsüyorum. ("Sen açıklamaktan
vazgeçersen dünyanın hali ne olur, Julia Teyze?") Tek başıma ger-
çekleştirdiğim bu striptizin aşamalarını Julius gözleriyle takip edi-
yor. Yatağın ayak ucuna yatmış. Artık beni üstüme atlayarak karşıla-
mıyor. Beraberce gezmeye gitme önerisinde eskisi gibi havalara zıp-
lamıyor. Yemeden önce yemeğini kokluyor. Yaşayan her şeye karşı
bilge bir bakışı var. Sara seyahati sırasında Dostoyevski ile karşılaş-
mış ve Fiyodor Mihayloviç ona her şeyi açıklamış. O zamandan be-
ri bize olgunluk ayakları çekiyor Julius. Garip bir duygu. Üstelik sar-
kık dili ona gerçekten tam bir çocuk havası veriyor. Ama ne koku!
Bu yeni bilgeliğinden faydalanıp ona kendi kendine yıkanmasını öğ-
retebilirim belki...

"Ha, Julius, ne dersin?"

Jambonumsu gözlerini bana doğru kaldırıyor ve köpeğin en üs-
tün bilgeliğinin asla yıkanmamak olduğunu okuduğum bir bakış fır-
latıyor bana.

"Nasıl istersen..."

Uyku. Ne de olsa yorucu bir gündü. Çarşafların arasına kayma-
dan önce günün son sürprizi ile karşılaşıyorum. Yatak örtümü kaldı-
rınca yastığımın altına sıkıştırılmış bir mektup kâğıdı buluyorum.
Peki tamam. Bu nasıl bir sürpriz? Aşk ilanı mı, savaş ilanı mı? Baş
parmağımla işaret parmağım arasına sıkıştırıp başucu lambama yak-
laştırıyorum ve büyük fırtınadan beri benimle konuşmayan Thérè-
se'in yazısını tanıyorum. Bu bir çavuşun yazısı gibi, mükemmel kıv-

rımlı, tamamen kişiliksiz, bu yazının ona Üçüncü Cumhuriyet'teki bir kaligrafi hocasından kaldığına yemin edebilirim. Önce meraklanıyorum, sonra gülümsüyorum. Thérèse bana bir barış işareti göndermiş. Beni şaşıratan bir espiri anlayışıyla gelecek at yarışının tahminlerini veriyor. Clara demek ki söylediklerimi aynen tekrarlamış.

"Sevgili Ben, ya 28 ya 3, ya 11, ya da 7 olacak, en büyük ihtimal 28. Öpücükler, seni seven kardeşin Thérèse."

Tamam Thérèse'ciğim, hemen yarın bu üç numaraya oynayacağım. Eğer Clara çektiği fotoğrafları satarsa ve eğer Thérèse bize sende bir piyango kazandırsa güzel bir rantıye hayatı sürebilirim... (Aslında benim bir tek isteğim var: aileyi gelir sağlayacak hale getirmek, ben kendimi adamıyorum, yatırım yapıyorum.)

Tamam. Uyuyorum. Ama hemen uyanıyorum. Önce belirsiz, sonra gitgide belirgin hale gelen soruların dansı küçük ışıklarımı yakıyor. Bilincim tamamen açık. Komodinimin çekmecesinde sakladığım fotoğrafı düşünüyorum. Bu sefer dehşet verici bir şey gibi değil. Hayır, bir ipucu olarak düşünüyorum. Tek ipucu. Ve Théo'nun polisten saklamak istediği ipucu. Théo'nun arkasından iş yapmak istemem ama ona tehlikeli bir oyun oynamakta olduğumuzu anlatmak gerek. İpuçlarını saklamanın cezası ne kadardır? Soruşturmayı engellemek, belki de suç ortağı! Théo, Théo, bu işin içine batmamızı istemiyorsan bu fotoğrafı polislere vermemiz gerek. Bu güzel şehri kaplayan karbon dioksit ve kurşunu seviyorum. Théo ondan mahrum kalmak istemem. Peki ama o zaman niye bu fotoğrafı aldım ki ben? Eve döndüğünde bir sorunla karşılaşmaması için mi? Bu yeterli değil. Onu daha yakından incelemek için aldım. Her zamanki gibi altıncı hissime bir şeyler fısıldadı. Meşhur altıncı hissime, hani Miss Hamilton'un bana ilgi duyduğunu söyleyen altıncı hissime. (Mamma mia...) Fotoğrafı çekmece- den çıkartıp ona daha yakından bakıyorum. Çocuğun sol ayağının kesilmiş ve Léonard'ın elinde olduğunu daha önce fark etmemiştim! Sonra, masanın ayağındaki bu kabartılar da ne ki? Bir sürü giysi mi? Aynı fikirde değilim, Théo, bu başka bir şey. Ama ne? Hiçbir fikrim yok. Şimdi arkadaki gölge. Daha koyu gölgelerin arasında... Aman Allahım, bütün bu karanlık... Ve parçalanmış bu etin parlaklığı!

Elleri filintalarının üstünde kilitlenmiş devriyeler zırhlı kamyonlarına doluştular. Kapıların çarpmasından sonra bir düdük uzun uzun ötü ve garajların açık ağızlarından çığlıklar atan ışıklar fırladı. Üzen-gilerinin üstünde ayağa kalkmış, yuvarlak kışlarını saldınaya geçmiş hafif süvariler gibi geren motosikletliler yolları açıyordu bile. Paris onların önünde kayboluyordu. Şaşkın arabalar kaldırımlara çıkıyordu, yayalar banklara sığıyordu. Üç itfaiye binası, kaportalan sirenlerinden daha fazla ses çıkartan kırmızı canavarlarını serbest bıraktı.

Ambülanların uzun çığlıkları ve başkentini ağır havasını dağıtan helikopter pervanelerinin gürültüleri de duyuldu. Televizyonun yusu-yuvarlak binası da, laboratuvar-kamyonlar ve anten yüklü arabalardan oluşan kendi kalabalığını saldı, işyerlerinin verdikleri arabalarla yazılı basın onların hemen ardından geldi ve en son da bağımsız radyolarda çalışan şapşallar mobiletleri ile onları takip etti. Bütün herkes, mesleki bir heyecan duyarak güneye doğru yol alıyordu. Place d'Italie'de, Hastane bulvarından çıkan bir kamyon, Gobelins'den fırlayan bir itfaiye aracına çarptı. Mavi ile sarı çarpışınca kazanan olmadı ama asfaltın üzerinde eşit sayıda kask bulundu. Bir ambulans ortalığı topladı ve geldiği yere döndü.

Güney otoyolunda gürültülü konvoy bir çeşit çekim gücü yaratıyordu; kana susamışlardan oluşan tuzukuru, meraklı kalabalığı konvoya katılarak sanki düğündeymişçesine korna çalmaya başladılar. Gidilecek on yedi kilometrelik yol göz açıp kapayana kadar bir solukta bitti. Nereye gidiyoruz diye sormaya fırsat kalmadan gelmişti bile, hava acele yüzünden bu kadar gergindi. SAVIGNY-SUR-ORGE. Olay bu köyde geçiyordu. Daha doğrusu Yvette deresinin kenarındaki güllerle kaplı bu güzel evde. Kepenkleri kapalıydı, etrafı bomboştu ve ölümün kokusu sinmişti. Beklemenin getirdiği sessizlik. Hani, bir yerde bir arabanın arkasına gizlenmiş, bir başka yerde eski bir kiremit dam üstünde, bir başka yerde de bir kamyon kasasının içinde saklanan, hepsi telsizle şeflerine bağlı, parmakları dürbünlü tüfeklerinin tetiğinde olan, aslında insan değil de bakış ve kurşundan oluşan keskin nişancıların gölgelerinin oynadığı sessizliklerden. O zamana kadar her şeyi bir futbol maçı temposuyla anlatan te-

levizyon spikeri artık fısıldıyordu ve mağaza katilinin çiçekli balkonlu bu güzel evin içine sığındığını ve yaşlı babasını rehin aldığını bir solukta mırıldanıyordu. Ev, bütün köyü havaya uçurmaya yetecek kadar patlayıcıyla doluydu ve evin çevresinde üç yüz metrelik çember boşaltılmıştı.

Güzel evin görüntüsünün yüzlerce ekrandan birden yansıdığı mağazada bir sessizlik oldu. Bütün çalışanlar ve müşteriler, ayakta, sabit bakışlarla ve sessizce televizyonların sergilendiği bölümde toplandılar. Aynı görüntü ile süslü dört duvar onlara beklentilerine uygun bir son vaat ediyordu. Artık saat yirmi-on iki olmuştu. Her şey tam saat yirmi-sıfır sıfırda başlamıştı. Polis, operasyondan önce bütün televizyon kanallarını aynı anda haberdar ederek canlı yayın için, haber saatinde operasyon yapmayı tercih etmişti. Çünkü bu kişiden uzun süredir şüphelenilmekteydi. Peki niye daha önce yakalamadılar? diye spiker kendi kendine mırıldanıyordu. Yanıtı da kendi verdi: saldırı emri vermeye yeterli suç kanıtının bir araya toplanması için. Şimdi şüpheli şahsın direnmesi apaçık itiraf demektir işte. Barikata girmeden önce bütün dünyaya suçunu bağırarak ilan etmişti zaten. En küçük işgal teşebbüsünde evi uçuracağını söylemişti. Şimdi bekleme zamanıydı. Özellikle de bütün operasyonun yükünü sırtında taşıyan yalnız bir adam için bekleme zamanıydı. Kamera bir ara küçük evin çiçekli yüzünden ayrılp *no man's land*'den geçerek onun üzerinde durdu. Beklemekte olan koyu yeşil renkte giyinmiş ufak tefek bir adamdı. Ceketini ona biraz büyük geliyordu, hatta bir çeşit redingot bile sanılabılırdi. Légion d'honneur madalyasını takmıştı ve altın renkli anırlarla bezenmiş ipek yeleğini geren yuvarlak bir karnı vardı. Yeleğinin iki düğmesinin arasına soktuğu eli, büyük ihtimalle sorumluluklarının getirdiği ülserden rahatsız midesinin üstündeydi. Belki de parmaklarının gerginliğini saklamak için diğer elini arkasına atmıştı.

Yardımcıları saygılı bir mesafede duruyorlardı. O, düşüncelerinin kesilmesini cezasız bırakan şeflerden değildi. Olayların neye mal olduğunu hesaplamanın ağırlığı altındaymış gibi başını öne eğmişti ve kalın kaşlarının altından, çiçekli eve yöneldiği tahmin edilen karanlık bir bakış fırlatıyordu. Virgül şeklinde uzun ve ağır bir perçem geniş beyaz alnını noktalıyordu.

Bölüm Komiseri Coudrier son saldırı emrini vermek için ne bekliyordu? Bekliyordu. Çünkü acele edildiği zaman savaşların kaybedildiğini biliyordu. Şimdiye kadarki başarılarını, kariyerini, hatta şansını fırsatlar hakkındaki o Allah vergisi önsezisine borçlu olduğunu biliyordu. Anı yakalamak. O anı yakalamak. Başka hiçbir sırmı yoktu. Onun için bekliyordu. Kameraların altında, yardımcılarının dikkatli sessizlikleri ile, çiçekli evin önünde bekliyordu. Ona bir megafon uzatmışlardı ama bir el hareketiyle reddetmişti. O anlaşma adamı değildi. Bekleme adamıydı. Ve şimşek hızıyla hareket adamıydı. Birden yalnız adamın arkasında bir hareket oldu. O arkasını dönmedi. Üstü açılabilir, 6 silindirli, V şeklinde, pembe ve kabarık bir 504, bir şiş gibi gazeteci ve polis kalabalığını yarıyordu. Bir nefeste Yalnız Adam'ın hizasında durdu. Kapalı kapılardan destek bile almadan iki adam dışarı atladı. İki kedi gibi atladılar. Şeflerine doğru yürürlerken kamera onların yüzlerini görüntüledi. Kısa boylusu tedirgin edici bir sırtlan kadar çirkindi. Diğeri ise uzun kollarının ucunda ünlem işaretinin noktalarını oluşturan iki patisi hariç, üzerinde ot bitmeyen bir kütük. Birincisi berduş gibi, öteki ise bir golf oyuncusu gibi giyinmişti.

"Sırtlan Jib ve Pati Pat!"

"Evet çocuklar, doğru."

"Tabut Ed'den daha kötü ve Tahta Çek'ten daha tehlikeli!"

"Evet bildin, Jérémy, onlar."

"Sonra?"

"Sonra ne?"

"Sonra ne oldu?"

"Devamı yarın aynı saatte."

"Ah hayır! Allah kahretsin Ben, çok kötüsün!"

"Ne dedin?"

"Devam et haydi, bizi böyle bırakamazsın!"

"Sana kötü olup olmadığımı göstermek için ödev defterine bir göz atmama ne dersin?"

(Uf, burada... rahatlama.)

Sonra Jérémy, Clara'ya doğru dönüyor: (Bu da zorda kaldığında beş yaşının gülücüklerine geri dönme yetisine sahip!)

"Clara, ona sen söyle."

Clara'nın sesi:

"Haydi, Ben..."

Tamam, otoritemin son kırıntılarını parçalamak için fazlasına gerek yok.

"İki müfettişten daha kısa ve daha çirkin olanı (hangisinin daha hain olduğunu söylemek imkânsızdı) Yalnız Adam'ın kulağına eğildi. Önce bir mırıltı duyuldu sonra Şef hafifçe gülümsedi. Ama bu gülümsemeden herkes kazanacağından emin olduğunu okuyabilirdi. Bölüm Komiseri Coudrier'nin elini kaldırıp parmağını şaklatmasıyla, sadık Carrega fedakârlığın sihirli kutusundan fırlıyormuşçasına ortaya çıktı.

"Bir saniye bütün televizyon ekranları karardı. Spikerin kafası yeniden görüldü. 'Ablukaya alınan evdeki durum uzun sürebilir,' diye açıkladıktan sonra bizlere katilin kişiliğini tanımlamaya çalışacak olan dünyaca tanınmış Psikiyatr Doktor Pelletier'yi dinlemeyi önerdi. Spiker konuğuna doğru döndü ve konuğun yüzü ekrana geldi. O anda Fransa'daki bütün genç kızlar ve onların anneleri heyecanlandılar. Profesör Pelletier gencecik, soluk ve hassas güzellikteydi, üstelik kaba yankıları olmayan yumuşak sesli bir adamdı, sesinin olağanüstü derinliği gece bekçisi Stojilkoviç'inki gibiydi. Önce caninin büyük zekâsına hayranlığını belirtti. Cinayetler tarihinde hiç kimse, aynı yerde, aynı vasıtalarla, aynı şekilde o kadar çok cinayet işleyip bütün bir ülkenin polisini bu kadar uzun süre alt etmemişti. Bunları söylerken Doktor Pelletier rahatça gülümsüyordu, o kadar ki insanlar onun korkunç bir katilden bahsettiğini unuttular. 'Ve bu zekâ beni şaşırtmıyor,' diye devam etti Pelletier, 'çünkü söz konusu adamı ben çocukken, seneler boyunca okulda tanıdım ve asla sınıf birinciliğini onun elinden alamadım. O zamanlar, yalnızca okul ortamında ortaya çıkan müthiş bir yarışa girmiştik ve bir bakıma, bu günkü sosyal konumumu bu hareketlenmeye borçluyum. Bu eski arkadaşım hakkında benden kötü bir şey söylememi beklemeyin. Olanaklarımın elverdiği kadarıyla (ve bugün bile onun olanaklarından çok daha alt seviyede olduğuna eminim) saçma gibi gözüken hareketlerinin nedenini açıklamaya çalışacağım'."

"Clara, bir fincan daha kahve verir misin lütfen."

Jérémy ile Ufaklığın bağırtıları:

"Sonra içersin Ben, devamını anlat, ne olur, devamını anlat!"

"Bir kahve içemeyecek miyim yani? Burası gözaltı odası değil! Üstelik hemen hemen bitti sayılır..."

"Bitti mi? Peki nasıl bitti?"

"Sence nasıl bitmiş olabilir?"

"Bir bazuka ile evi mi uçurdular?"

"Tabii, içi patlayıcı dolu olduğu için Savigny de haritadan silindi. Aferin polis!"

"Bir yeraltı geçidinden girdiler!"

"Yeraltı geçidi aynı hikâyede bir defadan fazla kullanılmaz küçüğüm, insan sıkılır."

"Peki nasıl, Ben? Haydi, bitir şu kahveni!"

"Her şey tam Pati Pat ve Sırtlan Jib'in hınzırca düşündükleri gibi oldu. Bu cani tip o kadar da zeki değildi. Tabii o kadar salak da değildi ama Profesör Pelletier'nin söylediği gibi asrın dahisi olmaktan çok uzaktı. Doktorun onun hakkındaki bu güzel konuşmasını duyunca televizyona yaklaşmak için tabii ki gözlemekte olduğu pencereden uzaklaştı. (Sırtlan Jib herifin beyaz camda kendisi ile ilgili programı seyrettiğini kapalı kepenklerin ardındaki mavimsi ışıklardan anlamıştı.) Ve Profesör Pelletier, (laf aramızda ben ne kadar psikiyatr isem o da o kadar psikiyatrdı, ama iki polisin delikanlılık zamanlarından kalma çok iyi bir arkadaşıydı) yani sahte psikiyatr onunla sınıf arkadaşı olduğunu, ona hayran olduğunu falan anlatmaya başlayınca bizimki 1) bunun hangi yılda olduğunu 2) bu kadar iyi bir arkadaşı nasıl unutabildiğini düşünmeye başladı. Bunlar hayati iki soruydu çocuklar, çünkü Pati Pat'ın otuz sekizlik tabancası ensesine dayandığında hâlâ bu soruların cevabını arıyordu. Hatta galiba Sırtlan Jib'in bilezikleri koluna geçmişti bile."

"Peki bu ikisi içeri nasıl girmişler?"

"Kartlarını göstererek kapıdan girmişler."

Sessizlik, hikâyenin bu kısmında her zaman hafif tedirgin bir sessizlik olur. Çocukların çatık kaşlarının altındaki hareketsiz gözleminde hikâyeyi toparlamaya çalıştıklarını görebilirim. Hikâyede bir yanlış, yani (kaçmaya yönelik bir kavis, şaşırtmaya yönelik bir fluluk, bir şeylerin gizlenmesi gibi) benim anlatma yeteneğime ve onların kavrama zekâlarına uymayan bir basitlik ararlar.

"Her şey birbirini tutuyor Ben, hatta Pati Pat ve Sırtlan Jib için fazla iyi bile sayılabilir."

"Oh!"

"Ama ya babası?"

Aman!

"Siz ve ben ne kadar rehineyse o da o kadar rehineydi. Hatta oğlu, mağazayı onun yüzünden bombalıyordu."

"Öyle mi?"

Aniden üçü birden dikiliyor, Thérèse aynen steno-daktilo görevine devam ediyor.

"Babası bir mucitmiş. Mağazanın çalıştığı üç ana firmanın kendi buluşlarını çaldığını söylüyormuş. Bu tamamen yanlış değilmiş ama doğru da değilmiş."

"Nasıl yani?"

İşte hikâyecinin zevklendiği an...

"Şansı hep ters giden biriydi. Gerçekten de çok güzel şeyler icat ediyordu (düdüklü tencere, tükenmez kalem, bu tür şeyler...) ama hep birisi bunları icat etmiş olduktan *sonra* yapıyordu bu işi (mişli geçmiş Jérémy ve yardımcı özne avoir yardımcı fiilinden önce geliyor). Bir kere tamam, iki kerc olabilir, ama hep böyle olursa kendisini bir kurban gibi hissetmesi normal. Sonunda bu üç firmanın ona kazık attığına oğlunu ikna etmiş ve oğlu da mağazayı bombalayarak intikam almaya karar vermiş. Hepsi bu."

"Sırtlan Jib ve Pati Pat eve girdikleri zaman baba ne yapıyor-muş?"

"O da televizyonda oğlunun arkadaşı Pelletier'yi dinliyormuş! Aslında, oğlunun o kadar başarılı olduğundan haberi yokmuş babanın. Hatta bu yüzden onu azarladığını hatırlıyormuş. Tabii o zaman baba kulaklarına inanmadan, dikkatle dinliyormuş ve hatta oğlundan özür diliyormuş. Bu kadar yıl haksız davrandığı için ağlayarak özür diliyormuş..."

Bu hikâyeden sonra küçükleri uyutmak için epey uğraştık. Hayal fırtınası büyük soru değirmenini şaşırtmıştı. Jérémy, "caninin" (katile tercih ettikleri bu kelimeye bayılıyorlar) bombaları mağazaya nasıl

soktuğunu sordu. Orada sıkıştım işte. Henüz bir şey bilmediğimizi ama "caninin" bu konu hakkında bir fikri olan Jér my Malauss ne adındaki genç bir polis müfettiŐi tarafından sorgulanacağını söyleyerek Clara beni kurtardı. J r my, kabul ettiğini belirten bir gülümsemeyle "İsterim," diye mırıldanarak yatağının içine kaydı ve başka bir Şey sormadı.

Julius ve ben odamıza girince odamızın pırl pırl olduğunu gördük. Yıllardan beri bu kadar temiz olmamıŐtı. Julius'un kokusu bile hissedilmiyor, Julia'nın kokusu ise tamamen kaybolmuş. Baudelaire'in tam olarak anlayamadığı bir Şiiri hakkında bana soru sormak bahanesiyle peŐimizden gelen Clara gülümseyerek özür diliyor.

"ok uzun süredir temizlenmemiŐti Ben, derslerimin arasındaki bir boŐluĐu fırsat bildim."

Birden bire fotoğrafı hatırlıyorum. Geçen gece komodininin üstünde bırakmıŐtım ve bu sabah da çekmeceye saklamayı unuttum. Bir göz atıyorum. Tabii ki artık orada değil. Clara'ya bakıyorum.

Gözlerinde titreyen iki damla gözyaşı var.

"Bilerek yapmadım, Ben."

(Salak herif. Böyle bir Şey ortada bırakılır mı...)

"Ben, gerçekten özür dilerim, böyle olsun istemedim..."

Artık gözlerinde parlayan iki damla yok, kocaman hıçkırıklarla sarsılıyor ve ben acaba dehşeti hatırladığı için mi, yoksa odamı karıŐtırdıĐına utandığı için mi diye kendi kendime soruyorum.

"Ben, bir Şeyler söyle..."

Tabii. Bir Şeyler söylemeli.

"Clara..."

İŞte, bir Şey söyledim. Ya ben kaç senedir ağlamadım? (annemin sesi: "Sen hiçbir zaman ağlamadın Ben, daha doğrusu ben seni hiç ağlarken görmedim, bebekken bile. Sen hiç ağladın mı?" – "Hayır anneciğim, iş dışında hiç ağlamadım.")

"Ben..."

"Dinle, Klarinetciğim, bu tamamen benim suçum. Bu fotoğrafın Şimdiye kadar polisin elinde olması gerekiyordu. Onu bulan Th o idi. Bana gösterirken senin gibi ağlıyordu. Ama  l  çocuğun intikamını alan adamın polis tarafından bulunmasını istemiyordu... Clara, beni dinliyor musun?"

"Ben... ben onun fotoğrafını çektim."

(Bravo, bir bu eksikti. Tabii onu gördükten sonra...)

İki üç kere daha içini çektikten sonra gözlerini kuruluyor.

Karşılaştığı kötü şeylerin fotoğrafını çekme alışkanlığının nereden geldiğini bir gün ona sormuştum (fotoğraf çekme sevdasının dışında). Bunun, küçükken tabağına sevmediği bir şeyi koymam gibi bir şey olduğunu söylemişti. "Asla kötü olduğunu söylemedim sana Ben, ama ne kadar az seviyorsam –örneğin acı hindiba gibi– o kadar dikkatle *tadıyordum*. *Bilmek* için anlıyor musun? Sonra gene sevmiyordum ama neden sevmediğimi anladıktan sonra, seni kaprislerimle rahatsız etmeden onları yiyebiliyordum. Fotoğraf için de aynı şey geçerli sayılır, bundan daha iyi bir şekilde açıklayamam."

Evet Clara, bu fotoğrafın fotoğrafını çektikten sonra *biliyor musun?* Ve ne bilebilirsin zavallı güzelim?

"Clara bunu görmüş olman çok korkunç..."

"Eğer bir işe yarayacaksa hayır."

Burada ses tonu değişti. Gene yumuşak kesinlikte bir ses oldu.

"Bazı kısımlarını büyüttüm."

(Aman Allahım...)

"Bazılarında kontrastları hafiflettim, bazılarında çoğalttım."

"Tamam, teknik hakkında konuşalım."

"Garip üç şey var. Görmek ister misin?"

"Tabii ki görmek isterim!"

(Bu siyah beyazlık içinde hiç seni yalnız bırakır mıyım?)

İki saniye sonra bir düzine fotoğraf yatağın üstüne yayılıyor. Gölge parçaları, masa bacakları, yerdeki yığın, bazı klişelerin rengi gitgide açılıyor, bazılarının ise daha koyulaşıyor. Ve dikkat çeken ayrıntı: iki gövdeden de hiçbir parça yok! Sanki bu fotoğrafta hiç yer almamışlar gibi. Tamamen kapatılmışlar! Daha da sarsıcı olan, Clara'nın gözlerinin ölü çocuk ve onun katilinin dışındaki *her şeyi* algılamış olması. İşte meleğin bakışıyla dehşetlerin dehşeti silinmiş. Neredeyse bilmece soruyormuş gibi soruyor Clara:

"Sence masanın ayağındaki yığın nedir?"

"Théo ile birlikteyken de bunun ne olabileceğini merak ettik."

"İyi bak, bu sana bir şey anımsatmıyor mu?"

"Tanrım Clara, bunun bana neyi anımsatmasını bekliyorsun?"

"Bak..."

Okul çantasından kırmızı bir gazlı kalem çıkartıyor ve odanın karanlığında kaybolan yığının sınırlarını bir çocuk gibi takip ediyor. Böylece bir şekil çiziyor. Noktalar ve şişkinlikler bir çizgi ile birleşiyor. Çizgi uzadıkça bu yığın gerçekten de benim tanıdığım bir şekil almaya başlıyor. Burada şiş bir karn, sertleşmiş bir boyun, sivri kulaklar, Picasso'nun *Guernica*'sını andıran açık bir ağızdan sarkan bir dil, bir patinin ucu, bir köpeğin silueti var!

"Julius?.... Julius!"

Zaman mekân kavramlarımda ziller çalıyor.

"Julius'un bu fotoğrafta ne işi var?"

"Bu Julius değil Ben, tabii ki başka bir köpek, ama *Julius'un felç geçirdiği zaman olduğu durum ile aynı durumda!*"

Küçük kız kardeşimin şimdiki heyecanı kokain çekmiş Sherlock Holmes'unki gibi.

"Böylece Ben, bundan başka bir sonuç çıkıyor!"

"Çıkart güzelim, çıkart."

"Fotoğrafı çekilen olay mağazanın içinde, Julius'un kriz geçirdiği yerde olmuş."

"Bunu nereden çıkartıyorsun?"

"Julius oradan geçerken bir şey hissetmiş olmalı..."

"Dalga geçiyorsun, bu fotoğraf en azından yirmi senelik!"

"Kırk senelik Ben, bu fotoğraf kırklı yıllardan kalma, ellili yıllardan beri böyle kâğıt keski yapılmıyor! Ayrıca emin olmak için tuzların yaşını inceleyebiliriz."

Tanrım, en sevdiğim kız kardeşimi polis laboratuvarına döndürmüşler!

"Ama burada bir sorun var..."

"Evet?"

"Satranç partisinden sonra Julius'un seni ilk almaya gelişi değil-di bu."

"Hayır değil, neden?"

"Niye o zaman o gece kriz geçirdi?"

Kantinin kapısından çıkmamı yasaklayan ve bana yürüyen merdivenden inmemi emreden kalın kaşlı kötü adam gözlerimin önüne geliyor.

"Çünkü genelde başka bir yoldan gidiyorduk. İlk defa oradan geçti."

"Ve bu olay oyuncak reyonunun önünde oldu, değil mi?"

İşte o zaman ona beni gerçekten korkutmaya başladığını belirten bir şekilde bakıyorum.

"Bunu nerden biliyorsun? Sana hiç söylemedim ki!"

"Bak."

Kırmızı gazlı kalem rengi açılmış bir agrandisman üstünde yeneden gezinmeye başlıyor. Yavaş yavaş yerden tavana kadar uzanan kaslı bir şekil kendiliğinden beliriyor. İki çizgide kapüşonun kıvrımı ve sakalın kıvrıcıklığı ortaya çıkıyor. Bu, yüz yıldan fazladır, oyuncak reyonunun üstündeki katları yorulmadan taşıyan Noel Baba sütunlarından biri.

"Mağazanın başka hiçbir yerinde yok, Ben."

(Blow-up, konuşan fotoğraf...)

"Clara, hepsi bu mu?"

"Hayır, Léonard yalnız değildi."

"En azından fotoğrafı çeken kişi vardı."

"O ve birkaç kişi daha."

Eski fotoğrafın karanlık derinliklerinde gezinen küçük kırmızı kalemin gezintisine bakılırsa üç, dört kişiler. Belki de görüş alanının dışında başkaları da vardı.

"Tamam güzelim, bu kadar yeter. Bütün bunları dikkatle saklıyorsun ve ben de bu fotoğrafı, polise yollaması için Théo'ya yarın geri veriyorum."

28

"Dünyada olmaz, ölürüm daha iyi!"

Kendini tutmak istemesine rağmen bunu, çatalını tabağına o kadar hızla vurarak ve o kadar bağırarak söyledi ki en yakındaki müşteriler korkudan sıçrayarak döndüler.

"Ne oluyorsun Théo? Bak tabağını kırdın."

"Ben, ısrar etme, bu fotoğrafı asla polise vermeyeceğim."

Kereviz püresi, kırmızı kareli masa örtüsünün üstüne alçı dökülmüş gibi yayılıyor.

"Bu bize neye mal olabilir, biliyor musun?"

Tabağın iki parçasını çaktırmadan birbirine yapıştırmaya çalışı-

yor. Tabak ile örtü arasında kalan kereviz çimento görevini yerine getiriyor bile.

"Sana bir şey olmaz, Clara'nın yaptığı agrandismanları atarsın olur biter. Bana gelince..."

Hızlı bir bakış atıyor:

"O da benim sorunum."

Bunu, karanlık fotoğrafı cüzdanına yerleştirirken, dişlerinin arasından vahşi bir şekilde mırıldanarak söylüyor. Gözlerimde sorgu dolu bakışlarla geçen akşamki soruyu sorma sırası bana geliyor:

"Théo, bu bomba işiyle bir ilgin var mı?"

"İlgim olsaydı bu fotoğrafı sana göstermezdim."

Bu ağzından kendiliğinden çıkıyor ve doğru. Eğer bir ilgisi olsaydı burnumun ucuna bir ipucu dayayarak beni de batırmaya çalışmazdı.

"Kim olduğunu biliyor musun? Birini mi koruyorsun?"

"Eğer kim olduğunu bilseydim onu Légion d'honneur madalyası için önerirdim! Bastien bana başka bir tabak getir, benimkini kırdım!"

Yerel şaklaban Bastien, gülerken eğiliyor.

"Aile kavgası mı?"

Bu salak aylardır bizi bir çift sanıyor.

"Taşlarını kendine sakla ve bana sağlam malzeme getir! Kereviz püresi olmasın! Bu kereviz püresini icat eden zeki Fransız kim biliyor musun?"

Fırça yiyen Bastien söylenerek masayı siliyor.

"Kimse seni bunu ısmarlamaya zorlamıyor!"

"Evet, merak! Deneycilik ruhu! İnsanın hayatta gözlerine inanmak isteyeceği anlar vardır! Öyle değil mi?"

Bütün bunları ısrarla kötü bir tonda söylüyor.

"Öyle değil mi? Evet mi hayır mı? Bir sirkeli pırasa lütfen!"

Söylenerek uzaklaşan Bastien'in koca kışına bir bakış.

"Théo, neden bu fotoğrafı polislere vermeyi reddediyorsun?"

Bütün kızgınlığını bana yönlendiriyor, beni kovalamasına ramak var:

"Arada sırada gazete okur musun?"

"Son okuduğum Léonard'ın ölümü ile ilgili olandı."

"Öyle mi? Şansın varmış, okuduğun birinci baskıydı. İkincisi toplatıldı."

"Toplatıldı mı? Neden?"

"Ölünün ailesi. Özel hayata saldırmış. Yüksek mevkideki bir sofunun bir hareketiyle satıştaki bütün gazeteler iki saat içinde toplatıldı. Sonra gazetenin genel yayın yönetmenine dava açtılar, dava acele görüldü ve bu sabah da davayı kazandılar."

"Bu kadar çabuk mu?"

"Bu kadar çabuk."

Şişko Bastien'in ölçülü kaydırmasıyla sirkeli pırasa masanın üstüne geliyor.

"Eee, ne olmuş. Bunlar bu fotoğrafı neden saklamak istediğini açıklamıyor ki?"

Üzgün bir bakış.

"Kafanın içinde kereviz püresi mi var senin ne? Ben, bu temiz görünümlü pisliklerin gücünü fark etmiyor musun? Bu pisliğin zevklenirken çektiği dört fotoğrafını yayımlamaya cesaret eden gazetenin toplatılması için bir telefon yetti! (Hiç olmazsa bunu, bu dört polaroid fotoğrafın neyi *temsil ettiğini* anlamıştın değil mi?) Bundan sonra yıldırım gibi bir dava ve gazete maksimum bir ceza ödüyor. Şimdi bu fotoğrafı polise yollarsam ne olacak, ha?"

"Olayı ört bas ederler."

"Yukandan zamanında gelen bir işaret, düşündüğümden daha az yumuşamışsın. Sana devamını da anlatayım mı?"

Birden tabağının üstüne eğiliyor, kravatı tabağın içine giriyor.

"İşte devamı: ellerinde bu altın gibi ipucu olduktan sonra polisler meselenin aslını yani *nedenini* anlayacaklar. Şimdiye kadar rasgele öldüren deli tezini savunuyorlardı. O zaman bilecekler. Şeytansı bir pislik sürüsünün bir zamanlar insan kurban etmek dahil kara büyü ayinleri yapmış ve belki de hâlâ yapıyor olduğunu öğrenecekler. Üstelik bunlar *çocukların* üstünde gerçekleştirilen bir sürü işkenceyi de beraberinde getiriyor bayım, *çocukların*."

Şimdi karşımda, yumruklarını masaya dayamış ayakta duruyor, kravatı bir Hint fakirinin ipi gibi tabağının içinden kıvrılarak boynuna doğru yükseliyor, sinirden bağırma aşamasında ama mırıldanıyor, mırıldanıyor, gene göz kapaklarının kenarlarında yaşlar titriyor.

"Kravatın Théo, kravatına bak ve otur..."

"Polisler birden her şeyi anlayacaklar. Birisinin bu kurbancı pislikleri bulmuş olduğunu, bir bir onları vurduğunu ve eğer kışkırları

kaldırmazlarsa hepsini temizleyeceğini anlayacaklar. İntikamcının polislerin yerine temizlik yapması aslında polislerin hoşuna gider ama Polis bir kurumdur ve *çalışması* gerekir, anlıyor musun? Ve bir şey daha var, bu çalışan memurlar aynı zamanda insandır, senin benim gibi adamlardır (yani tam benim gibi sayılmazlar), merak ederler, *merak* Ben ve bu çocuk yamyamlarının birini, bir tanesini olsun yakalayıp bu işi niye yaptığını anlamak için emekliliklerinin on yılını feda ederler! Peki o zaman sence kaçıp kurtulan gulyabaniye ne olacak?"

"Hayatının geri kalanını saklanarak geçirecek."

"Doğru."

Yerine oturuyor, kravatını çıkartıp dikkatle katlıyor.

"Doğru, o kadar iyi saklanacak ki kimse bir şey bilmeyecek, mahkeme olmayacak, bunu adım gibi biliyorum çünkü bu tür bir skandalın Léonardlar gibi etkili telefonları olan kişileri karalaması düşünülemez."

"Peki, ya çocukların aileleri?"

Burada uzun bir süre geçiyor ve Théo hayatında gördüğü tanımlanması en zor şeymiş gibi pırasasına bakıyor. Sonra hülyalı bir sesle:

"Ben, sence öksüz-yetim nedir?" diyor.

(..."annesi yoktu, babası yoktu" şarkısı karanlık bir şekilde kafanın içinde dönüyor.)

"Kabul, Théo, hiç kimsenin aramadığı biridir."

"Evet bayım."

Bu pırasaya ne kadar da inatla bakıyor!..

"Evet Ben. Ve bir öksüz-yetimden daha çabuk kandırılanı yoktur. Tek bir arzusu vardır: başka birisini bulmak, şeker veren baylan izlemek. Halbuki bu baylar da öksüz-yetimlerden fazlasıyla hoşlanırlar."

Onda, bana söylediğinden daha fazlasını düşünmeyi engellemek için umutsuzca çaba harcayan bir şey, bütün varlığının tesbiti var: görüntülere karşı savaşılan adamın görüntüsü.

Yeni ölmüş ya da henüz yaşamayan, adlandırılmaz bir şeymiş-çesine bıçağıyla pırasasını dürtüyor.

"'Öksüz-yetim' dediğim zaman seçenekleri azaltıyorum. Aslında 'terk edilmiş' demek gerekir. Onları koruması gereken kurumlar dahil herkesin omuz silktiği terk edilen çocuklar, bizim güzel dünya-

mızda bunlardan bir sürü var: başka bir katliamdan kurtulmuş küçük zenciler, sulardan toplanan genç sarı derililer, evden kaçanlar, kaçaklar, asfaltın kendiliğinden oluşan nesli, elini uzatıp almak kalıyor... Bu fotoğrafı polislere vermeyeceğim."

Bir süre pırasanın altını üstüne getiriyor, pırasa hardallı sirkeli sos içinde boğulmuş.

"Üstelik görürsün bak polisler bizim intikamcıyı çok geçmeden yakalayacaklardır. Onlar aptal değil, ellerinde her türlü imkân var, rastlantının yanlış yollarında fazla gitmemişlerdir. Bu bir yanlış. Zorro sadece yarım boy ileride, belki o kadar bile değil. Büyük ihtimalle hepsini öldürecek zamanı olmayacak. Onu yakalamaları için polise yardım edecek değilim. Ah hayır, ben etmem!"

Tabağının içinde, sirkenin sabit gözlerinin durduğu koyu bir yağın parıltıları içinde eriyen yeşil ve beyaz soluk şeye bir göz attıktan sonra...

"Ben, hadi gidelim lütfen, bu pırasa canıma okudu."

29

Bunlar bu sabah, Louna'nın telefonundan hemen önce oldu. Lehmann'dan çıkmış ve şu soruşturmaları kolaylaştırıp sayfa tasarrufu yapan önemsiz ayrıntılardan birini kontrol etmek üzere birinci kattaki kitapçıya kadar uzanmıştım.

Yaşlı Bay Risson'a mağazada kaç yıldır çalıştığını sormak istiyordum.

"Bu sene kırk yedi olacak! Güzel edebiyatı korumak için kırk yedi yıldır savaşıyorum ve olmadık şeyler satıyorum bayım. Ama şükürler olsun her zaman bir edebiyat bölümü bulunmasını sağlayabildim!"

Kırk yedi senedir çalışıyormuş! Kaç yaşında çalışmaya başladığını sormadım. Dolaşmaya, kitapları kaşıtırmaya, kısaca gururunu okşamaya devam ettim. Biraz *Virgile'in Ölümü*'ne baktım, *Saragosa'da Bulunan Elyazması*'nın ciltlenmiş bir baskısına el attım, sonra da sordum:

"Cep kitabı olarak çıktıktan sonra kaç tane Gadda sattınız?"

"Merles Sokağındaki Korkunç Kâbus mu? Hiç satmadım."

"Tamam öyleyse, şimdi bir tane sattınız, birine bir hediye vermem lazım."

Güzel beyaz başıyla "doğru ve ciddi" anlamına gelen bir onaylama işareti yaptı.

"İşte kitap diye buna derim! Sizin Aleister Crowley hakkındaki akliselimden yoksun nazariyenizden daha iyi!"

"O da bir hediyeydi Bay Risson, renkler ve zevkler tartışılmazmış."

"Eğer fikrimi merak ediyorsanız, insanlarda yeteri kadar tiksinti olmadığı kanısındayım."

Küçük paketimi hazırlarken (sanki önünde sonsuz zaman varmış gibi davranıyordu) konuya biraz yaklaştım:

"Siz hiç tatile çıkmaz mısınız? Bana öyle geliyor ki reyonunuzdan hiç ayrılmıyorsunuz."

"Tatiller sizin hızlı neslinize göre genç adam, ben her şeyi yavaş yavaş yaparım ve ancak mağazayla birlikte kapanırım."

Bu fırsat fazla iyiydi, ben de hemen üstüne atladım.

"Peki bu kırk yedi yıl boyunca mağaza kaç kere kapandı?"

"Üç kere. Bir kere kırk ikide, bir kere elli dörtte, altıncı katı çıkarken, bir kere de altmış sekizdeki maskaralıkta."

("Maskaralıkta"...))

"Peki kırk ikideki kapanma nedeni neydi?"

"Yönetim kurulunda, idarede ve kafa yapısında değişiklik diyebilirim. Yönetim kurulu esas itibariyle Yahudilerden oluşuyordu, ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum? Ama gerçek Fransızların hakkı olduğunu bildiğimiz bir devirdeydi!"

(Pardon?)

"Peki mağaza ne kadar kapalı kaldı?"

"Altı ay. Bu 'baylar' itiraz ediyorlardı, biliyor musunuz? Tanrıya şükürler olsun ki Tarih sorunu halletti."

(Eğer Tanrı varsa zamanı geldiğinde senin üstüne sıçacaktır, saklak herif.)

"Altı ay boyunca terk edildi, öyle mi?"

"Ve farelerin gemiyi boşaltmaması için Milisler tarafından muhafaza edildi."

(Bu ihtiyar pisliği çok sempatik bulduğumu, sahip olmadığım bü-

yük babanın yerine koyduğumu ve bütün bu nostalji salatasını düşün-
dükçe...)

Kendi kendime onu dezenfekte etmem gerektiğini düşünerek za-
vallı Gadda'mı elinden aldım ve:

"Çok teşekkür ederim, Bay Risson, fırsat bulduğumda sizinle soh-
bet etmeye tekrar geleceğim," dedim.

"Memnun olurum, saygılı gençler çok azaldı."

Yürüyen merdivende fenalaşıyorum. Ateşten kılıç kafamdan ge-
çiyor. Bütünsel bir acı ile birlikte Chester Himes'den fırlayan grotesk
bir görüntü: New-York gecelerinde koşan iri kıyım bir siyah, şakağı-
na saplanmış ve ucu diğer taraftan çıkan bir bıçak var. Sonra acı aza-
lıyor ve sağırlık geri geliyor. Gürültü yok, müzik yayını yok, hiçbir
şey yok. Ama çok geç. Bu pislik, benim rüyalarımın büyük babasının
eski güzel günleri arayışını duymama izin verdi. Kafasında beyin ye-
rine bu kadar bok varken, insan atığı bu herif nasıl Gadda'yı, Broch'u,
Potocki'yi sevebilir ve Alcister Crowley hakkında benimle aynı fikir-
de olabilir? Ne zaman bir şeylerdeki bu şeyleri anlayabileceğim? Hiç
olmazsa tarihi biliyorum. 1942. Eğer mağazada bir şeyler olduysa bu
yıldaki altı aylık sürede olmuştur. Gündüz mü, gece mi? Fotoğrafa
bakılırsa gece. Gece. Milisin koruduğu bir mağazada.

Sonunda onları gördüğümde bunları düşünüyordum.

Benim iki canlı kameram.

Komiser Coudrier'nin dört gözü.

O kadar net bir şekilde gözüme çarpıyorlar ki onları daha önce
nasıl görmemiş olduğumu kendi kendime soruyorum. Büyük ve kü-
çük. Şişman ve zayıf. Pati Pat ve Sırtlan Jib. Neredeyse. Yani, ne ya-
parsak yapalım hayatın gerçek ile kurgu arasına koyduğu mesafeyle.
Ama nasıl oldu da onları daha önce fark etmedim! Bu ikisi! Bu ha-
valarıyla! Birisi, şişman olanı, narin derilerin teşhir edildiği tezgâhın
arkasına saklanmış, diğeri, Mister Hyde isc, oradan on beş metre öte-
de dantelli bayan çamaşırlarının arkasında çikolatalı bir pasta yiyor.
O kadar şaşırılmışım ki gözlerimi onlardan alamıyorum. Fark edildik-
lerini hemen anlıyorlar ve en az benim kadar şaşınıyorlar. Bir süre
böylece birbirimize bakıyoruz, sonra şişman olanı birdenbire kendi-
ne gelip başıyla bana bir işaret yapıyor, hemen anlıyorum. Çok bo-
zum olmuş ama taş gibi sağlam. Kendime geliyorum. Başka yere ba-

kıyorum. Daha doğrusu diğer oburu ve çikolatalı pastasını görmemek için ikisinin arasına bakıyorum. Ve işler daha da karışıyor. Çünkü onların arkasında, yani on metre kadar gerisinde, tam benim karşımda silah reyonu var. Silahlıklarda her türlü silah, alarm tabancalarının her türlü, parçalayıcı bıçaklar, ultrason düdüğü, dişli tuzaklar, doğayı gerçekten seven ve tanıyan avcılarının gözünü okşayan küçük mucizelerin hepsi mevcut. Tezgâhın önünde de –şu yeşil kamuflaj elbiselerinden birini giymiş– bir avcı duruyor. Elli yaşlarında, bulğ çağlarında, tehlikeli derecede temiz giyimli iki oğlunun yanında, üçü birden, mavi yansımaları olan pompalı bir tüfeğin değerinden bahsediyorlar, tüfek elden ele geçiyor, göz açıp kapayana kadar omuza alınıyor, havada kısa eğriler çiziyor, sonra hepsi beşikten beri bu işin içinde olduklarını açığa vuracak şekilde fikir yürütüyorlar. Sürekli gülümseyen satıcı onlarla derinlemesine iletişim kuruyor. Bu kadar nezih müşterileri olmasından o kadar memnun ki gözleri tezgâhını görmüyor. O anda, çok doğal bir şekilde, saklamaya bile gerek görmeden bir elin gri karton kutuya girip iki kurşun çıkarttığını görüyorum. El, Théo'nun ihtiyarcıklarından birine aitti, gerçekten çok ufak, çok yaşlı, ve tabii ki ben onu hatırlıyorum ve o da beni hatırlıyor ve gri gömleğinin cebine yerleştirmeden önce (kafamı keserim ki!) anlar görünen bir gülümsemeyle bana kurşunları gösteriyor. Bu hareketi üç kere gördüm: ilk seferinde uzaktan kumandanın kara kutusuydu, Cazeneuve A.M.X.'i kaldırıyordu, sonraki sefer bir vibromasördü... ve üçüncü sefer... hayır üçüncü sefer bakır bir musluğun çevrilmesiydi...

Bakışlarımı hemen iki polise çeviriyorum, gözlerim dalmış orada durduğum için hımbılların şahıymışım gibi bana bakıyorlar. Daha küçük olanı kaşını oynatıp omzunu kaldırıyor. "Eee arkadaş, ne oluyor, gün bitti mi?" Böyle demek istiyor. Israrla yine silah reyonuna bakıyorum. O zaman onlar da dönüyor. Ama küçük ihtiyar kaybolmuş. Sanki bir rahatlama hissediyorum.

İki dakika sonra, hâlâ o kadar sağır olarak bodrum katının derin sularında Pinokyo'nun vicdanı olan konuşan çekirgeyi arıyorum. Evet Cırcır Böceğini! Cırcır Böceğinin komik suratına sahip, çok yaşlı olduğu için dümdüz, kısa ve yassı burunlu. Benim iki polis biraz ilerde dolaşıyorlar, gözlerim onların profesyonel varlıkları yü-

zünden miknatıslanmış gibi onları *görmekten* kendimi alamıyorum.

Benim bakışlarımla her karşılaştıklarında suratlarının aldığı hal görülmeye değer! Bozulmuş bu iki suratta dünyanın bütün tehditleri okunuyor.

Ve Cırcır Böceğinden iz yok. İlk defa Théo'nun gri gömleklerinin ne kadar çok olduğunu fark ediyorum. Ve yaşlıların ne kadar birbirlerine benzediklerini. Sayısız, benzer ve yalnız. Bu modern ihtiyarların birbirleriyle hiçbir bağlantısı yok. Théo! Yavrularından birinin silah reyonundan kurşun çaldığını Théo'ya söylemeliyim!

Théo, duvar kâğıtlarının bulunduğu bölümde, Tenten'deki Castafiore tipinde iri bir kadına fikir veriyor. Bayanın ağız açıp kapamalarını isteklerini belirtiyor ve Théo'nun kafası onaylıyor, tekrar onaylıyor. Eminim kadının ağzının üstüne birkaç kat duvar kâğıdı kaplayacak!

Rotamı Théo'ya doğru çeviriyorum ama yolun yansına bile gelmemiştim ki aynı anda meydana gelen üç olay programımı bozuyor. Önce çok net bir şekilde on metre kadar önümde Cırcır Böceğini görüyorum, bir gözü yaptığı işte, diğer gözü suç ortağı olduğumu belirten bir gülümsemeyle bende, kurşunların içindeki barutu matkap uçları için kullanılan metal kutuya boşaltıyor, iki polisin onu görmesi imkânsız; çünkü, hepsi bir şeyleri tamir etmekle meşgul aynı şekilde giyinmiş yarım düzine kadar küçük ihtiyarın arasında kaybolmuş. Sonra kafamda "plop!" yapan kuvvetli bir darbe omzuma iniyor ve açılan kafatasımın tamamını dolduran Lecyfre'in gür sesi geliyor.

"Ece, Malaussène, rüyada mısın ne? Beş dakikadır hoparlörle telefona çağırılıyorsun! Çok acılmış, öyle diyorlar."

"Ben?"

"Louna?"

"Ben! Ah! Ben!"

"Ne oluyor Louna? Ne var? Biraz sakinleş..."

"Jérémy..."

"Ne olmuş Jérémy'ye? Louna, güzelim, sakin ol."

"Okulda başına bir kaza gelmiş, hemen gitmen gerekiyor. Ben..."

Ah! Ben..."

"Çok şükür ki kardeşiniz sınıfta yalnızmış."

("Çok şükür...")

Okulun ana avlusu dumanı tüten bir su birikintisi, yangına dayanıklı her şeyin işkence görmüş parçaları ortada duruyor. Yıkıntılar arasında uzun yumuşak hortumlar dolaşiyor. Nemli sıcağın içinde ekşi bir erimiş plastik kokusu duruyor. ("Biliyor musunuz, asıl dayanılmaz olan yollardaki büyük yanıklardır... Asıl bu koku üstünüzden gitmez... On beş gün boyunca saçlarınızdan çıkmaz...) Küçük itfaiyecinin sesli görüntüsü kafamın içinde dolaşıyor ve burun deliklerim bu kara kokuların arasında yanmış et kokusu olmadığına beni inandırmak için çalışıyor. İki hortum ağzı kömürleşmiş artıkları boğma işlemini bitiriyorlar. Üç sınıf da tamamen yanmış.

"Prefabrik malzeme..."

İşte en ufak osurukta alev alan kartondan yapılmış bu pisliklerden biri. Masa ayakları, metal gereçler ısının etkisiyle eriyip birbirlerine yapışmışlar ve grotesk konumlarında donup kalmışlar. İtfaiyeciler tarafından uzak tutulan öğrenciler, matem, eğlence ve korkularının henüz yoğun olan hatırası arasında gidip geliyorlar.

"Şans eseri teneffüs esnasında oldu."

("Şans eseri...")

Kırmızı kamyonlardan biri hortumlarını sarmaya başlıyor. Akıldan spagetti saran bir çatalın salakça görüntüsü geçiyor.

"Diğerlerinden ayrılmış..."

Ahtapotun kara renkli sosunda sürüklenen spagetti. İtalya'nın hangi bölgesinde yapıyorlardı bunu?...

"Farkına vardığımızda alevler çok ilerlemişti..."

"Neden diğerleri ile birlikte teneffüste değildi?"

"Bilemiyorum."

"Bilemiyor musunuz?"

"Ne olduğunu yalnızca tahmin edebilirim, çok bağımsız bir çocuk olduğunu söylemek istiyorum."

(Bilemiyor, ancak tahmin edebiliyor, söylemek istiyor...)

"Yangın gerçekten de aniden çıktı..."

Evet, evet, biliyorum, aniden, bir kibrit gibi. Neredeyse yüzlerce

çocuğu yakacak bir kibrit gibi. Ama "çok şükür ki" orada sadece benim Jérémym varmış.

"Çok şükür, ha?"

"Pardon?"

"'Çok şükür' dediniz, değil mi? Ve 'şans eseri'..."

"Özür dilerim, anlamadım?"

Gözleri birden gözlüklerinin boyutuna çıkıyor. Önüne dikildiğimi, ona doğru eğildiğimi ve onun koltuğunda küçüldüğünü fark ediyorum.

Sonra telefon çalıyor. Gözlerini benden ayırmadan telefonu hemen açıyor.

"Alo? Evet? Evet öyle, evet?"

("Evet öyle..." "çok şükür" "şans eseri"...)

"Saint-Louis Hastanesi, evet, Acil Servis, tamam, size çok teşekkür..."

O telefonu kapatırken ben odasında değilim artık.

Laurent benden önce Saint-Louis'e gelmiş. Ben geldiğimde canlı bakışlı küçük esmer bir doktorla tartışmakta. Onları uzaktan görür görmez yüzlerinden bir şeyler okumaya çalışıyorum. İki gerçek profesyonel karşılaştıkları zaman profesyonel suratlarda okunabilenden fazlasını göremiyorum. Büyük sarışın ve küçük esmer, ilk kelimedenden itibaren sıkı arkadaş oluyorlar. Büyük bilgeliğin kardeşliği. Ve bütün bunlar... Bu görüntü beni biraz sakinleştiriyor. Eğer Laurent bu doktorla arkadaşsa, Jérémym emin ellerde demektir.

"Ah Ben, sana Doktor Marty'yi tanıştırayım."

Eller sıkılıyor.

"Merak etmeyin Bay Malaussène, oğlunuzu bu durumdan kurtaracağız."

"O benim oğlum değil, kardeşim."

"Bu onun sağlık durumunda bir şey değiştirmez."

Bunu çok doğal bir şekilde, gülümsemeden ve gözlerini benden ayırmadan söylüyor. Ama camekânlarının ardında insana güven veren bir neşe parıltısı görüyorum. Gülümsemeye çalışarak soruyorum:

"Onu görebilir miyim?"

"Yüz ifadenizi değiştirmeniz şartıyla, onun moralini bozmanızı istemem."

Garip bir tip bu Marty. Aynı ağır kanlı, uzaktan alaycı ses tonuyla konuştu ama, eğer ifademi değiştirmesem Jérémý'yi göremeyeceğimden eminim.

"Bana nesi olduğunu söylerseniz..."

"Çeşitli yanıklar, sağ işaret parmağı kopmuş, hayatının korkusunu yaşamış ama bayılmamakta inat ediyor. Hemşireleri güldürmeyi tercih etti."

"Parmağı mı kopmuş?"

"Onu çabucak yerine dikeceğiz."

Bu güven garip bir şey. Jérémý'nin kafası kopmuş olsaydı bile bu açık sözlü eğlenceli küçüğün onu hemen omuzlarının üstüne geri koyacağından eminim. Yetkinliğin cisimleşmesi. Bir şey daha var, insani bir şey...

"Tamam, yüz ifademi beğendiniz mi şimdi?"

Bir süre bana bakıyor, sonra da Laurent'a dönerek soruyor:

"Siz ne dersiniz, Bourdin?"

Mekânda çınlıplak. Vücudu, kenarları kabuk bağlamış yaralarla dolu. Dudakları ve sağ kulağı olağanüstü boyutlar almış. Kafasını tamamen traş etmişler. Mikroplardan arındırılmış küçük odaya girdiğimde ona bakan hemşire gülmekten kırılıyor. Ama daha yakından bakıldığında aynı zamanda da ağlıyor. O kılı bile kıpırdamadan durmadan cıvıldıyor. Vücudu küçücük. Kullandığı kelime hazinesine bakmazsak, gerçekten de küçük bir çocuk.

Ona iyice yaklaştıktan sonra benim varlığını fark ediyor. O zaman gülümsüyor. Gülümseme acı ifadesine dönüşüyor. Sonra bütün çizgiler dikkatlice diyebileceğimiz bir şekilde yerlerine dönüyorlar.

"Merhaba Ben. Bak Tabut Ed'e benzedim!" Hemşire üzüntü ve hayranlık dolu gözlerini bana doğru kaldırıyor.

"Seninle yalnız konuşmak istiyorum, Ben."

Ve sanki onu uzun zamandır tanıyormuş gibi:

"Marinette, gidip bana bir kitap alabilir misin, ha? Bu gittikten sonra da onu bana okursun."

Adının gerçekten Marinette olup olmadığını bilmiyorum ama uysal bir şekilde kalkıyor ve kapıya kadar ona eşlik ediyorum.

"Onu fazla yormayın," diye mırıldanıyor, "on dakika sonra ameliyata girecek."

Sonra yumuşak bir gülümsemeyle ekliyor:

"Kitabını anestezi sırasında okurum."

Kapı, koridorun ışıklarının üstüne kapanıyor.

"Oldu mu Ben, yalnız mısınız?"

"Yalnızım."

"O zaman gel ve otur, önemli bir şey söyleyeceğim."

Yatağının hemen yanına bir sandalye çekiyorum. Heyecanın zev-

kini çıkartmak için bir dakika bekliyor. Sonra dayanamıyor:

"Tamam Ben, buldum!"

"Neyi buldun, Jérémy?"

"Cani'nin bombaları Mağazaya nasıl soktuğunu buldum!"

(Tanrım...) Bir an yalnızca onun heyecanlı nefes alışını ve kendi

kalbimin sesini duyuyorum. Sonra soruyorum:

"Nasıl?"

"Onları içeri sokmuyordu, *onları içeride imal ediyordu!*"

(Gerçekten de oturmam daha iyi.)

"Gerçekten mi?"

Bunu, üstelik de bu eğlenceli tonda söylemek için çok zorlanıyorum.

"Gerçekten! Ben denedim ve işe yarıyor."

"Denedin mi?" Tamam bundan daha kötüsünün olamayacağını hissediyorum. Bildik ayak sesleriyle gelen şey en kötüsü.

"Ben, mağazada eğer istenirse bütün Paris'i havaya uçurmaya yetecek kadar gereç var."

Bu doğru. Ama insanın istemesi lazım.

"Benim okulda da var."

Sessizlik... Sadece sessizlik.

"Onun için bu deneyi gerçekleştirdim."

"Aman Allahım, Jérémy, ne deneyi? Senin yaptığını söylemeyeceksin değil mi?"

"Hiç kimseye fark ettirmeden *ders sırasında bir bomba imal ettim.*"

(Evet, bana söyledi.)

"Sodyum klorat için herhangi bir şey alabilirsin, örneğin tarım ilacı..."

Ve on iki yaşına doğru yol almakta olan küçük kardeşim Jérémy bana bir güzel el yapımı bomba zanaatının tarifini veriyor, anlatırken

heyecanlandıkça heyecanlanıyor, sesi kafamda Théo'nunki ile birleşiyor:

"İnanabiliyor musun, bir tanesi gömleğinin ceplerine yerleştirdiği toplam beş kiloluk tarım ilacı ile bütün gün dolaşmış!"

"Daha alçak sesle konuş, Jérémy, yorulmaman lazım."

(Asıl kapının öte yanındakilerin ne dediğini duymamaları lazım!

Yangın çıkartan bir kardeş! Ve ben, pedagog, eğitimci...)

"Her şey çok iyi gitmişti Ben ve bu 'önemli kanıtı' sana göstermeye eve getirmek için kapsülünü çıkartınca, anlıyor musun, bu pislik elimde patladı.

(Ve sıranı yaktın, Jérémy! Allah kahretsin, OKULUNU YAKTIN!)

"Ama bana inanıyorsun, değil mi Ben, ha?"

Sesi ilk defa tedirginlikle titriyor.

"Ha, Ben? Bana inanıyorsun değil mi?"

Sessizlik. Uzun bir sessizlik. Ona bakıyorum. Gene sessizlik. Sonra kirpikleri yanık gözlerinden yaşlar akıyor.

"Bana inanmıyorsun işte. Bundan emindim! Ah! Ben, biliyorsun sana hiç yalan söylemedim..."

(Yehova, İsa, Buddha, Allah, Lenin, Menin ve diğerleri... ben size ne yaptım ki?)

"Evet sana inanıyorum, Jérémy ve bu hikâyemin son bölümü olacak, bu akşam, mağazada imal edilen bomba işini diğerlerine anlatacağım, mükemmel bir son söz olacak..."

31

Yaşıyorum, evet ölüyorum, sular tutuşturuyor beni,

boğuluyorum

Ateşler içindeyim evet, dışarda korkunç bir soğuk

Hayat fazla yumuşak bana ve fazla acımasız

Dertlerimin arasından uç veriyor sevinçlerim.

"Clara, şiiri okurken durman gereken yerlerde dur. Şiirdeki sessizlikler müziktekiyle aynı işleve sahiptir. Bunlar nefes almak için olduğu kadar, kelimelerin gölgesi ya da onların ışmasıdır da. Ayrıca

ilan edici sessizliklerden bahsetmiyorum. Çok çeşitli sessizlikler vardır Clara. Örneğin ezbere okumaya başlamadan önce Victor Noir'ın mezarının üzerindeki beyaz kedinin fotoğrafını çektin. Şiiri okuduktan sonra sussaydık sence aynı sessizlik olur muydu?"

"'Olur muydu' Benjamin, 'olur muydu' acaba? Kendi kendime soruyorum..."

Tatlı tatlı dalga geçiyor, koluma giriyor, güneşli bir Père-Lachaise'de gezintimize devam ediyoruz, Clara dikkatimi hemen hemen hütün kedilerin ya siyah ya da beyaz olduğuna çekiyor. Belki siyah beyaz. Ama asla renkli değil. Ben, on gün önce parmağı dikilen ve öbür gün eve dönecek olan Jérémie'yi düşünüyorum. Ben, geceler boyunca moralimi düzeltmeye çalışan Julia'yı düşünüyorum ("Hayır, Benjamin, bunun canavarca bir yanı yok, çocuklar doğal olarak dency yapmayı severler, bu çok can sıkıcı olabilir ama canavarca değil ve zavallı sevgilim, bunda senin hiçbir suçun yok, biraz gevşe, bırak seninle ilgileneyim, beni teoriyle boğma..."). Kokusu hâlâ beni korumakta olan Julia'yı. Ben, mağazada artık görmediğim ve iki polisin kesişen bakışlarını muhakkak hissetmiş olan küçük ihtiyar düşünüyorum. Ve ben, yann sınavı olan ve Louise Labé'nin bu şiirinden fazla bir şey anlamayan Clara'yı düşünüyorum.

"Louise Labé, güzelim, yine Louise Labé'ye dönelim, ikinci dördüğü oku ve sessiz kalınması gereken yerlerde durmaya çalış, sınavı yapan hoca sana teşekkür edecektir."

*Birden gülüyorum, evet birden ağlıyorum
Mutluyum evet, acılara katlanıyorum mutluyum
Sonsuza dek ışıyor ikbalim, sonsuza dek kayboluyor
Birden dökülüyor yapraklarım kuruyorum, birden
yeşeriyorum*

"Sence neden bahsediyor, Clara? Bütün sinirlerdeki bu titreme, bu zelzele, bu kısa devreler ne?"

"Sanki tedirgin, hem tedirgin hem de kendinden emin."

"Hem tedirgin hem de emin olmak, evet neredeyse buldun, bir sonraki dizeyi oku, yalnızca bir sonraki dize."

"Aşk, Klarinetçiğim, bizi bu hale sokan Aşk'tır, örneğin ablana bak."

Burada tam yolun ortasında durup fotoğrafımı çekiyor.

"Ben sana bakıyorum!"

"Louise kimdi acaba? Yani onun zamanında yaşayan Ronsard'lar, Du Bellay'lar gibi diğerlerine göre?.."

"Rönesansın her bakımdan en eksiksiz kişisiydi, en ince şiir ve kaba kuvvete dayanan en radikal barbarlık. Kılıç kullanmasını biliyordu ve turnuvalara katılmak için erkek kılığına giriyordu. Perpignan kuşatmasında saldırarak surlara bile çıkmış. Bütün bunlardan sonra kaz tüyünü mümkün olduğu kadar ince yontup, zamanındaki bütün şiirleri batırmak için bunları yazmış."

"Hiç resmi var mı? Güzel miymiş?"

"Ona Güzel Cordière deniyormuş."

Gezintimiz böylece devam ediyor. Clara fotoğraf çekiyor, ben ona bu büyük şiiri anlatıyorum, o bana hayran bakışlar atıyor ve ben de Crosby'nin Cassidy'si gibi düşünüyorum, eğer hoca olsaydım bu mesleği bir sürü kötü nedenden dolayı severdim, bunların arasında bu naif hayranlık karşısında duyduğum ölçsüz zevk de var.

Victor Noir'ın mezarından sonra bombalanma sırası Oscar Wilde'in kabrinde. Théo yatak odası için onun bir agrandismanını istiyor. Clara'ya inanın, resim Théo'nun olacak.

Oscar Wilde'ı kareledikten sonra, Ufaklığı okuldan alma vakti geldiği için gezintimiz sona eriyor. Dönüş yolunda gördüğümüz son şey şu: üç dört ihtiyar kadın Allan Kardek'in mezarı başında karanlık şeylerden bahsediyorlar. (Bunlar hangi komşularının iyiliklerini ister acaba?) Clara onları ölümsüzleştirmeye hazırlandığı için, aralarından biri dönüp bize ateş ediyormuş gibi yapıyor. Garip hareketine bir kedi tıslaması ile de eşlik ediyor.

İşte tam bu anda mağazadaki dördüncü bomba patlıyor.

Dördüncü bomba...

Benim izin günümde!

Tamamen el yapımı bir bomba: bir matkap kafası kutusuna sıkıştırılmış tüfek barutu + (kamping tipi) küçük bir gaz tüpü + vs. ile bir televizyondan ödünç alınan uzaktan kumandayla çalışan ateşleme tertibatı.

Küçük bir bomba.

Son kattaki İsveç standının tuvaletlerinde (gerçekten güzel şeyler, bembeyaz, çok dayanıklı) sakın sakın işemekte olan Alman asıllı bir banyo mobilyası toptancısını seramikle doldurmuş (kapı havaya uçmamış, yalıtım o kadar iyiymiş ki kimse patlamayı duymamış, sessiz bir osuruk, o kadar). Yani kurban, toptancı, işiyormuş.

Hem de pisuarın duvarlarına yapıştırdığı bir dizi eski fotoğrafa hakarak!

"Maalesef" bu bir aile babasıymış. (Kalabalık.) Üstelik de birkaç kere büyük baba olmuş.

Belki pul koleksiyonu bile yapıyordur.

Ama işte, tertemiz seramikle, demir parçalarıyla ve kocaman saçmalarla doldurulmuş.

Ve çıplak.

Çıplak mı?

Tamamen. Tepeden tırnağa. Çırılçıplak yani.

Bomba mı onu o hale getirmiş?

Hayır, patlamadan önce kendi soyunmuş.

"Ama bizim asıl bilmek istediğimiz şey, Bay Malaussène, kapıyı kırıp cesedi bulana kadar bir heykel gibi donuk bekleyen kız kardeşiniz Thérèse'in orada, o İskandinav tuvaletlerin önünde ne aradığı. İşte bunu bilmek istiyoruz."

Ben de.

32

"Ama sana söylemiştim, Ben!"

İstifaya hazır üç polis tarafından çevrilmiş, kader kadar katı bir şekilde ayakta duruyor. Çevremizde, adli polis anı kovarı gibi çalışıyor, tabii eğer arların boş bira kutularının arasında sigara üstüne sigara içerek daktilo yazdıklarını hayal edebilirsiniz.

Kısaca, benim Thérèse'im, bu bitli odada, ayakta, yaşına göre fazla iri, sırf diz ve dirsekmiş gibi duruyor ve onu orada, sigara dumanının içinde, etrafında dolaşan heriflerin arasında görmek bende bir sevgi şoku yaratıyor.

"Neyi söylemiştin, küçüğüm?"

Dişlerini kırmaktan korkmasa Pati Pat'ın benzeri onu çiğ çiğ yiyebilir. Diğeri ise bir çikolatalı pastayla hayata yeniden başlamayı düşünüyordur kesin. Yıkılmışlığın anıtı gibiler.

"Bir saatten beri bundan fazla bir şey söylemedi!"

Odada, tanımadığım üçüncü bir zargo daha var, neredeyse ağlamak üzere, sarışın bir genç. "Yalnızca ağabeyim Benjamin ile konuşurum, zaten ona söylemiştim."

"Neyi söylemiştin Allahın cezası?" diye bağırıyordu sarışın genç.

Ve gerçekten de çok genç olduğu için "Ötmeye başlayacak mısın sümüklü?" diye eklemişti.

Yapacakları bir şey olmadığı için Bir Numaralı Şüpheli (ben) ile birlikte Müfettiş Caregga'nın gelmesini beklemişlerdi ve şimdi ben Thérèse'in önünde ayakta ona kardeşçe gülümserken başka zargolar evi anyorlar, eski dükkânda ve benim odamda ne varsa dağıtıyorlar ve *bir şey bulmak* (ne bulmak?) için o kadar kuduruyorlar ki içine bakmak için Julius'u bile ikiye bölebilirler.

"Neyi söylemiştin, Thérèse'ciğim?"

Sıçırıyor ve uykudan yeni uyanmış gibi bana bakıyor.

"Sana, ya 28, ya 3, ya 11, ya da 7 olacak, *en büyük ihtimal* 28 demiştim."

(Ya öyle mi? Demek bunlar atların numaraları değildi...)

"Üstelik söylediklerimi gene inkâr edersin diye yazmıştım da."

("Söylediklerimi inkâr edersin..." bu ani nüktedanlık beni zaten şaşırtmıştı...)

"Neler saçmalıyorsunuz siz? Bizi uyutmaya mı kalkıyorsunuz yoksa?"

Sarışın, kendine taşaklı yetişkin havaları veriyor. Diğer ikisi bekliyor. Kapılar çarpıyor. İnsanlar çağrılıyor, Adli Polis. Benim küçük Thérèse'ciğim, Adli Polis binasındayız.

"Thérèse, ne hakkında konuştuğumuzu bu beylere açıklayabilir misin?"

"Haklı olduğumu kabul ediyor musun?"

("Öncelik"dedikleri budur işte.)

"Evet, Thérèse, haklıydın, kabul ediyorum."

"O zaman bu baylara açıklayabilirim..."

Bu küçük cümle dekoru dondurmaya yetti. Sarışın, bir yazı makinesinin arkasına kaydı. Dört gözün kulakları kaşla göz arası büyüdü.

"Çok basit, baylar..."

O ayakta, ötekiler oturuyor. Görüntü değişti. Durumun hâkimi o, diğerleri ise anlayabilmek için zorlanan garibanlar.

"Çok basit, içinizden herhangi biri de benim vardığım sonuca varabilirdi. Birazcık düşünseydi tabii."

Evet, ekşi sesiyle konuşmasına, Polis Okulunda ders veriyormuş gibi başlıyor: "Ölüm motifi üzerinde yıldızların etkisinin araştırılması."

O açıklıyor, kemikli başı dumanların arasından çıkıyor ve her zamanki gibi başka bir dünyanın atmosferinde nefes alıyor ve "bu baylara" önceki dört kurbanın yıldız motiflerinin, bu coğrafi konumda, yani mağazada, ne bir gün önce ne de bir gün sonra, tam öldükleri gün şiddetli bir ölümle ölmeleri gerektiğini açıkça gösterdiğini anlatıyor.

Jérémy'nin rolünü oynadığının farkında olmayan sarışın:

"Peki ben ne zaman emekli olacağım?" diye dalga geçiyor.

"Kapat çeneni Vanini zaten yeteri kadar zaman kaybettik," diyerek benim rolümü üstlenen Pati Pat'ın benzeri azarlıyor.

"Kendini unut ve ifadesini al, ne olursa olsun, yemek tarifi bile olur, patron neredeyse gelir."

Ve Sırtlan Jib, nazıkçe, Thérèse'e devam etmesini söylüyor.

"Beşinci potansiyel kurbanı gelince," diye devam ediyor Thérèse, "onun ne kimliğini ne de yaşını bilmediğimden, onun doğum parametrelerinden yola çıkamayacağım için varsayımsal bir ulaşım noktasını dayanak yaptım, buna siz 'ölüm' diyorsunuz ama aslında sadece bir 'geçiş', sonra bu platformda sağlam olarak bulunan tündengelemlim bir akıl yürütmenin temeliyle zaman akışında geri giderek kişinin çıkış noktasını bulmaya kadar gittim, buna siz 'doğum' diyorsunuz, ama aslında tabii ki bir 'yeniden diriliş'tir."

Komiser Coudrier'nin dört gözü bomboş ifadelerle duvara bakıyorlar, sarışın da deli gibi daktilo yazıyor, makinenin kansız şeridi ölüm kadar soluk harfler basıyor. Thérèse havasına girdi:

"Halbuki, bundan önceki dört kurbanın 'yeniden diriliş' tarihleri- ne, onların mağazada 'geçiş' yapacaklarını, ya da tercih ederseniz öleceklerini, gösteren yıldızların geçiş doğalarına bakınca, Satürn, radikal Satürn'den geçerken bu ayın 28'inde aynı mekânda büyük ihtimalle şiddetli bir ölümün olacağını gördüm."

Thérèse bu sabah erken kalkmış. Mağazanın kapısından giren ilk müşteri o olmuş. Yanı uyur bir polisin araştırmacı okşamalarında dehşetle titremiş. Bu ilham verici silueti hırsız gibi görmeyi reddeden tezgâhtarların şaşkın bakışları altında henüz boş olan yollarda dolaşmış. Sonra kalabalığın içinde kaybolmuş, kalabalığa karışıp mağazanın her tarafını dolaşmış, ölümün onun tümdengelimlerini haklı çıkarmasını beklemiş ama aynı zamanda da haklı olmaktan korkmuş, çünkü aslında kimsenin ölmesini istemiyordu zavallıcık, "Ben, bana inanıyorsun değil mi, biliyorsun sana asla yalan söylemedim!" (Evet, Jérémy'nin hastane yatağında söylediği cümlenin aynı.) "Sana inanıyorum güzelim, sen hiç kimseye bir şey olsun istemedin, doğru, devam et, seni dinliyoruz..." Ölümün nereden geleceğini bilmiyordu, ama karanlık bir ışığın (sarışın gözlerini daktilosundan kaldırıyor, evet, "karanlık ışık", öyle söyledi) zamanı gelince ona yol göstereceğinden ve yeri ve zamanı bileceğinden emindi.

Ve "zamanı gelince" soğuktan gelen bu çifte WC'lerin kapalı kapıları önünde taşlaşmış bir genç kız buldular. Patlamayı kimse duymamıştı; zaten kat akşamın bu vaktinde hemen hemen ıssızdı, işyerlerinin kapanmasına ve son müşteri dalgasının gelmesine daha on dakika vardı.

Thérèse'i bulan bizzat reyon şefi olmuş. İnce sesli iri yanı bir adam. Nasıl açılacağını bilmediğini düşündüğünden ona kapıyı açmaya çalışmış. İçeriden kilitliymiş. Meraklandığı için beklemiş. Ama dilsiz ve hareketsiz uzun kızın hali onu biraz korkutmuş. Üstüne haber vermiş. Böylece polise de haber gitmiş.

Polis kapıyı kırmış.

Doldurulmuş bir ceset.

Ve kanlı duvarların üstündeki küçük fotoğraflar.

"Biliyor musun Ben, onun öldüğü saniyede doğum tarihini buldum: 19 Aralık 1922."

Sarışının makineli tüfek misali daktilosu demirden bir hıçkırıkla

sarsılıyor. Masasının üstünde açık duran bir pasaporta şaşkın şaşkın bakıyor ve yüksek sesle okuyor:

"Hermt Künz, Alman asıllı, İdar Oberstein doğumlu, doğum tarihi 19 Aralık 1922."

"Durumun vehametini kavriyorsunuz sanırım, Bay Malaussène." Gece ilerledi artık. Carrega Thérèse'i eve gönderdi. Adli Polis bile uykuda. Yalnızca Bölüm Komiseri Coudrier'nin bürosundaki reostalı lamba burada hâlâ düşünüldüğünü gösteriyor. O masasının arkasına oturmuş, ben onun önünde ayaktayım. Elisabeth yok, kahve yok. Sadece "eğitici"nin karşısında diğer "eğitici".

"Çünkü bütün bunlar aleyhinize önemli bir kanıt yumağı oluşturmaya başlıyor."

O anın önemini belirtmek için ışığı biraz açıyor. (Komiser Coudrier bu ışık değişikliklerini yanındaki reostaya hafifçe basarak gerçekleştiriyor. Bana kalırsa her polisin kendine göre bir yöntemi var.)

"Ve adamların bunları dikkate almamamı anlamayacaklardır." (Thérèse, Thérèse...)

"İzin verirseniz size durumu özetleyeceğim." (Fazla hevesli olduğum söylenemez...)

Ama özetliyor, hem de alacakaranlığımızın üstüne düşen suçlamalar gibi sekiz noktada.

1) Bilinmeyen bir katil tarafından yedi aydır bombalanan mağazada kalite kontrolde çalışan Benjamin Malaussène her patlamada olay yerinde hazır ve nazır bulunuyor.

2) O olmadığı zaman kız kardeşi Thérèse orada oluyor.

3) Söz konusu, henüz reşit olmayan Thérèse Malaussène, dördüncü patlamanın anını ve yerini öngörmüşe benziyor, bu da astroloji mantığına sahip olmayan bütün polislerin aklını karıştırabilecek bir ayrıntı.

4) Henüz reşit olmayan Jérémy Malaussène, bileşimlerinden en az biri mağazadaki katilin kullandığı bombaninkiyle aynı olan, el yapımı bir bomba ile okulunu yakıyor.

5) tarihli arama emriyle ailenin evinde yapılan aramada, henüz reşit olmayan büyük kız kardeş, tatlı Clara Malaussène'in okul çantasında bulunan fotoğraf agrandisimanlarına bakılırsa mağazanın topografyası bütün aileyi ilgilendiriyormuşa benziyor.

6) Malaussène kardeşlerden en küçük olanı aylardan beri "Noel gulyabanileri" rüyaları görüyor ve bu karanlık temanın, son patlamanın olduğu yerde bulunan (en az o kadar karanlık olan) fotoğraflarla ilgisi var.

7) Henüz reşit olan, hastabakıcı Louna Malaussène'in hamileliği, üçüncü patlamanın kurbanı olan Profesör Léonard ile Benjamin Malaussène'in karşılaşmalarına neden oluyor.

8) Ailenin (yaşı ve cinsi belirlenemeyen) köpeği bile konuya yabancı değil ve söz konusu cinayetlerden birinin olduğu yerde sınırlı krizi geçiriyor. (İsveç patlamasının kalıntılarında bulunan fotoğrafların en azından birinin analizinde, benzer bir krize tutulmuş bir köpek görünüyor.)

Işık yine yükseliyor. Karşımda oturan Bölüm Komiseri Coudrier bu Paris gecesinde aydınlanmış tek adammış izlenimini veriyor.

"Yorgun bir polis ekibi için ilginç değil mi, bunlardan ne sonuç çıkarmalarını bekliyorsunuz?"

Sessizlik.

"Ama hepsi bu kadar değil, Bay Malaussène. Buna bir bakar mısınız?"

Bana kalın kâğıtla sarılmış, patlayacak kadar şişkin ve tanınmış bir yayınevinin damgasını taşıyan bir zarf uzatıyor.

"Elimize dün geçti, konuşmak için sizi bekliyordum."

Zarfta iki-üç yüz daktilo sayfası var. Hepsine *roman* denilmiş, başlığı PATLAMA ve Benjamin MALAUSSÈNE imzalı. Olayın başından beri çocuklara anlattığım ve Jérémy'nin itiraflarıyla on beş gün önce biten hikâyeyi tanımak için bir göz atmak bana yetiyor. O kadar şaşkınım ki, Coudrier:

"Orijinalini evinizde bulduk," diye eklemek zorunda hissediyor.

Uyuyan Paris'in sürekli uğultusu.

Bir polis arabasının zırlıtları kâbus gibi geçiyor. Komiser Coudrier'nin masasının üstündeki ışık hafifçe azalıyor.

"Beni iyi dinle, oğlum..."

("Oğlum...")

"Artık sadece tek bir kozunuz var: benim size olan inancım. Masum olduğunuza dair inancım, tabii ki. Arkadaşlarımdan hiçbiri bu fikri paylaşmıyor. Bu durumda onlardan başka şeyleri araştırmalarını

istemek kolay değil. Benim bu inancımı biraz destekleyecek başka kanıtlar bulamazsak eğer..."

Dayanaklarımın birer birer yıkıldığını görüyorum! O zaman artık dayanamıyorum. Theo kusura bakmasın. Her zaman hazır Zorro kusura bakmasın. Gri gömleklili küçük bir ihtiyarın silah reyonundan iki mermi çaldığını ve bunlardaki barutu metal matkap ucu kutularından birine doldurduğunu gördüğümü söylüyorum.

"Bunu niye daha önce söylemedin?"

(Sahi niye söylemedim?)

"Belki bir insanın hayatını kurtarmış olurdunuz, Bay Malaussène."

(Şey, Komiser Bey, arada arkadaşım Théo, yani arkadaşım Théo ve onun sirkeli pırasası var da.)

"Her neyse, araştıracağız."

Bunu pek ümitsizce söyledi gibi geldi bana. Gerçekten de şunu ekleme ihtiyacını hissediyor:

"Onu bulmamızı istiyorsanız gidip adak olarak birkaç mum yakın..."

33

"Söyle, farkında mısın? Sen ne yaptığının farkında mısın?"

"Sana bir sürpriz yapmak istiyordum, Ben."

"Aferin, yaptın işte!"

Kızgınlığının derecesini tarif etmek çok zor. Bu yazıların fotokopisini çekip *on bir* yayınevine gönderme fikri neden Clara'dan, benim Clara'mdan çıkmış olsun? (ON BİR!) (11!)

"Bu kadar sinirlenmeye hakkın yok; çok kaliteli bir şey, biliyor musun, okurken polisler çok eğleniyorlardı."

Louna'yı boğayım mı? Parmaklarını hamileliğinin gözle görülür yarı-küresi üzerine kavuşturmuş, hülyalı bir sesle lafa karışan Louna'yı boğayım mı? Bir an kendi kendime bu soruyu sordum.

"En çok da Coudrier-Napolyon kişisine güldüler."

"Louna, allahaşkına kapat çeneni. Bırak Clara anlatsın."

(Kafalarının içinde ne var bu çocukların? Ya buluş çağındakile-

rin? Kafalarında ne var? Bu model olanlar yalnızca annemin imal ettikleri mi, yoksa hepsi aynı mı? Ne olur bana anlatsınlar, kim olursa olsun, bir pedagog bile olabilir, bunu bana açıklasınlar!) Soruşturma kapatılmadı, polisler aylardan beri beni gözlüyor, Jérémý okulunu yakıyor ve bu felaketin ertesi günü Clara anlattıklarımı on bir yayınevine gönderiyor (Clara! On bir!), üstelik anlattıklarımın sonunda Jérémý'nin yaptığı bombanın tarifi ve nasıl dört duvar arasında yapıldığının anlatımı da var! NEDEN?

"Seni teselli etmek içindi, Ben."

(Beni teselli etmek...)

"Julia'ya da sordum, o da olur dedi."

(Aman Allahım! Bu, yakınımında bir deli daha var demektir.)

"Üstelik bu çok komik Ben, yemin ederim, polisler gülmekten öldüler."

(Fark ettim, evet, özellikle de Coudrier...)

"Peki o zaman yayınevinin reddetmesini nasıl açıklıyorsun, Louana?"

Çünkü bu sabah Clara'nın getirdiği kahvaltı tepsisinde ilk cevabı aldım. Sevecen ama kesin bir red. Mektubu imzalayan kişi, yazarın "yadsınamaz hayalgücünü" kabul ediyor fakat "biraz müsveddevari bir yapısı" bulunduğunu belirtiyor (ne demezsin!) ve tam da buna benzer bir olay gazetelerde başlık olurken, kendi kendine zamanın bu tür bir romanı yayımlamak için uygun olup olmadığını soruyor (ben de soruyorum) ve en sonunda da "bizim yayın programımızda bu tür bir kitabın yeri yok" diye bitiriyor.

(Yine iyi sayılır...)

"Bu bir şeyi göstermez Ben, on yayınevi daha var! Biliyorsun ki senin kötü yanın yaptığın işe inanmamandır."

İçimdeki aslan donuyor. Gözü Louana'nın kamına dönüyor. "Birkaç gün sonra bu ikisi de başıma kalacak," diye düşünüyor. Dudaklarım kalkıyor. Dişlerim tehlikeli bir şekilde parlamaya başlıyor. Thérèse ise ortaya derinlemesine psikolojik bir hipotez atmak için tam bu anı seçiyor:

"Yalnızca bu red cevabı yüzünden bu kadar bozuk bir halde olmayasın, Ben?"

(Ağabeylikten erken emeklilik diye bir şey var mı?)

Bunlar aile ile ilgili olanlardı. Şimdi meslek hayatıma bir göz atarsak, onun da, Jérémý'nin dediği gibi, çok eğlenceli olduğunu görürüz. Cırcır böceği suratlı ihtiyardan iz yok. Polislerden iz yok. Ben yalnızım. Bir mayın tarlasında yalnızım. En ufak kapı çarpması, bir tezgâhtan yere düşen biraz ağırca bir şey, biraz daha yüksek sesle söylenen bir söz, hepsi beni havaya sıçratıyor. Miss Hamilton'un sesi bile. Sürekli bayılmak üzereyim. İleri derecede paranoya.

Şikâyet bürosunda, müşterilerin düştüğü acıklı durum gözlerimden gerçek yaşlar fışkırtıyor ve sakinleşmem için çok zaman harcayan Lehmann, sağa sola içmeye başladığım dedikodusunu yayıyor.

"Doğru mu?" diye soruyor Théo, "burnunu doldurmayı tercih etmez miydin? Sağlık için aynı derecede kötü ama moral için daha iyi."

Ve Sainclair, anlayışla:

"Moral bozucu bir görevi yerine getiriyorsunuz Bay Malaussène ve bana kalırsa bu kadar uzun süre dayanmanız bile bir mucize. Yakında size başka bir görev veririz. Mesela giriş katını kontrol etmek ister miydiniz? Bay Cazeneuve'den ayrılmayı düşünüyoruz."

Yaşlı Cırcır Böceđi niye kayboldu? Onu yakaladığım için mi? Ama yakalanmak için elinden geleni yapıyordu! Jérémý'nin kazası olmasaydı bomba imalinin bütün evrelerine göz misafiri olacaktım. Öyleyse niye? Coudrier'nin iki polisinin beni gözlediğini hissettiği için mi? Peki bu ikisi niye ortadan kayboldu? Neden onların yerine duvar renginde iki tane daha gelmedi? Artık bu mağazada tek bir polis bile yok. Ne Théo, ne de onun ihtiyarcıkları sorguya çekildi. Bu yalnızlık da neyin nesi? Niye? Bana bir bomba lazım. Bana patlayan bir bomba lazım. Nerede, ne zaman ve kim olacağını bilmem lazım. Suçu aylardır benim üzerime atan bu pisliği aciten yakalamam lazım. Yakalamam lazım. Yoksa onun yerine beni içeri atacaklar. Kanıt yok ama ipuçları ve kanaatler dađ gibi. Bunlar Louna'nın ikizleri reşit olana kadar beni içeri tıkmaya yeter de artar bile. Peki bu küçük aptalları kim büyütecek? Jérémý mi? Onlara nötron bombasının sırlarını öğretmeye başladılar! Annem mi? Annem...

"Anneciğim, anneciğim..."

Théo, beni vestiyerlerimizin yanındaki duş bölümünde deli gibi ağlarken yakalıyor. Lavabonun üstünde hıçkırıyorum "Anneciğim, anneciğim..." Yüzümü soğuk suyla yıkarken dana gibi böğürüyorum

"Anneciğim, anneciğim..." Bu umutsuzluk bir serzenişle artıyor: "Baba beni niye terk ettin?" Annemin bana, babam yerine tanrıyı koymak istediği din dersleri zamanından kalma duygular döne döne yükseliyor: "Anneciğim, anneciğim, beni niye terk ettin?" Ve Théo, eskiden ihtiyar Amar'ın Yasmina'sının yaptığı gibi beni teselli ediyor, adalet dağıtan küçük ihtiyarını ihbar ettiğim Théo...

"İhtiyarcıklarından biri mi diyorsun?"

"Senin ihtiyarcıklarından biri, Théo, hani şu cırcır böceği suratlı olanı, otomatik fotoğraf günü musluklarla oynayan, onun için seni uzaklaştırmak istiyordu, patlamanın etkisiyle yaralanmayasın diye... Onu polislere ihbar ettim Théo, bana karşı çok fazla delil vardı..."

Théo'nun eli musluğu kapatıyor ve din dersinde olduğumuza göre, arkadaşım Théo İncil'den çıkma bir hareketle yüzümü siliyor. Neredeyse yüzümün tersi kâğıt havluya çıkacak...

"Bu o kadar önemli değil Ben, İsveç helalarındaki fotoğraflarla zargolar zaten doğru yolu bulmuşlardır."

"O ihtiyarın adı neydi?"

"Ne bileyim ben. Ben onları çağırırken onlara lakap takıyorum."

"Nerede kalıyor?"

"Kimbilir... Ya bir huzur evinde, ya da tavanarasındaki bir hizmetçi odasında."

"Niye ortadan kayboldu?"

"Sence bu yaşta niye ortadan kaybolunur, Ben?"

"Öldü mü dersin?"

"Arada bir oluyor, evet ve sonsuzluğu anımsatan suratları yüzünden insanı her zaman da şaşırtıyor."

"Théo, onun ölmüş *olmaması lazım!*"

("Onu bulmamızı istiyorsanız gidip adak olarak birkaç mum yakın...")

"Başka bir hipotez daha var..."

"Evet?"

"İşini bitirdi Ben, bütün gulyabanileri yok etti ve ortadan kayboldu."

Julia, Théo ve ben bir haftadan fazla, Parisli yaşlıların bulunduğu yerleri araştırdık; Théo'yu onun ihtiyarcıkları, Julia'yı araştırmacı altıncı hissi, beni ise sırasıyla ya biri ya öteki yönlendiriyordu, inisiyatif ele alamayacak kadar taşlaşmışım ama araştırma alanından uzaklaşamayacak kadar da şaşkındım. Düşkünler yurdunun en gariban şubelerinden en kalite briç kulüplerine kadar her yeri dolaştık, bu arada karşılıksız yardım veren bütün demekler de sıradan geçti: ağzına kadar dolu yatakhaneler, alaturka tuvaletler, sulu çorbalar, ketum müdireler, her katta su birikintileri. Her geçen gün Théo'yu intihara, Julia'yı da bir sonraki röportaj konusuna yaklaşıtıyordu.

"Ben, bir şey buldum!"

(Yaşlı kalbimde uyanan bir ümit.)

"Ne buldun, Julia, ne buldun?"

"Yüzyılın uyuşturucu ticareti. Bütün bu ihtiyarcıklar uyuşturucu satıcılarının avı aslında."

(Bana ne Julia, ilgilenmiyorum, benim ihtiyarı bul bana, işin mesleki kısmını birazcık bir tarafa bırak ne olur!)

"Deli gibi iğne kullanıyorlar Ben. Onları anlayabiliyorum, her şeyi unutmak istiyorlar, geleceği bile ve unutmak istemedikleri zaman ise hatırlamak istiyorlar: çifte doz!"

İçinde bir yangın başlamıştı ve bu yangını hiçbir şeyin söndüremeyeceğini tecrübe ile biliyordum.

"Bu ihtiyaçlarını benden çok önce anlayanlar olmuş. Bazı alışverişler gördüm... İnan bana asıl uyuşturucu ticareti burada geçiyor!"

(Tam da sıkıntılara bir yenisini ekleme zamanıymış gibi...)

"Aman kendine dikkat et Julia, dikkatli ol."

Ama bir kere başlamıştı.

"Tabii, ağrıların geçirmek için doktorlar asla yeterli doz vermiyorlar..."

(Julia, acı bana, benimle ilgilen, ÖNCE BEN, Julia!)

"Ve bütün bunlar yetkililerin amennasıyla oluyor, çünkü yüksek dozdan ölen bir ihtiyar yıkılan bir harabeden başka bir şey değil."

Yavaş yavaş Théo mağaza için adam toplamaya, Julia da röportajı için hazırlık yapmaya başladı ve ben sorunumla baş başa kaldım. Théo'nun boş kafamın içinde yankılanan cümlesiyle: "İşini bitirdi Ben, bütün gulyabanileri yok etti ve ortadan kayboldu..."

Hayır, Cırcır Böceği işini bitirmemişti. İdam edeceği bir gulyabani daha vardı. Altıncısı. Sonuncusu. Bunu bana o söyledi. Dün akşam. Bir gece metrosunun suni deri koltuğuna, benim tam karşıma, çok doğal bir şekilde oturup söyledi, halbuki ben onu asla bulamaya-cağımı düşünüyordum. Benim cırcır böceği suratlı ihtiyarcığım.

Konuşmayı anlatmak için sürpriz faslını geçiyorum.

"Sonuncusu mu?"

"Evet genç adam, onlar altı kişiydiler. Kendilerine 'III'lerin Kilisesi' diyen altı kişi."

"Niye yüz on birlerin?"

"Çünkü yüz on bir kere altı altı yüz altmış altı yapar, bu da iblisin sayısıydı. Kurban edileceklerin sayısı da yüz on birdi."

Bir çeşit acıma hissi göstererek gülümsedi:

"Evet, sembolik sayılar, genç adam, saçmalıklar. Canavarlıkların en kötülerini her zaman çocuklukta ortaya çıkar."

Tamam. Artık sürpriz kısmına dönelim. Cırcır Böceği gelip tam karşıma oturdu. Şaşkınlık çığlığımı engellemek için işaret parmağını dudaklarının üzerine koydu. Gülümsedi.

"Evet, benim," dedi.

Vagonda bizim dışımızda, uyuyan üç kişi vardı. Moralimi düzeltmek için fazla bir şey yapamayan Stojil'in yanından geliyordum. Stojil bıkmadan bana şunu tekrarlamakla yetinmişti:

"O uzakta değil, küçüğüm, inan bana: bütün gerçek katiller kendi hayaletlerine dönüşürler."

"Gerçek bir katil nedir, Stojil?"

"İştahsız bir katildir."

Eh işte! İştahsız katilim orada, karşımda oturuyordu.

Bir tahtta oturan cüce gibi, arkalığa yetişmek için kıçını oynatarak yerleşmişti. Bacakları, benim küçüklerin bacaklarının ranzalarından sallandıkları gibi, boşlukta sallanıyordu. Ve gözleri de onlarınki gibi parlıyordu. Öksüz misali gri gömleğini değil, yaşına uygun, yaşlılığının bütün kırışıklıklarını yansıtan bir tergal giymişti. Yakasında

bir Légion d'honneur madalyasının mor renkli kurdelası yanıp sönyordu. Küçük bir giriş yapmaya bile gerek görmeden bana anlatmaya başladı. Bir saniye bile üstüne atlayıp onu bağlayabileceğimi ve Coudrier'ye teslim edebileceğimi düşünmedi. Bir saniye bile bu fikir aklımdan geçmedi. Anlattıkça büyüyordu, dinledikçe küçülüyordum. Aslında pek de şaşırtıcı olmayan ve etki yaratma kaygısı olmadan anlatılan bir hikâyeye. Doğrudan konunun içinde. (İçinden felaket bir leş kokusu geliyordu!). 1942 – Avrupa pogromu için mağazanın kapatılması. Altı ay kadar süren hukuki tartışmalar. Mağaza sahipleri kendilerini korumaya çalışıyordu ve toplum, şeklen uygun olduğu sürece her şeye göz yumuyordu. Ama bu altı ayın sonunda, mağaza sahipleri tabii ki fırınların açık ağızlarına yem oldular: kitap duvarlarının ardına saklanmış şu adi Risson'un dediği gibi "Tarih kararını verdi"

1942: Altı ay boyunca büyük mağaza kendi karanlık kaderine terk edildi. Savaş uykusuna yatmış mallar ve onun çevresinde milisin kara kordonu. Bazı kahverengi gömlekliler ideologlar, mağazanın, Nazilerin bininci yıldönümüne kadar bir mezar gibi kapalı tutulacağını bile iddia ettiler.

"Bu sanki yarı olacakmış gibi konuşuyorlardı, genç adam, Avrupa'yı yuttukları için zamanı da onunla birlikte yuttuklarına emindiler."

Ve, gerçekten de, bu büyük mağaza firavunlara yakışır bir sır perdesine bürünmüş. Onun kör hareketsizliği söylentilere neden olmuş, bir cesetteki parazitler gibi. İçindeki gizli hareketler hakkında çeşitli söylentiler dolaşıyormuş. Bazıları için burası Direniş'in üst noktasıymış, başkaları için gestapolann işkence denemelerini gerçekleştirdikleri yermiş, daha başkaları için ise, birden yabancılaşan ölü bir tarihin kapalı müzesinden başka bir şey değilmiş. Her halükârda sanki artık onu tanımıyorlarmış gibi bakıyorlarmış.

"Hiçbir şey, insanların dolaşmasına artık izin verilmeyen kamuya açık bir alan kadar çabuk efsaneleşemez!"

Evet, o zamanlar hayal gücü, efsanelerin sonsuz tarlalarında büyük adımlarla ilerliyordu. Bütün hafızalarda bin yıl geçmesi için birkaç ay yetmişti.

"İşte '11'lerin Kilisesi'nin altı gulyabanisi de bu sonsuzluk zamanında, fosilleşmiş malların alacakaranlığında yaşıyorlardı."

"Kimdi bunlar?"

"Benim kadar siz de biliyorsunuz. Çeşitli yerlerden gelmiş, Ale-

ister Crowley'nin 'XX. yüzyılın karanlık düşükleri' dediği kimseleri aynı derecede aşağılayan, fakat karınca yuvasındaki karışıklıktan mümkün olduğu kadar çok faydalanmaya kararlı altı kişi."

"Profesör Léonard da bunlardan biri miydi?"

"Evet. Özellikle o kendini Aleister Crowley'ye bağlı görüyordu. Bir başkası Gilles de Rays'ın yerine koyuyordu kendini ve böylece şeytansı bir ayinde toplananların hepsi kendilerini zamanlarının ruhu olarak görüyorlardı. İşte böyle genç adam, onlar *zamanlarının ruhlarıydı*, canlı etle beslenen bir ruh."

"Çocuklar mı?"

"Ve bazen de hayvanlar, bunların arasında Léonard'ın kendi dişleriyle boğazladığı bir köpek de vardı.

(İhtiyar Julius'cuğum, demek ruhun bunu hissetmiş! Anlatsam da kimse bana inanmaz...)

"Kurbanlarını nereden buluyorlardı?"

"Açlık zamanlarında, Gilles de Rays çocukları çekmek için kileri açıyordu ve onlara Oyuncaklar Krallığını sunuyordu."

(Noel Gulyabanileri...)

"Bu çocukların çoğu, tehdit altındaki ana babaları tarafından, onları İspanya'ya, Amerika'ya, katliamlardan uzaklara yollayacak bir şebekeye teslim edilmişti. Aslında şebekenin bir ucu geceleri mağazanın içinde kayboluyordu. Ve şimdi ölecek kişi ise çocukları getiren bu altıncı adam."

"Ne zaman?"

Bu soruyu irkiliyormuşçasına sordum ve aynı saniyede dünyada bu soruya cevap vermeyeceğini düşündüm.

"Bu ayın yirmi dördünde."

Gülümseyerek bana baktı. Çok sakın bir şekilde tekrarladı.

"Ayın yirmi dördünde, saat 17.30'da, oyuncak reyonunda. Ve siz orada olacaksınız, genç adam. Tahmin ederim Bölüm Komiseri Coudrier de orada olur."

Benim cırcır böceği bize altı kere metro değiştirtti. Seramik koridorlarda yürürken hiç gürültü çıkartmıyordu. Ancak o zaman ayağındaki terlikleri fark ettim. Özür diliyormuş gibi bir gülümsemeyle "Yaşlılık..." diye mınıldandı.

Bütün sorularıma cevap verdi. Bütün hepsini içeren tek soruma bile:

"Neden beni de bu intikama kattınız?"

Metro, Goutte d'Or taraflarında yol alıyordu. Gecenin içinde siyahlar uyukluyordu. Dikkatli omuzlar üzerinde uyuyan kafalar.

"Neden ben?"

İçindeki kayıt defterine bakıyormuşçasına bana uzun uzun baktı ve sonunda cevap verdi:

"Çünkü siz bir ermişsiniz."

Ona öküz gibi bakmaya devam ettiğim için de söylediklerini açıkladı:

"Bu mağazada mükemmel bir iş yapıyorsunuz, insanlık dolu bir iş."

(Ne demezsin...)

"Herkesin suçunu üstünüze alarak, ticaret hayatının bütün günahlarını omuzlarında taşıyan bir ermiş gibi, hatta İsa gibi davranıyorsunuz!.."

(İsa mı? Ben ha! Sevgili İsa...)

"Sizi o kadar çok bekledim ki..."

Yortu günlerinin bütün ışıkları birden gözlerinde yandı. Ve içeriden aydınlatılmış bu vaziyette, bombaları neden benim gözümün önünde patlattığını açıkladı. Ona göre mutlak kötülüğün yok edilmesi, onun karıştının, mutlak iyiliğin, Günah Keçisinin, takip edilen masumiyet sembolünün, mesihin gözlerinin önünde olmalıydı. Evet, şeytanların yok edilmesine ermişin şahit olması gerekiyordu.

"Siz şahit olacaksınız genç adam, gerçeği bilen, onu öğrenmeye layık olan bir tek siz varsınız!"

Cırcır böceğimi Paris gecesine bıraktıktan sonra Coudrier'yi aramak üzere en yakın telefon kabinine koştuğumu söylemeye bile gerek yok. Hiç ses çıkarmadan dinledi ve ekledi:

"Ben size tehlikeli bir meslek icra ediyorsunuz derken..."

(Fazla uzun sürmeyecek, ermiş sözü veriyorum!)

"Ayın yirmi dördünde, saat 17.30'da, oyuncak reyonunda mı diyorsunuz? Yani perşembe günü. Ben orada olacağım, siz de orada olmaya çalışın, Bay Malaussène."

"İmkânı yok!"

"O zaman hiçbir şey olmayacak ve siz de adamlarımdan bir numaralı şüphelisi olarak kalacaksınız."

Anladım. Ona yine soruyorum:

"Son kurbanın kimliği hakkında bir fikriniz var mı, hani şu çocukları sağlayan kişi?"

"Hiçbir fikrim yok. Ya sizin?"

"Sadece şaşıracağımı söyledi."

"Neyse. Sürprizi bekleyelim o zaman."

Julius yatağımın ayak ucunda beni bekliyordu. Bütün bu hikâyede Julius benden daha fazla şey hissetmişti. Julius bütün soruların cevabını bulmuştu. Hâlâ yıkamadığım Julius. Düşünceli kafasını okşadım ve kendi kafamı yukarılardan yastığa bıraktım. Buz gibi kapağı olan bir derginin tokadı ile karşılaştım.

Bu *Actuel*'in son sayısıydı.

Ermiş'in hayatını anlatan sayısı. Sonunda çıkmış!

Benimle ilgili olan sayfaları açtım ve gerçeği söylemek gerekirse daha karmaşık bir şey hissettim. Eğer benim Légion d'honneur sahibi Zorro'm bunları okursa benim ermişliğim hakkında yeniden düşünecektir.

Diğer taraftan Sainclair'in suratının alacağı hali düşünerek müthiş sevindim. Ve kovulmak, bu pis işten sonunda kurtulmak fikri ile mest oldum. Çünkü soruşturma olsun olmasın, Sainclair artık beni kovmak zorunda kalacak!

Uzun süredir ilk kez (ve bir sonraki perşembeye rağmen) mutluluklar vaat edilen bir adam gibi uyudum.

35

"Çocuklarınız var mı, Malaussène?"

Yüzündeki hiçbir çizgi oynamıyor. Geçen seferki gibi beni odasında kabul ediyor. Ama ne viski ne de puro öneriyor. Oturacak bir yer bile göstermiyor. Ve bu defa, Sainclair, kendi kendini tebrik etmiyor. Sadece soruyor:

"Çocuklarınız var mı?"

"Bilmiyorum."

"Öğrenseniz iyi olur, çünkü size öyle bir dava açacağım ki, kay-

bettikten sonra yedi göbek ödeyemeyeceksiniz. Olası varislerinize haber vermeniz yerinde olur."

Gözlerinin önünde *Actuel*'in son sayısı açık ama o bana bakıyor.

"Yediğiniz ekmeğe tükürmeniz aslında sık sık karşılaştığımız bir şey. Bunu da pahalıya öderdiniz ama bir de zehrinizi saçtıktan sonra..."

Kafasından hızla bir hesap yapıyor...

"Fiyatı çok yüksek olacak, Bay Malaussène."

Silmek istediğim gülümseyişi, meşhur adaptasyonunun esnek kolaylığıyla yüzüne geri geliyor. Benim gibi bir ermişin asla sahip olmayacağı şu adaptasyon.

"Çünkü siz bir kontrat imzaladınız, hani şu Kalite Kontrol'ün işlevini açıkça tanımlayan kontrat. Ve zamanı geldiğinde, karşınızda –canı gönülden inanarak– sizin, görevinizi hiçbir zaman layıkıyla yerine getirmediğinizi, hasta kafanızın mahsulü olan bu iğrenç kurban rolünü oynamayı tercih ettiğinizi ve eğer mağazanın bir suçu varsa, bunun sizi hâlâ çalıştırması olduğunu söyleyen 855 çalışan bulacaksınız."

Bir süre geçiyor.

"Mağazanın yönetimini ele aldığım üç yıldan beri hiç kimse kovalmadı, Bay Malaussène."

Aynı gülümseme genişleyerek sürerken tekrarlıyor:

"Hiç kimse."

(Tek bir gülümsemesi olduğu aslında doğru.)

"İşte bu yüzden sizi hâlâ aramızda tutuyorduk."

Ve şimdi sesinde başka bir şey var. Bütün dünyadaki Sainclair'lerin gücünü yaratan bir şey: *inanıyor*. Şimdi uydurduğu hikâyeye gerçekten inanıyor. Bu onun gerçeği değil, bu gerçek. Yazar kasalann zillerini çaldıran gerçek. Tek gerçek.

"Bir şey daha var."

(Evet, Sainclair?)

"Sizin yerinizde olsam ortalarda fazla dolaşmazdım, çünkü eğer son altı aydır sizinle işi olan müşterilerden biri olsaydım, sizi bulmaya çalışırdım herhalde... Ne kadar sürerse sürsün."

(Gerçekten de önümde dikilen bir sırt görüyorum. Güneş tutulmasına neden olacak bir sırt: "Bu pisliklerin seni yemelerine izin verme küçük, saldır!")

"Hepsi bu kadar."

(Nasıl bu kadar?)

"Gidebilirsiniz, kovuldunuz."

İşte burada, ince bir şekilde mırıldanarak saçmalamaya başlıyorum:

"Ama bana soruşturma süresince polis personelinin değişikliğini yasakladığını söylemişsiniz..."

Müdüriyetten kahkahalar:

"Şaka yapıyorsunuz! Size yalan söyledim Malaussène, sadece yalan söyledim, mağazanın menfaati için tabii ki; rolünüzü çok iyi oynuyordunuz ve sizin istifa etmenizi istemiyordum."

(Güzel. Güzel, güzel, güzeel.... Oyuna geldim yani. Beni oyuna getirdi.)

Ve, beni nazikçe kapıya kadar geçirirken:

"Aslında sizi tam olarak kaybetmiş sayılmayız: bizim para kaybetmemize engel oluyordunuz, şimdi daha da çok kazandıracaksınız."

İşte böyle. Yüzyılın eğlencesine hazırlanırsınız ve zamanı geldiğinde *Fernet Branca** tadı verir. Bu noktada, başka birkaç şeyde olduğu gibi, Julia haklı: asla zevk vaadine yatırım yapmamak gerekir. Ya hemen ya da hiç. Altın Çağın gelmesi için çalışan şu karşımdakilere bir sorun...

Lehmann'ın son bakışının altından geçerken bu tür bir felsefe yapıyordum. Ah! Yürüyen merdiven beni cehennemin derinliklerine götürürken saydam kafesinden bana attığı şu ihanete uğramış adam bakışı... Utanç verici! Utanıyorum, halbuki çok keyifli olmam gerekirdi!

O kadar dalmışım ki merdiven asla hareket etmeyen yere gelince neredeyse düşüyordum. Ve dengemi yeniden bulduğumda (oyuncak satan küçük tezgâhtarların kıkırdamaları) yeni bir gülümseme ile Miss Hamilton'un buğulu sesini duyuyorum:

"Bay Cazeneuve, şikâyet bürosuna bekleniyorsunuz."

Hayat akışında insanın kendi kaderine acıdığı bir an olması gerek, gün içinde belli bir an. Ne iş, ne yemek, ne de sindirim tarafın-

* Çok acı bir içki. (ç.n.)

dan işgal edilmeyen, ıssız bir plaj gibi tamamen boş ve insanın, felâketin derecesini rahatça ölçebileceği bir zaman olmalı. Bu ölçümler, insanın gözünün önünde olduğu zaman, gün daha iyi geçecektir, hayaller kaybolacak, manzara açıkça şamandıralarla işaretlenecektir. Ama şanssızlıklarımızı, ufkumuz hemen işe başlayacak olmanın tedirginliği ile kararmışken, iki çatal darbesi arasında düşününce hata yapıyoruz, yanlış değerlendiriyoruz, olduğumuzdan daha kötü durumdaymışız gibi geliyor. Hatta bazen kendimizi mutlu sandığımız bile oluyor!

İşte, telefon çalmadan iki saniye önce, Julius'un sıcaklığı beni ısıtırken, yatağımın üstüne uzanmış bunları düşünüyordum. İyiydim. Sainclair'e karşı başarımın yerini alan bu yenilgi tadını geniş getirirken, zavallılığımın kesin yüzeyini hesaplıyordum. Şanssızlık bahçemin mükemmel ölçümleri gözümün önüne tam geliyordu ki, bu allahın cezası telefon zili bütün hesaplarımı karıştırdı ve hayalle en çok beslenen bir harekete neden oldu: telefonu açmak.

"Ben? Louna'nın süresi doldu."

"Süresi doldu" Bu tür sözleri ancak Thérèse söyleyebilir. Ben öteki tarafı boyladığımda, ölümünden sarsılmak yerine "ağabeyi öldüğü için çok etkilendiğini" belirtecektir.

İyi. Louna'nın "süresi dolmuş" Kliniğin bembeyaz adresini aldım, kendimi metroya attım, direği yakaladım ve bir an önce her şeyin olup bitmesini bekliyorum. Yeni gelen ikizleri keşfetme fikriyle içimde titreyen bir şey var (İkisi için tek mi?). Beş sene önce Ufaklığın, ondan daha önce Jérémý'nin ve daha da önceleri Clara'nın ortaya çıktığı zamanki kadar kuvvetle çarpan bir şey – Clara'yı ben karışladım (ebe sarhoştı ve doktor da paraları alıp kaçmıştı), göbeğini ben kestim ve benim Clara'ma hoş geldin dedim, annem geri planda, o zaman bile: "Sen iyi bir oğulsun, Benjamin, her zaman iyi bir evlat oldun..." diyordu.

Evet hissettiğim şey mutluluk. Yani bir tür mutluluk. Yatağımda uzanırken düşündüğüm bütün önlemler iyice birbirine karıştı. Yine de kendimizi doğru düşünmeye zorlayalım. "Louna'nın süresi doldu": yeni felâketlerin başlangıcı olan şeyi tanımlamak için utangaç bir iyimserlik. Çünkü ikizler, boşuna kendimizi kandırmayalım, beslenmesi gereken iki ağız daha, eğlendirilmesi gereken dört kulak da-

ha, dikkat edilmesi gereken yirmi kadar parmak daha ve düzeltilmesi gereken ruh halleri demektir, tekrar ve tekrar! Bütün bunları Sainclair'in açacağı dava, ufuktaki iflas, belki de hapis, her halükârda namussuzluk ve (Zola yardım et!) benim alkolik olmam ile birlikte düşününce... Ne olursun! Beş yaşlarına gelir gelmez ikizleri sokağa atarım! Evet böyle yapacağım! Onları sakat bırakıp dilendireceğim! Eve eli boş gelmek yok, ha! Boş tabaklarınızdan başka bir şey yemek istiyorsanız tabii!

Niçin "gerçekler" bütün projelerime ters düşüyor? Niçin hayat ne dersem tersini yapıyor? Pırıl pırıl ve çiçekler içindeki bir klinikte, Louna'nın başucunda kendi kendime bu soruyu soruyorum, gözlerim kardeşimi kollarında sıkan Laurent'da "Biricik sevgilim, biricik sevgilim" sonra suratını, çocukları babalarının vahşetinden korumak üzere yaratılmış aseptik akvaryuma yapıştırıp böğürüyor:

"Üç tane Louna'm var Ben, üç tane Louna! Bir tane vardı, şimdi üç tane var!"

(Birinin fiyatına olmayacaktır, emin olabilirsiniz!)

Ve her şey Koutoubia'da son buluyor, Amar, ona her yeni doğumu bildirmeye gidişimde yaptığı gibi hepimize kuskus ikram ediyor.

"Önemli bir şey keşfettim Ben (16 derecelik bir Mascara şarabının yardımıyla felsefe yapan Laurent), gerçekler her zaman hayallerden daha katlanılabilir oluyor, daha kötü olsalar bile! Çocuk istemiyordum, iki tane oldu, eee! Korkunç olan şey bu değil Ben, korkunç olan şey bu mucizeden bu kadar korkmuş olmam. (İç çekmeler...) Ah! Ben, bunu Louna'ya nasıl yapabildim? (Hıçkırıklar...) Suratıma bir yumruk at Ben, sana yalvarıyorum, suratıma bir yumruk at, kardeşin için yap bunu! (Kendine vuruyor, gömleği yırtılıyor...)

"Bir bardak Mascara?"

"Evet, bu sene hiç de fena değil."

"Ben?"

Julia'nın eli bacağına sanyor.

"Clara bana dava hikâyesinden bahsetti, merak etme, Sainclair sana hava atmış. Eğer bir dava olursa, bu dergiye karşı olur ve yargıç gerçekten çok kötü niyetliyse bize bir frank ceza keser."

Gözleriyle Hadouch'un kışını okşayan Théo, "De Gaulle öncesi eski frank, bir mikro frank," diye belirtiyor.

Mırıltılı bir akşam. Clara, Jérémý'nin etini kesiyor, Thérèse, televizyonun karşısına çakılmış, bıkmadan Ümmü Gülsüm'ün cenaze törenini seyrediyor, Ufaklık, Julius'a nane çayı içirmeye çalışıyor, Amar, New Belleville'in yükselmesiyle lokantasının yakında yıkılacağını yüzüncü kere anlatıyor bize.

"Senin için üzgünüm, Amar."

"Neden? Dinlenmek iyi bir şeydir oğlum."

Ve bana, emekli olduğu zaman romatizmalarnı iyileştirmek için neler yapacağını, güney sahranın kumlarına nasıl gömüleceğini yeniden anlatıyor. (Amar'ın beyaz başı; Sahra'ya gırtlığına kadar gömülü...)

Ve her şeyin sonu gelmişti ki, (Laurent körkütük sarhoş, tabağının içinde uyuyor, Jérémý ve Ufaklık, onları kuluçkalayan Julius'un tüyleri arasında top gibi olmuşlar, Théo uzun süredir Hadouch ile birlikte kayıp, Thérèse semah yapan dervişlere dönüşmüş, Julia'nın eli son saldırının kaçınılmaz olduğunu belirtiyor) Clara, benim Clara'm büyük haberi veriyor:

"Sana bir sürprizim var, Benjamin."

36

Sürpriz bir telgraf şeklini aldı (hâlâ sürprizlerden hoşlanıyor muyum acaba?). Büyük bir yayınevinden (birbirlerini yesinler diye adını vermiyorum...) gelen bu telgraf gözdağı verircesine yazılmıştı, şu kısa sözlerle:

"ÇOK İLGİLENİYORUZ, ACELE GELİN."

İnsanın kendine rağmen bir dahi olduğunu keşfetmesi hiç de fena değil. Uyku tutmayan bir çocuk gürhuna anlatılan, ayrıntı yeteneği olmayan bir sekreter tarafından daktilo edilen ve yetkisiz bir aracı tarafından yollanılan birkaç aylık tutarsız gevezeliklerin, bir yayının cannavannın ağzının suyunun akmasına yettiğini düşünmek keyif verici.

İşte uyandığımda kendime bunu dedim. Metroda kendime bunu dedim. Yaldıza çalan boz renkli eski lambrileri, ultra modern mobilyaların cürctkâr geometrileri ile birleştiren bu devasa (büro? salon?)

konferans salonu? yarış pisti?) içinde beklerken de kendime bunları diyorum. Alüminyum ve yalancı mermer, dinamizm ve geleneksellik, geçmiş dolu ve geleceği yutacak bir yer, daha kötü bir yere de düşebilirdim.

Beni karşılayan züppenin telaşlı nezaketi, burada benden başka kimsenin beklenilmediği hissimi doğruluyor. Telgraf yollandığından beri kimse uyumuyor. Havada bir şeyler, soluk almayı bile bıraktıklarını söylüyor bana.

"Ya Malaussène reddederse?"

Konferans masasında panik rüzgânı.

"Ya başka teklifler aldıysa?"

"Verilenin beş mislini teklif ederiz, baylar..."

(PATLAMA... Clara'nın başlığı hiç de o kadar kötü değilmiş.)

"Size bir şey ikram edebilir miyim?"

Kitaplıklardan birinin arkasında duran bir minibarı ortaya çıkarıyor züppe.

"Skoç? Porto?"

(Aslında küçük bir porto için uygun bir saat, değil mi? Evet.)

"Kahve."

Fark etmez: kahve. Anlamış görünen bir sessizlik. Bacak bacak üstüne atılmış. Züppenin uzun bakışları. Benim küçük kaşığımin gümüş kaplama yuvarlaklığı.

"Gerçekten çok dikkât çekici Bay Malaussène."

(Dikkat'in üzerine şapka gelmez.)

"Ama size daha fazlasını söylemeye yetkim yok."

Hafif bir gülüş.

"Bu şeref edebi işler müdiremize ait."

Hafif bir gülüş.

"Dikkât çekici bir kişilik, göreceksiniz."

(O da mı?)

"Biz bizeyken ona Kraliçe Zabo deriz."

(Biz bize sayılırız, Kraliçe Zabo olsun.)

"Kararlarında bilgelik ve konuşmasında açıklık vardır..."

Hafif bir tereddütten sonra daha alçak bir sesle ekliyor:

"Bütün sorun da burada zaten."

(Sorun mu? Ne sorunu?)

Gülümseme, öksürme, ayrıcalıklıların sıkıntılarını dışa vurma

işaretleri, sonra birdenbire:

"Güzel, burada olduğunuzu bildireyim."

Züppe çıktı. Çıkalı yarım saat oldu. Yarım saattir Kraliçe Zabo'nun ortaya çıkmasını bekliyorum. Önce buradaki kitapların bana arkadaş olacaklarını düşündüm, alçak gönüllülikle kütüphanenin önünde durdum, saygıyla elimi uzattım, dikkatle bir cildi çektim: kap boştu. İçinde kitap yoktu.

Başka yere baktım: aynı şey.

Bu odada bir tek kitap bile yok! Boyalı kaplar sergileniyor o kadar. Malaussène, bir yayıncının mekânında bulunduğundan kuşkun olmasın.

Bir best-seller'in yayınlanmasının bana ne kadar kazandıracığını hesaplayarak kendimi avutuyorum. Sinema, televizyon, radyodan okunma hakları gibi her şeyi dahil edersek hesaplamaya imkân yok. En alt düzeyde düşününce bile benim aritmetik bilgimi fazlasıyla aşıyor. Kim ne derse desin bu kokmuş günah keçisi işinden ayrılmakla iyi yapmışım. Otuz yıl çalışsaydım bile bunun onda birini kazanamazdım!

Kraliçe Zabo işte bu mutluluk anımda içeri giriyor. Kraliçe Zabo!

"Ah! Günaydın Bay Malaussène!"

Tepesine şişko bir surat takılmış uzun boylu iskelet gibi bir kadın. (Günaydın bayan...)

"Hayır, yerinizden kalkmayın, zaten sizi uzun süre tutmayacağım."

Nezaket formülleriyle fazla uğraşmayan cırtlak bir ses.

"Eeee?"

O kadar yüksek sesle "Eee?" diye bağırdı ki yerimden sıçradım. (Ne eee'si Majesteleri?) Çok aptalca bir yüz ifadem vardı herhalde, çünkü büyük bir kahkaha patlatıyor. İnanılmaz bir şey, kafası gerçekten de tesadüfen vücudunun üstüne düşmüş gibi.

"Ah! Hayır Bay Malaussène, aramızda bir yanlış anlaşılma olmasın, sizi kitabınız için çağırtmadım, bu tür saçmalıkları yayımlamıyoruz!"

Soytan rolündeki züppe öksürüyor. Kraliçe Zabo bütün vücuduyla geri dönüyor:

"Ne var, saçmalık değil miydi? Sizin fikriniz de buydu Gauthier!"

Sonra yine bana dönerek:

"Dinleyin Bay Malaussène, bu bir kitap değil, içinde hiçbir estetik proje yok, her tarafa dağılmış ve hiçbir yere çıkmıyor. Ve siz asla daha iyisini yapamazsınız. Hemen vazgeçin dostum, sizin yeteneğiniz bu alanda değil!"

Soytan Gauthier görünmez olmayı isterdi. Benim ise içimi kaldırmaya başlıyor bu Kraliçe Zabo.

"Sizin yeteneğiniz bu alanda!"

Nereden çıkarttığını bilmediğim *Actuel*'in o sayısını dizlerimin üzerine atıyor. Geldiğinde elleri boş değil miydi?

"Bir yayınevinde sizin gibi birisine ne kadar ihtiyacımız var bilemezsiniz. Günah Keçisi! İşte tam bana gereken şey. Bakın Bay Malaussène, kendi yerime kendimin azarlanmasından bıktım!"

Ardından, bir şey kaçak yapıyormuş gibi tiz bir sesle uzun bir gülüş geliyor, kontrol edilemeyen. Ve birdenbire duruyor.

"Kendilerinin dikkatli okunmadıklarını düşünen çirak-yazarlar, kötü yayımlandıklarını söyleyen yeni-yazarlar, az para aldıklarını söyleyen eskiler, yani herkes bana bağıyor, Bay Malaussène! Yirmi yıllık meslek hayatımda halinden memnun olan bir tek yazara rastlamadım!"

Kraliçe Zabo bana, üstün zekâlı, elli yaşlarında ve üstün zekâsının canlılığını hâlâ hazmedememiş küçük bir kız etkisi yapıyor. Ama bir şey daha var. Bu zorlama neşede hissedilir bir üzüntü var. Evet bu şişko suratın elektriklenmiş kütesinin altında üzgün üzgün kaynayan bir şey var.

"Bakın Bay Malaussène, daha geçen hafta, iki ay önce bize yollamış olduğu yazısı hakkında ne düşündüğümüzü sormak için bir aday geldi. Saat sabahın dokuzuydu. Burada bulunan Bay Gauthier, (Bay Gauthier burada mısınız?) onu kendi bürosunda kabul etti ve tam uyanamadığı için, kendininkiler arasında bulunan değerlendirme notunu benim dosyalarımın içinde aramaya geldi. O yokken, diğeri kâğıtları karıştırmaya başlamış tabii. Üzerine "boktan" yazdığım değerlendirme notunu buluyor. Evet, aramızda işleri çok kısa hallederiz; Gauthier'nin işiyse bu kısalığın içini doldurmak. Kısaca bu not, yazıyı yazan tarafından okunmak üzere hazırlanmamıştı. Peki, sizce bunu okuduktan sonra tepkisi ne oldu, Bay Malaussène?"

(Eh! Yani, ne bileyim...)

"Gidip kendini Sen nehre attı, işte orada, tam karşıda."

Şimşek gibi bir hareketle nehre açılan çifte camlı pencereyi gösteriyor.

"Onu çıkarttıkları zaman üzerinde hâlâ benim imzam bulunan değerlendirme notu varmış. Çok rahatsız edici."

Tamam, onda neyin bozuk olduğunu anladım. Kraliçe Zabo bir zamanlar hassas biriymiş, bütün insanlığın başına gelen kötülüklerden dolayı üzülen küçük bir kız. İşkence çeken bir genç kız. Bunun gibi bir şey. *Varoluş üzüntüsünün* anlaşılmaz taşıyıcısı. Karışıklıklar işkenceye dönüştükten ve birçok kararsızlıklardan sonra, moda olan bir psikanalistin kapısını çalmış. Onu dinleyen psikanalist, bu canlı çocuğu rahatsız edenin insanlık olduğunu hemen anlamış ve sabırla, birbiri ardından gelen koltuk seanslarıyla vicdanının kökünü kazımış ve yerine sosyal ekmiş. İşte Kraliçe Zabo bu. Başarılı olmuş bir psikanaliz: yediği zaman sadece kafası faydalanıyor, vücudu değil. Başkalarıyla da karşılaştım, benziyorlar.

"İşte kendimi bu tür rahatsızlıklardan korumak için sizi işe alıyorum, Bay Malaussène."

(Ben mi? Ben işe girmedim ki!) Sessizlik. Majestelerinden röntgen gibi bir bakış fırlatılıyor. Sonra:

"Böyle bir yazıdan sonra mağaza sizi işten çıkarmıştır herhalde, öyle değil mi?"

Morötesi bir bakış. Bir gülümseme gölgesi:

"Belki de sırf bunun için yayımlatmışsınızdır?"

Sonra kesinlikle:

"Bu saçmalık, Bay Malaussène, siz bu meslek için yaratılmışsınız, başka bir şey için değil. Günah Keçisi: bu sizde var olan bir durum."

Ve beni hızla kapıya götürürken:

"Hiç hayale kapılmayın, eminim ki bir sürü teklif alacaksınız. Size ne teklif ederlerse etsinler, size iki mislini ödeyeceğimizi unutmayın."

Sonunda perşembe günü geliyor. Her saniye üzerinde konsantre olarak zamanı tutmaya çalıştım ama nafile, ruhumun çatlaklarından aktı gitti. (*Benim ruhum çatladı... Clara sözlü sınavından bu yüzden kaldı...*)

Oyuncak reyonu kalabalık değil, hatta hiç değil. Birileri bir şey söylemiş olmalı, müşterileri gizlice uzakta tutan bir şey. Ben oradayım. Ve Cırcır Böceği ile yeraltında gezindiğimiz o gecedен beri her saniye bu anı düşündüğümü fark ediyorum. En ufak düşüncemin gerisinde bile bu anın takıntısı vardı. Korkuyorum. Allahım, hem de nasıl korkuyorum! Saat on yedi-otuz. Cırcır Böceği daha gelmedi. Coudrier de gelmedi. Adamlarından hiçbiri de gelmedi.

Benim küçük sincap suratlı tezgâhtarım zayıflamış. Yanaklarındaki kış stokları gitmiş: mağaza... Mağazanın yorgunluğu... Güzel arkadaşı saat dört dalgasıyla gelen çocukların karıştırdığı tezgâhları düzeltiyor. Cırcır Böceği yok.

Ben buradayım.

Ya kurban? Kurban burada mı? "Zamanı gelince size gösteririm, görünce şaşıracaksınız..." Neden şaşıracağım? Aslında hep bunu düşündüm. (Neden şaşıracağım? Öyleyse kurbanı tanıyorum herhalde? Tanınmış biri mi? Medya'dan biri mi?) Bunları ve gerisini hep düşündüm. Metrodaki konuşmamızı düşündüm. "Onları neden mağazada öldürüyorsunuz? Onları oraya mı çekiyorsunuz? Nasıl?" Benim ihtiyarcık nazik bir şekilde gülümsedi: "Bazen roman okur musunuz?" Evet okuduğumu, hatta bazenden daha sık okuduğumu söyledim. "Öyleyse sanallığın bütün sürprizlerini aynı anda harcamamak gerektiğini biliyorsunuzdur." "Harcamamak" fiilinin onun yaşına uygun bir fiil olduğunu düşündüm. Ama ya sanallık? "Sanallık mı?" "Tabii, kendinizi bir romanın içinde farzedin, bu korkunuzu yenmenize yardımcı olacaktır." Ve, "Belki de hoşunuza bile gidecektir," diye ekledi. İşte orada onun o kadar açık olmadığını düşünmeye ve korkmaya başladım. Bu larva halindeki korku bir saniye bile peşimi bırakmadı. Sıvılaştırıcı yan etkileri ile birlikte. Rabelais "Vézarde" derdi. (İshal yani.) Nereden kaptığımı düşünüyordum. Demek korkuydu... Ya Thérèse? Thérèse'i bulmayı ve onun o olduğunu anlama-

yı nasıl başarmıştı? "Kız ve erkek kardeşlerinizden size en çok benzeyeni o." (Ya, öyle mi? Diğerlerini de mi tanıyor yani?) Evet, evet, Ufaklığı ve onun Noel gulyabanilerini, Jérémý'yı ve onun deneysel bilimlere olan yeteneğini, Clara'nın gözünü... "Bunda gizlenecek bir şey yok ki genç adam, arkadaşınız Théo sizi çok seviyor." Tabii, doğru Théo. Théo ona bizden bahsetmiş. "O nasıl bizim ailemiz sayılıyorsa sizler de onun bir tür ailesi sayılırsınız." Bizim mi? Ya! Evet, mağazadaki ihtiyarcıklar. Her neyse, bugün beni buraya getiren Coudrier'nin ihtarı değil bunlar oldu; bunlar ve eğer kaçarsam ailemin üzerinde dolaşacak olan garip tehdidi hissetmem... Halbuki, ne kadar çatlak olursa olsun bu efsanevi büyük babayı, bu "gulyabani yiyicisini" sevmeye devam ediyordum. Metro bizi, hayatın salladığı gibi sallıyordu ve kışının üzerinde dengede kalabilmek için küçük ellerini iki yana yapıştırmıştı. Bir çocuk bisikletinin yan tekerlekleri gibi.

Evet bu ihtiyarı alabilirdim, alıp büyük baba niyetine eve yerleşirebilirdim; eğer bu bomba hikâyesi ve şu Allahın cezası randevu olmasaydı. Ne de olsa küçük kışının üzerine oturmuş bana bir cinayetten bahsediyor...

"Siz şahit olacaksınız genç adam, buna layık olan bir tek siz varsınız!"

Orada. Geldi. Théo'nun ihtiyarlarının gri gömleğini giymiş. Yüzüne onların bunak ifadesini yerleştirmiş. Bu ilk başta mızlayan ihtiyarcık. AMX 30'un ihtiyarcığı. Beni görüp görmediğini anlamaya imkân yok. Reyonun öbür ucunda. Kollarında şu baygın kadını taşıyan robotlaştırılmış King Kong ile oynuyor, hani dalgıcı kazıkladık-tan sonra moralimi bozan oyuncakla. Ben periskopumu çıkartıp mağazada polis izi arıyorum. Yok. Oraya buraya dağılmış müşteriler ne olduğunun farkında değil. Ya kurban? Ortada kurban da yok. En azından tanıdığım kimse yok. Coudrier, Allahın cezası! Kışımın Napolyon'u, bana Grouchy* numarası çekme! Buraya gel! Korkudan ölüyorum. Bir cinayete tanık olmak istemiyorum. Ben katillerin öldürülmesini istemiyorum, hiçbir zaman da istemedim, ben buna karşıyım! Coudrier, allahın cezası, buraya gel! Polislik görevini yap! Zor-

* Gelmediği için Napolyon'un Waterloo savaşını kaybetmesine neden olan general. (ç.n.)

ro'yu ve avını yakala! Birincisine madalya tak, ikincisini çöpe at ama beni bu işe karıştıрма! Ben namuslu bir aile ağabeyiyim! Ben adaletin ne koluyum ne de gözüyüm! COUDRIER! NEREDESİN?

(Bir gün polisin gelmesini bu kadar candan bekleyeceğimi bana söyleselerdi...)

Cırcır Böceği beni gördü.

Bana gülümsüyor.

Yalancı bunak pandomiminin ardında bana beklememi, acele etmememi işaret ediyor. Bir çocuk gibi, kollarında baygın Clara'nın bembeyaz vücudunu taşıyan kara maymunla oynamaya devam ediyor. Ayaklarının dibine yerleştiriyor ve bana doğru yolluyor. Hain maymun harekete geçiyor. Tamam, oynayalım. Tam vakti! Sabredelim...

(Ben toz oluyorum. Burada kalamam. Toz oluyorum! Eğer beş saniye içinde İmparatoru ve ordusunu görmezsem gidiyorum!)

Bir...

İki...

Üç...

Birden kafamda bir ışık çakıyor. KURBANI TANIYORUM! Bupis Risson! Rüyanın kitapçısı! Her şey uyuyor: yaşı, beyin ko-kuşmuşluğu, kırk sene önce mağazada bulunmuş olması. Temin eden kişi! Çocukları temin eden oydu. Çocuklarını savaşın dışına kaçıracağını söyleyerek tehdit altındaki ailelerin kafasını bulandırıp gulyabanilerin koca salamura fıçılarını dolduran oydu! Bu rolü oynayabilecek bir tek o var benim tanıdığım! Risson. Garip bir şekilde kendi ölümünün çekici kokusuna dayanamayarak her an gelebilir. Ve gözlerimin önünde patlayacak! Eğer ben toz olursam gene ölecek. Bundan kesinlikle eminim. Bu cinayetin ermiş şahidi olmam için saatini ve yerini bilmem yeterliydi! Geçen sefer Thérèse'in orada olması Zorro'ya yetmişti. Artık gidemem. Ben katil değilim. Olmak istedim, eminim ki hayatı kolaylaştırıyordur, ama bu benim ermiş tabiatıma aykır. Kalmalıyım. Büyük adımlarla dolaşan şu gorille gerektiği kadar oynamalıyım. Beklemeliyim. Dayanmalıyım. Ve Risson gelir gelmez onun üzerine atılıp mayın tarlasından uzağa atmalıyım. Sonra adalet onunla uğraşsın, ama ben olmayayım. Cani olmadığım gibi yargıç da değilim!

Bu gorilin yürüyüşünde bir penguenin sevimliliği var. Bu sahte masumiyet onun karanlık yönünü arttırıyor. Gözleri kırmızı. Ağzında ateş, kollarında Clara var... Saçmalamayı bırak Malaussène, şimdiki sırası değil. Ayaklarına kadar gelince onu ona geri yollarsın. Ve bu saçma oyunun sürmesi gerekiyor. Sürmesi! Hepsi bu kadar. Bir şey oluncaya kadar, Coudrier gelinceye ya da Risson'un uzun ve soylu silueti yürüyen merdivenin tepesinden görününceye kadar sürmesi... Bu maymunun kılları gerçekten kapkara. Ve genç kızın vücudu bembeyaz. Siyah ve beyaz. Ölü gecenin üzerinde parlayan beyaz etin ışıltısı! Ağızdaki alevler ve gözlerdeki karanlık parıltı...

Ve birdenbire, bana bakan diğerinin, uzaktaki Cırcır Böceğinin gözlerini görüyorum. Bana gülümsüyor. Benim efsanevi büyük babam...

Ve anlıyorum.

Anlamak için çok zaman harcadım!

Bir ömür harcadım.

Daha az değil.

Bu bakış Léonard'inkiyle aynı! Bu gözler iblisin gözleri.

Ve bana yolladığı ölüm.

Şaşkınlık ve korku o kadar şiddetli ki ateşten kılıç bir kere daha kafamın içinden geçiyor. Kafatasının içinden kanları akan ıstırye dolu bir şiş çıkarılıyor.

Gene sağırlaştım. Ve, tabii ki Coudrier'yi görüyorum. Buradan on metre kadar ileride. Onun gibi giyinmiş bir teşhir mankeninin yanında onun kadar hareketsiz duruyor. Coudrier. Carrega deri ceketlerin orada. Ve birkaç tane daha var. Birden polislerin varlığını fark ediyorum.

Goril bir metre kadar daha ilerledi.

Niye ben?

Şeytansı büyünün gözlerinde okunan bu neşe!

Benim anladığımı anladı!

Birden anlıyorum.

Temin eden kişi, altıncı kişi, *sonuncu kişi o!* Bilmediğim bir nedenden dolayı bütün hepsini öldürdü. Şimdi de beni öldürmek istiyor.

Neden?

Majesteleri Kong yaklaşüyor. Caregga sağ elini montunun arasına sokarak Coudrier'ye soran gözlerle bir bakış atıyor. Coudrier ba-

şıyla çabucak bir hayır işareti yapıyor.

Hayır mı? Ne demek hayır? Evet, Allahım! Evet! Ateş et Carrega! Gorilin kıvılcımlarında mavi de var. Mavi ve kırmızının kanını ortaya çıkartan bir sarı var.

Coudrier'ye kayıp bir bakış.

Caregga'ya sağır ve dilsiz bir yakanış.

Donmuş bir hamle.

Hiçbir cevap gelmiyor.

Ve ihtiyarın yüzündeki tarif edilemez keyif.

Benim korkumun ortaya çıkmasının getirdiği keyif. Orgazm! Hayatının keyfi! Sadece bu anı bekleyerek yaşamış olsa bile yüz yıl dayanmaya yeterdi!

Coudrier müdahale etmeyecek.

Bendeki hiper-ayık sağır bunu bendeki hiper-öngörüşlü sağıra söylüyor.

Herkes benim havaya uçmamı bekliyor!

Havaya uçmaksa, uçuyorum!

Hayatımın plonjonu. Doğrudan çocuk hırsızı maymunun üzerine! Sanki başka birisiymişim gibi kendi vücudumu havada, yere paralel olarak gördüm. Maymunun üzerine atladım ama o gülen gulyabaniyi gözlerimden kaçırmadan. Ve avımın üzerine kapandığım zaman...

Açma kapama düğmesine bastığım zaman...

O patladı.

Orada.Tezgâhın öbür ucunda.

Gri gömleği şişti.

Yüzü bir saniye zevkin doruğuna çıktı.

Sonra gömleği, bir zamanlar gövdesi olan kanlı bir püreyle boşaldı.

PATLAMA.

Ve ayağa kalktığım zaman beni bir katil yaptığını anladım.

Neden ben?

Neden?

Polisler beni götürdü.

Kulaklarımın geri gelmesi için bu sefer saatler gerekiyor. Sesli olması gereken bir hastane odasında yalnız başıma saatler geçirdim. Tabii, bendeki bu gidip gelen sağırılık durumuyla ilgilenen beyaz profesörü dinleyen otuz kadar öğrenciyi saymazsak. Profda bilgeliğin gülümseyişi var, diğerlerinde öğrenmenin ciddiyeti. Bir gün onun yerini almak için birbirlerini yiyecekler. O koltuğuna sarılacak. Bütün bunlar benden uzakta olacak. Çünkü üzerimdeki altı cinayet yüküyle ben, bir delikte sonsuzluğun birimlerini sayıyor olacağım.

Neden?

Neden ben?

Neden suçu benim üzerime yıktı?

Cırcır Böceği bana cevap veremez artık.

Sahi benim bu ideal büyük babamın adı neydi? Adını bile bilmiyorum.

Hiç olmazsa sonuna kadar sağır kalsaydım. Ama hayır, beyaz prof diplomasını bakkaldan almamış. Yani, kulaklanımı açıyor.

"Aslında tam bir lezyon sayılmazdı baylar."

Bilgelik piranalarından hayranlık mınıltılan.

"Semptomların geri gelmesi için hiçbir şans kalmadı artık."

Ve yumuşak parfümlü sesiyle bana:

"İyileştiniz dostum. Artık bana sadece sizi serbest bırakmak kalıyor."

Serbestliğim hemen Müfettiş Caregga'nın şahsına doğru gidiyor. O da, tek kelime etmeden beni *Quai des Orfèvres'e** götürüyor. (Madem dilsiz birine teslim edecektiniz o zaman niye kulaklanımı açtınız!)

Kapıların çarpması. Merdivenler. Asansör. Koridorda topukların çıkarttığı sesler. Kapıların çarpması. **Ve Bölüm Komiseri Coudrier'nin kapısına tak, tak, tak.**

Telefon ediyordu. Kapatıyor. Bana bakarak uzun uzun başını sallıyor. Soruyor:

* Emniyet Müdürlüğü. (ç.n.)

"Kahve?"

(Neden olmasın?)

"Elisabeth, rica etsem..."

Kahve.

"Teşekkür ederim. Çekilebilirsiniz."

(Tamam. Ama kahve termosunu bize bırakın, evet, işte öyle.)

Bu binada çarpmayan tek kapı, Bölüm Komiseri Coudrier'nin

Elisabeth'in üzerine kapanan kapısı.

"Eee oğlum, sonunda anladınız mı?"

(Tam anlamadım, hayır.)

"Serbestsiniz. Onları rahatlatmak için şimdi ailenizi de aradım."

Sonra açıklamalar geliyor. Son açıklamalar. İşte: ben bir katil değilim. Ama benim havaya uçurduğum şu pis cüce, katildi. Bu bir! Sonra o sadece, beni gorilin üzerine atlamaya mecbur ederek kendi ölümüne neden olmakla kalmadı, aslında bütün gulyabaniler ekibini temizleyen de oydu.

"Onları mağazaya nasıl çekiyordu?"

Birdenbire aklıma bu soru geliyor ve gerçekten Coudrier de bunun hakkında çok düşünmüş.

"Onları oraya çekmiyordu. Kendi istekleriyle geliyorlardı."

"Ne diyorsunuz?"

"İntihar, Bay Malaussène."

Birden gülümsüyor ve koltuğunda geriniyor:

"Bu iş beni otuz yaş gençleştirdi. Bir fincan daha kahve?"

İkinci Dünya Savaşı sürerken, buna benzer dünya kadar tarikat varmış. Üstelik, barış imzalandıktan sonra Komiser Coudrier'nin ilk görevlerinden biri bu şeytani kazanları temizlemek olmuş.

"Oldukça monoton bir işti oğlum, bu kırklı yılların tarikatları iki kan damlası gibi birbirlerine benziyordu."

Evet, hepsi aynı modelmiş. Yaşanılan anın mistik çekiciliğine bağlanarak moral ve ideolojik değerlerin reddedilmesini içeren garip bir olgu. *Her şeye izin var çünkü her şey mümkün.* Kafalarında aşağı yukarı bu vardı ve zamanın ölçüsüzlüğü onları cesaretlendiriyordu. Havada rekabet vardı diyebiliriz. Bunlara insanı muhtaç ve tedbirli yapan materyalizmin radikal bir kritiği ekleniyordu; yaptıklarının bedelinin ileride ödenmeyeceğine dair iğrenç bir güven yaratıyordu!

Yaşasın şimdi! Ve yaşasın büyük zevk verici İblis, Sonsuz anın Prensi! İşte, kabaca bu. Ve dönemin tatlı delileri, anında kurulan, zevk veren ve öldüren tarikatler halinde birleştiler. *İblis 666*'ya bağlı 6 gulyabaniden oluşan *III'lerin Kilisesi* de bunlardan biriydi.

"Başlarda biraz zorlandığımı itiraf etmeliyim."

Ama Coudrier çok çabuk anlamış.

"Önce, bütün bu ölümlerin yüzlerindeki zevk ifadesi."

Evet, birincisinin pantolonunun fermuarı açıldı, sonra öpüşen ihtiyarlar, patlamadan hemen önce iş tutan şu doğum taraftarı ve İskandinav tuvaletlerindeki çıplak Alman...

"Bu pek de *normal* değildi."

(Hayır, pek sayılmaz.)

Seks ve ölüm, bunlar komişere bildik bir havayı hatırlatıyordu, *death and sex*, bu, tersten din kokuyordu, savaş sonrası araştırmalarında solumayı öğrendiği bir havayı.

"Peki... törenleri için neden mağazayı seçmişlerdi?"

Söylediğim gibi. Mağaza onlar için materyalist beklentiler tapınağını temsil ediyordu. Mesele, eşyaların çekiciliğine dayanamayıp gelen masumları kurban ederek şeytana yaklaşmaktı. Fotoğraf koleksiyonundan da anlaşıldığı gibi, Alman, Helmut Künz Noel Baba gibi giyinmeyi seviyordu. Ayın sırasında oyuncaklar dağıtıyordu...

Sessizlik. Ruhun donması. (Kahve lütfen, sıcacık bir kahve!)

"Niye intihar ettiler?"

İyi soru: gözleri parlıyor.

"Kız kardeşiniz Thérèse'in yıldızlar hakkında söyledikleri onların intihar ettiğine beni inandırdı. Yıldızlar bu baylarla konuşuyordu. Ölüm günlerinin yıldızlarda yazılı olduğuna inanıyorlardı. O gün birbirlerini öldürmek suretiyle hem kişisel özgürlüklerini korudular hem de yıldızların onlar hakkında verdikleri karara uydular."

"Kaderin rolünü bir bakıma kendileri oynadılar..."

"Evet ve en yoğun yaşamış oldukları mekânda kendilerini herkesin gözü önünde havaya uçurarak en son zevklerini aldılar. Bir çeşit tanılaştırma."

"Bu yüzden ölü suratlarında bu kendinden geçme havası vardı."

Kafasıyla evet işareti yapıyor. Sessizlik. (Aslında basit insanlar mı?)

"Peki, bütün bunların arasında benim ne işim var?"

(Tabii ya, aslında doğru!)

"Siz mi?"

Işığı hafifçe yükseltiyor.

"Zavallı çocuğum, Tanrının onlara verebileceği en güzel hediye sizdiniz: bir ermiş. Ticaretin bütün günahlarını omuzlarınızda taşıyarak, müşterilere gözyaşları dökerek, mağazadaki bütün kötü niyetlilerde nefret uyandırarak, kısaca, kayıp bütün okları göğsünüze doğru çekme yeteneğinizle bizim gulyabanilere bir ermiş olarak görüldünüz! O andan itibaren sizin canınızı, hatta daha fazlasını, başınızdaki ermiş halkasını almak istediler! Gerçek bir ermişi zor duruma sokmak, cinayetle suçlamak, toplumun gözü önünde suçlu gibi göstermek, bu yaşlı şeytancıklar için güzel bir denemeydi, değil mi? Sonuçta neredeyse iş arkadaşlarınız tarafından linç ediliyordunuz. Çok şükür ki Carrega oradaydı, hatırladınız mı?..."

"Allah kahretsin, ama ben bir ermiş değilim ki!"

"Sizi ermiş ilan etmek isterlerse buna iki üç yüz sene sonra Vatikan, yüksek rütbeli papazlar meclisinde karar verecektir... Her neyse, gulyabanilerimizden sonuncusu diğerlerinden bir adım daha ileriye gitti. Büyük ihtimalle arkadaşınız Théo ona sizden safça ve hayranlıkla bahsetmiş olmalı ve sizin yetimleri koruyan ağabey yönünüz onun sadece nefretini artırmıştır. Sizi masumları salamura teknesinden kurtaran bir Noel Baba gibi görmüştür. Halbuki salamura teknesi onundu, tekneyi o dolduruyordu. Siz bir anlamda onun yemeğini çalıyordunuz. İşte sizden, bir daha kimsenin edemeyeceği kadar çok nefret eden bir adam. Polisin gözü önünde kendini size öldürterek sizin canınıza mal olacak bir suçüstü yaratmış oluyordu. Üstüne tüy dikmek için de sizi daha önce tavlamıştı. Geçen gece sizi metroda iyice doldurmuştu, öyle değil mi?"

(Öyle.)

"Sizin tuzağa düştüğünüzü anladığı anki keyfini bir hayal edin. Altı cinayetin sizin üzerinize kaldığından emin olarak öldü."

(...)

"Adı neydi?"

Dilsiz bir bakış. Işık azalıyor.

"İşte burada işin içine sır giriyor oğlum. O, söylenildiği gibi 'saygın' bir kişiydi."

(Al işte, haklıymışsın Théo'cuğum...)

Dolayısıyla, araştırmanın sonuçları gizli kalacak. Mağazada artık bombalar patlamayacak ama Sainclair ciroyu artırmak için polis yerine müşterileri aramaya devam eden korumalar yerleştirecek. Korumalar ölülerin anıtı rolünü oynayacaklar. (Bir ölü anıtının birinci görevi yaşıyor olmaktır.)

İki küçük Şey daha var. Neden araya girmediğini, neden benim gorilin üzerine atlamama izin verdiğini Coudrier'ye soruyorum ve De Gaullevari bir cevap alıyorum:

"Bunun olması gerckiyordu."

Biraz sonra, beni kapıya geçirirken de:

"Kendinizi mağazadan kovdurmakla hata ettiniz, Bay Malaussène. Siz çok iyi bir Günah Keçisisiniz," diyor.

Adli Polis'ten çıktığımda, park yasağı levhasının altına park etmiş limon sarısı bir 4CV'nin beni beklemesini isterdim. Sahibinin vadedilerine sokulmaya ve gölgelerinde uyumaya çok ihtiyacım vardı. Ama hayır. Sadece metronun kara deliğı var. Ne yapalım. Bu gece Julia'lı değil, Julius'lu bir gece olacak.

39

Evde beni bir sürü sürpriz bekliyor. Önce iş teklifleriyle dolu koca bir paket. Bir kere okuduktan sonra hepsini çöpe attım. Ülkedeki bütün işyerleri Günah Keçisini yemeyi düşünüyorlardı.

Yok, bitti, papanın birinin bir savaş hakkında söylediğı gibi "bir daha asla"

Zarflardan sonuncusu Milli Eğitim Bakanlığı'ndan geliyordu. Adına tekme yemem için bakanın bana ne kadar önerdiğini görmeliydim, zarfı açtım.

Bana bir Şey önermiyordu. Sadece Jérémy'nin verdiğı zararın geri ödememi istiyordu. Fatura ekte.

Tam sıfırları sayıyordum ki dahili telefon öttü.

"Ben? Hemen aşağıya in, sana bir sürpriz var."

Tabii ki koştum.

Sürpriz çok büyüktü. (Hatta kendisinin iki katıydı!)

Anne! Bu annemdi.

Bir anne gibi güzeldi. Hâlâ bir anne kadar gençti. Ve genç ve güzel bir anne gibi karnı burnundaydı.

"Anneciğim! Anneciğim!" dedim.

"Benjamin, küçüğüm!" dedi.

Beni kollarının arasına alıp sıkmak istedi ama o içerideki karşı koymaya başlamıştı bile.

"Ya Robert?" dedim.

"Robert yok artık," diye cevap verdi.

Küçük küreyi gösterdim.

"Ya o?"

"Bu sonuncusu Ben, yemin ederim," diye cevap verdi.

Telefonu açtım ve Kraliçe Zabo'yu aradım.

—

DANIEL PENNAC

GULYABANİLER CENNETİ

roman

Alle Cephesi:

Annem yine veletlerini bırakıp gitmiş, ufaklık rüyalarında hâlâ Noel Gulyabanileri görüyor.

Gönül Cephesi:

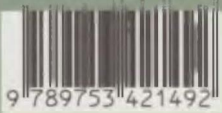
Julia Teyze günah keçisi tabiatımın cazibesine kapılmış.

Maışet Cephesi:

İlk bomba oyuncak reyonunda patladı, ben geçtikten yalnızca beş dakika sonra. İkincisi, on beş gün sonra, gözlerimin önünde. Eh, üçüncü de yanı başımda patladığına göre, bu işte bir iş var gibi geliyor bana. Neden ben? Marifet bende galiba...

Metis Edebiyat / Polisiye Roman
ISBN-13: 978-975-342-149-2

Metis Yayınları
www.metiskitap.com